

EGYETEMES REGÉNYTÁR

YERBA BUENA

(A Ward of the Golden Gate)

REGÉNY

IRTA
BRET HARTE

FORDITOTTA
FÁY J. BÉLA

BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2015
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5433-86-3 (online)
MEK-14291

ELSŐ KÖTET.

PROLÓG.

San-Franciscoban az »esős évszak« valósággá lett a bámuló keleti bevándorlók szeme előtt. Rövid napok, szálló felhőkkel és futó napfénynyel és hosszú éjszakák folytonos szakadással, mely alatt az eső csak úgy csattogott és dobolt a telepítvényes-házak vékony zsindele- vagy hangos ón-fedelein. A külső széleken levő futó fővényhalmokat mozdulatlanul pacskolta és dagasztotta a szünetet nem tartó viharok rohamai; a délkeleti passzátszelek kívülről a Csendes-óceán sós lehelletét behordták még a Commercial-Streetre és a Kerney-Streetre is; az alacsony fekvésű Mission-road valóságos mocsár volt; a City-Front vonalán végig pedig a tenger hullámlása gátat, töltést, kikötőt nem nézve, sarat és iszapot szült, még a Sansome-Streeten is; a Clay- és a Montgomery-Street gyalogpallói pusztán lebegő hidak, vagy pontonok voltak a nyúlós sár fölött; a Battery-Street az őskor silur-képletű partja volt, melyen pléh-kanták, csomagoló ládák, rakományok, házibutorok, sőt elhagyott hajók szétfutott népei is voltak szerteszórva. Veszedelemes és ismeretlen mélységek voltak a Montgomery-Streeten meg a Plazán s egy baktató kocsinak reménytelenül sárba rekedt kerekeit úgy kellett kiemelni öt-hat nagy csizmájú vándor önkéntes mentő kezeinek, melyeknek a tulajdonosai beérték azzal a hiszemmel, hogy asszony, vagy gyermek, vagy valami beteg ül a kocsin zárt ablakai mögött s nem terhelte magokat vagy a bennülőt azzal, hogy csak be is pillantsanak az üvegtáblán.

Az ilykép kiszabadított kocsin azután végre megállapodott ama középület előtt, mely mint városháza volt ismeretes.

Sűrűn lefátyolozott hölgy szállott ki belőle és gyorsan tért be az épületbe. Néhány mellette elhaladó járókelő megfordult, hogy utána nézzen, részint mert abban az időben ritkaság volt itt a női alak, részint mert még nagyobb ritkaság volt ez alaknak formája és úri volta.

A mint a nő végig haladt a folyosón és fölfelé ment a vaslépcsőzeten, ismét mások haladtak el mellette, kik jobban el voltak foglalva a különféle hivatalokban való ügyesbajos dolgaikkal. Egyikök azonban mégis megállott, mintha valami vélt hasonlatosságot fedezne föl ez alakban s visszafordult és utána ment.

De mikor a nő megállott egy ajtó előtt, mely »polgármester« felírással volt jelezve, a kísérő is megállott és aztán félig dévaj, félig ámuló pillantással nézve körül, mintha keresne valakit, a kívül fura ötletét közölje, megfordult és elment.

A nő azután, a megkönnyebbülésnek bizonyos gyors, asszonyi mozdulatával, belépett egy nagy előszobába s látva, hogy ott más várakozó nincs, előszólította a szolgát s oly hangon, melyet a helyiség hivatalos szigora annyira fojtottá tön, hogy alig volt hallható, valami kérdést intézett hozzá.

A szolga azzal felelt, hogy benyitott egy másik szobába, melynek ajtaja »titkár« felírást viselt s azután egy tizenhét-tizennyolcz éves legénykével tért vissza, kinek rendkívül derűs szeme az egyetlen volt, a mi komoly vonásaiban fiatalnak tetszett.

Miután félig gyerekesen, félig hivatalosan végig nézett futtában az ismeretlen nőn: bizonyos túlzott komolysággal, mintha holmi felnőtt embert ábrázolna nagyon is erős színekkel, széjjel kínálta és elvéve a névjegyet, visszatért a szobájába.

Ott azonban nem állott tótágast vagy kezdett el játszani egy másik pajtásával, mint talán az ismeretlen nő gondolta. Balkéz felől volt egy zöldposztos ajtó, mely sárgaréz-szögekkel volt kiverve, mint valami derűs koporsófödél s mely a polgármester magán-szobájába szolgált.

Ezt benyitotta és belépett.

San-Francisco közönségének főtisztviselője bár szálás, katonás, középkorú férfi volt, hivatalos székében a fal felé hátradőlve ült, székét úgy tartva egyensúlyban, hogy lábát egy másik széknek a keresztfájára támasztotta, mely viszont egy másik embernek szolgált támasztékul, ki valamivel odább ült egy zsöllén.

Mind a ketten nyugalmasan szivarozgattak.

A polgármester elvette titkárájától a névjegyet, rápillantott, azt mondta: »Hahó!« s átadta társának, ki fenhangon olvasta:

»Howard Kati«...

S azután hosszút fütytyentett.

- Hol van? - kérde a polgármester.

- Az előszobában.

- Van ott még valaki?

- Nincs.

- Mondta neki, hogy el vagyok foglalva?

- Mondtam. De úgy látszik, megkérdezte Samut, a ki itt benn volt s mikor ő megmondta neki, hogy ki van itt, azt felelte:

»Nagyon jól van. Pendleton ezredessel is akarok beszélni.«

A két ember kérdő tekintettel nézett egymásra; de Pendleton ezredes, elibe vágva a polgármester hivatalos jelentésének, azt mondta:

- Küldje be.

S visszatelepedett a zsölléjébe.

Egy pillanattal utóbb megnyílt az ajtó s belépett az idegen nő.

A mint betette maga után az ajtót, hátravetette sűrű fátyolát, mely alól egy harminczon túl levő szép asszony arcza tűnt elő.

Csak azt kell hozzátenni, hogy ez olyan arcz volt, melyet a két férfi és egész San-Francisco jól ismert.

- No, Kati, szólt a polgármester, széket mutatva, de föl nem állva, sem heverő helyzetét meg nem változtatva, - hát itt vagyok és itt van Pendleton ezredes is és éppen hivatalos óránk van. Mivel lehetünk szolgálatára?

Ha hivatalos formasággal, vagy akár csak udvariasan is fogadta volna, a nő zavarban lett volna, bár szeme bizonyos merészséget árult el és meg volt benne asszonyi hatalmának a tudata. Lehet, hogy a polgármesternek és társának könnyedsége ösztönszerű jó akaratuk és érzésök kifolyása volt. A nő annak vette, egészen bizalmasan fogadta el a széket s oldalvást ült rá, jobb karját átvetve és lecsüggesztve a szék hátán, könnyed, kecses tartásban.

- Köszönöm, Jack... akarom mondani polgármester úr... és magának is, Harry. Hivatalos dolgokban jövök. Azt akarnám, hogy magok ketten gyámjai legyenek a kis leányomnak.

- A micsodájának? - kérde a két ember egyszerre.

- A lányomnak, ismétlé a nő rövid kacajjal, mely azonban daczos hanggal végződött. - Persze ezt magok nem tudják. Nos hát... tevé hozzá félig kihívóan, de mégis olyanformán, mintha sietve akarna átsiklani egy kompromittáló és érthetetlen gyöngeségen, az egész dolog csak az, hogy van nekem egy kis lányom odalent a santa-clarai klostromban és... elég az

hozzá, gondját viseltem neki... de igazán gondját viseltem ám, fiúk, jó darabig. Most pedig rendbe akarom hozni a dolgát a jövőre nézve. Hogy miképen? Hát úgy, hogy rá akarom iratni az egész vagyonomat - közel jár a hetvenötezer dollárhoz, mert Bob Snelling tavaly hozzásegített azokhoz a víz-részvényekhez - és hát azt akarnám, hogy tisztességes gyámjai vagy tutorai, vagy micsodái legyenek, a kik vigyázzanak a pénzére.

- Ki az apja? kérde a polgármester.

- Mit tartozik az ide? viszonzá hevesen a nő.

- Nagyon is ide tartozik, mert az a természetes gyámja.

- De hátha ismeretlen? Vagy teszem meghalt?

- Meghalt - ez elfogadható, mondá a polgármester komolyan.

- Igen, ezt el lehet fogadni, mondá utána Pendleton ezredes.

Némi szünet után, mely alatt a két ember mintegy eltemetni látszott ezt a bizonytalan meghatározású apát, a polgármester éles pillantással tekintett az asszonyra.

- Kati, összeveszett maga Bob Ridleyvel?

- Bob Ridleynek több esze van, semhogy velem összeveszsen, viszonzá kurtán a nő.

- Maga tehát ezt csakis abból az okból cselekszi, a mit mond?

- Persze. Nem elég ok az, mi?

- De elég.

A polgármester leszedte lábát a társa székéről s most egyenesen ült. Pendleton ezredes is felült s még a szivart is kivette a szájából.

- Úgy hiszem, még meg fogja fontolni ezt a dolgot? tevé hozzá.

- Nem. Mindjárt el akarom végezni - itt - ebben a hivatalban.

- De tudja-e, hogy az aztán visszavonhatatlan lesz?

- Éppen azt akarom... Utóbb nem tudni, hogy mi történhetik.

- De magának nem hagy meg semmit s ha mindenét annak a leánynak áldozza és más életet akar kezdeni...

- Ki mondta, hogy azt akarok?

A két férfi elnémult s egymásra nézett.

- Lássák csak, fiúk, maguk nem értenek engem. Attól a naptól fogva, hogy az az írás ki lesz állítva, nekem többé semmi közöm a gyermekhez. Az én kezemből a magokéba megy át, hogy iskoláztassák, neveltessék, gazdag kisasszonnyá tegyék - és soha ne tudja, hogy én kicsoda vagy micsoda, vagy hol vagyok. Most sem tudja. Gondolhatják, hogy nem rontottam meg ötöt magammal együtt. Azt gondolja, hogy csak holmi ismerős vagyok. Nem is igen látott ő engem, csak egyszer-kétszer és meg nem ismerne. Hiszen csak a minap jártam odalent és elmentem mellette, a mint a »kedves testvérek«-kel meg a többi iskolásleánnyal sétált és nem ismert reám, pedig az egyik »kedves testvér« megismert. Hanem hát azok hallgatnak - nem kell tőlök félni... Ni, most jut eszembe. Jack, hiszen maga is lent volt és mint polgármester nagy pompával elnökölt a vizsgán. Bizonyosan szemébe tűnt ő is. Kicsi jószág, kilencz esztendő, dús haja, olyan színű, mint nekem és barna szeme. Fehér-sárga derékszalagja. A nyakában igaz gyöngyökből való füzér. Elhiheti, mert magam vettem Tuckernél - kétszázöt-

ven dollárt adtam érte - s küldtem melléje egy nagy csokrot fehér rózsabimbóból és orgona-virágból.

- Emlékszem rá most már, szólt a polgármester komolyan. - Úgy, hát az a maga gyermeke?

- Az ám s az se csámpás. De hát ez nem tartozik ide. Én azt akarnám, hogy maga meg Harry úgy viseljék gondját neki is, meg a vagyonának is, mintha én a világon se volnék, vagyis inkább, mintha soha sem is lettem volna a világon. Azért jöttem el éppen magukhoz, mert úgy tartom, hogy maguk jóra való emberek és nem hagynak cserben. De még erősebben is meg akarom kötni ezt a dolgot. Azt akarom, hogy maga ezt a gyámságot ne úgy viselje, mint Jack Hammersley, hanem mint San-Francisco polgármestere! És ha maga után másik polgármester következik, akkor az folytassa a gyámkodást a hivatalánál fogva. Így hát, lássa, a gyámság nem szakad félbe. Úgy tartom, San-Francisco mindig lesz és San-Franciscónak is mindig lesz polgármestere - legalább a míg ez a gyermek eléri a nagykorúságát; így aztán mindig lesz neki apja, még pedig elég nagyfejű. Az új polgármesternek természetesen nem szabad tudnia, hogy ez miért és minek van így. Elég, ha többi kötelességével együtt ezt is elvállalja és nem kérdezősködik. Mindössze az lesz a dolga, hogy elhelyezi a pénzt, fizetget belőle, a mikor kell és néha tanácskozik Harryval.

A két férfi helyeslően pillantott egymásra.

- De hát én helyettem nem gondoskodott utódról, ha ez alatt a tíz esztendő alatt valaki le találna löni? kérde Pendleton ugyanolyan komolysággal, a milyennel a nő beszélt.

- Úgy tartom, hogy maga, mint az Eldorádó-Bank elnöke, szintén át fogja ruházni a kötelességét a következő elnökre. Az igazgatóságot majd ráveszi, hogy ehhez hozzájáruljon, éppen úgy, a mint Jack, ni, a városi tanácscsal elhatároztatja, hogy ez a polgármester kötelessége legyen.

A két férfi felállott s miután pillantásokat váltottak egymással, némán tekintettek a nőre.

- Ezt mind meg lehet csinálni, Kati és mi meg is tesszük magának - úgy-e Harry?

- Feltétlenül, bólintott rá Pendleton ezredes.

- De harmadikra is lesz ám szükségünk.

- Minek az?

- Hogy nehéz esetben döntő szavazata legyen.

A nő arcza elborult.

- Azt gondoltam, hogy ez hármunk titka maradhat, mondá félig keserűen.

- Mindegy! Majd találunk mi valakit, vagy pedig maga gondoskodik valakiről és bennünket értesít.

- De én most mindjárt el akartam végezni ezt a dolgot, itt, viszonzá a nő türelmetlenül.

Hallgatott néhány pillanatilag, összevonva íves fekete szemöldökeit. Azután hirtelen azt mondta:

- Ki az a takaros gyerek, a ki engem bevezetett? Olyan képe van, hogy megbízhatónak látszik.

- Az? Paul Hathaway, a titkárom. Eszes fiú, de nagyon fiatal... Megálljunk csak, ez nem is olyan bizonyos. Ehhez semmiféle törvényes kor nem kívántatik s neki szörnyen vén feje van, mondá elmélkedően a polgármester.

- Én pedig azt mondom, hogy a fiatalága éppen mellette szól, sietett rámondani Pendleton ezredes. - San-Franciscóban nevelkedett és nincs eltelve azokkal a veszett ósdi keleti fogalmakkal, a miktől még meg kellene szabadulnia és úgy fog ebbe a dologba belemenni, mint

valami hivatalos ügybe, nem firtatva semmit és nem tűnődve semmin. Én szívesen szolgállok együtt vele.

- Hát hívják be, szólta a nő.

Az bejött - csillogó szemmel s higgadt homlokkal s ajkkal, de ugyanazzal a látszólagos »tüntetéssel,« mintha ellensúlyozni akarná azt, hogy odaát a szobájában tilos almát és süteményt majsolt, vagy talán még most is van belőle a zsebében.

A polgármester röviden, hivatalos szabatossággal adta elő a dolgot.

- Az ön feladata, Mr. Hathaway, így végzé, - most pusztán csak formai és mindenek fölött bizalmi cselekmény. Mi ketten, Pendleton ezredessel, majd elrendezzük az ügyet.

A mint az ifjú, ki az egész tárgyat egyetlen fényes tekintettel fölfogta s úgyszólván »földerítette,« meghajtotta magát és vissza akart vonulni, mintha amott az ajtó túlsó felén akarna aztán szabad folyást engedni igazi érzéseinek: a nő egy taglejtéssel megállította.

- Végezzük el ezt a dolgot most egyszeribe, szólta a polgármesterhez. - Maga állítson ki valami okmányt, a mit mindjárt aláírassunk.

Ráfüggesztette a szemét Paulra, részint hogy kielégítse kíváncsiságát és igazolja iránta való rokonszenvét és részint, hogy rajta kapja őt valami csintalankodáson. De a fiú egyszerűen csak vidám, könnyed öntudatossággal viszonzta tekintetét, mintha e nő multja nyíltan állna előtte.

Pár perczig csupán a polgármester tollának gyors perczegése volt hallható.

Egyszerre megállott az írásban és föltekintett:

- Mi a neve a leánynak?

- Az enyémet nem szabad viselnie, szólta a nő sietve. - Ez hozzátartozik a dolgomhoz. A többivel együtt erről is leteszek. Új nevet kell kapnia, a melynek semmi vonatkozása se legyen reám. Olyas valamit szeretnék, tudják, a mi arra utalna, hogy ő ennek a városnak a leánya.

- Lehetne-e teszem, »*Santa-Franciscá*«-nak nevezni? kérdé kétkedő hangon az ezredes.

- Nem igen, felelt a nő olyan komolysággal, mely minden utógondolatot kizárt.

- Sem »*Chrosopoliniá*«-nak? tanakodék a polgármester.

- De ez még csak keresztnév lenne. Vezetéknévének is kell lenni, mondá a nő türelmetlenül.

- Hát ön nem tudna valamit kitalálni, Paul? fordult a polgármester az ifjúhoz. - Ön nagyon olvasott ember és utóbb tanulta a klasszikusokat, mint én.

A polgármester, jóllehet gyakorlati ember és »nyugati« volt, tünetőleg meg szeretett olykor feledkezni az ő régi Alma-Materjéről, Harvardról.

- Hogyan tetszenék például: *Yerba Buena*? viszonzá az ifjú komolyan. - Ez az itteni első telepnek régi spanyol neve. Attól a névtől ered, melyet Junipero Serra atya annak a jóféle szőlőnek adott, mely a fővényhalmokon túl vadon tenyészik s azt jelenti: »*Jó fű*« Ő azt mondta rá, hogy »balzsama a szenvedőknek és sebhedteknek.«

- A szenvedőknek és sebhedteknek? ismétlé lassú hangon a nő.

- Úgy mondják, viszonzá Hathaway.

- Nem üz velünk tréfát? szólta ismét a nő félmosolylyal, mely azonban alig mozdítá meg szétnyitott ajkait, melyekkel a fiatal titkárt nézte volt.

- Nem, sietett helyette felelni a polgármester. - Igazat mond. Sokszor hallottam magam is. Pompás egy név lenne az. *Yerba* a keresztnév, *Buena* a vezetéknév. Nagykorában majd Buena kisasszonynak szólíthatják.

- Hát legyen *Yerba Buena*, mondta rá hirtelen a nő.

Azután csinos fejének egy könnyed mozdulatával az ifjúra mutatva, hozzátevé:

- Benőtt ennek a fejelága - láthatni.

Ismét csend következett s a polgármester tolla tovább perczegett.

Pendleton ezredes végig gombolta a kabátját, formásra huzgálta hosszú bajuszát, könnyedén megigazgatta a gallérját s az ablakhoz vonult, a nélkül, hogy rápillantott volna a nőre.

Most a polgármester fölállt a székéről s bizonyos szertartásos udvariassággal, mely eddigi magaviseletében nem volt meg, átadta tollát a nőnek s elrendezte számára az íróasztal előtt a széket.

A nő fogta a tollat és hamarosan odakanyarította az aláírását. A többiek a polgármester intésére követték a példát, azután behívták kívülről a teremszolgát, hogy »előttem«-ezze az aláírásokat.

Mikor mindez megvolt, a polgármester odafordult a titkárához:

- Rendben van, Paul.

Az újdonsült fiatal gyám zavartalan komolysággal fogadta ezt az elbocsátást, meghajtotta magát s visszavonult.

A mint a zöldposztós ajtó bezárult utána, a polgármester, kezében az írással, odafordult a nőhöz:

- Nézze, Kati,... még van idő arra, hogy újra megfontolja a tettét és széttépje ezt az írást, mely tettének egyetlen tanúja. Ha meg akarja tenni, szóljon és én ezennel ígérem, hogy az, a mit itt beszéltünk és a mit maga mondott, soha ki nem megy ezeken a falakon. Senki sem fog megtudni belőle semmit és mi teljes méltánnyal leszünk maga iránt, hogy megkísérlett valamit, a minek az elvégzéséhez nem volt elegendő ereje.

A nő félig felállott székéről, mikor a polgármester beszélni kezdett, de ismét visszabocsátkozott előbbi helyzetébe és türelmetlenül tekintett a polgármesterről az ezredesre, ki szintén komolyan nézett reá.

- Miről beszélnek itt magok? mondá élesen.

- Magáról, Kati, viszonzá a polgármester. - Maga odaad ennek a gyermeknek mindent, a mije csak van. Miképen gondoskodott önmagáról?

- Hát olyannak látszom én, a ki már eljátszotta a szerepét? fordult a két férfi ellen a nő.

Biz' ő nem látszott egyébnek, mint erős, szép, elszánt asszonynak. De a két férfi nem felelt.

- Ez még nem minden, Kati, folytatá a polgármester, összefonva mellén a karját s letekintve a nőre. - Meggondolta-e, hogy ez mit jelent? Teljes lemondás ez, nem csupán arról, hogy magáénak vallhassa azt a gyermeket, de arról is, hogy érdeklődhessék iránta! Ezt írta ön most alá és erre leszünk mi most már kötelesek önt szorítani. Ettől a pillanattól fogva mi közötte állunk önnek és a leánynak, a mint közötte állunk neki és a világnak. El van-e határozva arra, hogy öt magától távol lássa felnőni és hogy elfeledje még azt a keveset is, a mivel most az ön jószágára emlékszik? hogy elmenjen majd az utcán ön mellett és ne ismerje meg? sőt hogy talán úgy mutogassák önt neki, mint olyan személyt, a kit kerülnie kell? El-e van szánva arra, hogy behúnyja a szemét és befogja a fülét minden előtt, a mit ezentúl az ő életéről hallhat, a mikor majd boldog, gazdag, tisztelt, körülrajongott hajadon lesz. - Sőt talán hitvese valami

nagy férfiúnak? El van-e szánva, belenyugodni abba, hogy ő sohasem fogja tudni - de nem fogja tudni soha senkisének - hogy ön tette őt azzá és hogy ha ön erről valaha szólna, mi kötelességünknek fogjuk tartani, hogy meghazudtoljuk és azt az embert is, a ki ebben pártját fogná, hazug embernek és egy tisztességes hajadon rágalmozójának bélyegezzük?

- Azért jöttem ide, viszonzá a nő röviden.

Azután kíváncsian nézett végig a két férfin és alá s föl futtatva gyűrűs ujjait a szék rácsos hátán, félig nevetve tette hozzá:

- Mért ingerkednek magok velem, hallják?

- De, szólt most Pendleton ezredes, nem ügyelve rá, - el van-e szánva arra, hogy betegségében és bánatában nem fog rajta segíthetni? hogy idegen foglalja majd el az ön helyét az ő ágya mellett? hogy ő, a mint egész életében nem ismerte önt, nem fogja ismerni holtában sem? és hogy ha önnek valami gyöngesége következtében ő ezt akkor mégis megtudná: ez megkeserítené utolsó földi gondolatait és halála pillanatában megátkozná önt?

A nő félig nyitott ajakán még most is ott lebegett a mosoly és hajlított ujjai fel s alá futkostak a szék rácsos hátának pálczáin, mintha ezek valami néma hangszernek a húrjai volnának, a melyekből hangot akarna kicsalni. Gyűrűi egyszer-kétszer megcsörrentek rajtok, mintha olykor nagyon szoros lett volna a fogása. De gyorsan állott föl, mikor az ezredes elhallgatott.

- El vagyok szánva, mondá élesen s visszaállította a széket a falhoz.

- Akkor majd holnap elküldöm erről a másolatot és jegyzéket veszek föl a vagyonról.

- Magammal hoztam a bankutalványt, szólt a nő s kivette zsebéből és letette az íróasztalra. Ezzel, úgy tartom, el van végezve a dolog. Isten velünk!

A polgármester fogta a kalapját s az ezredes szintén. A két férfi odasietett az ajtóhoz. Komoly udvariassággal nyitották ki előtte, hogy előrebocsássák.

- Ni, hát magok hova mennek? kérdé a nő egyikről a másikra pillantva.

- Lekísérjük önt a kocsijához, asszonyom, szólt a polgármester olyan hangon, mely mintha mélyebbre változott volna.

- Végig az egész épületen? az összes emberek előtt, a kik az előcsarnokban meg a lépcsőkön vannak? Hiszen, a mint feljöttem, Dan Stewarttal találkoztam.

- Ha megengedi asszonyom, felelt a polgármester, fölkérően fordulva Pendleton ezredeshez, ki szó nélkül mélyen meghajtotta magát.

A nő arcát gyenge pír borítá el - az első és egyetlen változás, mely nyugodt, egészséges színén az egész beszélgetés alatt mutatkozott.

- Ni, ha nincs kifogásuk ellene, hát nem fárasztanám magokat, mondá az ő félig rikácsoló nevetésével. - Magok talán nem bánják, ha velem látják magokat - de én bánnám. Isten áldja meg.

Odanyújtotta egy-egy kezét mindegyiknek s ők egy pillanatig némán szorongatták. Azután kiment az ajtón, arcára bocsátva sűrű fátyolát, mintha szemfödél volna s azután csinos alakja elmosódott a hosszú folyosó homályában.

- Paul, szólt a polgármester a titkárjához, a mint szobájába visszatért, - tudja, hogy ki ez a nő?

- Tudom.

- Millió közül egy! Most pedig felejtse el, hogy valaha látta.

I. FEJEZET.

A san-franciscoi új Arany-Kapu fogadó nagy társalgó-terme, melyről a helyi sajtó egyhangúlag azt hirdette, hogy kiállítására és berendezésére nézve »valóban palotaszerű«, mindazonáltal az 1860-ik év augusztus 5-én az újdonságnak abban a megdöbbentő színében tűndökölt, mely elnémított minden bizalmasságot és szemmel láthatólag bizonyos zavart idézett elő annak a négy látogatónak a tagjaiban, kiket az imént vezettek be a fényes csarnokba.

Egyikök, miután pár pillanatig habozott egy-két megdöbbentően új és érintetlen, chamois-színű brokátos karosszék előtt, kétségbeesetten bocsátkozott le, feltűnő és kínos elszigeteltségben, egy úgynevezett *tête-à-tête* pamlagra; míg egy másik ember kényelmetlenül ült meg egyenesen egy kanapén. A másik kettő állva maradt, révetegül nézve a menyzetet és tüntően bámuló, de üres megjegyzéseket váltott egymással, szükségtelen suttogással a butorokra vonatkozólag.

Pedig nyilván olyan emberek voltak, a kik némi fontosságra és tekintélyre tarthattak számot s beszédökben több-kevesebb kritikai él mutatkozott.

Belépett azután hozzájuk egy körülbelül huszonöt éves fiatal ember, feltűnően derült és sajátságosan rokonszenves szemmel. Miután mosolygó tekintettel nézett végig a csoporton, kiszemelte magának a *tête-à-tête*-pamlag magányos elfoglalóját s nyájasan közeledett feléje.

Emez élénk, hálás tekintettel szökött talpra:

- Lám csak, Paul, nem hittem volna önről, hogy megismer. Hiszen már jó négy esztendeje, hogy Marysvilleben találkoztunk. És most ön nagy ember lett és...

A fiatal ember mosolygó arczáról senki sem olvashatta volna le, hogy az első pillanatban csakugyan nem ismerte meg látogatóját s hogy köszönése csak ama szerencsés ösztöneinek a kifolyása volt, a melyek őt jellemezték. Most azonban már a látogató által szolgáltatott adatnál fogva, képes volt hamarosan és vidáman rámondani:

- És ugyan miért feledném én el Tony Sheart, vagy egyáltalában a marysvillei embereket? - tevé hozzá, bizalmas mosolylyal fordulva a többiekhez, kik emberi szokás szerint neheztelően türelmetlenek kezdtek lenni társuk kitüntetése miatt.

- Hát bizony nem is, mert én mindig is mondtam, hogy az ön szereplése voltaképen Marysvilleben kezdődik. Hanem hát magammal hoztam egy pár barátomat a pártunkból, a kiket be akartam önnek mutatni... Stidger kapitány, a központi bizottságunk elnöke, Mr. Henry I. Hoskins, a Hoskins and Bloomer czég beltagja, meg aztán Joe Slate, az *Union Press* dolgozótársa, legszebb reményekre jogosító hírlapírónk egyike... Uraim! - folytatá egyszerre, minden bevezetés nélkül, szónoki magasságra emelve hangját, feltűnő ellentétben az előbbi egyszerű nyilatkozattal, - szükségtelen önöknek mondanom, hogy ez itt a tiszteletreméltó Paul Hathaway, törvényhozásunk legifjabb szenátora. Hiszen ismerik programmbeszédét!

Azután ismét átcsapva az emberiség rendes hanghordozásába, hozzátevé:

- Olvastuk, hogy tegnap este elutazott Sacramentoból és úgy gondoltuk, hogy korán eljövünk, még a sokaság előtt...

- Büszke vagyok ez ismeretségre, szenátor úr, szólt Stidger kapitány, hirtelen ismét a szónoklati magasságba emelkedve. - Figyelemmel kísértem a pályáját szenátor úr. Olvastam a beszédét és a mint idejövet a mi közös barátunknak, Mr. Shearnek, mondtam is, nem tudok embert, ki a pártok igazi állását ily tökéletesen tudná jellemezni. Az ön ostorozó fejtegetése az úgynevezett Jefferson-féle elvekről és könyörtelen ítélete a 98-iki határozatok ellen... ezek...

ezek - köhögött a kapitány visszaesve a társalgó hangba - ezek igazán nagyszerűek voltak. Tessék csak kitűzni a napot, a melyen nálunk beszélni akar és én biztosíthatom önnek a legnagyobb számú hallgatóságot San-Franciscóban.

- Fel vagyok hatalmazva a *Union Press* szerkesztője részéről, szól most Mr. Slate, a jegyzetes könyvecskéjét és plajbászát előkeresve, - hogy rendelkezésére bocsássam önnek lapunk hasábjait bárminő nyilatkozatra, melylyel, akár személyes levél, akár szerkesztőségi cikk alakjában, felelni kívánna az *Advertiser*-nek az ön beszéde ellen tett kifogásaira; és készséggel fogadok el mindennemű értesítést, melyet olvasóink és pártunk érdekében közzététetni óhajtana.

- Ha valamikor az én tájékomon jár, Mr. Hathaway, szól Mr. Hoskins, nagy üzleti névjegyét nyomva a fiatal ember kezébe - és mint jó ismerős, be akar hozzám térni, Kalifornia leg-gazdagabb tárházát mutathatom meg önnek fűszer- és csemegeárúk dögében és általában körülvezethetem önt a Battery-Streeten. Ha pedig szíveskednék kitűzni valamely napot, van egy pár remek lovam, a mik szélsébséggel fogják önt kihozni a Cliff-Houseba ebédre s szállítják aztán vissza is. Volt már énnám ebéden Fiske kormányzó, meg Doolan szenátor, meg az a nagy angol kapitalista, a ki tavaly itt járt és mondhatom, uram, hogy... nohát, hogy meg vagyok elégedve... Vagy pedig ha a várost akarná megtekinteni - a mennyiben most volna itt először - hát készséggel mutatom meg azt is.

Semmi sem lehet rokonszenvesebb, mint az, hogy Mr. Hathaway mikép fogadta mindezeket a nyájaskodásokat s nem volt benne a legcsekélyebb erőltettség sem. Ő teljesen élvezte embertársait még hibáiban is, azok pedig épp azért ellenállhatatlanul vonzóknak találták őt.

- Itt laktam hét évvel ezelőtt, felelt mosolyogva Mr. Hoskinsnak.

- Mikoriban még a víz egészen a Montgomery-Streetig áradt be a városba, jegyzé meg Mr. Shear rekedt, de bámuló suttogással.

- Mikor Mr. Hammersley volt a polgármester, folytatá Hathaway.

- Hivatala volt... polgármesteri titkár volt - húsz éves kora előtt, magyarázá Shear tökéletesen hallható suttogással.

- Azóta a város nagy léptekkel haladt előre, egy ugrással nagykorú lett, uram, egyetlen éjszaka alatt, szól Stidger kapitány, hamarosan ismét felszökve e vegyes hasonlattal a szószékre, még pedig szemmel látható célzással egy csapat fiatal hölgyre, kik az imént jöttek be a társalgó-terembe. - A South-Parktól Black-Pointig és egészen hátra a Mision Doloresig és a Presidióig, olyan metropolist építünk mi itt föl, uram, mely méltó ahhoz, hogy helyet foglaljon az Arany-Kapu mellett, mely a széles Csendes-Óceánra és messze a Cathay partjára nyílik! Ha majd a Pacific-vasut ki lesz építve, természetes végpontja leszünk a nemzetek országutjának.

Mr. Hathawaynek az arcza, a mint ismét rokonszenvesen felelt, nem árulta el annak a tudatát, hogy hallott ő már ilyesmit nyolcz évvel ezelőtt s hogy abból sok valósult már meg. És nem is vonta magára a figyelmét az a sajtószzerű hasonlatosság, mely a terem túlsó felében levő hölgycsoport és az ő társaságának magatartása közt mutatkozott.

A hölgyek köréje csoportosultak egy társnőjöknek, egy feltűnő külsejű leánynak, a ki hízelgéseiket és kedveskedéseiket láthatólag olyan fiatalos, de értelmes rokonszenvvel fogadta, mely hasonlított a Hathaway magaviseletéhez.

Az is nyilvánvaló volt, hogy a két csoport közt valami furcsa versengés támadt és hogy a mint Hathaway bámulói egyre hangosabbak és tüntetőbbek lettek figyelmeskedésükben, a leány hívei is hasonlóképp áradozóbbakká, lelkesültebbekké változtak hódolatukban.

Mint az ilyen esetekben rendesen megtörténik, a valódi küzdelem magok a pártfelek közt folyt; az egyik részben előfordult minden tüntetés mindannyiszor vagy kihívás, vagy visszatorlás volt és mikor látszólag hódolattal áldoztak bálványuknak, valósággal csupán egymást hallgatták.

Végre, midőn a Hathaway-párt újabb látogatók érkezésével erősödött, az ellenpártban egy magas barna szépség látszólag bizalmasan, de tényleg teljesen hallható hangon, így szólt:

- Úgy hiszem, édesem, hogy legkisebb kedve sincs részt venni holmi politikai klub-tanácskozásban s talán jobb lenne, ha visszatérnénk a hölgyszalonba, ha ugyan ott is valami bizottság nem tanácskozik!

- Tudom, hogy önöknek milyen becses az idejük, mert mindnyájan üzletemberek, szólt Hathaway, szintén jól hallható hangon fordulva a maga pártjához. - De mielőtt eltávoznak, uraim, meg kell engedniök, hogy egy magán-teremben frissítővel kínálhassam meg önöket.

S azzal az ajtó felé indult.

A versenyző szépek, kik parancsolójuk intésére ekkor már szintén fölállottak, most habozva álltak meg zavarba ejtő győzelmök láttára. Távozzanak-e vagy maradjanak?

Imádatuk tárgya azonban kíváncsian fordult Hathaway felé. Szemök találkozott egy pillanatra. A leány egykedvűen fordult társnőihez s így szólt:

- Nem. Maradjunk csak itt. Hisz ez nyilvános terem.

S a hölgyek, nyilván megszokva már az ő parancsolását, ismét leültek.

- Egész kis virágoskertje a santa-clarai kolostor fiatal hölgyeinek, Mr. Hathaway, magyarázá Stidger kapitány, jámborul megfélelkezve az ellenpárt kihívó magaviseletéről, a mint szemével ő is követte volt a fiatal szenátor tekintetét s most karonfogva indult vele kifelé. - Kincseinknek nem legcsekélyebbike ez, uram! A legtöbbje első telepítvényeseinknek a gyermeke s mindannyija kaliforniai születés és nevelés. A szakértők odaítélték nekik a pálmát és úgy vélekednek, hogy báj, értelmesség és a legmagasztosabb női tulajdonok tekintetében a «Kelet» nem mutathat föl hozzájuk foghatókat!

S miután ezt a párthusi bókot szónoki hangon elszavalta az ajtóban a derék kapitány, a folyosón ismét lebecsült a bizalmas beszélgetés hangjába.

- De ezt ön, úgy hiszem, maga is észre fogja venni, ha hosszasabban tartózkodik körünkben. San-Francisco méltó menyasszonynyal szolgálhat Kalifornia legifjabb szenátorának!

- Attól tartok, hogy csak rövid ideig fogok itt maradhatni s ez alatt is komoly ügyekkel leszek elfoglalva, mondá Hathaway, ki csupán annyit vett volt észre, hogy az a lány igen szép és feltűnő arcú. - Valójában egyrészt azért jöttem ide, hogy meglátogassak egy régi jó ismerőst, Pendleton ezredest.

A három ember megütődötten nézett egymásra.

- Oh, Harry Pendleton! mondá Mr. Hoskins tamáskodóan. - Csak nem ismeri talán?

- A régi települők közül való, no természetesen, veté közbe magyarázóan és mentegetően Mr. Shear. - Hja, a Mr. Hathaway idejében nagy ember volt itt az ezredest.

- Úgy hallom, az ezredest szerencsétlenség érte, mondá Hathaway komolyan. - De az én időmben elnöke volt az Eldorádó-banknak.

- És a bank még most sincs túl a felszámoláson, jegyzé meg Hoskins. - Reményilem, ön csak nem várja, hogy valamit kikapjon belőle.

- Nem, viszonzá Hathaway mosolyogva; - fiatal gyerek voltam még akkor s csakis a fizetésemből éltem. Semmit sem tudok azokról a nehézségekről, a mikkel Pendleton ezredes a bank ügyében küzdhetett, de mindig úgy vélekedtem, hogy ő maga becsületes ember.

- Nem is erről van szó, mondá Stidger kapitány erélyesen, - hanem az a hiba Harry Pendletonban, hogy ő nem nőtt együtt az állammal és sohasem alkalmazkodott hozzá. És nem is fog. Ő azt hiszi, hogy a millénium 49-nek a vége és 50-nek a tavasza közt volt s azután minden a régiben maradt. Ő még abba a régi világba tartozik, mikor valakinek az egyszerű szava kezesség volt bármekkora összegért, ha ismertük az illetőt; és azt mondják, hogy a boldogult banknak egyetlen darabka írása sem volt ama követeléseknek a feléről, a mik befolyandók voltak. Mindez, uram, megjárta 49-ben és 50-ben, mikor szerencsére dolgoztak az emberek; de semmit sem ér 50-ben és 60-ban, mikor üzletre dolgoznak! És az öreg ezt nem akarja belátni.

- De megvívni most is csak úgy kész érte, mint régente, tévé hozzá Mr. Slate - és ez ismét csak hiba az ő időszámításában. Többet tett ő a párbajok fenntartása érdekében, mint bárki ebben az államban s nem tudja, hogy a haladás és polgárosodás egész szelleme homlok-egyenest ellenkezik ezzel.

A Paul Hathaway arczáról lehetetlen lett volna megtudni, hogy vajjon a Pendleton ezredes gyöngéivel rokonszenvezik-e inkább, vagy pedig csatlakozik a vendégei bírálatához. Valószínűleg mind a kettő egyiránt megvolt benne. De a társaság most a frissítők elfogyasztásával volt elfoglalva, melyek, mivel tisztán csak szeszes és vidító természetűek voltak, csak növelték a jókedvet mindaddig, míg a vendégek el nem távoztak. De még azután is kikiáltgatták a fiatal szenátor erényeit és a magok szándékait az épület folyosóinak és lépcsőzetének minden olyan pontján, mely szónoki emelvénnyül szolgálhatott, mígnem köztudomásúvá lőn az egész Arany-Kapuban, hogy a tiszteletreméltó Paul Hathaway Sacramentóból ideérkezett és »önkéntes ováció«-ban részesült.

Az önkéntes ováció tárgya ezalatt szobájának ablaka mellett letelepedett egy karosszékre s azon iparkodott, hogy egy kevésbé előnyös emléket idézzon magába vissza. Az emberi feledékenység működése nem nehéz valami a tizenhatszadik és huszonhatodik esztendő között és Paul Hathaway nemcsak eleget tett a polgármester ama kívánságának, hogy elfeledje ezt az egyezséget, melynek ő a polgármester hivatalos szobájában tanuja volt, hanem az azután következő években annyira el volt foglalva a hegyek közt a maga szerencséje megalapításával, hogy formászerűen megbízta volt Pendleton ezredes, hogy az ő nevében is teljesítse a Mrs. Howare által reájok ruházott gyámi teendőket, melyekben ő különben sem cselekedett mást, mint azt, hogy minden évben aláírta a nevét.

Igy aztán meg volt némileg lepve, midőn pár nappal ezelőtt levelet kapott Pendleton ezredestől, ki arra kérte, hogy látogassa meg abban az úgyben.

Homályosan emlékezett rá, hogy nyolcz évvel azelőtt történt a dolog és ez a nyolcz év jelentékeny változást idézett elő az eredeti gyámok, legnagyobbat pedig a főgyámnak; a polgármesternek a személyében, ki a következő évben meghalt, a gyámkodást hivatalbeli utódjára hagyva, akit Paul sohasem látott.

Az Eldoradó-bank, bármilyen vérmes volt is a Mrs. Howard reménye, régóta megbukott már s jóllehet Pendleton ezredes túlélte azt a bukást, az az egy bizonyos volt, hogy ő utána más bankelnök nem fogja átvenni a gyámságot s hogy ez a tisztség vele együtt véget ér.

Maga Paul is, ki a szerencse katonája volt - igaz, hogy eddigelé szerencsés katonája - csak mostanában jutott foglalkozáshoz, ha ugyan politikai pálya annak tekinthető. De még az ő szerencséje, erélye és becsvágya mellett is - lehetséges volt ugyan minden, de semmi sem bizonyos.

Úgy állott tehát a dolog, hogy esetleg az a rideg tisztviselő fogja átvenni a két rokonszenves barát teendőit is, kik a gyámságot eredetileg megalapították és úgyszólván szülői helyettesei voltak az árvának.

Az anya, Mrs. Howard, egy évvel azután eltűnt, még pedig, mint jó lélekkel gondolták, azért, hogy elejét vegye minden bonyodalomnak, mely abból támadhatna, hogy ő az országban tartózkodik.

Igy állván a dolog, Paul Hathaway azon tűnődött, hogy vajjon Pendleton ezredes mit akarhat ő vele s ez a gondja attól tartok, nagyobb volt, semmint az árva ügye iránt való rokonszenve. Ellenkezőleg, a körülményeket most sokkal kedvezőbbeknek tartotta arra, hogy Mrs. Howard rokonságának a titka megőrizve maradjon, mert ez most Pendleton ezredessel, és ő vele meg fog halni s az a veszedelem nem forgott fenn, hogy a titkot annak a hideg tisztviselőnek a meghatottsága árulja el, ki a gyámságot hivatalos formaságok között vette át elődeinek a kezéből.

Paul elfeledte már azt, hogy a gyámkodásra mennyi idő volt kitűzve, de a leány valószínűleg nemsokára nagykorú lesz már s kikerül az ő kezök alól. Ha a polgármester hivatalában lejátszódott jelenet egyáltalában hagyott a fiatal emberben valami regényes, lovagias érzést, ezt, attól tartok, régen félretette már ifjúkorának egyéb badar ábrándjaival együtt, melyekről most már azt hitte, hogy jóval felettök áll.

Hanem azért elmegy az ezredeshez, még pedig mindjárt és elvégzi a szükségeseket.

Megnézte a címet: »St. Charles' Hotel«. - Emlékezett egy ily nevű régi fogadóra, mely a Plaza közelében állott. Lehetséges-e, hogy ez túlélte a városban végbement változásokat és újításokat?

Kellemes séta volt odáig a jól ismert utczákon végig, melyekben azonban mások voltak már a boltok, a házak, az arcok. Mikor a Plazára ért, mely az újabb téglá- és kőhomlokzatok miatt alig volt felismerhető, teljesen érintetlenül találta a régi faépületet nyaralószerű erkélyeivel és verandáival, melyekre tüntető megvetéssel nézett le kétoldalt egy-egy új, nagyratörő építmény.

Paul egy pillanatig vissza iparkodott eszmélni a régi napok fényességére. Emlékezett rá, mikor gyermeki szemei ezt az épületet úgy tekintették, mint a pompa és nagyszerűség netovábbját; emlékezett egy bálra, melyet itt valami közalkalommal adtak s mely ő előtte a társadalmi fény és tündöklés legfőbb foka vala! Milyen cikornyázottnak és ízetlennek tetszett most ez újabb és hatalmasabb házak között! Milyen haszontalanok voltak azok a hosszú léczezett verandák és erkélyek, melyek ékesszólóan hirdették az akkori települőknek azt a jámbor hitét, hogy itt tropikus éghajlat alatt vannak!

Étterem és billiárd-terem díszítette az egész földszintet, de most is ott volt még a zsalukáter, mely fölött az aranybetűs régi »St. Charles« címert most ez a tüntető felírás egészítette ki: «Lakás és ellátás naponkint és hétszámra.»

Lehetséges-e, hogy ez a szűk, recsegő lépcsőház ő előtte valamikor az a széles út volt, mely hírhez és szerencséhez vezet föl? Az emeleten egy dologban levő ír szolgáló törlőruhájával egy ajtó felé mutatott, mely a folyosó végében volt s melyen Paul bekopogtatott.

Az ajtót deresfejű szerencsen inas nyitotta ki, a ki most is a kezében tartott még egy darab olajos szarvasbőrt s egy pisztolytok tartalmának szerteszét heverő darabjai mutatták, hogy mivel volt elfoglalva.

Nagy udvariassággal vezette be látogatót s azt mondta neki:

- Az edzdes úrnak megest a régi baja volt, kérem szépen és éppen most a tojalettjével van elfoglalva; tesszen addig helyet fogni itt a diványon, majd én megteszem a jelentést.

A mint a szerecsen bement a szomszéd szobába, Paul gyorsan körütekintett a helyiségben. A bútornak, mely valamikor gazdag és elegáns lehetett, most színehagyott, fakult volt. Egy könyv-állvány, mely egyéb kötetek közt néhány törvénykönyvet is tartalmazott - mert valami homályos hagyomány szerint, mint Paul emlékezett, Pendleton ezredes valamikor összekötetésben állott a törvénnyel - néhány lekopott aranyozású francia szék, egy sarokban egy puská, egy mahagoni tokban valami díszkard, a falon néhány klasszikus metszet s egy-két irománytartó vasládika e fölírással: »Eldorádó Bank« - ezek voltak a szembeötlő tárgyak.

A száraz enyészetnek és methyl-szesznek gyöngye szaga járta át a szoba levegőjét. De tisztán és nagy rendben volt tartva s néhány takarosan kikefölt és összehajtogatott ruhadarab, mely az egyik széken hevert, tanúskodott az inas gondosságáról.

De a mint Paul véletlenül a diván mögé tekintett, ott egy kabátot pillantott meg, melyet nyilván hirtelenében dugtak félre egy zugolyba s melynek egyik kifordított ujjának a bélésébe tű volt szúrva, czérnástól. Paulnak nyomban az a gondolata támadt, hogy mikor ő az imént bekopogtatott, a szerecsen ezzel a foltozó munkával volt elfoglalva s hogy a pisztolytisztogatás nem volt egyéb, mint tisztos koholmány.

- Tesszen megbocsájtani, hogy az edzdes úr csak úgy ágyba fogadja uraságát, de mámma nagyon sajog a lába és nem tud ráállani, szól az inas a másik szobából visszatérve.

Azután pedig félig becsukva kezével az ajtót, méltóságosan, bizalmas suttogással tevé hozzá:

- Engedelmet instállok, de ha urasága óvatos akarna lenni a társalgásban és nem ingerölné az edzdes urat, az neki nagyon jó lenne.

Paul mosolyogva bölintott ráhagyóan és a fekete lakáj, még túlozva fájának komoly szer-tartásosságát, bevezette a hálószobába.

Ugyanazzal a kopott fénynyel volt berendezve ez is, mint az első szoba, kivéven egy alacsony vaságyat, melyen Pendleton ezredes szálas, katonás alakja vásott selyem-pongyolában nyújtózott.

Az ezredes megváltozott a lefolyt nyolcz év alatt; haja megszőrkült és megritkult a beesett halántékon, de vas-szőrke bajusza még most is kiválóan hosszú és hegyes volt.

Arczán betegség és gond nyomai mutatkoztak. Az orrtőtől mély vonalak húzódtak lefelé, melyek szilaj kitörésekről beszéltek és mosolyának gunyoros ridegséget kölcsönöztek.

Sötét szeme, mely a láz hevülségével fénylett, részegezödött Paulra, a mint belépett s a beteg ember zsarnokságával tapadt is reá folyvást.

- Nos, Hathaway?

E hang hallatára Paulnak úgy tetszett, mintha az évek egyszerre elsuhannának s ő ismét a fiatal fiú volna, ki csodálattal tekint föl az izmos férfira, a ki most tehetetlenül feküdt előtte.

Mikor bejött volt a szobába, bizonyos rokonszenvező felsőbbtség érzete volt benne s az az öntudat, hogy tapasztaltságánál fogva el tud bánni az emberekkel. De mindez szétfoslott a Pendleton ezredes parancsoló hangjától, melynek meg-megtört rezgése is rávallott az uralkodni tudó lélekre és Paul csodálni kezdte régi ismerősében ezt a tulajdont, melyet újabb keletű barátaiban nem talált fel.

- Nyolcz éve már, hogy nem láttam önt, Hathaway... Jójjön közelebb, hadd nézzem meg.

Paul fiús szófogadással közeledett az ágyhoz. Pendleton megfogta a kezét és bíráló tekintettel nézett az arcára.

- Megismertem volna önt, habár azóta bajuszt eresztett s megnőtt egy pár hüvelykkel. Legutoljára a Jack Hammersley hivatalában láttam önt. Nos, Jack meghalt, én pedig itt fekszem s talán magam sem igen vagyok már több ember, mint ő. Emlékszik a Hammersley házára?

- Emlékszem, felelt Paul, ámbár csodálkozott a kérdésem.

- Az is olyanforma, mint ez, svájcki nyaralóstílus. Emlékszem még, mikor Jack építtette. Nos, hát mikor legutóbb künn jártam, arra is megfordultam. És, mit gondol, mit csináltak vele?

Paul nem tudta elgondolni.

- Nos hát, mondá az ezredes komolyan, - nyitottak benne misszionárius-boltot, meg »fiatal emberek keresztény olvasó-termét!«

Elhallgatott s lassan visszahúzza kezét a Paul kezéből, fanyar bocsánatkéréssel tevő hozzá:

- Ön is fiatal ember s lehet, hogy az új iskolához tartozik. Nos, Hathaway, olvastam a beszédjét. Nem tartozom a pártjához - az enyém tíz esztendővel ezelőtt kimúlt - de gratulálok önnek... George!!! Ejnye, veszettadta, hová lett az a fiú?

A szerencsen, kit ilyen fiatalos címzéssel jelzett, bár legalább tíz évvel idősebb lehetett a gazdájánál, a szomszéd szobából hallatszó siető csoszogás után megjelent az ajtóban.

- George, champagneit és czukros szeszhez való készletet a tisztelt úrnak! A legjavából, érted? Ne holmi ujdonsült folyadékokat attól az új boltostól.

Paul, kinek úgy rémlett, mintha zavarodott pislogást látna a George szemében és ki ezt annak az aggodalomnak tulajdonította, hogy a beteg ingerültségbe talál esni: azzal a kéréssel fordult házigazdájához, hogy ne háboríttassa magát, ő délelőtt sohasem szokott inni semmit.

- Lehet, hogy nem szokott, meglehet, viszonzá az ezredes élénken. - Tudom, hogy a mostani új fogalmak tiltják ezt s több eféle badarság, de itt biztosságban van a választói elől és, Isten engem, kényszeríteni nem fogom, hogy igyék! De nekem igenis szokásom, Hathaway - régi szokás, talán idejét is múlta, mint sok egyéb, de azért szokás, s csak azon csodálkozom, hogy George, a ki ismeri a szokásomat, elfeledte!

- Való igaz, ezredes úr, viszonzá George, lázas mentegetőzéssel, - a sok dologba ma reggel kiment az eszemből; de megyek mán, igenis!

És azzal eltűnt.

- Jó fiú ez, Hathaway, de kezd már romlani ő is. Nashviléből hoztam volt tíz esztendővel ezelőtt. Most nyolcz esztendeje bebizonyították itt neki, hogy ő többé nem rabszolga és ugyancsak elszomorították vele, míg aztán én megigérttem neki, hogy azért mi köztünk nem lesz változás s ő nálam maradhat. El kellett hozatnom a feleségét, meg a gyermekét is - a mi persze tiszta kidobott ezernyolczszáz dollár volt, a mint betették lábukat az államba - de akármi legyenek, ha George itt is nem olyan boldogtalan velök, mert délelőtt két órát s délután hármát kell velök együtt lennie. Megkísérlettem rávenni, hogy vigye el családját a bányákba s alapítsa meg ott a szerencsáját, mint azok a ficzkók, a kiket mai napság bankároknak, tőzséreknek, alkuszoknak neveznek; vagy hogy menjen el Oregonba, a hol meg fogják tenni polgármesternek vagy sherifnek - de ő nem akar. Összeszedegeti számomra a házbéremeit, a mik egy megmaradt kis ingatlanom után járnak, fizetgeti belőle a számláimat és ha ez a hitvány civilizáció békében hagyná, bizony elég jóra való fiú volna.

Paul, visszagondolva az első szobában látott foltozó-munkára, nem becsülte valami sokra azokat a házbéreket; de ebben a pillanatban poharak csengése hallatszott az első szobából s az öreg szerezcsen ismét megjelent az ajtóban.

Szertartásos udvariassággal »húzta ki« magát s így szólt Paulhoz:

- Nem tetszene megnézni a bort, hogy mellikbül szolgáljak?

Paul felállott s kiment vele az első szobába, melynek az ajtaját George óvatosan behúzta maga után. Nagy csodálkozására azonban bor helyett egy tálczán csak két pohár whiskyt meg angolkeserűt látott.

- Mán engedelmet kérek, mentegetőzék méltósággal a vén ember, - de az edzdes úr mást, mint a legfájinabb sompányert meg nem tűr, hogy az ilyen tisztelt vendég úrnak felszolgáljak; mán pedig, hiába, nem tehetek róla, de itt a környéken olyat nem kapni. Mink mindig csak klikkótot szoktunk a vendég uraknak adni. Alászon kérem, urasága, ha nem akarná az edzdes urat ilyen kicsiség mián felingerelni, ne sajnálja asz' mondani, hogy másfélit nem szokott innya.

- Jó, jó, viszonzá Paul mosolyogva, - nekem ilyen korán igazán nem is kell semmi.

Visszatérve azután a hálósobába, egykedvűen mondá:

- Bocsásson meg, ezredes úr, hogy olyan bátor voltam a pezsgőt visszaküldeni s beérem egy kis szeszszel. Még a legjobb pezsgő is, a cliquot (s itt egy pillantást vetett a hálás Georgera) nehezemre esik ilyen korán reggel.

- A mint tetszik, Hathaway, viszonzá az ezredes feszesen. - Hát hiszen új divat van most az italban is és az úri gyomor is csak a múlt emléke már... Akkor hát, úgy hiszem, elbocsáthatjuk ezt a fiút, mert ilyenkor szokott hazamenni... George, tedd ide az ágyra ezt a pléh-katulyát az irományokkal; Mr. Hathaway majd megbocsát, hogy nem szolgálod ki.

A vén cseléd mélységes bókot csapott mind a két úr előtt, mire, mikor az ajtó bezárult utána, Paul megjegyzé:

- George mindenesetre megmarad a régi, finom stílusban e haladás közepett is, melyet ön annyira elítél, ezredes úr.

- Mindig »úri szerezcsen« volt ez, viszonzá Pendleton, kinek az arcza kissé engedett a merevségből, a mint utána nézett deres szolgájának, - de túlságba vitt udvariaskodása kellemes látvány és sokkal természetesebb és férfiasabb annál a túlságba vitt udvariatlanságnál, melyet az önök mai czivilizált »kiségítői« önérzetnek gondolnak. A bármi néven nevezendő szolgáság egyetlen mentsége az önkéntességben és vonzalomban van. Ha tudjuk, hogy valaki gyűlöl és érdekből szolgál bennünket, akkor tudjuk, hogy ő semmirevaló, mi pedig zsarnokok vagyunk. Az önök silány czivilizációja az, a mi a cselédi szolgálatot lealacsonyítónak tette, arra tanítván őket, hogy kerüljék. Lássá, barátom, mikor én ide kerültem, Jack Hammersleyval felváltva szakácskodtam a társainknak. De azért semmivel sem tekintettem magamat alábbvaló úrnak. De hát elég volt ebből.

Az ezredes elhallgatott s könyökére emelkedve, félig óvatosan, félig kétkedően tekintett pár pillanatig a fiatal emberre.

- Valami mondani valóm van az ön számára, Hathaway, kezdé lassú hangon. Önnek mostanáig könnyű dolga volt ezzel a gyámkodással; a munkában való része nem fárasztotta önt, nem tartotta ébren éjszakákon keresztül és nem gátolta a pályájában... Tökéletesen értem, folytatá az ezredes, válaszul a fiatal ember mentegetődző taglejtésére, - én vállalkoztam arra, hogy önt helyettesítsem és helyettesítettem is. Nem panaszkép mondom. De itt az ideje, hogy ön is megtudja, mit tettem én eddig s mit kell esetleg önnek még tennie. Itt vannak az

írományok. A polgármester szobájában folyt értekezés után való napon az Eldorádó-bank, melynek én elnöke voltam és vagyok is, hetvenötezer dollárt vett át letétbe Mrs. Howardtól. Két évvel utóbb ugyanarra a napra, a bank, szerencsés elhelyezéseknél fogva, azt az összeget a letét számlájára százötvenezer dollárra, vagyis az eredeti tőke kétszeresére gyarapította. A következő évben a bank megszüntette a fizetéseit.

II. FEJEZET.

Paul előtt pillanat alatt rettenetes, de majdnem groteszk teljességben tűnt fel az egész helyzet s neki ehhez a helyzethez való viszonya. Íme ő, itt állva, politikai pályája kezdetén, egyszerre felelős egy a társadalomból kivetett asszony gyermekének elpusztult vagyonáért és a leány eltartásáért.

Most már tudta, miért hívta őt magához Pendleton ezredes; sőt egy szégyenletes pillanatig azt hitte, hogy azt is tudja, miért vállalkozott volt az ezredes az ő helyettesítésére.

Ennek az egész eljárásnak olyan kétes színezete van, az ő gondatlansága, mely csupán a Pendleton iránt való bizalom kifolyása volt, olyannak tűnik fel, hogy abból mindent lehet és fognak is kimagyarázni!

Már is hallani vélte, hogy ellenfelei mint rágalmazták és - a mi talán még rettenetesebb, - barátjai mily lanyhán mentegetik...

Mindez világosan volt látható halvány arczán és villogó szemében, a mint a magával tehetetlen, beteg emberre tekintett.

Pendleton ezredes ezt a tekintetet ugyanazzal a bíráló, félig kíváncsian fürkésző nézéssel fogadta, mely előbbi szavait kísérte volt. Arcza végre elváltozott kissé, szemében a csalódottságnak némi halvány kifejezése jelent meg s a szája körül való barázdákat gunyoros mosoly tette még mélyebbé.

- No csak, mondá sietve, mintha el akarna rejteni valami kellemetlen felfedezést, - ne ijedezzek úgy. Hajtson fel egy pohárral abból a whiskyből. Sápadt a képe. Nos hát, nézzen körül ezeken a falakon. Lát-e rajtok valamikét abból a pénzből? Tekintsen rám. Olyannak látszom én, mint a ki a mások pénzéből meggazdagodott? No, lássa, legyen csak nyugodt, Hathaway. Annak a letétnek minden utolsó dollárja, az összes kamatokkal és hasznokkal együtt, a melyek gyarapították, biztosságban van. Minden fillérje államkötvényekbe van letéve Rotschildnál. Itt vannak róla az elismervények - egy héttel előbből keltezve, semmint a bank megbukott... De elég ebből. Nem ezért hívtam önt ide.

A vér kínosan tódult vissza Paulnak az arczába. Most ép oly hirtelenséggel, mint a hogy az imént gyámtársát gyanúsította, ismerte föl azt, hogy ez az ember valószínűleg tönkrejuttatta önmagát, hogy megmentse a gyámságára bízott vagyont.

Dadogni kezdett, hogy ő nem támasztott kétséget a vagyon kezelése iránt s nem is kívánta visszavonni az ezredesnek adott meghatalmazást.

- Nem tesz semmit, viszonzá Pendleton türelmetlenül, - joga volt hozzá, sőt úgy gondolom - tevé hozzá félig palástolt megvetéssel, - kötelessége is volt. De hagyjuk ezt. A pénz eléggé biztonságban van; ámde Mr. Hathaway - és ez az, a mit önnel megbeszélni óhajtok - úgy látszik, mintha a titok kezdene nem lenni többé biztonságban.

Pendleton némi nehézséggel és kinnal fölemelkedett volt, hogy közelebb húzódjék Paulhoz s ismét élesen függesztette rá a szemét. De a fiatal ember tekintetének kifejezése olyan bizonytalan volt, hogy sietve tevé hozzá:

- Lássa, Hathaway, úgy gondolom, hogy vannak kutyák - azt mondom: kutyák! - a kik képesek lennének bármikor kikottyantani, hogy az a santa-clarai leány a Howard Kati gyermeke.

Paul minden más körülmények közt kicsibe vette volna egy ilyen eshetőségnek a fontosságát, de a Pendleton rettenetes komolysága, parancsoló hangja és bizonyos tisztelet, mely a fiatal ember kebelében az imént támadt iránta, hallgatásra bírta s csupán azt kérdezte tőle telhető érdeklődés tanusításával:

- Miből gondolja ezt?

- Épen ezt akarom önnek elmondani, Hathaway, meg azt, hogy én s csakis én vagyok ennek az oka. Mikor a bank bajba került s én elszántam magamat arra, hogy a tulajdon személyes tőkémmel fedezem a gyámi vagyont: tudtam, hogy e cselekedetemet magyaráztatni fogják. Igen kényes dolog volt a fenforgó körülmények közt előszeretettel vagy kizárólagossággal gondoskodni a bank valamely kötelezettségének a teljesítéséről és ennél fogva egy-két igazgató-társamat, a kikben megbízhatni véltem, beleavattam a dologba. Elmondtam nekik az egész történetet, meg hogy milyen szent kötelesség az. Oktalanságot követtem el, uram - folytatá Pendleton gúnyosan - nagy ostobaságot. Nem vettem számításba, hogy a civilizáció meg a vallásosság három év alatt is tért foglal nálunk. Volt a beavatottak közt egy kutya - egy Júdás. Nos, ő ezt nem akarta felfogni. Úgy hiszem, szentírást, erkölcsiséget emlegetett. Olyasmit mondott, hogy a bűn-díj alávaló dolog és elkobzásra méltó. Beszélt az atyák vétkeiről, melyek megbüntettetnek a fiakban, még pedig méltán. Én nem hagytam tovább beszélni! Nos hát, tudja-e, mi baja a bokámnak? Nézze!

Az ezredes elhallgatott s némi nehézséggel és törhetetlen komolysággal félrehajtva pongyola köntösét, letúrta a harisnyáját s mutatta Paulnak egy régi golyóokoza sebnek begyógyult forradását.

- Veszettül fájlaltam majdnem egy esztendeig. De a hol én találtam őt - azt azóta nem fájlalta!

Megkönnyebbülten hanyatlott vissza párnájára s folytatá:

- Úgy hiszem elmondta volt ő azt másoknak - már mint a családjabelieknek - ámbár úri emberek közt való titok volt. De azok jobbnak látták most hallgatni, mintsem majd utóbb. Tudják, hogy én készen állok. De sokáig én sem vihetem. Valamikor majd csak jobban bele-tanulnak ők is és főlebb czéloznak!... Hiszen a mi engem illet, tevé hozzá mogorva pillantást vetve a csupasz falakra és az ütött-kopott bútorzatra, - azt nem igen bánom; de nem az én számat kell ám betömní!

Ismét megállott s egyszerre, de parancsoló hangjának hirtelen és pathétikus lejtésével azt mondá:

- Hathaway, ön fiatal és Hammersley szerette önt - mi itt a teendő? Arra gondoltam, hogy átruházom a fegyvereimet önre. Ön tud löni s úgy hallom, lőtt is. Csak az a baj, hogy ha ön lepuffant egy-két embert, az emberek azt fogják kérdezni, hogy miért és tudakolják, hogy mi miatt történt a dolog; míg, hogy ha én teszem, senki sem gondol egyebet, mint azt, hogy nekem már ez szokásom! Nem azt mondom én, hogy a nép előtt valami nagyon ártana önnek, ha a korteskedés alatt egy-két ilyen kutyát agyonlőne, de az a baj, hogy ezek az ön pártjához tartoznak és - tevé hozzá fanyarul - ez nem vinné előre a pályáján.

- De, mondá Paul, nem ügyelve a gúnyra - nem nagyítja ön az ilyen leleplezés esetleges hatását? A leány gazdag, kitűnő nevelésben részesült. Ki fog törődni az anya multjával, a ki ugyanis eltűnt, a ki sohasem ismert s a ki ő reá nézve, törvény szerint, meg van halva?

- Az én időmben, uram, senki sem törődött volna ezzel, a ki ismerte volna a körülményeket, viszonzá az ezredes élénken. - De most a keresztyéni megtorlás és civilizált tisztesség áldásos korában élünk és úgy gondolom, egész sereg ember és asszony van olyan, a kiknek nincs más módjuk a saját erényök kimutatására, mint az, hogy rámutatnak a mások bűneire. E reformok reakciója uralkodik most. A régi iszákosok mindig sokkal lármásabban hirdetik a

teljes tartózkodást, mint a módjával mérsékeltek. Azt mondom én önnek, Hathaway, hogy szerencsétlenebb pillanat a titkunk kiderítésére nem is képzelhető.

- De a leány nemsokára úgymint nagykorú lesz.

- Két hónap múlva.

- És biztosan férjhez megy.

- Férjhez! ismétlé Pendleton fanyar gúnnyal. - Ön elvinné?

- Az más kérdés, viszonzá a fiatal ember sietve - és izlés dolga. De ez nem ingatja meg azt a hitemet, hogy ő könnyen találhat épen olyan, sőt még külömb férjet is, mint én.

- Tegyük föl már most, hogy előbb talál, semmint a titok kiderül. Föl kell akkor világosítani azt az embert?

- Mindenesetre.

- És ez annyi lenne, mint felvilágosítani őt is?

- Annyi.

- És ön ezt úgy tekinti, mint teljesítését az elvállalt kötelességnek, mint beváltását annak, a mit annak az asszonynak megígértünk? viszonzá Pendleton csillogó szemmel, az előbbi parancsoló hangon.

- Kedves ezredes úr, mondá Paul kissé kevesebb határozottsággal, de még folyvást mosolyogva, - önök regényes, csaknem lehetetlen szerződést kötöttek Mrs. Howarddal, olyat, melynek végrehajtását, mint most ön is kénytelen elismerni, a körülmények lehetlenné tehetik. Feledi azt is, a mit csak az imént mondott, hogy ön máris megszegte ígéretét - igaz, hogy oly körülmények közt, melyek becsületére válnak és hogy kétségbeesett erőfeszítéseinek sem sikerült közlését visszavonni. Én hát semmi rosszat sem látnék abban, ha ön a leány egy kétségtelen jóakarójának elmondaná azt, a mit elmondott az ellenségének.

Halotti csend következett. A fekvő ember nyögött egyet, mintha fájdalma volna és felhúzta a lábát, hogy másképp feküdjék. Némi szünet után visszafojtott hangon azt mondá:

- Én más nézetben vagyok, Mr. Hathaway; de mostanra elég ebből ennyi. Más mondanivalóm is van. Egyikünknek rögtön el kell mennie Santa-Clarába, hogy Miss Yerba Buenával beszéljen.

- Szent Isten! kiáltott föl Paul a név hallatára, - hát úgy hívják?

- Természetesen. Ön adta neki azt a nevet. Elfeledte már?

- Én csak felhoztam, viszonzá Paul kétségbeesetten. - De mindegy - folytassa.

- Én, a mint látja, nem mehetek, folytatá Pendleton, fáradt taglejtéssel mutatva a bokájára - és nagyon szeretném, ha ön beszélne vele, mielőtt a polgármesterrel együtt két hónap múlva megtesszük a végleges intézkedéseket. Van itt néhány írás, a mit ön megmutathatna neki s én már előre megírtam az ön jövetelét a kolostor fejedelemasszonyának, meg neki. Sohasem látta?

- Soha, felelt Paul, de ön természetesen igen?

- Három év óta nem.

A fiatal ember szeme bizonyos csodálkozást fejezett ki, mert a következő pillanatban az ezredes hozzátev:

- Ugy gondolom, Hathaway, hogy engem egy meglehetősen szabados és silány múlt korszak furcsa maradványának tekintenek. Én legalább jobbnak látom, hogy őt megjelenésemmel társadalmilag ne kompromittáljam. A polgármester ki-ki jár hozzá - vizsgálatokra és gyakorlatokra, ha jól tudom; olyankor ünnepiesen fogadják, bankettel, limonádéval, beszédekkel.

- Én holnap este vissza akartam utazni Sacramentóba, mondá Paul, kíváncsian pillantva a magával tehetetlen emberre, - de elmegyek oda, ha ön úgy kívánja.

- Köszönöm. Úgy jó lesz.

Azután még néhány szót váltottak az irományok felől és Pendleton átadta vendégének a csomagot.

Paul felállott.

Valamikép úgy rémlett előtte, mintha ez a szoba most még szegényesebb és elhagyatottabb volna, mint mikor belépett, az ágyon fekvő ember alakja pedig még magánosabbnak, tehetetlenebbnek és elárvultabbnak látszott.

A fiatal ember az ő rokonszenves indulatában azt mondá:

- Rosszul esik önt itt magára hagynom. Bizonyos ön abban, hogy George nélkül el tud boldogulni? Szolgálhatok valamivel, mielőtt elmegyek?

- Hozzá vagyok én már ehhez szokva, mondá Pendleton nyugodtan. - Egyszer-kétszer esik meg egy esztendőben; és ha kimegyek az utcára... hát bizony... több hiányt érzek, mint ittbenn...

Gépiesen fogadta el a Paul kezét s ismét olyanféle fürkésző és kételkedő tekintettel nézett rá, mint első ízben. Hangja is visszanyerte a régi fenhéjázást és szinte pártfogói szertartással mondá:

- Már csak magamagától kell innen kitalálnia. Tudassa majd velem, kérem, hogyan járt Santa-Clarában. Isten vele!

A lépcsőház és a folyosó még kopottabbnak és szegényesebbnek tetszett, a mint Paul lassan és tétovázva leballagott az utcára. Lenn habozva állott meg és az a homályos gondolata támadt, hogy hátha visszamenne valami kifogással, mert szinte bántotta az az érzés, hogy cserbenhagyta a beteget.

Elhatározta, hogy tudakozódni fog az ezredes személyi és anyagi körülményei felől, a mikre nézve személyesen nem volt bátorsága kérdést intézni hozzá és félig-meddig már készen is volt azzal a tervvel, hogy érvényesíteni fogja népszerűségét és befolyását az ezredes fölsegítése érdekében és ez a gondolat megnyugtatta kissé.

De azért, mikor az utcára ért, még folyvást ott maradozott, midőn egyszerre eszébe jutott valami. Az épület túlsó végében volt egy borbély-műhely. Ha ő oda betér s rendbe hozatja a haját és megkefélteti a ruháját, ezzel valamivel tovább maradhat egy földél alatt azzal a tehetetlen magányos emberrel s ezalatt talán jut is valami az eszébe.

Belépett a tiszta, de szerény berendezésű boltba s levetette magát a legközelebb eső székbe, alig véve észre, hogy más vendég nincs a boltban s hogy az egyetlen élő lény itt egy segéd-féle, ki egy üvegajtó mögött éppen borotva-fenéssel volt elfoglalva.

De valami ismerősen hangzó túlzott udvariasság volt annak az embernek a hangjában, a mint kinyitva az üvegajtót, odajött a vendég háta mögé s elkezdte:

- 'csés jó reggelt, tisztelt úr! Szabad tán megborotválni, vagy becses haját nyírni, kérem á'ssan?

Paul hirtelen bepillantott az előtte levő tükörbe s abból a George fekete képe és szürke haja tűnt szemébe.

Hathaway, ki sokkal jobban megörült annak, hogy az öreg szolgát így a gazdája közelében találta, semhogy az összefüggésen gondolkozott volna, jókedvűen mondá:

- No George, hát maga így tölti az idejét a családjánál?

Az öreg hátrahökkent. Duzzadt, vörös ajka pillanatnyira szárazra és fakóra látszott változni, a mint a tükörben a Paul mosolygó arcával találkozott.

De csaknem abban a nyomban össze is szedte magát s udvarias, kérlelő bókolással azt mondá:

- Az Isten szerelmiér, urasága, mán 'iszen bevallom, hogy a körülmények ellenem szólnak, de hát úgy van a dolog, hogy níha-níha beállok ide egy-egy kicsit a barátom helyett, a kinek el kellett menni.

- Nagyon örülök akárminek is George, a mi módot nyújt nekem arra, hogy a hajamat a Pendleton ezredes »jobb kezével« vágassam le. Hát csak csattogtassa azt az ollót!

Az a hálás mosoly, mely a vén ember arcán egyszerre szétterpedt s szinte megfeszítette a kerges és ránczos ujjakat, melyek eleinte reszkettek, mikor egy rongyos zsebből kihúzták az ollót - egyelőre kielégíteni látszott a Paul kíváncsiságát.

De pár pillanatnyi szótlan csitt-csatt után, mely alatt Paul a tükörben láthatta, hogy a szerencsen arcza még folyvást rángatózik kissé az izgatottságtól, komoly meggyőződés hangján mondá:

- Nézze George, miért nem használja fel maga az üres óráit rendszeresen erre a mesterségre? Hiszen ezzel az ügyességgel és ízléssel megalapíthatná a szerencséjét.

A vén ember teste, vagy fél perczig néma, gyermekes nevetéstől rengedezett a Paul széke mögött.

- Hát kérem, Mász Hathaway, urasága régi jó embere a gazdámnak és maga is úri ember, meg szenátor, így hát csak megvallom, hogy hát éppen ezt cselekedtem magam is! Jut belőle egy kis aprópíz az öreg asszonynak meg a gyerekeknek. De az edzdes úr nem tudja ám! Jaj, kérem szívesen, megölne az engem, vagy magamagát, hacsak sejtené is. Büszke ember ám a'! Urasága maga is úri ember, hát értheti. Hallani se akarna arról, hogy az ő szerencsenye két úrnak szolgáljon, pedig szívesen elereszt, hogy segítek magamon. De azt mán nem engedné! Pedig tudom, hogy nélkülem nem tudna boldogúlni.

- Maga összeszedi a házbéreit, úgyebár? kérdé Paul nyugodtan.

- Össze.

- Sok?

- Nem igen. Annyi nincs, mint annakelőtte volt! Tetszik tudni, az edzdes úr háza abba' a tizedbe' van, a hun a szegény fehér emberek laknak s azok bizony nem jó fizetők. A gazdám lágy szívű úr, nem zaklassa őket; nímelyikjök még olyan régi negyvenkilenczes, mint ü; nímelyik meg spanyol s az is olyan lágy szívű, nincs annyi falatja, mint gyereke és aszt' gondolja, hogy még most is a régi világban élünk, akár csak a mekszikóji háború előtt - oszt' hát nem fizetnek. Hanem azért csak elboldogúlunk valahogy, uram, elboldogúlunk, ha nem olyan divatosan is, mint mai napság szoktak, de hát azt az edzdes úr nem is szereti. Éldegélünk s egy-egy kis borunk mindig akad a vendég uraknak. Ha megen el tetszik gyünni, lesz ám klikkótunk.

- Sok ismerőse van az ezredesnek?

- A régi jobbára elhalt már, az ujakho' pedig az edzdes úr nem igen húz. Nem igen jár sehuva, míg a bank dóga tisztázva nem lesz. Engedelmet instálok, urasága, de nem tetszenék tudni, mikor lesz a'? Nagyon könnyítene a gazdám lelkin, ha már meg volna. Urasága nagy ember ott a sacramentói felsőbbbségnél, hátha lendíthetne valamit a dógán.

- Majd utána nézek, mondá Paul, különös elmélázó mosolylyal.

- Tetszik egy kis bedörzsölés is?

- A borbélyyságból nem kell már semmi, viszonzá Paul, székéről fölállva, - de egyébként talán szükségem lesz a szolgálatára. Maga jó borbély, George és nem vonom vissza, a mit az imént a jövőjéről mondtam; de éppen most úgy gondolom, hogy az ezredesnek nagy szüksége van a szolgálatára. Nem igen jól érzi magát. Fogja... s egy húsz dolláros aranyat tett az elbámult szolgálta tenyerébe és három-négy napig ne üljön be ide a boltba, hanem találjon valami kifogást arra, hogy a gazdája mellett maradjon. Ez a pénz majd fedezi az ollón való veszteséget s mihelyt az ezredes ismét jól érzi magát, megint visszatérhet a munkához. De nem fél-e, hogy valaki itt megismeri?

- 'sz éppen ez a szerencse, uram! Ide csak olyan idegenyek vetődnek be, a kik jobb helyet nem tudnak.

- De hátha egyszer a gazdája talál betérni? Éppen kényelmes hely az neki, mert a lakása a szomszédságban van.

- Mász Harry borbély-boltba! viszonzá nevetve a vén ember. - Már tesszen megbocsájtani, tevé hozzá a tisztelet és méltóság mentegetőző vegyülekével, - de húsz esztendő óta az ü állához rajtam kívül nem nyúlt ember fia! Ha neki egyszer borbélyboltba kell bemenni, akkor mindegy, akárkit lát ott!

- Reméljük, hogy ez az eset nem fog bekövetkezni, mondá Paul vídáman.

Azután nyilván, hogy kitérjen a hálálkodás elől, mely bőkezűsége óta az öreg szerencsen szeméből sugárzott s bőséges szavú és hangzatos kifejezésekben iparkodott magának utat törni az ajkán, sietve mondá:

- Reményelem, ott fogom találni az ezredesnél, ha majd egy-két nap múlva ismét eljövök.

S azzal mosolyogva távozott.

Két óra múlva megjött a George borbélygazdája, hogy kisegítőit felváltsa s emez, miután beszámolt neki s átadta az időközben befolyt kereset után való jutalékot (természetesen nem számítva bele a Paul ajándékát) bejelentette, hogy pár napig nem lehet eljönnie a boltba.

- Nagyon sok dolgom akadt, a mit el kell végezni, mondá.

A borbély, ki nem szerette volna elveszíteni ezt a valóban jó segédet, le akarta beszélni szándékáról s nagyobb jutalékot ígért neki; de George rendületlen maradt.

A mint belépett az előszobába, az ezredes megismerte a lépését s behívta.

- Máskor George, soha meg ne engedd a vendégemnek, hogy a bort visszaküldje. Ha nem kell neki, tedd félre a pohárszékre.

- Igen is, mász Harry. De hát maga se szereti, oszt' az a bor a legdrágább klikkót volt...

- Ördög vigye a drágaságát!

Az ezredes megállott s fürkészően nézett vén cselédjére.

- George! szólt rá egyszerre, de szelid hangon, - ne hazudj nekem, mert (még szelidebb hangon) lekorbácsolom a hátadról azt a fekete bőrödet! Ide hallgass! Van-e még pénz?

- Van bizony, mász Harry, viszonzá a szerecsen komolyan. - Mingyá be is hozom a számadással együtt.

- Megállj! A mint itt feküdtem, azon gondolkoztam, hogy ha özvegy Molloyné nem fizethet, mert mindenét eladta már, meg ha az a dohányárús tönkre ment, meg ha az öreg Bill Joames helyett nekünk kellett megfizetni a víz-illetéket: akkor bizony a múlt heti házbér nem sokra rúg, pedig abból kell kitelni a vendéglős havi számlájának, meg ennek a sok hitvány orvosságnak. Úgy látom hát, hogy jóformán üres már a ládafia. Nekem mindenem megvan itt, a mi kell, de istenemre mondom, ha azt veszem észre, hogy te kuporgatsz, vagy hazudozol nekem, vagy pénzt kéregetsz kölcsön...

- Hiszen, mász Harry, az özvegyasszony ma délbe' kifizetett mindent. Akár mingyá' be-hozzam a számodást, meg a píz, hogy lássa...

S azzal sietve ment ki az első szobába.

Ott reszkető kézzel ürítette ki zsebét az asztalra, kirakva a Paul ajándékával együtt az imént fölvelt borbélyági keresetet is; azután kihúzott egy asztalfiókot s kivett belőle egy csíkos keszkenőt, a melyet a szerecsen-asszonyok szoktak viselni; ennek egyik sarkába csekély mennyiségű ezüstpénz volt gondosan bekötve s bele volt göngyölgetve egy gyermek-persely is. Azt is kiürítette az asztalra a maga pénzéhez.

Ezek voltak Henry Pendleton ezredesnek a házbér-jövedelmei! Összehordta pedig »George Washington Thomson« szerecsen-szolga, meg a felesége, másképp »Dinah néne«, mosóné, továbbá a »Scipio Thomson«, a fiok, ki tizennégy esztendő és csizmatisztító vala. Nem nagy összeg volt. De azon a boldog nedvességen keresztül, mely a vén ember szemét most el-homályosítja, elég soknak látszott.

III. FEJEZET.

A felhőtlen nap sugarai melegen omlottak bár a santa-clarai utakra és ösvényekre s a száraz fehér por egészen liszté finomodott: az izzadó és tikkadt gyalogost, ki gyors enyhülést keresett az útszéli tölgyek árnyékában, mégis csontig fagyasztották az észak-nyugati passzát-szelek, melyek azokon az augusztusi délutánokon keresztül süvöltöttek a parti hegyláncz szorosain s behatoltak még az idilli San-José völgyébe is. A könnyű kocsikon és nehéz szekereken ülő emberek szalmakalapjaiban nyilatkozó ellentét így megtalálja magyarázatát, sőt még az *El Rosario* védett kertjében is könnyű ruhában sétálgató két leány kendőt terített a vállára, a mint lefelé ballagtak egy széles rózsafa-soron, mely függőleges irányban húzódott tova a spanyol ízlésű ház hosszú, tágas verandájától.

De az ódon *casa* és kertje a hűvösség mellett is pompás, csaknem tropikus látványt nyújtott az országút felől. Rózsatövek, rózsaaágak és rózsalugasok adták meg e lakhelynek nemcsak a nevét, de a színezetét is; fákhoz hasonló magasnövésű fuksziák sűrű csoportja, dombokra emlékeztető tarka verbénák tömegei s a *ceanothus* és terjengős napraforgó buja sűrűi szegélyezték a tisztas olaj-, füge- és körtefák tábláit. Maga az ódon ház, mely festői ellentétben állott az útszéli csinos nyaralók kápráztató ujdonságával, izléses változtatásokon ment át, melyek megfeleltek az újabb civilizáció szükségleteinek és szokásainak; a belső udvar, vagyis *patio* folyosóit áttették, mély verandák alakjában, a külső falakra, míg magokat a régi vályogfalakat futó jázmin vagy vadszőlő borította s gömbölyű vörös cseréptetők fedték.

- Miss Yerba! szólt egy száraz férfihang a verandáról.

A magasabbik leány meghökkent s hamarosan egy nagy kasztíliai rózsafa mögé húzódott, magával vonszolva társát s parancsolóan nyomva mutatóujját szép, de kissé szenvedélyes kifejezésű ajkára.

A másik leány visszafojtott nevetéssel s meglepődve nézte barátnéjának hamisúl felvont szemöldökét.

A szólítás újra hangzott a verandáról.

Pár pillanatnyi szünet, majd visszavonuló léptek hallatszottak s ismét csendes volt minden.

- Az istenért, miért nem feleltél neki, Yerba? kérde az alacsonyabbik leány.

- Mert ki nem állhatom! viszonzá Yerba. - Bizonyosan csak untatni akart az ő ostoba, nagy-képű, mondvacsinált rokoni beszédével. Hivatalos gyámom lévén, szükségesnek tartja velem szemben ezt a modort, valahányszor találkozunk és úgy bánik velem, mintha valami vegyü-léke volnék az ő mostoha-leányának, meg valami árvaházi növendéknek, vagy rendőrségi pártfogoltnak. Tisztára nevetséges ez, mert hiszen csak addig tart, a míg hivatalt visel - ezt ő is tudja, meg én is tudom - s beleúntam már az ártatlan színlelésbe. Hiszen, tudod édesem, ezek a gyámok minden tisztújítással változnak; a mióta emlékezni tudok, hét ilyen gyámom volt már s jobbára mind egyforma.

- Hiszen én azt gondoltam, édesem, hogy még másik két gyámod is van, a kik nem hivatal-beliek, mondá hízalgő hangon a másik leány.

Yerba sóhajtott.

- Dehogy! Volt egy másik, a ki elnöke volt valami banknak, de ennek a halálával szintén másik hivatalbeli gyámom lett volna. Szerettem, mert ő látszott köztök az egyetlen úri embernek; de úgy látszik, hogy rettenetesen rosvott ember; lelövöldözi olykor az embereket

semmiért és megbuktatja a saját bankját - hát természetes, hogy lehetetlen ember és minthogy a bank már nincs meg, az ő halála után nem lesz másik gyámom.

- De ott van még a harmadik, hiszen tudod, - az az idegen, a kit sohasem látsz? szólt a másik leány.

- És, mit gondolsz, mit hallottam, hogy ki az? Emlékszel arra a nyegle kis nyomorultra, arra a »csecsemő-szenátorra«, a mint elnevezték, ki a mult reggel az Arany-Kapu társalgójában feszített, együgyű imádói, tányérnyalói és szavazó-gépei körében? Nohát, ha tudni akarod, az Mr. Paul Hathaway, a tiszteletreméltó Paul Hathaway, a ki mindjárt elejétől fogva mosta a kezét s tudni sem akart rólam.

- De igazán mondom, Yerba, én úgy láttam, mintha egész...

- Eh, semmit sem láttál, Milly, viszonzá Yerba nagy fensőbbiséggel. - Én azt mondom neked, hogy önhitt nyegle. Mi egyebet is várhatnál olyan embertől, a kit olyan hajlongással és térdencsúszással vesznek körül? Émelyítő látvány volt! Szerettem volna őket megrázni!

S mintha nyomatékokot akarna adni kijelentésének, megkapta a mellette levő óriási rózsabokor egyik hosszú hajlott galyát és könnyedén megrázta.

Néhány érettebb virág megmozdult s hervadozó piros szirmok egész permetegét ontá a leány sötét hajára és sárga ruhájára.

- Nem szenvedhetem az önhittséget, tevé hozzá.

- Oh Yerba, maradj úgy, a hogy most vagy! Oh bárcsak a leányok láthatnának! Olyan gyönyörű vagy, mint egy valóságos kép!

Yerba igazán szép volt, a mint ott állott. Néhány rózsaszírom beleakadt a hajába, hozzátapadt a ruhájához. De ő maga türelmetlenül fordult el, - de talán nem addig, míg ez a látvány elég jól bele nem vésődött odaadó imádójának az emlékezetébe - s azt mondá:

- Gyer, menjünk tovább; mert az a rettenetes ember megint ki talál jönni a verandára.

- De ha annyira ki nem állhatod, miért egyeztél bele abba, hogy az uzsonnánál itt találkozzatok? kérde a kíváncsi Milly.

- Nem én egyeztem bele, hanem a fejedelemasszony, a ki ezt azért tette, mert San-Francisco polgármesteréről van szó, a ki idejön meglátogatni a te nagybátyádat; a fejedelemasszony pedig mindig kedvében iparkodik járni a hatalomnak. Aztán meg, azt is gondoltam, hogy ez a polgármester talán mond majd nekem valamit, a mit tudni szeretnék. Aztán meg jobb itt, mint egész nap a kolostorban. Aztán meg úgy gondoltam, hogy te melletted könnyebben fogom elviselhetni az ő jelenlétét.

Milly a vonzalomnak e kétes értékű bizonyítékát hálásan viszonzta azzal, hogy megszorította a karját.

- És kaptál tőle valami felvilágosítást, édesem?

- Dehogy! Az együgyű csupán a hivatalbeli régi hagyományt ismeri, hogy én valami titokzatos letét vagyok, mely a Hammersley polgármester kezében maradt. Komoly képpel világosított fel arról, hogy »Buena« annyit tesz, mint »Jó« s hogy valószínűleg ez volt az angol neve - Good - annak a czethalász-kapitánynak, ki a régi időkben San-Franciscoba került s kinek én a gyermeke vagyok s aztán azt mondta, hogyha kedvem volna magamat »Miss Good«-nak neveztetni, ő nemcsak beleegyeznék ebbe, de a törvényhozástól ki is eszközölné rá az engedélyt. Gondold el édesem - »Miss Good«, akárcsak valamelyik gouvernante-alak az iskolai elbeszélésekben!

- »Miss Good«, mondá utána Milly ártatlanul. - Ni, még meg is toldhatnád egy *e* betűvel - *G*, kettős *o*, *d* és végül *e*. Philadelphiában is vannak Goode-ok. És legalább így nem kellene fölládoznod a bájos »Yerba« nevet, a mely olyan stílszerű és olyan zengzetes, mert hiszen megmaradhatnál »Yerba Good«-nak. De, téve hozzá, a mint Yerba türelmetlen mozdulatot tett, - miért epezted magadat ezzel? Úgy sem fogod sokáig viselni a saját nevedet, akár-hogyan hangzik is. Az olyan gazdag leány, mint te édesem - s a ki hozzá még olyan szép és művelt is - bízvást válogathat Amerikának legjobb nevei és legjobb férfiai közt!

- Ugyan kérlek, ne ismételd te is ezeket az ostobaságokat! Ezeket ő mondogatja s mindnyájan utána mondják! viszonzá Yerba boszúsan. - Az ember igazán azt hinné, hogy férjhez kellene mennem, hogy egyáltalában lehessen valaki s legyen valaminő társadalmi állásom. És akármit csinálsz is, azt ne tedd, hogy úgy beszélj rólam, mintha valami plánta nevét viselném. »Yerba Buena« egy szigetnek a neve, mely a san-franciscoi öbölben van. S arról a szigetről vagyok én elnevezve.

- Nem látom a különbséget édesem. Azt a szigetet a rajta levő termő szőlőről nevezték el.

- Nem látod a különbséget? viszonzá Yerba. - Én igenis látom... De ni, mit nézel?

Milly megfogta volt a karját s figyelmesen nézett a ház felé.

- Yerba, mondá gyorsan, - jön a polgármester, meg a nagybátyám egy idegen úrral... Nyilván, minket keresnek... Yerba, ni, igazán mondom, az idegen úr senki más, mint az a fiatal szenátor, Mr. Hathaway!

- Mr. Hathaway? Lehetetlen!

- Nézd meg magad.

Yerba megnézte a három férfit, kik mintegy ötven ölnyiről lassan közeledtek a ceanothus-sűrű felé, mely mögött a leányok beszélgetés alatt ösztönszerűen meghúzták magokat.

- Mit csinálsz most? kérdé Milly élénken. Egyenesen errefelé jönnek. Itt maradjunk-e s tovább eresszük őket vagy pedig visszameneküljünk a házba?

- Nem, viszonzá Yerba, a Milly nagy meglepetésére. - Ennek az a látszata lenne, mintha mi törödnénk velök. Különbén is én nem tudom, hogy Mr. Hathaway én végettem jött ide. Szépen kiballagunk innen s véletlenül találkozunk velök.

Milly most még jobban meg volt lepve. Hanem azért azt mondá:

- Várj egy kicsit, édesem!

S nemének ösztönszerű ügyességével három apró rándítással meg egy kis rázással tökéletes redőkbe illesztette a Yerba ruháját, megigazgatta homlokán és füle körül a haját s gondja volt rá, hogy egy hajtűvel megerősítsen rajta három rózsaszirmot ott, a hova hullott volt.

Azután eltüntetve az arcukról minden előbbi kifejezést, a két bájos képmutató egészen ártatlanul kilépett a sétaútra. Semmi sem lehetett természetesebb, mint a magokviselete s ha egy kis bírálatot meg szabad koczkáztatni, legfőlebb azt lehetne mondani, hogy kissé befelé húzták a könyököket, úgy hogy a kezők kecsesen előrenyúlt a testvonalon - oly tartás, melyet ez egész művelt világban a büszke uriasság elfogadott kifejezésének tekintenek.

A három férfi kalapot emelt az elragadó jelenség előtt. Megállottak s a polgármester nagy udvariassággal jött előre.

- Attól tartottam, hogy nem hallotta a szólításomat, Miss Yerba s így hát a keresésére indultunk.

A két leány csaknem gyermekesen meglepett pillantásokat váltott egymással, mire a polgármester folytatá:

- Mr. Paul Hathaway, ki önt a kolostorban nem találta, megtisztelt bennünket azzal, hogy idejött... Ön talán el is feledte már, hogy Mr. Hathaway a harmadik gyámja...

- Még pedig olyan szerény és jelentéktelen gyámja, hogy attól tartok, számításba sem vehető, szólt most Paul. - De, tevé hozzá, Yerbára emelve a szemét, - úgy hiszem, már volt szerencsém önt látni, csak hogy, sajnos, azt kell hinnem, hogy egyúttal háborgattam is önt és barátait az Arany-Kapu társalgó-termében.

A két leány az előbbi gyermekes meglepettséggel nézett egymásra. Yerba törte meg a csendet azzal, hogy hirtelen odafordult Millyhez:

- Ah, hiszen emlékezhetel, hogy mennyire érdekelt bennünket egy csapat úri embernek a társalgása, kik már a teremben voltak, mikor mi beléptünk...

Azután Paulhoz fordult:

- Attól tartok, hogy a mi bohó locsogásunk inkább önöket háborgatta. Emlékszem, hogy barátjainak szellemes és ékesszóló tüntetése milyen hatással volt reánk.

- Oh igen, szólt bele a jóhiszemű, de kissé szerencsétlen Milly - és Mr. Hathaway igazán igen nyájas és figyelmes volt irántunk, midőn a társaságát kivezette.

- Annál nagyobb zavarban érzem magamat, folytatá Hathaway mosolyogva, de folyvást bíráló szemmel vizsgálva Yerbát, ha nem találta-e benne ezen a formászerű udvariasságon kívül valami jellemző vonást, - mert szerencsétlenségemre olyan úri ember megbízásából jövök, a ki itt épp annyira idegen, mint én - Pendleton ezredes...

A passzát-szél nyilván ebben az idilli tanyában is érezhetővé tette magát, mert a másik két férfi összerázkódott kissé s úgy tetszett, mintha valami hideg áramlat csapta volna meg az egész társaságot. A polgármester köhintett. Mr. Woods, a nagybácsi szórakozottan bámult egy hatalmas kaktuszra. Sőt maga Paul is, kinek volt már egy ízben ilyen tapasztalata, hirtelen elhallgatott.

- Pendleton ezredes! Oh, kérem mondjon el felőle mindent! fakadt ki Yerba váratlanul, összekulcsolt kézzel, leányos, élénk pihegéssel.

Paul gyors, hálás pillantást vetett a leányra. Akár színlelve volt, akár nem, ez a lelkesült kitörés megtette hatását.

A polgármester zavartan tekintett Woodsra, azután Paulhoz fordult.

- Oh igen! Ön és ő kezdettől fogva gyámok voltak. Úgy hiszem, Pendleton szűk anyagi körülmények közé jutott. Nem birt kilábolni abból a bank-betegségből.

- Az csupán törvényhozási vizsgálat és segélynyújtás kérdése, viszonzá Paul könnyedén, de szándékosan homályos hivatalos titokzatossággal.

Azután hirtelen odafordult Yerbához és mintha az egyetlen fenforgó komoly kérdésre felelne, nyomatékosan folytatá.

- Sajnálattal kell mondanom, hogy az ezredes egészségi állapota olyan gyöngye, hogy valósággal szobafogságot szenved miatta. Levelet és üzenetet hoztam tőle önnek...

S derült szeme világosan tevé hozzá: «Rögtön átadom, mihelyt ezektől megszabadulunk.»

- Ön tehát azt gondolja, hogy törvényjavaslat útján... kezdé a polgármester élénken.

- Azt gondolom, kedves polgármester úr, viszonzá Paul panaszosan, - hogy én és barátaim tegnap már eléggé kifárasztottuk a hölgyek türelmét politikával és törvény-taglalással. A hat órai vonattal vissza kell térnem San-Franciscoba s abból az időből, melyet Miss Yerbával együtt véltem tölthetni, máris sokat vesztettem azzal, hogy nem találtam őt a kolostorban. Engedje meg, hogy folytassam itt a sétát s ha elég bátor vagyok a kisasszony szíves figyelmét félórára lefoglalni, jól tudom, hogy ön, kedves polgármester úr, kinek gyakrabban lehet hozzá szerencséje, nem fogja ezt tőlem sajnálni.

S azzal, a két leányhoz csatlakozva, mulatságos, bár kissé talán túlzott modorban adta elő, hogyan járt a fejedelemasszony nál, ki sehogysem akarta elhinni, hogy csakugyan ő az a gyám, a kit Pendleton a levélben említett.

- Megvallom, folytatá Paul, - megijedtem tőle, midőn megjegyezte, hogy a saját állításom szerint legfőlebb tizenhét éves lehettem, mikor az ön gyámja lettem, vagyis hogy magamnak épp oly szükségem lett volna gyámra, mint önnek. Úgy hiszem, hogy végre is csak azért közölte velem az ön hollétét, mert bizonyos volt benne, hogy Mr. Woods, meg az ezredes le fognak álcázni, mint csalót.

- De az isten szent szerelméért, miért is tették meg önt akkor gyámnak? kérde Milly naivul. - Nem volt ott más, felnőtt személy, a kihez fordulhattak volna?

- Kalifornia akkor még a zsenge éveit élte, viszonzá Paul nagy komolysággal, bár érezte, hogy Yerba nagy figyelemmel nézegeti - s én bizonyosan idősebbnek és eszesebbnek látszottam, mint a milyen valósággal voltam. Mert, őszintén szólva, tévé hozzá, érezve, hogy Yerba folyvást rajta tartja a szemét, - nagyon kevésbé emlékszem a dologra. S úgy hiszem, hogy valóban csak, mint ön szíves volt mondani, »az isten szent szerelméért« esett rám a választás.

- Elvégre is, szólt a beszédes Milly, ki úgylátszik, elhatározta, hogy mint garde-de-dame, ő fogja vezetni a társalgást, - a dolog így igen tetszetős és regényes színezetű volt. Hogyne, mikor két ilyen fiatal teremtnak kellett egymásra vigyáznia! Mert asszonynak abban az időben még híre se volt itt...

- Oh igen, voltak itt asszonyok is, szakítá félbe hirtelen Yerba, félig nyomatékos, félig kérdő tekintettel, mely Pault ösztönszerűleg is nyugtalanná tette. - Ti, a kik utóbb kerültetek ide, mindig úgy tesztek, mintha előttetek senki se lett volna itt!

Megállott s azután a szemrehányásnak és kaczérságnak naiv vegyülékével, mely épp olyan bájos volt, mint váratlan, hozzátéve:

- A mi az egymásra vigyázást illeti, úgy hiszem, Mr. Hathaway hamar lerázott engem a nyakáról.

- De jobb kezekben hagytam önt, Miss Yerba; és engedje meg, hogy köszönetet mondjak most ezért - tévé hozzá halkabb hangon - hogy ezt az imént elismerte. Örülök, hogy ösztönszerűen megszerette Pendleton ezredest. Ha jobban ismerte volna, láthatta volna, hogy milyen helyes ösztön volt ez. Az ő főhibája a mi derék barátaink előtt az, hogy sok olyanra emlékezteti őket, a mit fenntartani nem tudnak, meg sok olyanra, a mit feledni szeretnének.

Hirtelen megállott s azután elővéve zsebéből a Pendleton levelét, hozzátéve:

- De itt a levele. Talán hajlandó lesz, most mindjárt elolvasni, ha esetleg üzeni akar neki általam valamit. Miss Woods meg én szívesen megengedjük.

A rózsafa-sor végére értek, a hol részben látható lett egy kis nyári házikó, szintén rózsagugassal borítva. A többiek elmaradtak.

- Én majd addig mulatok a magam kedvére és megvígasztalom a másik gyámodat, édesem, szólt az eleven Milly, miután barátnéjával gyors pillantást váltott. - Különben is - tévé hozzá hamis célzással, - oly hosszas távollét után sok mondani valótok lehet egymás számára.

Paul mosolygott, a mint a leány nagy ruhasuhogással eltávolodott; Yerba pedig betért a lugasba, leült s felbontotta a levelet. A fiatal ember a bejárás oldalához támaszkodva nézegetett hol a leányra, hol kertben sétáló alakokra.

Valami különös izgatottságot érzett magában, a melyre semmi határozott okot sem tudott találni. Igaz, hogy boszankodott volt azon, hogy a leányt nem találta a kolostorban s hogy a fejedelemasszony előtt még igazolnia is kellett magát olyasmiért, a mi végre is az ő részéről tiszta szivesség volt! azzal is meglehetősen tisztában volt, hogy midőn állhatatosan utána jött a leánynak ide, ez inkább csak sakkhúzás akart lenni a Pendleton ellenségei ellen, semmint Yerba iránt való figyelem.

Yerbát kétségtelenül szépnek találta; de nem emlékezett eléggé az anyjára ahhoz, hogy megtalálhatta volna köztök a hasonlatosságot és különben sem csodálta annak idején az anya feltűnő szépségét. Miss Yerba az imént pillanatnyira azt árulta el, hogy van eredetisége és érzése. De az a pillanat elmúlt s azóta nem kérdezősködött az ezredes felől.

Sietve futott végig a levelen, mely úgy látszik, adatokkal és számokkal volt tele.

- Úgy hiszem, minden rendben van, monda azután, - illetőleg ezt megmondhatja neki részemről, ha kérdezősködik. Az egész csupán magyarázata annak, hogy évekkal ezelőtt miért helyezte át az én pénzemet a saját bankjából a Rothschild-házba. Nem tudom, mennyiben érdekelhet ez engem most már.

Paul tisztában volt azzal, hogy ez az áthelyezés volt az oka az ezredes tönkrejutásának és barátjai elidegenedésének s nem állhatta meg, hogy némi élességgel ne válaszoljon:

- Én pedig úgy hiszem, hogy igenis érdekelheti önt, Miss Yerba. Nem tudom ugyan, hogy mi mindenről világosította önt fel az ezredes, - kétségtelenül nem az egész valóról, mert nem olyan ember, a ki dicsekedni szeret, - de az tény, hogy a bank bajban volt akkor, mikor ő a pénzt áthelyezte s hogy ezt megtehesse, fölládozta a saját vagyonát és úgy hiszem, akkor támasztotta maga iránt azt az ellenszenvet, melyet az imént is észleltem.

Paul elhallgatott, de már későn; ismét elvesztette, nem csupán tapintatosságát és önuralmát, de majdnem el is árulta magát. Csodálkozott azon, hogy mennyire felingerelte őt az, hogy a leány mindezekről semmit sem tud, holott pedig ez csak természetes volt.

Yerba azonban nyilván vagy meg nem értette, vagy félreértette őt, mert bizonyos kimértséggel, mely csaknem mérsékeltnek látszott, azt monda:

- Igen, úgy hiszem, rettentő lett volna rá nézve, ha azzal gyanúsítják, hogy visszaélt azoknak a bizalmával, a kik máris megtisztelték azzal, hogy gondjaira bíztak egy vagyont, meg egy titkot.

Paul meglepetten pillantott rá.

Mit jelent ez? Azt-e, hogy a leány semmiről sem tud, vagy hogy gyanít valamit?

Egyszerre azonban, a fiatalság és öntudatos szépség bájos szeszélyességével, megváltozott a leány modora.

- Önről is van szó a levélben, monda, kihívóan függesztve rá fekete szemeit.

- Most már világos tehát, hogy miért nem találja érdekesnek, viszonzá Paul vídáman, örülve, hogy másfelé terelheti a veszedelmesnek indult párbeszédet.

- De igen hízelgően szólt önről, folytatá Yerba. - Úgy látszik, ő is egyike az ön csodálóinak. A fogadó-teremben tegnap látott jelenet után bizonyos vagyok benne, Mr. Hathaway, hogy önnek legalább nem lehet panasza a miatt, hogy előttem helytelen színben van feltüntetve. Az igazat megvallva, úgy hiszem, gyűlöltem önt tegnap.

- És teljesen igaza volt, viszonzá Paul. - Kiállhatatlan lehettem. S én is megvallom, hogy boszús voltam kissé önre azért az imádatért, melylyel barátnéi ugyanakkor elhalmozták.

Mikor valamely fiatal pár odáig jutott, hogy bizalmasan elmondja egymásnak az egymásról való első benyomásait, ez rendesen némi haladást jelent az ismeretségökben. De Paul nem gondolt erre s a Yerba legközelebbi megjegyzése épenséggel nem volt biztató.

- De csalódtam egy kissé a várakozásomban, mert abból, a mit Pendleton ezredes önről mond, nem tűnik ki, hogy ön tudna valamit a családomról, vagy a titokról.

Paul most már egészen visszanyerte önuralmát s nyugodtan állott ellent a leány fürkészésének.

- Azt hiszi, - kérde könnyedén, - hogy ő tud valamit?

- Persze, hogy tud! - viszonzá Yerba élénken. - Azt hiszi ön, hogy az ezredes megtette volna mindazt, a miről ön most beszélt, ha nem ismerné a titkot? És ha talán nem félne a következményektől? tévé hozzá az előbbi kimértséggel.

Paul ismét zavartnak és ingerültnek érezte magát, bár nem tudta, hogy miért. De azért nyugodtan mondá:

- Ebben már eltérek öntől. Úgy tartom, hogy az, a mit félelemnek lehet nevezni, sohasem játszott szerepet a Pendleton ezredes számításában, bármiről lett legyen is szó. Bizonyos vagyok benne, hogy ő egykép járna el a legfelsőbbekkel és legalacsonyabbakkal, a hatalma-sokkal és leggyöngébbekkel szemben.

S a mint a leány gyors, hamis pillantást vetett reá, hozzá tévé:

- Hiszem azonban, hogy önt ismervén, kötelessége csak annál kellemesebb volt reá nézve.

Paul ismét teljesen őszinte volt és rokonszenvességének megvolt az ellenállhatatlan hangja, mely őt veszedelmessé tette. Yerbának tetszeni látszott az, a mit a Pendleton igazságszeretéről és önzetlenségéről most hallott s előbbi negédessége mellett látható lett arczán igazi nemessége is.

Az ablakon behúzott magához egy rózsagalyat s kecsesen félre hajtván fejét, lágyan símogatta arczát a rózsával. Semmi kétség: nagyon szép volt. Barna kis fejének koronájától le egészen a kis cipőkéig, mely eddig halkán veregette a földet, de most, mintegy büszkébben kezdett dobogtatni, igazán kellemes látvány volt.

- De önnek bizonyára egyéb tárgyai vannak a gondolkozásra, Miss Yerba, folytatá Paul, a komoly meggyőződés hangján. - Pár hónap múlva nagykorú lesz és megszabadul ezektől a rettentően gyűgü gyámoktól és természetes, hogy...

Az elbocsátott rózsagaly kirepült az ablakon, a mint keze elbocsátotta, hogy rimánkodó taglejtést tegyen, mely félig színlelt, félig komoly volt.

- Oh kérem, Mr. Hathaway, az isten szerelméért, ne kezdje el ön is! Azt akarja mondani, hogy vagyonommal, műveltségemmel, szépségemmel, összeköttetésemmel mi egyebet kívánhatnék? Minek törődjem azzal a titokkal, mely mindezt sem nem szaporítja, sem el nem veheti tőlem?... Igenis, ezt akarta mondani! Ez a rendes mondás - Mindenkitől ezt hallom. Pedig én azt hittem volna, hogy a «legifjabb szenátor»-tól valamivel több eredetiség is kitelhetnék.

- Én bűnösnek vallom magamat minden emberi gyöngeségben, viszonzá Paul melegen, ismét kezdve hinni, hogy igazságtalan volt a leány iránt.

- Megbocsátok, mert legalább elfeledte mondani azt, hogy ha nem szeretem a Yerba Buena nevet, könnyen megváltoztathatom.

- De szereti, nemde? kérde Paul, meghatottságot érezve, a mint most először hallotta ezt a nevet az ő zengzetes hangján, - vagy legalább megszeretné, ha a saját ajakáról hallaná hangzani.

Különös gyönyörérzettel jutott most eszébe, hogy ezt a nevet ő adta volt neki. Úgy tetszett, mintha valami hangszert teremtett volna akkor, melybe a leány lehelt most hangot.

Elragadtatásában levetette magát melléje a padra, még pedig oly tartásban, mely - attól félek - nem igen fért össze az ő gyámi méltóságával.

- De csak nem gondolja, hogy ez a nevem? mondá hirtelen a leány.

- Tessék? kérde vissza Paul habozva.

- Csak nem gondolja, hogy valaki olyan együgyű tudott volna lenni, hogy engem egy plántáról, egy szőlőtőkéről nevezzen el? folytatá a leány kihívóan.

- Hogyan? dadogta ismét Paul.

- Olyan névvel, melyet könnyű lefordítani, folytatá megvetően a leány - s ha lefordítottuk, emberre alkalmazva semmi értelme sincs! Gondolja el csak. Jó-Fű kisasszony! Hát nem nevetséges ez?

Paul ritkán vesztette el higgadtságár, bárminő körülmények közt is és mindig vissza tudott vágni egy-egy támadásra. De most maga is meg volt győződve a leány vádjának alaposságáról és élénken emlékezett vissza, hogy mennyire meg volt döbbenve, mikor fiatalkori, regényes keresztapaságának ezt az eredményét először hallotta Pendleton ajakáról.

- De hát mit gondol, mi más akart volna ez lenni? kérde végre zavarodottságában. - A gyámlevélben kétségtelenül »Yerba Buena« volt beírva... Azaz, hogy legalább úgy gondolom, tevé hozzá sietve.

- Ez csak föltevés, viszonzá Yerba nyugodtan, - mert hiszen jól tudja ön, hogy be nem bizonyítható. A gyámlevél nem került a levéltárba és egyetlen példánya nem volt feltalálható a Mr. Hammersley irományai közt. «Yerba Buena» csak része a névnek, melynek az eleje elveszett.

- Csak része a névnek? ismétlé Paul szorongva.

- Csak része. Csonkítása ennek: »de la Yerba Buena«, vagyis: »yerba-buenai«; vonatkozik pedig a san-franciscoi öbölben levő Yerba Buena-szigetre, nem pedig valamely plántára. Az a sziget hozzátartozott az én családomnak, az Arguello-nemzetségnek birtokaihoz... a mint ez kétségtelenül kitűnik a spanyol birtoklevelekből. S az én családi nevem e szerint: »Arguello de la Yerba Buena.«

Lehetetlen leírni azt a félénk és mégis diadalmas, azt a félig esedező s mégis büszke meggyőződést, melyet e szavak kifejeztek. Egy pillanattal előbb Paul lehetetlennek hitte volna, hogy ily hallatlan képzelődéssel szemben meg tudja tartani komolyságát és a leány iránt való tiszteletét.

Most hirtelen eszébe jutott, hogy a spanyol Arguello-család csakugyan birtokosa volt annakelőtte Yerba Buena szigetének s az utóbbi években kihalt. Beszéltek volt, hogy egy Arguello megszökött volt egy amerikai hajóskapitány feleségével. A régebbi spanyol Kalifornia

legendaszerű története tele volt ilyen különös esetekkel, melyeknek valóságát minden nehézség nélkül erősítették meg a spanyol hatóságok. Ezek, mint rólok állították, készséggel járultak hozzá mindennemű koholmányhoz és hamisításhoz. Egy szikrányi faji büszkeség sem volt e spanyolokban, sőt buzgó készséggel szövetkeztek a hódító amerikaiakkal. Az Arguellók barátjai is mindenesetre büszkén fogják elismerni a gazdag amerikai leányban az ő honfitársaik ivadékát...

Mindez szédítő gyorsasággal villant keresztül az első meglepetés után a Paul agyán s bizonyosan így okoskodott magában ez a tizenhétéves leány is, ki ráfüggeszté sötét szeméit. De hogy gondolatai megerősítését, vagy csak a koholmányban való osztozást várja-e tőle, azt Paul nem tudta volna megmondani.

- Magától okoskodta ki mindezt? kérdé némi szünet után.

- Igen. Volt a kolostorban egy Josita Castro nevű barátném, ki jól ismerte az Arguellók történetét. S ő teljesen alaposnak ismerte ezt el.

Paul egy pillanatig azon tűnődött, hogy mindezt úgy főzte-e ki együtt a két leány. De azután meggondolta, hogy Yerba nem alázná úgy le magát ilyesmiben egy másik leányhoz. Lehet, hogy az a leány kész rabszolgája volt neki, a ki rendületlen híve és feltétlenül elhisz neki mindent. Hiszen neki, Paulnak, magának is sok ilyen embere volt.

- De miért nem szólt erről már előbb s nevezetesen Pendleton ezredesnek?

- Mert ő sem szólt nekem, viszonzá Yerba asszonyi körmönfontossággal. Jobbnak láttam, hogy nagykorúságomig titokban tartsam ezt.

«A mikor majd Pendleton ezredesnek meg a többi gyámnak semmi beleszólásuk sem lesz!» gondolta magában Paul.

De világos volt előtte az, hogy ő benne mégis megbízott Yerba. Csakhogy ez a merészség annyira megbűvölte, hogy nem tudta, örüljön-e annak a bizalomnak, vagy nem. Jobban szerette volna, ha ő is olyan viszonyban lett volna hozzá, mint Josita Castro.

Yerba megsejtette gondolatait s félig fölemelt szempillákkal kérdé:

- Mit szól hozzá ön?

- Olyan természetes és szembeszökő magyarázatnak látszik ez, hogy csak azon csodálkozom, miért nem gondoltak rá előbb, viszonzá Paul azzal a tökéletes őszinteséggel, mely őt olyan rokonszenvenné tette.

- Lássá, szólt Yerba, még folyvást a szempillája alól, ajkának olyan nyílásával, mely bájos mosolyt ígért, - én azt hiszem, hogy ön igazat mond, midőn azt állítja, hogy semmit sem tud a dologról.

Kétségbeesett pillanat volt ez Paulra nézve, de finom érzéke, vagy talán a szerencséje, diadal-maskodott. Pillanatnyi habozását könnyen lehetett a lelkiismeretes ember óvatosságának tekinteni. Összevont szemöldöke s félig behúnyt, derűs szeme megtette a többit.

- Olyan homályosan emlékezem az egész dologra, mondá nagyigazán. - Láttam egy lefátyolozott arcú, magas barna hölgyet, aki iránt Hammersley polgármester, meg Pendleton ezredes olyan különös tiszteletet tanúsítottak, hogy szinte babonásnak tetszett... Világosan emlékszem most már, hogy milyen mély benyomást tett rám az a hódolat, melylyel mind a ketten az ajtóig kísérték...

Paul fölpillantott kissé: a leány piros ajkai szét voltak nyilva, az arcát elborító pír egészen átszellemítette. Paul érezte, hogy Yerba hisz neki, de azért nem érzett lelkipurdalást. Hiszen félig-meddig maga is hitte azt, amit mondott; legalább emlékezett az asszony önfeláldozásának nemességére és arra a hatásra, melyet ez a két férfirra tett.

Miért ne maradjon meg a leányban anyja nemességének ez az igazi képe?... És melyik volt az igazabb? Ez a cselekedete-e, vagy egyéb lealacsonyító viselkedése?

- Ön titkot emleget, tevé hozzá azután. - Én alig emlékszem egyébre, mint arra, hogy a polgármester felszólított, hogy attól a pillanattól fogva feledjem el az egész dolgot. Akkor nem tudtam, hogy mily teljesen meg fogok felelni ennek a kívánságnak. Ne feledje, Miss Yerba, hogy - mint tisztelt fejedelemasszonya sem feledte - nagyon is fiatal voltam még akkor. Lehet, hogy tapasztalatlanságomban azt képzeltem, hogy az ilyesféle dolog minden nap megesik. Aztán meg előttem volt a pálya, meg kellett alapítanom a jövőmet és az ifjúkor kegyetlenül önző. Senkim sem volt, mikor San-Franciscoból elmentem a bányavidékre abban az időben, mikor ön Yerba Buena név alatt a kolostorba került.

Yerba mosolygott s egy kissé ösztönszerű mozdulatot tett, mintha közelebb akarna húzódni hozzá, de tovább mosolyogva és zavarodottság nélkül vett magán erőt. Az a mozdulat a fiatalság pajtáskodó hajlamának kifolyása s az az inkább anyai, mint testvéri ösztön lehetett, mely olykor a lányok férfibarátságát befolyásolja s a kedvelt barátot fölemeli a bábú színvonalára, melylyel kis játékait már eljátszotta.

A mint Paul odafordult hozzá, Yerba fölállott, kirázta sárga ruháját és kedves negédességgel mondá:

- Hát olyan hamar kell elmennie... s mint gyámomnak ez nálam az első és utolsó látogatása?
- Ezt senki sem sajnálhatja jobban, mint én, viszonzá a fiatal ember olyan arczkifejezéssel, mely bármit jelenthetett.
- Igen, mondá rá Yerba, gyötrelmet okozó kaczérsággal, melynek látszólag komoly alapja lehetett, - én úgy hiszem, hogy valóban sokat vesztett ön. És talán én is. Milyen jó barátok lehattünk volna a lefolyt évek során! De most az már elmúlt.
- Miért? Reménylem, hogy Miss Yerba Buenával szemben való mulasztásomra Miss Arguello nem fog visszaemlékezni? mondá Paul komolyan.
- Ah! Csakhogy Miss Arguello talán egészen más lesz!
- Reménylem, hogy nem, viszonzá a fiatal ember melegen. - De mennyiben más?
- Hát például nem sodorhatja magát abba a helyzetbe, hogy olyan bókákat mondogassanak neki, a milyen ez is volt, felelt a leány feszesen.
- Még a gyámja sem?
- Akkor már nem lesz gyámja.

Yerba komolyan mondta ezt; de csaknem ugyanabban a pillanatban ismét leült, átfogta összekulcsolt kezével a térdét és hamisul nézett a fiatal emberre.

- Látja, hogy mit veszített, tisztelt uram?
- Látom, felelt Paul, megmaradva a maga teljes komolyságában.

- Oh, nem látja egészen. Nekem nem volt testvérbátyám - barátom. Ön lehetett volna mind a kettő. Azzá tehetett volna, a mivé akart. Sokkal jobb nevelést adhatott volna, mint ezek az oktatók, vagy legalább némi büszkeséget oltott volna belém a tanulmányaim iránt. Olyan sok dolog volt, a mit tudni szerettem volna s a mire ezek nem taníthattak meg; olyan sokszor lett

volna szükségem valakinek a tanácsára, a kiben megbízhattam volna!... Pendleton ezredes igen jó volt hozzám, mikor el-eljött; mindig úgy bánt velem, mint valami királykisasszonnyal, még mikor kurta ruhában jártam is. Ez az ő modora keltette bennem legelőször azt a gondolatot, hogy ismerte a családomat; de sohasem éreztem magamban azt, hogy elmondhatnék neki valamit és nem hiszem, hogy minden lovagias tisztelete mellett is megértett volna engem valaha. A mi a többi gyámjaimat - az egymásután következett polgármestereket - illeti, nos, megítélheti őket Mr. Henderson után. Valóságos csoda, hogy meg nem szöktem vagy valami kétségbeesett tette nem vetemedtem. Nos, bánkodik-e már valamennyire?

A leány hangja, melynek ép annyi szeszélyes változata volt, mint a modorának, hol kaczer, hol kihívó, hol komoly volt s most ismét tréfássá lett. De, mint egyáltalában a nők, nyilván ő is sokkal jobban tudott ilyen pillanatban is figyelni a környezetre, mint a férfi; mert mielőtt Paul csak egy szóval is felelhetett volna, Yerba, a nélkül, hogy csak félre is tekintett volna, azt mondá:

- De amott jön egy deputáció önért Mr. Hathaway. A mint látja, a helyzet reménytelen. Ön sohasem lesz képes odaadni egynek azt, a mit az összesség magának követel.

Paul kipillantott a rózsafasorra és látta, hogy a kérdéses deputáció tagjai: a polgármester, továbbá Mr. Woods, meg egy sovány, vékonyka asszonyság - nyilván Mrs. Woods - és Milly.

Milly azon iparkodott, hogy elsőnek érjen a lugashoz, látszólag csak fiatalos fürgeségből, valósággal pedig azért, hogy titkos pillantással valami jelt adjon Yerbának. Azután lelkendező boldogtalansággal mondá:

- Mielőtt végkép ráúnnának egymásra, tudtukra kell adnom, hogy még több idejük is lesz. Néni megígérte, hogy ha Mr. Hathawayt ráveheti, hogy reggelig itt maradjon, levelet küld a tisztelendő anyáknak, a melyben megkéri, hogy téged hagyjon nálunk. De itt vannak már...

S Yerbának még odasúgott:

- Néni semmi szín alatt sem akarja elbocsátani.

Valóban úgy látszott, hogy Mrs. Woods igen nagy súlyt vetett arra, hogy egy olyan kitünő látogató, mint Mr. Hathaway, ne használta legyen az ő házat pusztán csak légyottnak, hogy gyámleányával találkozzék, hanem egyúttal kegyeskedjék elfogadni az ő vendégszeretetét is.

Marasztalásához csatlakozott Mr. Woods is, ki ugyanazt az eszmét férfias erővel hangoztatta; úgyszintén a polgármester, ki ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy az El Rosario eme kitüntetése érezhető lesz az egész Santa-Clara-völgyben.

- Ebéd után, kedves szenátor úr, végzé Mr. Woods, - be talál tekinteni hozzánk egy-két szomszédunk és azok örülni fognak, ha kezet szoríthatnak önnel. No, nem kicsinált találkozás lesz ez, édes barátom, de hiába, ők már úgy kívánják.

Paul körültekintett, Yerbát keresve. Valóban semmi oka sem volt arra, hogy ezt a vendégszeretetet el ne fogadja, jóllehet egy órával ezelőtt esze ágában sem volt ilyesmi. De ha itt marad, mégis azt szerette volna, hogy a leány tudja meg, hogy az ő kedvéért marad itt.

De, fájdalom, Yerba legkevésbé sem látszott törődni ezzel a kérdéssel, hanem inkább Millyvel volt elfoglalva s mindössze szép fejének a hátsó fele volt látható Mrs. Woods mögött.

Paul elfogadta a meghívást, de csak némi habozás után, mely azt tüntette föl, hogy szívességet tesz házigazdájának és azzal az érzéssel, hogy ő most egy jelentéktelen körülménynek valami nagy fontosságot tulajdonít.

Most természetesen a háziasszonyhoz kellett szegődnie s behatóbb szemle alá venni a kertet s ez darab időre megóvta attól, hogy kellemetlen érzéssel gondoljon vissza az előbbi párbeszédre.

Mrs. Woods Milly által ismerkedett meg Yerbával és a mennyire a kolostori rend megengedte, mindig szíves örömmel fogadta őt házába. Nagyon szép leány - nem gondolja-e Mr. Hathaway is? - és erős egyéniség is. Persze, nagy kár, hogy anyai gondviseletben soha sem volt részes, hogy a nevelőintézet rideg szabályai helyettesítették nála az otthon gyöngéd befolyásait.

Mrs. Woods továbbá úgy vélekedett, hogy a gyámság sajátos változandóságánál fogva a leánynak tényleg soha sem volt egy tanácsadó barátja, a kire támaszkodhatott volna, kivéve talán Pendleton ezredest és ő, Mrs. Woods, pillanatig sem kételkedik ugyan abban, hogy az ezredes igen jó barát és kellemes ember lehet - férfiak számára; de azt csak Mr. Hathaway is bizonyára el fogja ismerni, hogy milyen híre és szokásai vannak, alig tekinthető alkalmas embernek egy fiatal hölgy mellé. És Mr. Woods, az ő férje, sohasem is engedte volna meg Millynnek, hogy Yerbát meghívja, ha Pendleton ezredes lett volna a kísérője. Hiszen igaz, az a szegény leány nem választhatja meg a gyámját, de Mrs. Woods úgy vélekedik, hogy neki igenis joga van megválasztani, hogy ki legyen az unokahúga barátnéja. Lehet, hogy Mr. Woods előítéletes ember - a legtöbb férfi az - de Mr. Hathaway, bár őszinte barátja Pendleton ezredesnek, maga is el fogja ismerni, hogy ha valóban nyílt botrány volt az, hogy az ezredes egy köztudomás szerint alacsony asszonyszemélyért párbajt vívott, sőt erkölcstelenül védelmezte is egy úri emberekből álló társaság előtt: valóban itt volt az ideje, hogy - mint Mr. Woods mondá - számkivessék őt abba a bizonyos társaságba. Épp ezért, mint ő, Mrs. Woods és a férje csak az imént is megbeszélték, valóban nagy kár, hogy valamennyi gyám közül éppen Mr. Hathaway nem lehetett mindig ott, hogy segítője és tanácsadója - valósággal testvérbátyja - lett volna szegény Yerbának?

Paul érezte, hogy szinte összerázkódik, a mint ez utolsó szavak bizonyos rokonságba akarták hozni a Yerba anyjával.

- Úgy hiszem, folytatá Mrs. Woods, - hogy Yerba oktanul törte a fejét rokonságának azon a nevetséges titkán, mintha bizony akármi különbséget is tehetne az egy negyedmillióval bíró leányra nézve, vagy mintha ez maga is nem eléggé bizonyítaná, hogy ő csakugyan valaki.

- Úgy van, mondá Paul olyan könnyebbültséggel, melyet maga is nevetségesnek érzett.

- És különben is, majd csak kisül minden, mikor nagykorú lesz. Úgy hiszem, ha valaki, ön mindenesetre tudja, hogy él-e még valaki a családból.

- Igazán nem tudom.

- Bocsánatot kérek, mondá Mrs. Woods mosolyogva, - elfeledtem, hogy ez most még mélységes titok... De íme, itt vagyunk a ház előtt. A mint látom, a leányok átmentek a szomszédokhoz. Ön talán szeretne is pár percre egyedül lenni, mielőtt ebédhez öltözik s podgyásza, a melyért elküldtünk, a fogadóból megérkezik. Bizonyosan belefáradt már ennek a sok embernek a látásába.

Paul örömmel fogadott el akármi ürügyet is arra, hogy egyedül lehessen s köszönetet mondva háziasszonyának, utána ment a cselédnek, ki szobájába vezette, mely alacsony, de fényűzéssel berendezett helyiség volt az első emeleten.

Levetette magát egy dívánra, mely egy mély ablakfülke szögletében állott. Az ablakig felfutó jázmin mámorító illattal töltötte meg az egész szobát. Olyan erős volt ez az illat s ő annyira bágyadtnak és merengésre hajlandónak érezte magát, hogy fölállott és becsapta az ablak-

zsálút, hogy így világosabban gondolkozhassek és eltávolítsa azt a különös, érthetetlen érzékingert, mely rajta erőt vett.

Azután leült és gondolkozott.

Mit csinál ő itt? és mi értelme van ennek az egész dolognak? Ő egyszerűen azért jött ide, hogy teljesítsen egy kötelességet, melyet a múltban elvállalt s hogy szívességet tegyen egy magával tehetetlen és félreismerő régi ismerősének. Ezt a kötelességet már teljesítette. De időközben értesült bizonyos tényről, mely barátjára nézve esetleg fontos lehet s az ő kötelessége egyszerűen csak az, hogy visszamenjen hozzá s elmondja neki. Azzal most már semmit sem nyer, hogy itt maradás által még megerősítését várja annak a ténynek, ha ugyan van szükség további megerősítésre. Pendleton ezredes már hiába és túlságosan zaklatta a leány rokonsága kiderülésének az eshetősége s ennek magára a leányra való visszahatása. De ezt a kérdést Yerba már magától elintézte és a nélkül, hogy akár magát, akár másokat kompromittált volna, valóban észszerű tervet gondolt ki, mely elejét veszi a jövőben minden bajnak. Ez a leggyakorlatibb felfogás.

Elő fogja adni a tervet az ezredesnek s az majd bírálatot fog mondani czélszerűségéről és erkölcsösségéről - sőt arról a kérdésről is, hogy Yerba csakugyan a valót tudja-e, vagy pedig csalódásban ringatózik. Ezt elvégezve, vissza fog térni a saját dolgaihoz Sacramentoba. Nincs ebben semmi nehézség és nincs miért zaklatnia magát; csak hogy mindezt már ezelőtt egy órával is megtehetette volna.

Újra kinyitotta az ablakot. A jázmin-illat ismét beáradt, csak hogy most a rózsák hűsebb leheével vegyesen. Most semmi részegítő vagy elábrándító nem volt benne, inkább üdítő, gondolkozásra készítő illat volt. Az ablakból nem látszó jegenyefák hosszú árnyékai szelték át a kerti utakat és fasorokat, fekete és sárga csíkokkal. A napnak egy sugárkévéje, a lombokon keresztülszűrődve pillanatnyira egy virágágyra vetődött, mely a ceanothus-sövény előtt terült el s kápráztató fényben emelte ki a virágok hideg fehér kelyheit és a háttér eleven csillámló zöldjét.

A fény azután átsiklott egy szökőkútra, mely mostanáig láthatatlan volt s vakító csodává varázsolta át a felszökellő, villogó vízsugarat.

De a mint nézte, a vízsugár lassacskán eltűnt, a mint a fény tovasiklott s fehér és sárga női ruhákat világított meg.

Yerba és Milly volt, a kik most tértek vissza a házba.

Nem, nem fogja félbeszakítani elmélkedését azzal, hogy nézegesse őket. Valószínűleg bőven módjában lesz még ma este Yerbát látnia s akkorára nyilván készen is lesz elhatározásával.

De nem vette számításba a leány hangját, mely a maga délszaki zengzetességével tisztán volt hallható a kertben s lágyan s örömmel telten csengett. Ez a leány bizonyára igen boldog, - vagy igen gondtalan.

E pillanatban is kergetősdit játszott Millyvel, ki fürgén hajszolta végig a rózsák között. Azután a gyorslábú Camillák a ház felé közeledtek s heves ruhasuhogás, piczi lábak surranása a veranda padlóján, egy kis megbotlás, egérszerű nyikkanás a Milly torkából, meg aztán az ő hangja, kimerült, elhaló, boldog hang, félig elfojtott nevetéstől megtörve - szállott fel hozzá a jázmin- és rózsalehellet szárnyain.

Gyermek ez bizonyára és ha gyermek, milyen balul ítélte ő meg! Ah, ha mindaz, a mit ő érett megfontolásnak hitt, nem egyéb, mint egy ábrándos leányka ártatlan képzelődése, ha mindaz, a mit ő komolyan vett, csak egy iskolás leány bohó ötlete!

A helyett, hogy ellene szólt, hogy okosan beszélt volna vele s más dolgok iránt iparkodott volna benne érdeklődést kelteni, ő inkább még segítette az ábrándoskodásban. Úgy bánt vele, mintha az anyja világiasságának és bűnismeretének a szennyje az ő tiszta fiatal vérében is megvolna. A kalandornő gyermekét látta benne, nem pedig a saját gyámleányát, ki éppen tudatlanságával - talán éppen gyermekes hiúságával folyamodott az ő lovagiasságához. A leány gyöngéd és nemes vágyával a maga önző világnézetét és az emberi gyöngeségek ismeretét állította szembe.

Arczába szökött a vér - mert minden kitanultságával és önuralma mellett sem vesztette el a fiatalkor pirulását - és elfordult az ablaktól, mintha az szemrehányást ömlesztene feléje.

De be kellett volna-e érnie csupán azzal, hogy eloszlassa a leány ábrándjait s nem kellett volna-e tovább is mennie és megmondania neki az igazat? Nem azt kellett volna-e tenni, hogy először is megnyerje a bizalmát - keserűen emlékezett most vissza a leánynak arra a célzására, hogy senkije sincs, a kiben megbízhatnék - és miután leleplezte előtte anyja történetét, fogadást tegyen neki, hogy továbbra is titokban fogja tartani mindenki előtt és támogatni fogja őt tervében?

Ez nem változtatta volna meg a dolgok állását, legalább a Yerba szempontjából nem; s azután együtt gondolkozhattak volna s ő eszével és rokonszenvével segíthette volna a leányt, de...

Hogyan és mi módon mondhatta volna ezt el neki? Nem is szólva arról a kényes és nehéz körülírásáról, melylyel az ártatlan iskolás leánynak az anyja gyalázatát értésére adta volna, mi jogon mondta volna ezt el neki?

Mint gyámja, a ki soha tanácsával nem támogatta? mint ismerőse, a ki csak egy órával ezelőtt látta először?

Kinek is lehet egyáltalában ilyen joga? A szerelmesnek, - kinek az ajkán ez csupán úgy tűnnék föl, mint hallgatag utalás az ő hálájára, vagy félelmére és a kit ily közlés után semmiféle józan eszű leány el nem fogadhat? Nem.

Vagy a férjnek? Igen.

Paulnak hirtelen megdöbbenéssel eszébe jutott most az, a mit Pendleton ezredes mondott volt neki. Nagy ég! Ez a gondolat volt a Pendleton eszében?

És mégis - ez látszott az egyetlen lehető megoldásnak.

Kopogtattak az ajtaján s házigazdája, Mr. Woods lépett be.

- A Mr. Hathaway podgyásza már megérkezett és Mrs. Woods azt üzeni, hogy mivel Mr. Hathaway csak igen rövid ideig lehet együtt a gyámleányával, ő, Mrs. Woods, lemond arról a jogáról, hogy őt az asztalnál maga mellé ültesse, hanem átengedi a helyét Yerbának.

Paul komoly, benső mosolylyal mondott ezért köszönetet. Hátha a leves és hal fölött tenné meg neki azt a drámai bizalmas közlést? De visszagondolva a leány önálló észjárására, semmi kétsége sem volt benne, hogy Yerba ezt a kíméletlenséget rideg büszkeséggel és teljes önuralommal fogja visszautasítani.

Lassan fogott az öltözködéshez, olykor kellemes tompultságba feledkezve, mit a virágok illatának és az estszürkület enyhébb csöndjének, - mert a passzát-szelek már elültek - meg az ablak mellett nyugalmasan álló babérfák fűszeres szagának tulajdonított.

Egyszer azon vette magát észre, hogy nem is annyira gondol Yerbára, mint inkább maga előtt látja őt. A szemközt levő síma fal homályos háttéréből szinte kiemelkedett a leány képe, a mint ott ült a lugasban és símogatta az arcját a rózsával...

Átment az öltöző-szobába s ott is a tükörben nem a maga arcát látta, hanem az övét. Olyan meghökkenéssel, mintha a szavát hallaná, vett észre a toilette-asztalkán egy kis vázát, melyben egy szál virág volt, hogy a kabátjába tűzhesse s mellette névjegyen iskolásleányos írással:

»Köszönetül, hogy itt maradt. Yerba.«

Valamelyik cseléd hozhatta be ide, mialatt ő az ablak mellett merengett.

Vagy hatan voltak már a szalonban, mikor Paul lement. Úgy látszik, Mr. Woods meghívott egy-két szomszédját, köztük egy Baker nevű bírót, feleségétől, meg Don Caesar Brionest, a szomszédos Los Pájaros rancho birtokosát és húgát, Donna Annát. Milly és Yerba még nem jöttek le.

Don Caesar, toreador-alkatú fiatal ember, kerek nyájas arczczal és mogorva szemmel, nagyon is észre látszott venni távollétöket és tekintetét folyvást az ajtóra függesztette, mialatt Paul társalgásba bocsátkozott Donna Annával, - ha ugyan annak lehet nevezni azt a szertartásosságot, melyet a jókedvű fiatal hölgy enyelgő kaczerkodássá változtatott, mindjárt a második mondat után, egyetlen pillantással és két legyező-csapással.

Azután belibegett Milly, kisleányos üdeségben és fehér tüllben, pillanattal utóbb pedig - várakozást keltő szünet után - megjelent egy magas, kecses alak, melyet Paul alig ismert meg első tekintetre.

Közkedveltségű önhittség a mi nemünkben, hogy fölötte állunk a női toilette hatásainak s hogy a szép leány egyformán szép a legegyszerűbb ruhában is. De azért egy férfi sem volt a szobában, a ki úgy ne vélekedett volna, hogy Yerba a mostani öltözkéiben sokkal szebb, mint előbb volt, csakhog' új és sokkal finomabb nemű szépséget mutat be.

Nem csupán a körvonalak és színek ama hatása volt ez, melyet a közönséges estély-öltözké ad meg, hanem tökéletes képe a tiszta összhangnak és nemes tartásnak. A zománczczal díszített fekete grenadin-ruha nem csupán feltűnőbbé tette az ellentétnél fogva gyenge selymes bőrének havát, de sugár természetnek minden ízében a neveltség és finomság eszményi fokán állónak mutatta be.

Ékszer nem volt rajta egy kicsi gyöngyfűzéken kívül, mely oly kicsiny volt, hogy gyermeknek valónak látszott és karcsú nyakát olyan szorosan fogta körül, hogy alig lehetett tőle megkülönböztetni.

Paul nem tudta, hogy ezt az anya adta gyermekének, pár héttel azelőtt, hogy örökre lemondott róla; de valami homályos érzése volt, mintha a leány ezzel a fekete ruhával gyászba öltözött volna s úgy menne anyja múltjának a temetésére.

Néhány fehér virág a ruhaderékba tűzve, társai annak, mely az ő kabátján díszlett, volt rajta az egyetlen vídám jelenség.

Szemök találkozott egy pillanatra. A fiatal ember csodálatos kifejező tekintetére a leánynak azt a naiv tudatot eláruló nézése felelt, hogy most egész szépségében mutatja magát. De a következő pillanatban már másokkal foglalkozott s nevezetesen a Don Caesar buzgó figyelmeskedésével.

- Az ön bátyja, úgy látszik, csodálójá Miss Yerbának, szólt Paul.

- Óh, igen, felelt Donna Anna. - Hát ön?

- Óh, viszonzá Paul vídáman, - én? Én a gyámja vagyok. Az én részemről ez egyszerű önzés.

- Ah? szólt rá a hamis Donna Anna, - hát annyira bizonyos ön már Yerba felől? Jó! Figyelmeztetni fogom a bátyámat.

E figyelmeztetésre, úgy látszik, szükség is lehetett; mert a mint később Paul, a háziasszony intésére, karját nyújtá Yerbának, a fiatal spanyol megdöbbenő kíváncsisággal tekintett rá.

- Köszönöm, hogy engem szemelt ki a színei viselésére, mondá Paul, egy pillantást vetve a leány virágaira, a mint leültek az asztalhoz - és úgy hiszem, hogy ezt meg is érdemlem, mert ha ön nem volna, e pillanatban útban volnék San-Francisco felé... Lesz-e alkalmam később pár pillanatig beszélni önnel? tevé hozzá halkabb hangon.

- Miért nem most? viszonzá Yerba csintalanul. - Hiszen egyenesen ezért ültettek bennünket össze.

- De bizonyára nem azért, hogy a magunk dolgát, úgy mondjam, a családi ügyeinket beszéljük meg - viszonzá Paul, hasonló tréfássággal nézve reá; - ámbár úgy hiszem, hogy az ön Don Caesar barátja, itt szemközt, jobban szeretné, ha bizonyosan tudhatná, hogy csakis ezt cselekedszük.

- És nemde, úgy hiszi, hogy a húga is ezt szeretné jobban? - vágott vissza Yerba. - Figyelmeztetem, Mr. Hathaway, hogy ön teljesen igazolta a tisztelendő anya felfogását, midőn az ön tiszteletreméltó szándékait kétségbe vonta. Most is bámulva mered önre mindenki.

Paul gépiesen tekintett föl. Igaz volt. Akár valami titkos rokonszenvnél, vagy annál az önkéntelenségnél fogva, melylyel az ember a szembeszökő arányosságot és egyöntetűséget csodálja és örömmel legelteti a szemét fiatal szerelmeseken: mindannyian leplezetlen figyelemmel nézték Yerbát és a fiatal szenátort.

Mint ügyes társalgó, Paul hamarosan más irányba terelte a társalgást. S ekkor látta csak, hogy Yerba nemcsak művelt leány, hanem hogy ez a kolostori növendék oly széleskörű ismereteket is szerzett, melyek messzire túlhaladják az iskolai fonalat. Önálló felfogással és világossággal beszélt és gondolkozott, de nem azzal a tapintatlansággal és férfiaszkodó nyerseséggel, mely a női elmélkedés eredetiségének rovására esik.

Valami hallgatag megegyezésnél fogva, melyben szintén megvolt a kölcsönös bizalom varázsa, mind a ketten azon iparkodtak, hogy inkább a társaságnak, semmint egymásnak a kedvét keressék és Paul, mialatt Donna Annával elméskedett, bizonyos élvezettel hallgatta, hogy Yerba spanyolul társalog Don Caesarral.

Pár pillanat múlva azonban némi kellemetlen érzéssel vette észre, hogy a régi spanyol foglaltságról s azután a régi spanyol családokról beszélgetnek. Vajjon nem fog-e Yerba időnek előtte valami tudatlanságot elárulni, melyet utóbb majd kizsákmányolnak ellene, vagy nem idéz-e föl valami képtelen genealógiai emléket, mely megsemmisítheti reményeit és ledönt-heti légvárát? Vagy egyszerűen csak adatokat iparkodik gyűjteni?

Paul csodálta azt az ügyességet, melylyel a nélkül, hogy a maga célzatát elárulta volna, Don Caesart nyílt, sőt bizalmas közlésre készítette és mégis parázson ült, mert olykor úgy tetszett, mintha ő is szerepet játszanék a leánynak ebben az alakoskodásában.

Megsejtette, hogy szórakozottságát Donna Anna is észrevette s ekkor egy szerencsés mozzanat visszasegítette önuralmához.

Ez a mozzanat a Mr. Baker hangja volt, ki az asztal fölött átszólt Yerbához.

Az általános társalgás különös jelenségeinek egyikénél fogva egyszerre mindenki figyelmes lett egy látszólag egészen jelentéktelen megjegyzésre.

- Éppen a gyöngysorát csodáltuk, Miss Yerba.

Minden szem a szép leány karcsú nyakára irányult. Olyan természetes volt az alkalom.

Yerba mosolyogva emelte kezét a nyakához.

- Óh, ne gúnyolódjék, Mr. Baker. Tudom, hogy ez a gyöngysor nevetségesen kicsiny. De gyermekkoromból való s azért viselem, mert anyám ajándéka.

Paul megdöbbenve hallgatott. Most történt először, hogy Yerba az ő hallatára nyíltan összekötetésbe hozta magát az anyjával s Paul pillanatnyira úgy meg volt ijedve, mintha az a társadalomból kivetett asszony egyszerre visszatért s közéjük ült volna az asztalhoz.

- No, úgy-e, mondtam, hogy lehetetlen! szólt Mrs. Baker, férjéhez, a bíróhoz fordulva.

Most természetesen mindenki kérdően fordult a házaspár felé s Mr. Baker mosolyogva adta meg a magyarázatot:

- Bob azt állítja, hogy látta már azt a gyöngysort. A férfiak olyan nyakasak!

- Bocsásson meg, Miss Yerba, szólt a bíró hízelkedően, - ha nem esnék terhére, nem szíveskednék nekem azt a gyöngysort megmutatni?

- Oh, nagyon szívesen, viszonzá Yerba mosolyogva s lefejtve nyakáról a fűzért. - Attól félek, nagyon régi divatúnak fogja találni.

- Éppen azt remélem, viszonzá Baker, diadalmas pillantást vetve nejére. - Ezelőtt nyolcz évvel történt, hogy ezt a gyöngysort a Tucker ékszeres boltjában láttam. Meg akartam venni az én kis Minniemnek, de minthogy nagyon drága volt, haboztam kissé és mikor végre elszántam rá magamat, a boltos eladta egy másik vevőjének.

Vizsgálgatta a gyöngysort, melyet Yerba átnyújtott neki s azután hozzátevén:

- Igen, bizonyos vagyok benne, hogy ugyanaz. Éppen ilyen volt és egyetlen a maga nemében. Hát nem különös ez?

Mindenki azt mondta, hogy csakugyan különös s azzal a kába elégyültséggel tekintették a dolgot, melylyel a közönséges emberek olykor a legjelentéktelenebb csekélységet is nézni szokták.

Don Caesarnak jutott a kiváltság, hogy udvarias bókokra használja fel az eseményt:

- Nincs szerencsém ismerni Miss Minniét, de ez az ékszer, midőn a Miss Yerba nyakát díszíti, semmit sem veszített értékéből, szépségéből, bájosságából...

- Nem bizony, szólt a házigazda vidáman. - Annyi bizonyos, hogy elkésett a meggondolásával, Baker. Míg ön habozott, a Miss Yerba családja elhalászta előle a gyöngysort. Hja, új jövevény volt. A régi »negyvenkilenczesek« nem tétozáztak ám, mikor valamit akartak.

- És sohasem tudta meg, hogy ki volt a szerencsés vetélytárs? kérde Donna Anna a bíróhoz fordulva, miután futólagos, kíváncsi pillantást vetett a Paul sápadt arcára.

- Nem, viszonzá Baker. - Azaz hogy...

Zavarodottságot eláruló nevetéssel s habozva hallgatott el.

- Nem, folytatá azután, - mással zavartam össze... Olyan régi dolog már ez... Sohasem tudtam meg, vagy ha igen, elfeledtem... De a gyöngysor megmaradt az emlékezetemben.

Mély bókkal nyújtotta vissza Yerbának s ezzel az érdekes mozzanat véget ért.

Paul az egész társalgás alatt nem tekintett Yerbára, mert az az önkéntelen érzése volt, hogy nézésével zavarba találná hozni, sőt attól is félt, hogy a többiek hozzák zavarba. S mikor aztán rátekintett a leány nyugodt, zavartalan arcára, mely csupán az ő különös hidegsége miatt fejezett ki némi meglepetést, legkevésbé sem érezte magát megkönnyebbültnek. Csupán egy dologról volt meggyőződve. Az utolsó öt perc alatt arra a megmásíthatatlan elhatározásra jutott, hogy Yerbához való mostani viszonya tovább nem tarthat.

Vagy meg kell neki mondania mindent, vagy nem szabad őt többé látnia sem. Yerba minden pillanatban ki van téve annak a veszélynek, hogy leleplezik, akár mert semmit se tud a múltból, akár mert családi regéjéhez ragaszkodik. S ő, Paul, túrhetetlen helyzetében képtelen arra, hogy akár szemlélője legyen veszélyének, akár védelmébe fogadja. Yerba, mintha női ösztönével a Don Caesar miatt való féltékenységének tulajdonítaná hallgatását, több ízben fordult a spanyoltól ő hozzá, egy-egy biztató mosollyal. Paul, nagy aggodásában félig-meddig el is fogadta ezt a kissé megalázó helyzetet s halkán odasúgta neki:

- Amerikai gyámjának ez utolsó látogatása alkalmával talán éppen nem szükséges, hogy már is beleélje magát spanyol rokonságába.

Egész valóját átjárta az a gonosz, de mégis kissé gyöngéd öröm, mely a leány szemében szikrázott, a mint azt felelte:

- Ne felejtse, hogy amerikai gyámomnak ez nemcsak utolsó, de első látogatása is.

- S én, mint gyámja, viszonzá Paul félig leplezett komolysággal, - tiltakozom az ellen, hogy kincseit, a gyámi vagyon tulajdonát (s egyenesen a szemébe nézett) kézről-kézre adogassa s mindenkiel magyarázatokat fűzessen hozzá.

Mikor a hölgyek felálltak az asztaltól, Paul pillanatnyira megkönnyebbült. De csak egy pillanatnyira.

Baker a fiatal szenátor mellé húzta a székét és kivéve szájából a szivart, hanyag nevetéssel mondá:

- Nézze, Hathaway, az imént éppen idejekorán tartottam vissza magamat attól, hogy valami nagy bolondot mondjak az ön gyámleányának.

Paul pedig kíváncsian nézett rá.

- Úgy bizony. Tudja-e, ki volt az én versenytársam abban a gyöngysor-históriában?

- Nem én, viszonzá Paul, fagyos hidegséggel.

- Nohát Howard Kati volt. Tény! Ő vette meg az orrom elől, sőt rá is ígért.

Paul nem vesztette el önuralmát. Izgatottsága - mivel szerencsére Yerba nem volt jelen s Don Caesar, ki e szavakat meghallotta, jelentős és kellemetlen mosollyal húzódtott közelebb - hideg, csendes dühvé fagyott.

- Azután pedig, viszonzá a legnagyobb nyugodtsággal, - úgy hiszem, hogy az ilyenféle nők rendes szokása szerint a gyöngysor csakhamar visszakerült a zálogkölcsonzó útján az ékszereshez. Rendes sorsa ez már az ékszereknek.

- No természetesen! Hagyta rá vidáman Baker. - Tökéletesen igaza van. A megoldás kétségtelenül ez. De, tévé hozzá nevetve, - kevésbe múlt, hogy nem mondtam valamit... mi?

- Kevésbe múlt, hogy valami szembeszökően méltatlan sértést nem követett el, mondá Paul komolyan, de szemét, mely most csillogóbb volt, mint valaha, a legnagyobb haraggal szögezve nem a beszélőre, hanem a mellette álló Don Caesar arczára. Ön azt akarja mondani, hogy...

- Ahá! az a Howard Kati? szólt bele Don Caesar az ő spanyolos angol kiejtésével. - Úgy? Igen, én is hallottam felőle valamit... Hanem a mi Miss Yerbát illeti... ő a mi földink, úgy hiszem... Igen... magunkénak fogjuk őt vallani valóban.

- Az ön földijei, úgy hiszem, nem ritkán vallanak magokénak olyasmit, a mi inkább csak haszonra van alapítva, semmint az igazságra, mondá Paul mosolytalan és sértő határozottsággal.

Nagyon jól tudta, hogy mit mond és hogy minek kell belőle következni. Csak huszonnégyszer előtte is megmosolyogta Pendleton ezredesnek azt a felfogását, hogy párbajozással kell elejét venni a botránynak és leleplezésnek és most ő maga kötött bele egy emberbe ugyanilyen czél, még pedig pusztán gyanú alapján és semmi különös sem látott ebben. Valószínűleg az a homályos gondolat is készítette erre, hogy ez meg fogja őt erősíteni a Yerba ábrándjával szemben való állásfoglalásban.

Ámde Don Caesar, jóllehet sápadó arczczal mosolygott, nem látszott hajlandónak arra, hogy fölvegye az odadobott keztyűt s Mr. Woods, a házigazda sietve vetette magát közbe:

- Don Caesar úgy vélekedik, hogy az ön gyámleánya maga is spanyol eredetűnek hiszi magát
- Milly legalább azt mondja. De természetesen ön, mint a legrégibb gyámok egyike jobban ismeri a tényeket.

Még egy pillanat s Paul elszólta volna magát. Azonban mégis hidegen válaszolá:

- Úgy hiszem, Miss Yerbát bizvást kihagyhatjuk ebből a kérdésből. Az én megjegyzésem általános jellegű volt, de természetesen felelősnek tartom magamat érte, ha bárki magára alkalmazná.

- Úgy beszél, mint igazi politikus, Hathaway! mondá Baker, olvadozó lelkesedéssel, melylyel helyre vélte ütni előbbi szerencsétlen szavainak megdöbbentő eredményét. - Ez a helyes, uraim! Ő belőle ugyan ki nem csalhatják az adatokat, a míg jószántából meg nem akarja mondani. Tartsa is meg a titkot, Hathaway. A bíróság az ön részén van.

Hanem azért, a mint kivonultak az ebédlőből, hogy a hölgyekhez csatlakozzanak, a polgármester kissé hátramaradt a házigazdával.

- Fiatal barátunkon könnyű meglátni a Pendleton befolyását, mondá nyomatékosan. - Jó lenne, ha valaki megmondaná neki, hogy nálunk az eféle már lejárt magát, a mint hogy lejárt magát Pendleton is. Ezzel teljesen tönkre teheti a jövőjét.

Paulnak sokkal élesebb megfigyelő tehetsége volt, semhogy ezt észre ne vette volna, de semminemű lelkipurdalást sem érzett s önmagában és erejében való ifjúi hite megóvta az aggódástól. Ugy érezte, mintha tett volna valamit, ha csak annyit is, hogy értésére adta Don Caesarnak, hogy a leány gyöngeségével vagy tudatlanságával büntetlenül visszaélni nem lehet.

De arra nézve, hogy mitévő legyen, még mos sem volt tisztában. Majd elhatározza ezt még az éjjel. E pillanatban nem volt kilátása arra, hogy Yerbával bizalmasan beszélhessen. A leány egykedvű nyugodtsággal társalgott Millyvel meg a háziasszonynyal s máris érkeztek a vendégek, kiket az ő tiszteletére hamarosan meghívtak volt.

Visszagondolva előbbi helytelen magaviseletére, Paul most összeszedte minden képességét s pár percz múlva csodálattal és visszafojtott lélekzettel vette őt körül a tisztelők csoportja. Eszébe jutott, hogy ez a jelenet furcsán hasonlít ahhoz, mely az Arany-Kapu vendéglő dísztermében lejátszódott és szeme önkéntelenül is kereste Yerbát, félig rettegve, félig várva, hogy hamis mosolyával fog találkozni.

Tekintetök találkozott, de a fiatal szenátor meglepetésére a leány nem mosolygott s mindjárt el is fordította tekintetét, melynek csillogó mélysége azonban olyan sejtelmet támasztott benne, a melyen gondolkodni sem mert tovább. Mit törődött ő most már a Don Caesarral való összekocczanással, vagy barátjai tapsaival? Ő büszke reá!

De a sokat mondó tekintet után Yerba félénk lett, szándékosan foglalkozott Millyvel s csöndesen hallgatta Bakernek kissé száraz és éppen nem regényes visszaemlékezéseit a kaliforniai régi idők viszontagságairól és sanyarúságairól. Nyájas egyszerűséggel beszélt Don

Caesaral, bár azon iparkodott, hogy Donna Annát is belevonja a társalgásba. Fesztelenül bánt mindenkivel - gondolá magában Paul - csak ő vele nem.

Egyszer-kétszer, mikor Paulnak sikerült őt a holdvilágos kertre és árnyas verandára szolgáló, nyitott üvegajtó felé vonnia, Yerba mindannyiszor beleöltötte karját a Milly karjába s Paul bizonyos volt benne, hogyha egy kis sétát ajánlana föl neki a szabad levegőn, Yerba felszólítaná Millyt, hogy tartson velők.

Bántó és szégyenítő volt ez bár reá nézve, mégis némi vigasztalást talált a leány modorában, mely azzal látszott őt biztatni, hogy hallgatni fog a rábeszélésére. De mire fogja rábeszélni? Maga sem tudta még.

Eltávozott az utolsó vendég is. Paul szivarozva időzött még a verandán, miután fölkerste házigazdáját és háziasszonyát, hogy ő miatta ne háboríttassák magukat. A leányok visszavonultak a Milly budoirjába, de minthogy formasierően nem búcsúztak el tőle, remélnie lehetett, hogy még visszajönnek.

Ebben a reményben Paul még fél óráig maradt ott, azután Yerba elmaradását az ő kérése hallgatag visszautasításának tekintve, egyszerre indulni készült. De a mint körültekintett a kerten, mielőtt betérne a házba: figyelmét valami különös jelenség vonta magára.

A távoli ceanothus-cserjén valami fehér foltot pillantott meg, mely olyan volt, mint valami ott felejtett kendő. Ez a jelenség az első pillanatban várakozást keltett benne, melyet csak megerősített az az észrevétel, hogy a fehér folt változtatta a helyét. Az imént még a lugas közelében látszott, most pedig már határozottan távolabb volt.

Lehetséges-e, hogy a két leány, vagy talán Yerba maga kiosont a házból s most őt várja?

Saját együgyűsége ellen zsörtölve sietett le a verandáról s tartott a fehérség felé. De alig haladt öt-hat ölnyire, midőn a látomány eltűnt. Paul a lugashoz ért - üres volt; tovább ment a ceanothus mellett - ott sem volt senki. Yerba nem lehetett, mert megvárta volna őt s azt is bajos föltenni, hogy valaki tréfát akar vele űzni.

Boszúsan fordult vissza a házba, betért az üvegajtón a szalonba s keresztül ment a már csak gyöngén megvilágított termen, midőn az ablakmélyedésből halk suhogást hallott.

Gyorsan odanézett s Yerbát pillantotta meg, ki bő fehér köntösben, melylyel fekete öltözékét már fölváltotta, nyugodtan dőlt hátra a divánon, két kezét bájos fejére kulcsolva.

- Millyt várom, mondá, halvány mosolylyal az ajkán.

Paulnak úgy tetszett, mintha a holdfényben, mely reá özlött, szép arcza halvány volna.

- Az épület túlsó szárnyába ment át, megnézni egy beteg cselédet, folytatá Yerba. - Azt hittük, hogy ön a verandán szivarozik s én nem leszek itt egyedül; de aztán láttam, hogy lesietett és örült módjára futkosott alá s fel.

Paul érezte, hogy a leány jelenlétében veszíteni kezdi önuralmát és idegessé lesz.

- Azt hittem, ön jár ott, dadogá.

- Én! Künn a kertben, ilyenkor, egyedül, holdvilágon? Mit gondol felőlem, Mr. Hathaway? Nincs fogalma a kolostori szabályokról, vagy ilyen véleménye van a gyámleánya neveléséről?

Paulnak úgy rémlett, mintha, bár ismét mosolygott, a hangja olyan reszketeg volna, mint az övé.

- Beszélni óhajtanék önnel, mondá ügyetlen hirtelenséggel. - Sőt arra is fel akartam kérni, hogy jöjjön velem sétálni a kertbe.

- Miért ne itt? viszonzá a leány, másképp ülve, ruháját félrehúzza maga felé s a díván másik végére mutatva. - Nincs még olyan nagyon késő és Milly pár percz múlva visszajő.

Az arcza most árnyékban volt, de szeme úgy fénylett, mint a szentjános-bogárka s szinte bevilágosította az egész arcot.

Paul lebocsátkozott melléje a dívánra - nem többé mint a csillogó, nagyratörő politikus, hanem - úgy érzé - mint az a reménytelenül ábrándozó, tapasztalatlan fiú, a milyen akkor volt, mikor azt a nevet adta neki, mely az egyetlen szó volt, a mire most gondolni tudott s a mi ellenállhatatlanul kelt lázas ajkán:

- Yerba!...

- Szeretem hallani az ön ajkáról, sietett visszaszólni Yerba, mint egy megjegyzést téve arra, hogy most szólítja őt először pusztán nevén és kissé előbbre hajolván, mialatt szemét rászögezte. - Azt lehetne hinni, hogy ön gondolta ki ezt a nevet s csaknem megsajnálhatja velem, hogy el fogom veszíteni.

Paul elnémult. Ez az utolsó mondat megmentette...

- Éppen erről óhajtok önnek beszélni, tört ki egyszerre majdnem nyersen. - Tisztában van ön azzal, hogy ez a név önnek nem jelent, nem jelenthetett semmit? Nem kelt a lelkében valamely visszaemlékezést - nem juttat eszébe semmit, a mit tudni óhaj? Gondolkozzék! kérem, esedezem, legyen hozzám őszinte!

Yerba meglepődve tekintett reá.

- Mondottam már önnek, hogy mostani nevem vagy valami képtelen tévedés, vagy valami szándékos palástolás. De miért kérdezi ezt most? - tévé hozzá, gyöngye mosolylyal kísérve a nyomatékot.

- Hogy segítsék önnek! - viszonzá hévvel Paul. - Egyedül ezért! Hogy megtegyek mindent, a mivel támogathatom, ha igazán azt hiszi és akarja hinni, hogy más neve van. Hogy kérjem önt: bizzék bennem; mondjon el nekem mindent, a mit hallott, mindent, a mit tud, vagy gondolja, hogy tud, vagy tudni kíván az Arguellókkal, vagy akárkikkel való rokonságáról. És aztán, hogy teljes odaadással szenteljem magamat annak a bebizonyítására, a mit ön kívánnának fog nyilvánítani. A mint látja, őszinte vagyok, Yerba! Csak arra kérem, hogy ön is az legyen hozzám, hogy mondja el nekem kételyeit, hogy tanácsot adhassak, - aggodalmait, hogy bátoríthassam.

- Ez mindaz, a mit nekem mondani akart? - kérdé nyugodtan a leány.

- Nem, Yerba, folytatá hévvel Paul, megragadva engedékeny, de közönyös kezét, - nem minden; de mindaz, a mit mondanom kell, mindaz, a mit mondani jogom van, mindaz, a mit ön, Yerba, megengedne, hogy most mondjak. De engedje remélnem, hogy nincs nagyon messze az az idő, a mikor elmondhatok önnek mindent, mikor meg fogja érteni, hogy ez a hallgatás a legsúlyosabb áldozat volt annak a részéről, a ki most önnek beszél...

- És mégsem méltatlan egy nagyreményű politikushoz, egészíti ki Yerba, gyorsan visszavonva a kezét. - Ám legyen, folytatá, az ajtó felé pillantva, a nélkül azonban, hogy kikerülni látszott volna a fiatalember mohó tekintetét - s ha majd megállapodtam valaminő lakóhelyben és névben, folytatni fogjuk ezt az érdekes társalgást. Addig pedig - mint a negyedik polgármesteri gyámom (jogászember volt az is, mint ön, Mr. Hathaway) szokta volt mondani, mikor idevágó föltevéseit összegezte - mindaz, a mi történt, »semmisnek tekintendő.«

- De Yerba... kezdé Paul keserűen.

Yerba fölemelte kissé a kezét, mintha intő taglejtéssel akarná figyelmeztetni.

- Igen, édes... szólt egyszerre, fölemelve zengzetes hangját s gonosz pillantást vetve Paulra, mintha gúnyolni akarná, ha esetleg magára vette ezt a megszólítást, - erre, csak erre! itt várunk reád!

Éles füle meghallotta volt a Milly közeledő lépteit s a következő pillanatban a jókedvű leányka úgy állt meg az ajtó küszöbén, mintha bocsánatot kérne alkalmatlankodásáért.

- Már bevégeztük a társalkodásunkat és Mr. Hathaway annyira meg volt hatva attól, hogy nekem nincs igazi nevem, hogy e végből mindent megígért, csak a magáét nem... Nemde, Mr. Hathaway?

Lassan fölkelte s odamenve Millyhez, átkarolta derekát s úgy állt ott egy pillanatig, az ajtó kárpítjai közül visszaneézve reá:

- Jó éjszakát. Az én tisztos garde-de-dameom szörnyen meg van botránkozva ez éjfél társalgás miatt s most elvisz magával. Képzeld csak, Milly, azt az ajánlatot tette, hogy sétálgassak vele a kertben! Jó éjszakát, vagy, amint őseim - ne feledje: őseim - szokták volt mondani: »Buena noche - hasta mañana!«

Lassan ejtette a spanyol szótagokat, utánozva a Donna Anna beszédmodját. Aztán még egy, de még halványabb és szellemszerű mosolylyal eltűnt barátnéjával együtt.

Másnap reggel nyolcz órakor Paul, podgyásza mellett a verandán állott.

- Ez nagyon is hirtelen elhatározás, Hathaway, mondá neki Mr. Woods. - Nem várhatna a legközelebbi vonatig? A leányok addig lejönnek s ön kényelmesen megreggelizhet.

- Nagyon sok végezni valóm van San-Franciscoban, több, semmint gondoltam, mielőtt visszamehetnék Sacramentoba, viszonzá Paul. - Mentsen ki előttök és kedves neje előtt.

- Reményilem, szólt Woods erőltetett nevetéssel, - nem volt további szava Don Caesarral, vagy neki önnel?

- Nem, viszonzá Paul megnyugtató mosolylyal, - nem történt köztünk semmi.

- Mert ön átkozottul hirtelen szavú ember, Hathaway, folytatá Woods, - akár csak Pendleton barátja. Mellesleg mondva, Baker roppantúl röstelli azokat a bolond szavakat. Azt kérdezte tőlem, hogy nem tekintheti-e azt valaki az ő részéről szándékosságnak. Azt feleltem neki, hogy biz az ostobaság volt, de semmi más. Bizonyosan kikapott a feleségétől, hahahaha! Hja, ő még jól emlékszik a régi időre, a mikor mindenki erről beszélt s az a Howard Kati valóságos «alak» volt! Úgy hallom, évekkal ezelőtt elvándorolt az Államokba.

- Meglehet, viszonzá Paul egykedvűen.

Azután, mikor a kocsi előállt, ismét odafordult a házigazdájához.

- Mondja csak, Woods, jár ebben a házban kísértet?

- Elég ócska hozzá. De nem jár. Miért kérdezi?

- Meg mernék esküdni, hogy amott a cserje közt az éjjel valami fehér alakot láttam mozogni, s mikor odamentem, egyszerűen eltűnt.

- Bizonyosan a Don Caesar valamelyik cselédje. Van közöttük egy indiánus, a ki mint már többször jelentették nekem, folyvást itt ólálkodik. No, de majd teszek róla. Hát csakugyan mennie kell? Roppantúl sajnálom, hogy nem maradhatott tovább! Isten áldja meg!

IV. FEJEZET.

Két hónappal később történt, hogy Mr. Tony Shear, marysvillei lakos, de mostanában belső titkára a tiszteletreméltó Paul Hathaway szenátornak, Sacramentóban belépett főnöke lakásába s levelet adott neki át.

- Csak ma reggel jöttem meg San-Franciscóból; de Mr. Slate azt mondta, hogy hozzam el önnek ezt s ha meg van vele elégedve, szíveskedjék mindjárt visszaküldeni.

Pául elvette a borítékot s felbontotta. Kefelevonat volt benne, melyen sietve futott végig. Ez volt rajta:

»Olvasóinknak az a része, mely San-Francisco keletkezésének történetét ismeri, érdeklődéssel fog értesülni arról, hogy egy különös és egészen szokatlan gyámi tisztesség, melyet az utóbbi nyolcz év alatt San-Francisco polgármestere és két legrégibb polgártársunk viselt, a tegnapi nappal véget ért, a mennyiben gyámoltjuk, egy bájos és művelt fiatal hölgy, a santa-clarai apácák neveltje, elérte nagykorúságát.

»Az első gyámokon kívül igen kevesen tudták azt, hogy e gyámügy vezetése az említett időszak alatt hivatalból mindig San-Francisco polgármestereinek a kezében volt s a titokzatosság mely az egész ügyet burkolta, csak a legutóbbi időben kezdett kissé oszlani. Megható és regényes maradványa ez a régi spanyol alcaldek patriarkhális hivatalkodásának és az úttörők korszakában dívott egyszerűségnek.

»Úgy látszik, hogy a földbirtoklási viszonyok ama zavaros állapotának, mely az amerikai foglalás után következett, a legrégibb californiai családok egyik sarjának beteges özvegye a maga vagyonát és kicsiny leányának gondviselését egyenesen San-Francisco városára bízta, mint a melyet az említett gyámok képviseltek.

»Egy évvel utóbb a beteg anya meghalt.

»Hogy a gyámok mily őszinte buzgalommal, bölcseséggel és gondossággal teljesítették feladatukat, kitűnik abból, hogy az őrizetökre bízott vagyont nemcsak biztosították és megóvták, de százszoros értékre is emelték s hogy az immár nagykorúvá lett fiatal hölgy nem csupán egyik leggazdagabb leány a csöndes óceán partvidékén, de egyike neme legműveltebb tagjainak is.

»Nem titok most már, hogy Chrysopolisnak, az Aranyvárosnak ez a szerencsés leánya: Donna Maria Concepcion de Arguello de la Yerba Buena, mely nevet a most már szövetséges kormány birtokában levő szigetről, mint ősei birtokáról örökölte. De megható és költői hódolatból származási helye iránt eddigelé egyszerűen csak »Miss Yerba Buena« név alatt szerepelt ismerősei előtt.

»Nem kevésbé örvendetes és jelentős körülmény, hogy »legifjabb szenátor«-unk, a tiszteletreméltó Paul Hathaway, annakelőtte Hammersley polgármesternek magántitkárja, egyike a legelső, nem-hivatalbeli gyámoknak; a régibb idők lovagias szelleme pedig a harmadik gyámnak, Harry Pendleton ezredesnek a személyében van megtestesítve«.

Paul, a mint ezt elolvasta, rögtön plajbászt fogott és keresztül húzta az utolsó bekezdést. De a helyett, hogy azután a kefelevonatot félretette vagy visszaadta volna a várakozó titkárnak, tovább is a kezében tartotta, hallgatag, nyugodt arcát az ablak felé fordítva.

A pusztán csak emberi titkár, vagy mert megunta a várakozást, vagy mert mint hű pártszolg, olyasmit látott fiatal vezérének az arczkifejezésében, a mi nyugtalanította: azzal a túlzott tisztelettel fordult Paulhoz, melylyel titkári minősége az egykori pajtás iránt való vonzalmát tetézte s így szólt:

- Reményelem, nincs valami baj. Nem holmi újabb gúnyos támadás ön ellen, amiért keresztül vitte azt a törvényjavaslatot, mely Pendleton ezredet fölsegítette? Bíz az kockáztatott dolog volt, Mr. Hathaway.

Paul fölrezzent, összeszedte magát szórakozottságából és mosolyogva mondá:

- Nem - semmi. Éppen az ellenkezője. Irjon Mr. Slatenek, köszönje meg a szívességét és írja meg neki, hogy a cikk nagyon jó lesz, kivéven azt a néhány sort, a melyet kihúztam. Azután mutassa meg a levelet s belecsatolom a kefelevonatot. Volt Pendleton ezredesnél?

- Voltam. De ő kiment Santa-Clarába s még nem jött vissza - legalább ezt mondta az az ő nyalka szerezsenje. Az a nyegleség és rátartás, a mivel ez a ficzkó viseli magát, mióta az ezredes dolgát rendbe hozták, igazán sok egy kicsit - fehér ember el nem tűrheti. Akármi legyenek, uram, ha valósággal pártfogásába nem vette önt s azt nem mondta, hogy »az ezredes úr jó véleményben van ön felől és olyan fiatal embernek tartja, a ki még sokra viheti.« Tény, uram, hogy a pártunk nagy botlást követett el, midőn szavazati jogot iparkodik adni ezeknek a szarvasmarháknak; ezzel csupán megkésztet az ellenpárt szavazatait, mert ezek a szerezsenek, legyenek bár rabszolgák, vagy szabadok, most is csak gazdáiknak a barmai. A mi pedig a gazdák háláját illeti, abban nagyon csalódik.

- Pendleton ezredes nem tartozik semmiféle párthoz, mondá Paul röviden, - de ha régi hívei ismét hatalomra törekednek jutni, elvesztették egyetlen független mártírjokat.

Paul ismét szórakozott lett és Shear a felöltője zsebéből néhány hivatalos formájú irományt vett elő...

- Elhoztam a jelentéseket, mondá.

- Mi? szólt Paul málázva.

A titkár rábámult. A vezér ma szörnyen feledékenynek látszott.

- A san-franciscói rendőrfőnök jelentéseit, melyet ön megszereztetni kívánt.

- Ah igen... köszönöm. Hagyja csak itt az íróasztalomon. A bizottsági ülésen majd átnézem. Most magamra hagyhat és ha valaki beszélni kíván velem, mondja, hogy el vagyok foglalva.

A titkár kivonult a szomszéd szobába s Paul hátradőlt székében és gondolkozott.

Végre befejezte azt a munkát, a melyre elhatározta volt magát, mikor két hónappal ezelőtt a Rózsa-lakból eljött. Az a cikk, melyet az imént olvasott s mely legközelebb a san-franciscói lapban meg fog jelenni, betetőzése a nyugodt állhatatossággal folytatott munkának, kutatásnak és következtetésnek és mostantól fogva oly történeti tény gyanánt fog szerepelni, mely ha bebizonyítva nincs is, legalább ellentmondásnak kitéve nem lehet.

A mint Woodséktól visszaérkezett volt San-Franciscóba, egyenesen az ágyban fekvő Pendletonhoz sietett és előterjesztette neki a tervét. Nagy meglepetésére és boszúságára az ezredes hevesen kikelt az ellen, hogy »valakinek a magzatát rátukmálják olyan úriemberre, a ki nem védelmezheti magát« s alig csillapíthatta le Paulnak még az a magyarázata is, hogy hiszen ez az állítólagos apa is csak legenda.

Mikor aztán Paul elbeszélte neki azt a jelenetet, melyet a Baker szerencsétlen visszaemlékezése idézett elő s kimutatta ebből, hogy így a titok minden pillanatban kiderülhet és kifejtette, hogyha a leány makacsul ragaszkodik a maga elméletéhez, már pedig ragaszkodni

fog hozzá, még vagyona árán is, ők kénytelenek lesznek belenyugodni vagy pedig abba a szörnyű helyzetbe jutnak, hogy leleplezzék gyalázatát: az ezredes végre meg volt győzve.

Sokkal kisebb veszedelemnek látszott az, ha ezt az igazi csalárdságot leplezik le, mint azt a homályos és bizonytalan igazságot. A valódi veszedelem a mostani bizonytalanság és titokzatosság volt, mely szinte kihívja a gyanút és erőszakolja a leleplezést. Ő, mondá Paul, készséggel vállalja el a felelősséget mindenért s végre kicsikarta az ezredestől a hallgatólagos beleegyezés ígéretét.

Csupán attól az egytől félt, hogy az anya beavatkozása idézhetné elő a felfedezést; de Pendleton erős volt abban a hitben, hogy az anya nem csupán teljesen rábízta leányát a gyámok gondviselésére, de sohasem is fogja megmásítani azt az elhatározását, hogy megtagad minden vele való rokonságot; bizonyítja ezt az is, hogy önként száműzte magát az országból; de különben is, ha csakugyan megváltoztatná szándékát, erről először is ő, az ezredes értesülne.

Azután elváltak egymástól.

Időközben Paul nem feledkezett meg egy másik elhatározásról sem, melyben az ezredesnél tett első látogatása után állapotodott volt meg és csakugyan sikerült törvényhozási úton segédelmet nyújtani az Eldorado-banknak s visszaadni az ezredesnek vagyona egy részét, mely a fiskus kezében volt.

Ez volt a háttere Paul gondolatainak s e háttérből csak annál édesebben emelkedett ki az az arcz és alak, mely most is olyan állhatatosan lebegett előtte, mint ott a Rózsa-lak szobájának félhomályában. Voltak pillanatok, mikor holdfény-elárasztott arcza s rajta az a különös, halvány mosoly úgy rajzolódott szeme elé, mint akkor éjjel látta ott, az ablakmélyedés árnyékából kiemelkedve, vagy pedig a mint talán utoljára pillantotta meg az ajtó kárpitjainak foglalatában, mikor »Jó éjszakát« kívánt neki.

Azóta nem látta s mikor a nagykorúság ideje most beköszöntött, ismét ráruházta a maga véget érő tisztségét Pendletonra, a kit rábírt volt, hogy a polgármesterrel együtt menjen ki Santa-Clarába, teljesíteni a végső szertartásos formáságokat.

Egyelőre Yerbának sürgősségteljes tudnia, hogy mennyiben tartozik neki köszönettel kívánságának megvalósításáért.

Paul mély sóhajjal tért magához, gondolt ismét kötelességére s elővéve azt a jelentés-halmazt, melyet titkárja hozott, olvasni kezdte.

E jelentések is az eddig folytatott csendes, kutató munkára vonatkoznak. Mint bizottsági elnök, állását arra használta fel, hogy hivatalos betekintést szerzett a hatósági iratokba, rendőri és statisztikai jelentésekbe és e forrásokból meggyőződést szerzett arról, hogy »Howard Kati« másképp »Beverley« s ismét másképp »Durfrey« nevezetű nőszemély rég kívül van a helyi rendőri felügyelet hatáskörén és hogy gyermekének semmi nyoma sincs a jelentésekben.

Paul tapasztalt szemmel futott végig a régi kihágások szerencsétlen sorozatán, időről-időre jegyzeteket téve hivatalos használatra, de folyvást figyelve arra a titokra, a melyet kutatott - midőn egyszerre csak rohamossá vált érveréssel állott meg.

Egy játékbarlang szétugrasztásáról szóló jelentésben a többi közt az volt elmondva, hogy a részesek egyike a »Howard Kati« szobájában keresett menedéket, kit a bíróság előtt pártfogója, Juan de Arguello képviselt. Az idő, melyben az történt, egybevágott a gyámság alapításának idejével, de ez nem bizonyított semmit. Hanem a név...

Jelent-e ez valamit? vagy csak a gúnyos véletlen, mely csak annál kárhóztatóbban és reménytelenebbül bizonyítja ama nő kalandos voltát?

Paul még egyszer átfürkészte az egész jelentést, de a nő neve másutt nem fordult elő. Hiszen azon az egy helyen is kikerülte volna akárkinek a szemét is, a ki nem olyan buzgósággal és figyelemmel kutatott volna, mint ő.

Félretette a jelentéseket s ismét kezébe vette a kefelevonatot. Van-e ő rajta és Pendleton ezredesen kívül ember a világon, a ki ezt a két dolgot összeköttetésbe tudná egymással hozni? Hogy Howard Katinak evvel az Arguelloval való viszonya rövid ideig tartott s nem volt általánosan ismert dolog, ez kitűnt abból is, hogy Pendleton ezredesnek nincs róla tudomása.

De beszélnie kell Pendletonnal újra, még pedig tüstént. Lehet, hogy az ezredes megtudott valamit Yerbától. A leány az éltes férfit talán megajándékozta azzal a bizalommal, melyet a fiatal embertől megtagadott; hiszen ő, mint most elvörösödve emlékezett rá vissza, épp ebben a reményben beszélt rá az ezredes arra, hogy Santa-Clarába menjen.

Zsebébe tette a kefelevonatot s oda ment a szomszéd szoba ajtajához.

- Szükségtelen megírnia Slatenek azt a levelet, Tony. Személyesen fogok vele beszélni. Estére San-Franciscóba megyek.

- Ne másoljak le valamit azokból a jelentésekből?

Paul a jelentéseket gyorsan leseperte a fiókjába s bezárta.

- Most még nem, köszönöm. A jegyzeteimet majd utóbb fogom elkészíteni.

Másnap reggel Paul San-Franciscóban volt s ismét átlépte az Arany-Kapu fogadó küszöbét. Hallotta már, hogy a palotaszerű épület kárhozata meg van pecsételve egy újabb, nagyobb szerű építkezés alapkövetéle által, mely amazt végkép el fogja homályosítani; sőt úgy tetszett, mintha el is vesztette volna üdeségét és rikító csillogása fénytelenre vált volna. Megrendelte a reggelijét s betért a nagy társalgó-terembe, mely ebben az órában szerencsésen üres volt.

Itt látta őt először. Ott állott annál a tükörnél, mikor szemük ösztönszerű rokonszenvvel legelőször találkozott. Yerba maga is emlékezett erre és megvallotta neki, Paul visszaemlékezett arra az örvendező, de öntudatos felsőbbiségre, mellyel leánytársainak hízélgését fogadta volt; oly tisztán emlékezett rá, hogy még Millyt is látta mellette, a mint merengése benépesítette az üres, néma termet.

Egy órával utóbb Pendleton ezredeshez sietett s félig-meddig el volt készülve arra, hogy azt az ódon házat is megújítottnak, átalakítottnak fogja találni. De az még most is a maga régi barbár, vidéki dísztelenségében állt ott. A közvélemény nyilván úgy okoskodott, hogy itt változást csak a kajla, vékony falak teljes lebontása idézhetne elő s várta, hogy egyszer csak összedőljön, mint valami kártyavár, a melyhez valóban hasonlított is.

Paul egy pillanatig azon tűnődött, hogy nem hű mása-e ez az épület a lakójának, ki szintén nem tudott hozzátörödni a változott körülményekhez s szinte aggódva haladt föl a recsegő lépcsőn. De ez az aggodás nyomban eloszlott az ezredes lakásának küszöbén, a mint George előállott, hogy gazdája vendégét fogadja.

A deres fejű szerezsen meglepően új kék ruhában pompázott, bámulatos fehér mellényben és rengeteg, gyűrött nyakravalóban, mely olybá tüntette föl, mintha mandula-daganatban szenvedne. Modora épp úgy gyarapodott túlzottságában, mint ruhája.

Leporolt egy széket s megkínálta vele a vendéget, maga pedig kecses tartásban állott meg, kezét egy másik székeknek a hátára téve.

- Még most is itt tetszik bennünket találni, Mr. Hathaway, kezdé, elegánsul játszadozva egy óriási ezüst óralánczczal, - mert az edzdes úr még nem akadt alkalmas úri lakásra, a mi megfelelne, építeni pedig nem akar, mer' még nem tudja, nem-e utazik külföldre. Ez a ház

bizony nagyon düledeznek már, a többi feje lakója se valami úri nép, de hát mostanában még csak beérjük véle valahogy.

Paul úgy vélte, hogy bizonyos borbély-műhelynek és veszedelmes emlékeinek bizonyosan jó része van abban a fenhéjazó kicsinylésben, melylyel George most a környezeteket nézte és meg nem állhatta, hogy azt ne mondja:

- Így hát nem tartja már szükségesnek, hogy jó közel lakjanak a borbély-műhelyhez?... Nagyon örülök rajta George.

A nyíl talált. A szerencsétlen George, miután kétszer-háromszor gyors egymásutánban állást változtatott, hogy ilykép összeszedje magát valamennyire, végre megtört s a fájdalomnak és méltóságnak bizonyos vegyülékével, de legkevésbé sem ejtve el szertartásos udvariasságát, így szólt:

- Elevenemre tetszett tapintani, uram! Igazán mondom. Már hiába, az emberi gyarlóság mindenkibe megvan és az olyan úri ember, mint tisztelt urasága, a ki szénátor és nagy szónok, bizony nem veszi rossz néven. Megvallom, urasága, a körülmények jók voltak, a fizetés elég tisztességes volt, a veszedelem pedig nem volt nagy. Az az ember, a ki a műhelyt bérelte, művész volt maga is és egyúttal Henderson ezredesnek a szerezsenje, az pedig, a kit én néha kisegítettem, egy nevezetű Mr. Johnson volt. De az én gazdám a világér se ment volna ebbe bele és ha urasága nem bánná, hát megkérném...

- Eszem ágában sincs, George, hogy megmondjam az ezredesnek vagy akárkinek is, mondá Paul mosolyogva - és örömmel látom, hogy magának módjában van, nem foglalkozni semmi mellékkeresettel az itteni dolga mellett.

- Alásan köszönöm. Ha meg tetszik engedni, hogy egy kis frissítővel szolgáljak, most meg lesz vele elégedve. Van már Klikótunk. Az edzdes mindjárt' itthon lesz, de szörnyen röstelné, ha addig nem tetszene nálunk valamit kóstolni.

Azzal kinyitott egy jól berendezett pohárszéket. Ez volt első jele az ezredes vagyoni viszonyai helyreálltának, a mit Paul észlelt. Szívesen beérte volna ezzel a pusztán csak külső tanujellel, de csillapítani óhajtván az öreg szerecsen bántott méltóság-érzetét, kész volt felhajtani egy pohárka szeszt.

George nyomban sugárzóvá és beszédessé lett. - Az edzdes úr kiment Santa-Clarába, meglátogatni azt a fiatal úrhölgyet, a ki most járta ki az iskolát. Ő az edzdes úrnak egyetlen gyámleánya, milliomokat örököl és a mint hallom, nagy összeköttetései vannak még a régi mexikói kormányossal. Úgy tartom, hogy ünnepséget csináltak ott Santa-Clarában, mert a polgármester maga jött el az edzdes úrért. Akár csak valami procecczióra mentek volna. Nem tetszik tudni, urasága, van-e annak az úrhölgynek valamilyes címje is? Úgy tetszik, mintha a polgármester vagy az edzdes úr valami »donná«-t emlegetett volna.

- Biz az meglehet, viszonzá Paul, mosolyogva s elfordult.

Tehát a levegőben van már a dolog! Az öreg szerecsen jellemző túlzásától eltekintve, az ezredes és a polgármester közt valami megbeszélésnek kellett folyni, melyből a szolgálta ellesett egyet-mást. Meglehet, hogy ő, Paul, most már későn jön s nincs többé módjában, hogy változtasson a dolgon.

De zavarodottsága megnövekedett pár perczczel utóbb, midőn a visszaérkező Pendleton belépett.

Szorosan begombolt, testhez álló kék kabátot viselt, mely szembeötlővé tette magas, karcsú, katonás alakját, míg hajtókéja elég széles volt ahhoz, hogy feltüntesse a finom fodros ingellenzőt és nyakkendőjét. A gomblyukában fehér rózsabimbó díszlett. Chamois-szinű nadrág

keskeny patent-bőr czipő alá lecsatolva és magas fehér kürtőskalap, széles gyászszalaggal, melyet folytonosan viselt, anyja emlékére, kit gyermekkorában veszített el - egészíté ki ezt az ünnepi színezetű átalakulást.

De egyenes tartása, sas-orra és hosszú, szürke, lekonyuló bajusza bizonyos úri kellemet kölcsönzött ez ódivatú alaknak és előre tönkretett minden tiszteletlen megjegyzést. Még gyenge sántítása is határozott jelleget adott annak a vaskos aranygombos botnak, a melyre támaszkodott s mely kiegészítő része volt elegáns megjelenésének.

Átadva Georgenak a botját és katona-felöltőjét, mely könnyedén volt átvetve a balkarján, melegen, de régi parancsoló modorában köszöntötte Pault.

- Örülök a szerencsének, Hathaway és örömmel látom, hogy a fiú ezúttal jobban szolgálta ki, mint a múlt ízben. Ha tudtam volna, hogy eljön, igyekeztem volna, hogy annak idejében itthon legyek ahhoz, hogy együtt reggelizhessünk. De barátjai ott a Rosarioban - úgy hiszem, annak hívják; az én időmben Briones ezredes birta s ő »ördög fészke« nevezte - tartóztattak az ő bolond figyelmeskedéseikkel. Hogy is hívják csak?... Woods, ügyebár? Azelőtt Long Wharfon rumot árult a szökevény matrózoknak különféle portékákért. Nemde? Vagy talán Baker volt? A bíró? Nem tudom, melyik. Elég az hozzá, hogy azt akarták, hogy jó emlékezetben tartsam őket.

Paulnak úgy tetszett, mintha az ezredes egykedvűsége és bőbeszédűsége kissé szándékos volna s minden kerülgetés nélkül egyenesen azt kérdezte tőle:

- Eljárt a küldetésben?

- A polgármesterrel együtt formasierüen átadtam a vagyont Miss Arguellonak.

- Miss Arguellonak?

- Donna Maria Concepcion de Arguello de la Yerba Buenának - hogy teljes szabadsággal fejezzem ki magamat, mondá az ezredes lassan. - George, visszaviheted azt a kalapot ahhoz a veszett kalaposhoz, - mi veszett neve is van?... Csak tegnap olvastam az itteni kiváló polgárok névsorában - és mondd meg neki, hogy tisztelem, de nekem úri embernek való szalag kell a kalapomra, nem pedig gyerekcipőbe való galand. Ám legyen meg neki a maga véleménye a saját szüleiéről - ha ugyan voltak valaha szülei - de az enyéimet szükségtelen, hogy a szerint becsülje fel. Mehetsz!

A mint az ajtó bezárult az inas mögött, Paul odafordult az ezredeshez:

- Tehát azt értem ebből, hogy ön elfogadta azt a históriát?

Az ezredes fölállott, kézbe vette a palaczkot, töltött magának egy pohár whiskyt s ezt a kezében tartva, így szólt:

- Kedves Hathaway, értsük meg egymást. Mint úri ember, életszabályul tűztem ki magamnak, hogy sohasem kutatom bármely hölgy ismerősömnek a korát, nevét, vagy családi viszonyait. Miss Yerba Buena tegnap nagykorúvá lett s minthogy nekem többé nem gyámleányom, mindenesetre megkövetelheti tőlem azt a tiszteletet, melyről az imént szóltam. Ha tehát neki úgy tetszik, hogy nevéhez hozzáragaszsa akár az egész spanyol név- és címtárt, én nem tudom, miért ne fogadnám ezt el.

Bármilyen jellemzőnek látszott is ez a beszéd az ezredes megszokott modorára nézve, Paulnak mégis úgy tetszett, mintha csupán halvány másolata volna a Pendleton rendes őszinte nyíltságának s azt a homályos aggodalmat keltette benne, hogy az ezredes őt cserben hagyta.

Ráfüggeszté derűs szemét a házigazdájára, ki tüntetően szűröcsölte a pohárból a szeszt, s azt mondá:

- Ugy értsem-e ezt, hogy ön Miss Yerbától semmi további részletet nem hallott, mely azt az állítólagos leszármazást akár megerősitené, akár kétséssé tenné? és hogy ön most sem tudja még, hogy Miss Yerba maga csalta-e meg magát, más csalta-e meg őt, vagy ő csal-e meg minket?

- Azok után, a miket az imént mondtam önnek, Mr. Hathaway, viszonzá az ezredes, saját modorának oly túlzásával, melyet, mint Paul gondolá, maga is észrevehetett - az ilyen kérdésekre önön kívül bárkivel szemben is csak egyféle válaszom lehetne.

Ez a határtalan szélsőség, összeköttetésbe hozva a Pendleton előbbi kételyeivel, olyan volt, hogy Pault minden elkeseredettsége mellett is, hahotára készítette.

Pendleton ezredes egyszerre elvörösödött. Mint a legtöbb rögeszmés embernek, neki sem volt semmiféle érzéke a humor iránt s csupán az a titokzatos sejtelme volt, hogy most rajtakapták valami gyarlóságon. Letette a poharát.

- Mr. Hathaway, kezdé parancsoló hangjának némi rezgésével, - ön az utóbbi időben a személyes kötelezettség érzetét keltette bennem oly szívesség fejében, melyről éreztem, hogy önérzetem megtagadása nélkül fogadhatom el egy nálam fiatalabb embertől, mert nemcsak ifjúi nemeskeblűségből, de igazságérzetből eredőnek látszott s egyiránt méltó volt az olyan fiatal ember nagyratörő becsvágyához, mint ön és az olyan öreg ember egyszerű érdemeihez, mint én. Elfogadtam pedig, Mr. Hathaway, annál készségesebben, mert egyáltalában nem kértem, hanem az ön szíve önként ajánlotta föl. Ha tehát az imént elég bátor voltam egyéb tárgyakról szabadon nyilatkozni oly modorban, mely önt csupán nevetésre gerjeszti, ezért csak bocsánatot kérhetek öntől. Elfogadtam oly szívességet, melyről sem le nem mondhatok, sem nem viszonzhatom, ennél fogva bele kell nyugodnom a következményekbe, sőt én kérem önt, hogy elnézéssel legyen.

Paulra, bár lelkifurdalást érzett, az a sajátságos hasonlatosság, mely a George előbbi szemrehányó tartása és gazdájának most tanúsított magaviselete között mutatkozott, - mintha a személyes önfeláldozásban való rokonság hasonlókká tette volna őket - olyan hatást tett, melyben egyiránt része volt a magasztosnak és a nevetségesnek. De azért meleg hangon mondá:

- Én kérek bocsánatot, kedves ezredes úr. Nem az ön következtetéseim nevetek, hanem azon a különös véletlenem, a melyet most fedeztem föl.

- Mi legyen az?

- Az 1850-ik évi rendőri jelentésben azt találtam, hogy Howard Kati egy Arguello nevű ember pártfogása alatt állott.

Az ezredes rögtön elejtette feszes modorát s bámulva nézett a fiatal emberre.

- És ön ezt nevetni valónak találta? mondá szigorúan, de az előbbinél sokkal természetesebb hangon.

- Lehet, hogy nincs rajta nevetni való, de ha megengedi, kedves ezredes úr, én úgy hiszem, hogy ön sem valami igen komolyan bánt el ezzel az egész dologgal. Két hónappal azelőtt, mikor utoljára láttuk egymást, ön hevesen ellenzett oly nézeteket, a melyeknek most semmi fontosságot sem látszik tulajdonítani. És mégis azt akarja velem elhitetni, hogy semmi sem történt s hogy most sincsenek bővebb értesülései, mint akkor voltak. Hogy ez így van s hogy ön valósággal ma sincs közelebb a tényekhez, mint akkor volt, ezt készséggel elhiszem, mert hiszen nem volt tudomása arról, a mit most mondtam s a mi önt is meglepte. De azt már nem hittem el, hogy az előtte ismeretes dolgok megítélésében ne állott volna valaminő befolyása.

Közelebb húzódott Pendletonhoz s karjára tette a kezét.

- Kérem, annak az érdekében, kinek ügyét ön, mint jól látom, a szíven hordja, legyen hozzám őszinte. Mi úton-módon lehet neki ártalmára az a fölfedezés, a melyet tettem? Ön semmi-

esetre sem elfogúlt ember s beláthatja, hogy az a fölfedezés épp azért lehet veszedelmes, mert látszólag megerősítést foglal magában.

Pendleton köhögött, felállott, fogta a botját és fel s alá sántikált a szobában, végre pedig levetette magát az ablak mellett egy karosszékre, botját a térde közé fogva s hosszú bajuszának lekonyuló szürke selyem-szárait idegesen pödörgetve.

- Mr. Hathaway, őszinte leszek. Én semmi mást nem tudok erről a veszett dologról, mint a mit már mondtam önnek. Az ön fölfedezése lehet véletlen összetalálkozás, de semmi egyéb. Hanem az tény, hogy befolyás alatt állottam, igenis, befolyása alatt a legtökéletesebb, legistenibb lénynek, a minőt valaha a teremő a földre bocsátott! Oly nőnek, a kit büszkeséggel vallanék leányomnak; oly nőnek, a ki mindenkor felette fog állni bármely férfinak is, a ki kezeiért esengeni merne. Egy ifjú hölgynek, a ki épp oly páratlan a szépségben, mint a műveltségben s a kihez fogható ezen a plánétán nem járt. Tudom uram, hogy ön nem ért velem egyet; tudom, Mr. Hathaway, hogy az ön puritán előítéletei, hogy az ön egyházi hajlamai, hogy az ön világias, úgynevezett tisztességi elvei és mindenekfölött, uram, pártjának átkozott képmutató, farizeus tanai - kérem, nem akarom önt ezzel a személyében sérteni, - hogy mindez vakká teszi önt annak a leálynak az erényei iránt. Szegényke, ő maga is látta és érezte ezt, de gyermekded ártatlanságában és tisztaságában sohasem gyanította az okát. »Van köztünk« mondá nekem tegnap este bizalmasan, »van köztünk valami különösen ellentétes és egymástól eltávolító érzés, valami meghatározhatatlan és megnevezhetetlen korlát, a mi nem engedi, hogy megértsük egymást.« De jegyezze meg, Mr. Hathaway, hogy ő teljesen méltányolja az ön jó szándékait és tagadhatatlan tehetségét. »Nem vagyok vak«, mondá nekem, »a Mr. Hathaway képességei iránt és nagyon lehetséges, hogy a hiba az én részem van.« Szóról-szóra ezt mondta, uram.

- Ön tehát azt hiszi, hogy teljességgel semmit sem tud igazi anyjáról? kérdé Paul, rezdülés nélkül való hangon, de elfehéredő arczczal.

- Akár csak a ma született gyermek, mondá az ezredes komoly nyomatékokossággal. - A sierrák hava nem szeplőtelenebb a bányagödrök sarának nyomától és szennyétől, mint ő az anyjának és multjának ismeretétől. Annak a tudása, de még csak pusztá sejtése is megszenstelenítése volna lelkének. Tekintse uram, a szemét, mely olyan nyílt, mint a menybolt és olyan tiszta is; tekintse az arczát és alakját, mely olyan tökéletes, mint a márvány-szobor! Nézze, milyen a tartása, akár az egyszerű iskolás-ruha fehér fodraiban, akár abban a fekete estély-öltözékben, melyben olyannak tűnik föl, mint egy herczegnő! És akármi legyenek, ha nem az! Nincs abban hitvány anyag, semmiféle fehér salak, semmi vegyes vér, uram! Veszettadtát, Mr. Hathaway, ha már erről van szó, azok az Arguellók - ha ugyan él még közülök egy kutya - a térdükön csúszhatnának érte, hogy egy ilyen nő viselje a nevöket! Az örökkévalóra mondom, uram, ha valaha valamelyikök olyan szóval merne elejébe kerülni, a mely nem volna alázatos - igenis, uram, alázatos - nyomban elsöpörném még a porát is a föld színéről is visszafújnam az őseihez, mielőtt csak észre is venné magát - a milyen igaz, hogy Harry Pendleton a nevem!

Badarság és hóbort volt bár mindez, mégis csodálatos látvány volt a derék ezredes, a mint sötét, rideg arcza a rajongás lelkesedésétől sűgárvolt, szeme lángolt, szürke bajusza két felől merev álla köré kunkorodott, feje hátraszegződött, lába előrevetődött, aranygombos botja pedig a könyöke hajlásába szorúlt, mint a nyugvásba helyezett lándsa!

Paul jól látta mindezt és tudta, hogy ez a don-quijotei átváltozás a Yerba diadala s megvolt az a fájó tudta is, hogy e Dulcinea del Toboso bájainak felsorolásában alig volt némi túlzás.

Félrefordítá tekintetét és nyugodtan mondá:

- Tehát ön nem gondolja, hogy az az összetalálkozás valamikor fölkeltheti a gyanút az igazi anya kiléte iránt?

- Legkevésbé sem, Mr. Hathaway, szó sincs róla, viszonzá az ezredes olyan hangon, a melyben több volt a makacsság, mint a meggyőződés. - Önön kívül senki sem fogja valaha észrevenni azt a rendőri jelentést, az asszony nevének az Arguelló névvel való összeköttetése pedig nem volt ismeretes, mert én mindenesetre tudtam volna róla.

- És azt hiszi tehát, folytatá Paul reménytelenül, - hogy Miss Yerba pusztán csak véletlenül választotta azt a nevet?

- Tisztán csak egy iskolásleány képzelődése volt az egész. Azt mondtam: képzelődés? Nem, uram, Jupiterre mondom, sugallat volt!

- És - folytatá Paul csaknem gépiesen, - nem gondolja-e, hogy valami ellenségnek az alattomos sugalmazása volt ez, a kinek tudomása volt arról a futólagos viszonyról, melyet senki sem gyanított?

A fiatal ember nagy csodálkozására az ezredes arcza egyszerre kiderült:

- Ellenség? Istenemre, igaza lehet. Majd utána nézek; és ha úgy van, a mit alig merek remélni, Mr. Hathaway, nyugodtan rám bízhatja azt az embert!

Olyan teljesen nyugodtnak látszott a maga önhitt hősiességében, hogy Paul nem szólhatott többet. Fölállott s gyenge mosolylyal halvány arczán, kezét nyujtott az ezredesnek.

- Úgy hiszem, egyéb mondanivalóm már nincs. Ha ismét beszél Miss Yerbával - s bizonyosan fog vele beszélni - megmondhatja neki, hogy nekem semmi félreértésről sincs tudomásom a magam részéről, mert csupán arra törekedtem, hogy őt a lehető legjobban szolgáljam és ha ő nem szólt volna önnek, sohasem gondoltam volna arra, hogy engem félreérthetett.

- Mindenesetre, viszonzá vídám filozófiával az ezredes, - mindenesetre szívesen adom át neki az ön üzenetét. Lásza, Mr. Hathaway, az ilyen ösztönöknek nem lehet okát adni - úgy kell őket elfogadnunk, a mint vannak. De én hiszem, uram, hogy az ön szándékai szigorúan megfelelnek annak, a mit kötelességének tekintett. Nem iszik még valamit, mielőtt távoznék? Nos hát - isten vele.

Két héttel utóbb Paul a reggeli levelei közt talált egy borítékot, melyen a Pendleton ezredes gyermekesen kacskaringós kézvonásai voltak láthatók. Oly hévvel bontotta föl, melyet sem gyakorlott önuralma, sem a hivatása teljesítésében megszokott rideg nyugalom el nem enyészített még és sietve nézte át a tartalmát:

»Tisztelt uram!

Minthogy holnap Európába szándékszem vitorlázni, hogy Miss Arguellt és Miss Woodsot hosszabb kirándulásra kísérem Angliába és a kontinensre, értesíteni óhajtom önt arról, hogy mindezideig képtelen voltam elfogadható alapot találni arra a föltevésre, melyet ön legutóbbi beszélgetésünk alkalmával hangoztatott. A Miss Arguelló spanyol ismerősei igen válogatottak voltak s néhány iskolabeli barátnéra, valamint Don Caesar Brionesre és Donna Annára szorítkoztak, e kipróbált barátjaira, kik Európába menet szintén utitársaink. Miss Arguelló úgy vélekedik, hogy az ön és Don Caesar közt a Róza-lakban tett látogatása alkalmával támadt politikai ellentét kelthette talán önben azt a gyanút. Miss Arguelló velem együtt sok szerencsét kíván önnek politikai pályáján, melyet az idegen országokban való utazás szórakozásai és a társadalmi állásával járó kötelmek közepett is időről-időre a legnagyobb figyelemmel fog kísérni.

Mély tisztelettel híve

Harry Pendleton.

V. FEJEZET.

Az 1863. év egyik augusztusi napján történt, hogy Paul Hathaway rábízta magát és podgyászát a Strudel-Bad-Hof aranypaszomántos, impozáns portásának gondjaira, bár ebben az egyenruhás országban nem volt bizonyos abban, hogy a barakkokba, a rendőrségre, vagy a konzervatóriumba fogják-e szállítani. Megkönnyebbültséget érzett, mikor a társaskocsi befordult a Bad-Hof udvarába és az aranylánczos háznagy, két zöld leander-dézsza közt azzal a komolysággal fogadta, mely nyomban tönkre silányíthatta azt az esetleges előbbi gondolatát, hogy az utazás aprólékos dolog és a Bad-Hofba való megérkezés nem tartozik a komoly pillanatok közé.

A levelei még nem érkeztek meg, mert egy nyugtalan rohamában megrövidítette az előre kiszabott utat. Így tehát egykedvűen tért be az olvasó terembe. Ott két-három angol vendég nyilván kiválóan tisztos olvasásba és írásba volt elmerülve; kettő az ablak mellett ült, halk, de hasznos beszélgetést folytatva s két Bostonba való amerikai követte a jó példát a terem túlsó végén.

Illedelmes tartózkodás volt észlelhető mindenfelé, megfelelően az olyan emberek magaviseletének, kik idegen fürdőhelyen semmiféle vígságnak nem engedhetik át magokat.

Egy pápaszemes, teljes egyenruhába öltözött porosz tiszt vonult el a folyosón, megállott pillanatra az ajtó előtt, mintha fegyveres inváziót tervezne, azután jobbat gondolt s el-kivitte egyenruháját a szabad térség napfényébe, hol más egyenruhák csatlakoztak hozzá s az ellentétnél fogva csodája lőn a pongyola könnyűségnek.

Paul ott állt néhány pillanatig e sarkvidéki némaságban, mígnem az olvasók egyike fölállott, lassan oda ment egy társához, némán rámutatott a kezében levő könyvnek - angol utazók könyvének - egy lapjára, hallgatag maradt, mialatt a másik is némán olvasta az illető helyet s azután visszatért előbbi helyére, mindezt szó nélkül végezvén el.

Erre azután Paul, tisztában lévén azzal, hogy neki itt semmi keresni valója, csendesén visszavonult, kezében tartva a kalapját s áhítatosan szögezve rá a szemét.

Valósággal jól esett kijutni innen a lenyugvó nap ferde sugaraiba és az Allee tarka hársfáinak árnyékába s látni akár egy feszes zubbonyú lovaskatonát egész természetességgel sétálni az ő Clärchen-jével, ki két pozsgás képű, szőke hajú gyermekre ügyelt; nézni a hazatérő betegek proceszszióját, ez igen reális és igen emberi képet, melyben minden egyes alak a maga tüneteinek légkörébe volt burkolózva; és igen jól esett befordulni ez után az állatkertbe, hol azonban az állatok főképp az ő fajtájából valók voltak s nyíltan és szemérmetlenül mulatoztak.

Kellemes volt összehasonlítást tennie azzal az első látogatásával, melyet három hónappal ezelőtt tett itt, mikor benyomásai csak felszínesek és elmosódottak voltak. És még kellemesebb volt fölismernie a kerek, lapos sipka alatt egy törzstisztet, a kivel együtt utazott volt s a ki sokat szeretett vele Amerikáról beszélgetni, még pedig oly értelmességgel és tárgyismerettel, a minőt Paul a saját világlátott honfitársai közt nem gyakran talált.

Kellemes volt hallani egyszerű, nyájas köszönését, megújítani a régi ismeretséget és együtt sétálni vissza az alkonyatban a fogadóba.

Nem messzire voltak már a fogadótól, midőn Paulnak a figyelmét egyszerre két-három gyermeknek a kíváncsisága és gyönyörködése vonta magára, a mint egy furcsa alakot látszóttak kísérni, mely nyilván nem volt előttök ismeretlen.

Valami inasfélének látszó feltűnő, sárga hajtókás, címeres ezüst-gombos zöld libériában, melyet csak szembeötlőbbé tett a nyalka fesztelenségnek és öntudatos méltóságnak az a

leírhatatlan vegyülete, melylyel benne az illető pompázott. Valami olyan különös és mégis olyan homályosan ismerős volt sajátságos járásában és könnyű bambusz-botjának hetyke forgatásában, hogy Paul nemcsak megértette a járókelők gyermekes csodálkozását, a kik hátrafordulnak és utána néznek, hanem maga is kíváncsi lett.

Meggyorsítá lépteit, de lehetetlen volt az ember vonásaiból vagy fejéből egyebet meglátnia, mint azt, hogy pofoncsapott kalapja alatt sűrű göndörnek és hajporral behintettnek látszott a haja.

A Paul társa, ki mulatott azon, a mit »az amerikai ember nemzeti kíváncsiságának« gondolt, látta már ezt az alakot.

- Szolga valami itt időző keleti »fenség«-nek a kíséretéből, mondá. - Ennél még különösebb dolgokat is fog látni Strudel-Badban, barátom. Így mindjárt a saját honfitársait, azt például, a ki ama bizonyos chicagoi disznókból, vagy szappanból, vagy gyertyából gazdagodott meg s címerez fogaton jár, Olaszországban vásárolt cím révén és csillogtatja dollárjait meg szép leányait, a kik újabb címeket, főuri férjeket keresnek.

Korai estebéd után Paul elballagott a kis színházba. Már a vasut közelében feltűnt neki egy sokszínű hirdetés, jelentvén, hogy egy kiváló német társulat a »Tamás bátya kunyhója«-t fogja előadni és az egyes »képek« rajzainak bizonyos különösségei azzal kecsegtettek, hogy érdekes látnivalók lesznek.

A színház meglehetősen tele is volt. Ott volt az »abonnirte« tiszték szokott törzse, meglehetősen tarkázva angol és német utasokkal, kik közt amerikai látszólag nem igen akadt. Paulnak nem volt ideje tüzetesebben nézni szét a teremben, mert az előadás, mely egyszerű pontossággal kezdődött, nem csupán a hirdetések ígéretein tett túl, hanem a darabnak minden előadásán is, melyet Paul valaha látott.

Azonnal ragyogó, tropikus éghajlat alá - Amerika rabszolgatartó államaiba - áthelyezve, hol mauritiusi gyümölcsök és pálmák díszlettek s csupa csíkos gyapotba öltözött Pálok és Virginiák mozogtak: Hathaway lehetőleg nyugodt arcot iparkodott ölteni, míg végre a jó délvidéki ültetvényesnek, St.-Clairnak a megjelenése - valóságos fiatalabb kori Goethe-arckép, hajtókás-szárú csizmában, könnyű nanking-nadrágban, lovagoló-kabátban és bő Byron-gallérban - arra készítette, hogy visszavesse magát a páholy mélyébe, zsebkendőjét az arczára nyomva.

Szerencsére, ez a mozdulat csak úgy tűnt föl, mint egy igen érzékeny lélekre tett természetes hatása az egymásután következő jeleneteknek: vallásos párbeszédek egy gömbölyű arcú, lenhajú »Kleine Eva« meg »Onkel Tom« között, kikhez olykor egy fehér-ellenzős dissenter pap is csatlakozott; egy Számielre emlékeztető »Legree«-nek kutyakorbáccsal végbevitt szörnyű embertelenségei; egy szökevény szerecsen »Zimmermädchen«-nek és magánál jóval világosabb bőrű gyermekének szenvedései; meg egy vászonra festett »embervadászat«, a melyben négy, látszólag jól ismert zeneszerző, lóháton, lebegő hajjal, sarkantyús csizmában és vadászkürttel hajsolta egy falka kopóval »a súlyosan bántalmazott, de fenkölt szellemű Tamás bátyát.«

Paul nem várta be a »Kleine Eva« befejező apotheozisát, hanem az ájtatos hallgatóság csöndjében kiosont a folyosóra s lement a lépcsőn.

A mint egy »Direction« feliratú, nyitott ajtó előtt haladt el, figyelmét önkéntelenül is magára vonta egy ott álldogáló kis csoport, meg valami felháborodott hangnak a szavalása.

Honfitársnak a hangja volt az, sőt több: ismerős hang, melyet három év óta nem hallott már - Harry Pendleton ezredesnek a hangja!

- Mondd meg neki, szólt Pendleton lesújtó hangon valami láthatatlan tolmácshoz - mondd meg neki, hogy ennél gyalázatosabb és egy szabad népet hitványabbul rágalmazó karrikaturát soha ez életben nem volt még szerencsém látni! Mondd meg neki, hogy én, igenis én, Harry Pendleton, kentuckyi délvidéki ember és egykori rabszolgatartó, én ezt az egész komédiát hazugságok láncolatának nyilvánítom, mely nem méltó egy olyan keresztény civilizáció hitelére, a milyen ez és nem méltó amaz előkelő urak és hölgyek figyelmére, a kik itt egybe-
gyűltek! Mondd meg neki, hogy csúfosan rászedték. Mondd meg neki, hogy mindenkor elvállalom a felelősséget - add oda a névjegyemet meg a címemet - a személyemmel való felelősséget azért, a mit mondok! Ha bizonyítékokat kíván - veszettadta! mondd meg neki, hogy te magad is rabszolga voltál, az én rabszolgám! Vedd le a kalapodat, mondd neki, hogy nézzen rád s kérdezd meg tőle, hogy voltál-e te, vagy lehattél-e valaha olyan, mint az a csonkafülű, zsoltár-énekelő, fehérfejű képmutató ott a szinpadon. És kérdezd meg tőle, hogy az a veszett mihaszna, a kit St.-Clairnak mondanak, olyan-e, mint én!

E bánatos kifakadás hallatára Paul előresietett és belépett az igazgatói szobába. Persze, hogy Pendleton ezredes volt ott, kifogástalan estélyöltözékben, mereven, villámlóan, felháborodottan, sasorrát úgy emelve magasra, mint sólyom a csőrét zsákmánya fölé, míg szürke bajusza, mely most fehér és pödrött volt, úgy vált kétfelé formás ajka fölött, mint a fecske farka; közte és a hűledező »direkció« közt pedig állt a hársak alatt látott érdekes alak - George!

Most már nem lehetett félreismerni. Az, a mit Paul előbb bodros parókanak és hajpornak nézett, a vén szerencsen saját fehér gubanczos gypja volt és az a csodálatos libéria is úgy állott rajta, a mint csakis George tudta viselni!

De még jobban bámult Paul, a mint a vén szolga valami nyakatekert, de épp olyan folyékony és rábeszélő németiséggel, mintha csak a saját anyanyelvén szólalna meg, belekezdett gazdája tiltakozásának roppant fura, de méltóságos és diplomatikus lefordításába.

Hol és mikor s micsoda ösztönnél fogva sajátította el és tette magáévá a teutón frázis-gyártás groteszk fordulatait és nyomatékos nagyképűségeit, azt Paul nem sejthette; de határtalan álmélkodással vette most észre, hogy a vén ficzkó beszéde és magatartása olyan tökéletes és olyan meggyőző volt, hogy nemcsak az egyszerű hivatalnokokra, de a többi jelenlevőre is mély benyomást tett a badarságoknak ez az összevisszasága.

Itt-ott egy szerencsés szó, a teljes cím és rang, melyet még némi túlzással is mindenkinek megadott, mély és torokhangú »So!« szócskát csalt azokra az ajkakra, melyeknek nehezökre esett volna, csak egy sort is elismételni ebből a szertartásos bambaságból.

Nagy izgatottságában sem az ezredes, sem George nem vette volt észre a Paul beléptét, de a vén szolga, a mint nagyszerű bókolással fordult a körülte állókhoz, megpillantotta Pault.

A meglepetésnek, diadalnak és örömmek a villáma gyúladt ki forgó szemeiben. Paul rögtön látta, hogy George nemcsak ráismert, de már tudja és kellően méltányolja is azt a kiváló állást, melyet Paul az utóbbi időben elfoglalt s melyet ő most sietett kiaknázni.

Pillanatra még méltóságosabbá változtatta modorát s hivatkozott szavainak megerősítése végett gazdájának kitűnő és szerencsésen megérkezett régi barátjára, az Arany-Kaliforniák nagyméltóságú lordhelytartó kormányzójára.

Pendleton ezredes meglepetve tekintett oda és melegen ragadta meg Paulnak a kezét. Paul pedig odafordult a félig már ellágyult igazgatóhoz, azt a diplomatikus megjegyzést téve, hogy kitűnő társulatának remek és élethű előadása, melynek mostanig ő is szemlélője volt, talán túlságosan felizgatta az ő öreg barátját, a minthogy kétségtelenül még jobban kiemelte a

drámai megjelenítés szokott túlzását; és a jelenet kölcsönös bocsánatkéréssel és nemzetközi jóindulatok kölcsönös kifejezésével ért véget.

De a mint aztán együtt távoztak a színházból, Paulnak feltűnt, hogy bár az ezredes első köszönetre nyájas és őszinte volt, most valami kéjelmetlen tartózkodás látszott modorában. Nem akarta benne megzavarni s csupán néhány általános kérdésre szorítkozott, azzal végezve, hogy meghívta az ezredes vacsorára a fogadójába.

- Minden más időben, Mr. Hathaway, megkívántam volna, hogy ön, mint a ki itt idegen, legyen az én vendégem; de minthogy a... a társaságom éppen most távol van, felmondom a Bad-Hofban bérelt szobáimat és kisebb szállást vettem magamnak meg a fiúnak a »Schwarze Adler«-ben. Miss Woods és Miss Arguelló kimentek néhány napra a Schilprecht báróné nyaralójába, mely egy-két órányira van s melynek tulajdonosai szivesek voltak őket meghívni.

Az ezredes nyomatékosan hangoztatta a bárói címet és nevet s fürkészően tekintett Paulra. De minthogy emez sem megindulást, sem meglepődést nem árult el Yerba nevének vagy a bárói címnek hallatára, az ezredes folytatá:

- Miss Arguelló, mint talán ön is tudja, általános csodálat tárgya, ő volt Strudle-Badnak elismert szépsége.

- Ezt könnyen elhiszem, mondá Paul egyszerűen.

- És elfoglalta azt az állást, - azt az állást, uram, a mely őt megilleti.

Paul, mintha észre sem venné az ezredes hangjában lappangó kihívást, nyugodtan viszonzá:

- Nagyon örülök rajta, annyival inkább, mert, mint tudom, a németek igen sokat adnak a rangra és családfára.

- Igaza van, uram, valóban sokat adnak rá, mondá az ezredes büszkén - ámbar (tevé hozzá bizonyos elhatározottsággal) hitelesen úgy vagyok értesülve, hogy a király, ha neki úgy tetszik, bizonyos esetekben elláthat - igenis, elláthat egy-egy kegyeltet ősökkel, igenis, uram, ősökkel!

Paul gyors pillantást vetett a beszélőre.

- Igenis, uram, vagyis mondjuk úgy, hogy ha valamely alsóbb rangú vagy akár születésű hölgyről van szó s az nemes emberhez megy nőül, az idevaló király megnemesítheti apját, anyját meg azoknak az apját, anyját, habár évek óta meghaltak is, vagy annyi, mintha meghaltak volna!

- Úgy hiszem, ez csak némi túlzása annak a ritka szokásnak, hogy a fejedelem »nemesi birtokokat« adományozhat, vagyis olyan földeket, melyekkel öröklött cím jár, mondá Paul olyan hangon, mely talán nyomatékosabb volt, semmint az alkalom megkívánta volna.

- Tény, uram! George tudja mindezeket, szólt az ezredes. - A többi cselédektől hallotta. Én nem tudok a nyelvökön, de ő tud. Eltanulta egy esztendő alatt.

- A folyékonyaságért mindenesetre dicséretet érdemel, mondá Paul, Georgera pillantva.

Az öreg szolga elmosolyodott, de csak bizonyos leereszkedéssel.

- Igenis, urasága. Nem mondom, az olyan tudós úrnak, mint a kormányzó úr, hogy a gramatikába valami tökéletes volnék; de mán az idióta sajátságokat, azokat tisztára eltanultam. A mit Mász Hary az ősök megnemesítéséről mond, azt a legelső tekintéjtől tudom, ő fenséginek, a szerénissimusznak a fő-komornyikjátul, a kivel sokat konzerváltam.

- Elég lesz, George, szólt az ezredes apai nyersességgel. - Szaladj előre és mondd meg annak a veszett fogadónak, hogy Mr. Hathaway az én barátom és a szerint készítse a vacsorát.

A mint a szerencsen elsietett, az ezredes ismét odafordult Paulhoz.

- Igazat mondott a fiú: ő a legnépszerűbb ember Strudel-Badban, sokkal népszerűbb, mint a gazdája és mindenüvé eljár, a hova én nem mehetek. Herczegek és hercegnők állanak vele szóba az utcán; a nagyherceg a multkor engedelmet kért a lóversenyen, hogy fölvehesse a kocsijába és az örökkévalóra mondom, ő adja meg a tónust az egész városban a többi úri cselédeknek!

- És, a mint látom, a szerint öltözködik is, jegyzé meg Paul.

- Egészen a saját eszméje. És Jupiterre mondom, a tények igazat adnak neki. Egyenruha nélkül itt semmire sem lehet menni. És úgy hallom, hogy mindene kifogástalan, még a gombjain való címere is.

Gondtalanul beszélt magáról. Elmondta, hogy egy évi pihenés és levegőváltoztatás végett jött Európába, hogy hol és merre utazgatott s hogy német orvosai tanácsolták neki, hogy mielőtt haza indul, töltsön néhány hetet Strudel-Badban.

De ezalatt nagyon jól látta, hogy az ezredes koronkint egy-egy pillantást vetett lopva az arczára.

- Hát ön? kérde Paul, - mikor szándékozik visszatérni Kaliforniába?

Az ezredes habozott kissé.

- Addig maradok Európában, a míg Miss Arguelló be nem fejezi a... hm!... az európai művelődését. A mint látja, Hathaway, tévé hozzá sietve, - én bizonyos tekintetben továbbra is megmaradtam a Miss Arguelló gyámjának. Öreg ember vagyok, uram, a kinek se kicsije, se nagyja, aztán meg kissé nagyon ósdi vagyok már odaát (s tétova taglejtéssel mutatott a távol »nyugatra«, melyből azonban Paul azt látta, hogy nagyon is »közel« van a lelkéhez), de hát itt ezek közt a vén vaskalaposok közt - veszettadta - fel se tűnik. Így hát ügyelek Miss Arguellóra, vagyis inkább felelőssé teszem magamat érette általában - jóllehet neki más barátjai és ismerősei vannak, hiszen gondolhatja, a kik jobban megfelelnek a korának és ízlésének.

- És bizonyos vagyok benne, hogy Miss Arguelló teljesen meg is van elégedve, mondá Paul a meggyőződés hangján.

- Hát hiszen magam is úgy gondolom, viszonzá az ezredes lassan, - ámbár néha azt gondoltam magamban, Mr. Hathaway, hogy bizony jobb lett volna az asszonyi gondviselet, már tudniillik valami éltesebb hölgynek a támogatása. Mert itt ez az úri divat - »chaperon«-nak hívják az ilyest. Már pedig lám, Milly Woods körülbelül egy idős vele, Donna Anna pedig, bár természetesen öregebb, csak olyan kaczer, mint a többiek... azaz, hogy (tévé hozzá éles hangon) úgy értem, hogy híján van az egyensúlynak... hogy is mondjam csak?... az önmegtagadásnak.

- Tehát Donna Anna még folyvást együtt utazgat önökkel?

- Igen s bátyja, Don Caesar, szintén. A Yerba érdekében czélszerűnek találtam, hogy lehetőleg feltüntessem az ő spanyol származását, ámbár az itteni badar földrajzi fogalmaknál és politikai tudatlanságnál fogva általánosan dél-amerikainak hiszik. Tény, kérem. Magamat is ama silány köztársaságok valamelyikében diktátornak hisznek és azt híresztelik rólam, hogy egy pár millió olyan szerencsennek az ura vagyok, a milyen George.

Az ezredes arczán semmi nyoma sem látszott annak, hogy érzéke van a humor iránt, jóllehet kurtán elnevette magát, mintegy udvarias elismeréseül ama lehetőségnek, hogy Paul talán nevetni fog. De emez korántsem nevetett, hanem, a mint végig nézett a mellette levő szálás alakon és feltűnő barna arczon, melyről hosszan lógott le a fehér bajusz és visszagondolt a saját benyomására, mikor Georgeot a hársak alatt megpillantotta: a közhiedelmet nem is

találta olyan csodálatosnak. Sőt kénytelen volt elismerni, hogy a gazdának és inasának teljes öntudatlansága arról, hogy ők valamikép kirívók vagy különösek, még csak elősegítette a rólok keletkezett félreértést.

Pendleton, bár a vacsora alatt meglehetősen fölengedett, egyetlen szóval sem célzott Verba rokonságának a titkára, sem arra, hogy utóbb megtudott-e tőle valamit. A helyzet látszólag ugyanaz maradt, a mi három évvel ezelőtt volt. Az ezredes beszélt Yerbának, mint gazdag és szép leánynak nagy sikeréről és arról a kiváló figyelemről, a melyben részesült. Semmi kétsége sem volt az ezredesnek abban, hogy Yerba igen előkelő ajánlatokat utasított vissza, a mikről azonban neki nem szólt. S bízvást tehetette ezt. Mert ő nem holmi szeleburdi leány, a kinek hízelegni és a kit megcsalni lehet; ellenkezőleg az ezredes sohasem ismert higgadtabb, józanabb gondolkozású nőt. Ismeri az a saját értékét. Ha majd találkozni fog azzal a férfival, a ki megfelel az ő becsvágyának és értelmességének, akkor majd férjhez megy, de addig nem. Hogy mi ez a becsvágy azt ő, az ezredes, nem tudja, de bizonyosan valami fenkölt cél. Ő csak, a saját tudomása alapján, azt mondhatja, hogy tavaly, mikor az olasz tavak körül tartózkodtak, volt ott egy herczeg - Mr. Hathaway természetesnek fogja találni, hogy nem említ neveket - a ki nemcsak Yerba iránt, de ő iránta is figyelmes volt, - veszettadta! - és igen jelentős módon kérdezősködött. Ebben az egy esetben történt, hogy az ezredes ilyen tárgyról beszélt Yerbával s tudván, hogy a leány nem közönyös a fiatal ember iránt, a ki elég tisztességes volt a maga nemében, kérdezte tőle, hogy miért nem nyújt neki valami reményt. Yerba nevetve azt felelte, hogy a herczeg őt nem veheti el, ha csak le nem mond bizonyos uralkodóházban való örökösödési jogáról, már pedig ő e nélkül nem megy hozzá.

Szóról-szóra ezt mondta és ő, az ezredes, csak azt teheti még hozzá, hogy a herczeg pár nappal utóbb elutazott és azóta sohasem is látták. A mi egyáltalán a herczegecskéket, grófokat és bárókat illeti, Yerba pontosan ismeri nemesleveleik keltének még a napját is és tudja, hogy melyik minő kiváltságoknak örvend, az utolsó fillérig meg tudja mondani, hogy mit érnek a birtokaik, mennyi az adósságuk és mennyi jelzálogtehernek a feloldását várják tőle, ha oltár elé viszik. Tudja, hogy mekkora évi jövedelmet kell a porosz hadsereg számára biztosítania a tábornoktól le egészen a hadnagyig, ha valamelyiknek a felesége akarna lenni. Ismeri a saját értékét és jogait. A Rajna mellékén találkozott volt valami fiatal angol lordocskával, kinek gyerekes modora és egyszerűsége megtetszett neki. Jó barátok voltak s a fiú rá akarta birni őt, az ezredest, hogy fogadják el anyja meghívását Angliába, hogy a családjá láthassa a leányt. De Yerba visszautasította, kérem! Nem akart megjelenni a mama előtt. Azt mondta, hogy a fiatal embernek kellene magát bemutatnia az ő mamája előtt.

- Ezt mondta? vágott közbe Paul, világos szemeit az ezredesre függesztve.

- Már tudniillik, ha volna neki mamája, igazítá ki szavait sietve az ezredes. - Természetesen ez csak hasonlatkép volt így mondva. Mindenki tudja, hogy ő árva.

Síri csend következett néhány pillanatig. Az ezredes hátradőlt székében s huzogatta a bajuszát. Paul félrefordította a szemét és gondolatokba látszott merülve lenni.

Pár pillanattal utóbb az ezredes köhögött, félretolta a poharát s áthajolva az asztalon, azt mondá:

- Egy szívességre akarnám fölkérni, Mr. Hathaway.

Hangjában oly különös változás volt s ez valami mesterséges feszültség oly meglazulásának látszott, hogy Paul, ki testi és lelki elernyedésnek látta, mintha az ezredest egyszerre csak elérte volna az aggok elgyöngülése, meglepődve pillantott föl.

- Rendelkezésére állok kedves ezredes úr, mondá melegen.

- Itt tartózkodásának ideje alatt alig kerülheti ki azt, hogy Miss Arguellóval találkozzék, sőt talán gyakran fog vele találkozni. Különös volna, ha nem találkoznék vele s még különösebbnek tünnék ez föl mások előtt. Adja nekem férfiúi becsületszavát, hogy egy szóval sem fog célozni a Miss Arguello multjára, sem a tárgyat meg nem említi.

Paul merően nézett az ezredesre.

- Ez semmi esetre sem volt szándékomban, mondá némi szünet után, - mert úgy vélekedtem, hogy önök azt a kérdést már végkép és megmásíthatatlanul elintézték. De azt értsem-e szavaiból, hogy ő táplált e miatt valaminő nyugtalanságot? Abból, a mit terveiről és becsvágyáról az imént halottam, alig képzelhetem el, hogy ő a valódi tényeket legkevésbé is gyanítaná.

- Nem is gyanítja, erősíté sietve az ezredes. - De ígéretét birom önnek.

- Megigérem, mondá Paul ismét némi szünet multán, - hogy magamtól sem elő nem hozom azt a tárgyat, sem nem célzok reá s ha ő intézne hozzám kérdést erre vonatkozólag, a mi alig lehetséges, az ön beleegyezése nélkül nem fogom őt felvilágosítani semmiről.

- Köszönöm, viszonzá Pendleton, a nélkül azonban, hogy az arcza valami megkönnyebbülést árult volna el. - Miss Arguelló holnap visszaérkezik ide.

- Ha jól emlékszem, azt mondta ön, hogy néhány napra ment el, mondá Paul.

- Igaz, de holnap azért jön vissza, hogy üdvözölje Donna Annát, ki bátyjával együtt, Párisba menet, holnap ide érkezik.

Paulnak eszébe villant, hogy Yerbát három évvel ezelőtt is a Brionesék társaságában látta. Ez az összetalálkozás nem volt kellemes. De nem tudta, hogy ez a kellemetlen hatás meglátszik rajta, mígnem észrevette, hogy az ezredes vizsgálhatja arczkifejezését.

- Úgy hiszem, ön nem igen kedveli Don Caesart, szólt Pendleton.

Paul egy pillanatig erős kísértésben volt, hogy megvallja Don Caesarra való régi homályos gyanúját, de mivel a dolog felújításának semmi célja nem lehetett és mivel eszébe jutott az is, hogy az ezredes levele szerint Yerba minek tulajdonította azt az ellenszenvet - még idejében hallgatta el azt, a mit mondani akart s csupán annyit mondott:

- Nem emlékszem, hogy volt-e valami okom, Don Caesart nem kedvelni. Lehet, hogy majd meg tudom mondani, ha ismét találkozom vele.

S azután más tárgyra tért át.

Pár pillanattal utóbb az ezredes előhívatta Georgeot a fogadó alsóbb régióiból s felállott, hogy távozzék.

- Miss Arguelló a komornájával és inasával előbbi szobáit fogja elfoglalni, mondá korábbi parancsoló hanghordozásával - George már ki is adta az utasítást. Én nem fogom megváltoztatni mostani lakásomat, de természetesen mindennap eljövök. Jó éjszakát.

(Vége az első kötetnek.)

MÁSODIK KÖTET.

VI. FEJEZET.

Másnap reggel Paulnak lehetetlen volt észre nem vennie, hogy a fogadóbeli személyzet sokkal nagyobb, sőt túlzott tisztelettel bánt vele. Kérdezték tőle, hogy külön szobájába «méltóztatik excellentiájának» parancsolni a reggelijét s az a leereszkedése, hogy majd csak a nyilvános kávéterembe megy le, nagyon meglepte az alázatoskodó főpinczért, bár nem akadályozta abban, hogy háttal előremenve vezesse Pault egy asztalhoz s külön pinczért rendeljen a «mylord» szolgálatára.

Paul, úgy gondolva, hogy Georgenak meg az ezredesnek bizonyosan része van ebben az ostobaságban, föltette magában, hogy majd végére jár a dolognak, ha ismét találkozik velök. Most, bár alig merte magának megvallani, gondolatait teljesen elfoglalta az a váratlan kilátás, hogy Yerbát viszontláthatja. Gondolta volt, mikor Kaliforniából elindult, hogy valami módon találkozni fog vele Európában valahol, de hogy ilyen hamar és ilyen természetes módon fog végbemenni, arról nem is álmodott.

Megtette reggeli sétáját és azután tétlenül üldögélt szobájában, midőn egyszerre csak kopogtattak az ajtón.

Inas lépett be, névjegyet hozva egy tálczán. Paul reszkető kézzel vette el - nem a «Maria Concepcion de Arguellos de la Yerba Buena» név miatt, hanem mert megismerte azt az iskolásleányi írást a név alatt levő következő szavakban: «beszélni óhajt ő excellentiájával, a Kaliforniák lordhelytartó-kormányzójával.»

Paul kérdően tekintett az inasra.

- A «gnädige Fräulein» a szalonjában van, ha ő excellentiája át méltóztatna fáradni. Csak két lépés. A legközelebbi ajtó.

Paul kíváncsian ment utána. A szomszéd ajtó nyitva volt s csinosan bútorozott szalonba szolgált.

Nyúlánk, kecses alak emelkedett föl egy íróasztal mögül s jött elibe kinyujtott kézzel, nyílt és mégis hamiskás mosolylyal.

Yerba volt.

A mint ott állott, szürke kalapban, köpenyben és utazóruhában - az egész ugyanegy halvány, de mégis vonzó színben - éppen olyan szépnek tűnt fel, mint mikor legutólszor látta és mégis - másnak. Egy rövidke keserű pillanatig Paulnak az ösztöne fellázadt szép honfitársnői ama szokása ellen, hogy mindazt, a mi bennök kiválóan eredeti, fölcserélik az idegen izléssel és viselettel és boszankodott azon a plasztikus, de jellemzetesség nélkül való mozgékonyyságon, melynél fogva a párisi öltözék és európai modor olyan bájosan illett Yerbának s mégis olyan kevésbé kifejező. Pillanatnyira eszébe jutott a német leány nyugodt, változatlan egyszerűsége s az angol leány törhetetlen, veleszületett tartózkodása - ellentétül ennek az egyéniség nélkül való, kozmopolita kecsességnek.

De mindez csak egy pillanatig tartott. A mint Yerba megszólalt, beszédében megnyilatkozott az eredetiség bája.

- Ismerje el, mondá, - hogy nagy bátorság volt ez részemről. Mert ön esetleg más lehetett volna - valóságos excellentiás úr - vagy isten tudja mi! Vagy pedig a mi még rosszabb, új méltóságában esetleg megfélemlíthetett volna egyik legrégibb, legalázatosabb, hűséges alattvalójáról.

Azzal hátralépett s gúnyos szertartásossággal hajtotta meg magát, de úgy, hogy Paul még ebből a bájos túlzásból is megsejthette, hogy ezt a hajlongást ő már komolyan is megcselekedte valahol.

- De mit jelent mindez? kérdé mosolyogva s úgy érezve, mintha nemcsak a kellemetlen benyomások enyésznének el kételyeivel együtt, hanem az elmúlt évek is semmivé foszlanának. Annyit tudok, hogy tegnap este, mint igen szerény állású ember feküdtem le s ma reggel, úgy látszik, mégis mint igen magas személyiség ébredtem föl. Valóban az igazhitűek ura vagyok-e, vagy pedig csak álmodom? Szabad-e megkérnem önt, mint jámbor elődöm» Abu Hasszán, a Mézesajkút, hogy harapjon bele a kis ujjamba.

- Azt akarja ezzel mondani, hogy nem olvasta az «Anzeiger»-t, viszonzá Yerba s fölvéve az asztalról egy kis német lapot, rámutatott benne egy ujdonságra.

Paul kezébe vette a lapot. Valóban benne volt a hangzatos jelentés »Paul Hathaway ő excellentiájának, Kalifornia lord-helytartó-kormányzójának» a megérkeztéről.

Most már világos volt előtte minden.

- Ez a George műve. Ő és Pendleton ezredes itt volt tegnap este nálam.

- Hát beszélt már az ezredessel? szólt Yerba, hangjában alig észrevehető változással, mely azonban Paulnak mégis feltűnt.

- Beszéltem. A színházban találkoztam vele tegnap este.

S bele akart bocsátkozni az ezredes méltatlankodásának élénk leírásába, de - maga sem tudta, miért - hallgatott. A másik pillanatban már örült is, hogy nem szólt.

- Ez természetesen mindent megmagyaráz, mondá Yerba, unottságot kifejező gyenge vállvonással. - Magamnak is intézkednem kellett három hónappal azelőtt, hogy George ne fecsegen rólam - túlságoskodása valóban rettenetes. És az ezredes, ki teljesen hatalmában van s mindenben, még a német beszédjében is megbízik - nem érzi ezt?

- De George csak a jó emberei dicsérgetésében túloz és ön mindenesetre igazolja mindazt, a mit önről mondhat.

Yerba épp akkor vette le a kalapját s megállott egy pillanatra, mély tekintettel nézve a fiatal emberre, a mint hajának puha fürtöcskéi homlokához tapadtak.

- Sokat beszélt felőlem az ezredes? kérdé.

- Sokat. Úgy gondolom, nem is beszélünk egyébről. Beszélt az ön diadalairól és áldozatairól, különféle hadjáratairól és hódításairól. És mégis úgy hiszem, nem mondott el mindent - s égek a vágtyól, hogy többet hallhassak.

Yerba ezalatt letette kalapját s oldozni kezdte a köpenyét, de egyszerre abbahagyta s ismét leült.

- Nagy szíveséget tehetne ön nekem, mondá.

- Csak szólnia kell.

- Ejtsen el minden ilyes beszélgetést. Iparkodjék úgy gondolkozni rólam, mintha most jöttem volna Kaliforniából - vagy jobban mondva: mintha sohasem ismert volna s most találkoznánk legelőször. Bizonyos vagyok benne, hogy ön igen kellemessé tudná magát tenni az olyan fiatal hölgy előtt, a kinek kedvét keresné, miért ne járna hát az én kedvemben? Merem állítani, hogy ön utolsó találkozásunk óta soha csak nem is törődött velem... Kérem, hallgasson végig... Miért akarna hát olyasmiről beszélni, a mi annak idején nem érdekelt? Igérje meg nekem, hogy véget szakít ennek a visszapillantó pletykának s én viszont ígérem

önnök, hogy nemcsak én nem fogom önt vele untatni, hanem gondom lesz rá, hogy mások se zaklassák vele. Járjon a kedvemben azzal, hogy magáról beszél nekem, a jövőjéről, reményeiről, akármiről, csak rólam ne és önért sutba dobom a hercegeket és bárókat, kikért az ezredes rajongott és csakis önnek szentelem magamat, a meddig csak itt lesz. Tetszik ez excellenciádnak?

Mialatt beszélt, keresztbe vetette egyik lábát a másikon s összekulcsolt két kezével átfogta a térdét. Kicsiny cipőjének az orra kinyúlt a ruha fodra alól s maga ugyanabban a tartásban hajolt előre, mint mikor először beszélgettek a rózsalugasban.

- Tetszik, felelt Paul.

- Meddig lesz itt?

- Körülbelül három hétig. Úgy hiszem, ennyi van kiszabva a kúrámra.

- Valóban beteg? szölt Yerba nyugodtan, - vagy csak annak képzei magát?

- Az körülbelül egyre megy, viszonzá Paul. De lehet, hogy nem is fog annyi ideig tartani, tevé hozzá, világos szemét ráfüggesztve a leányra.

Yerba mélézva viszonzta ezt a tekintetet s egy darabig hallgatagon néztek egymásra.

- Akkor ön erősebb, semmint maga is hiszi. Ez gyakran megesik, mondá nyugodtan s azután más hangból folytatá: - Ez tehát el van intézve. Ön itt tetszése szerint fog ki- s bejárni s úgy használja ezt a szalont, mint a magáét... Megálljunk csak, ma tehetnénk valamit... Mit szólna ahhoz, ha délután kilovagolnánk az erdőre? Milly nincs ugyan még itt, de azért az illendőség nem tiltja, hogy ön engem lóháton kísérjen, habár a fasorban kétszáz lépésnyire is alig sétálhatnánk itt együtt, hacsak «verlobte»-k nem volnánk.

- De, veté ellene Paul, - ön ma délután vendégeket vár. Don Caesar és Donna Anna Briones ma ideérkeznek, hogy elbúcsúzzanak öntől.

Yerba fürkészően, de nyugodtan tekintett a fiatal emberre.

- Pendleton ezredesnek hozzá kellett volna még tennie, hogy Brionesék itt maradnak éjszákára, mint az én vendégeim, mondá Yerba nyugodtan - és mi az estebéd idejére természetesen visszaérkezünk. De önnek ehhez semmi köze. Önnek csak az a dolga, hogy három órára készen legyen. A lovakról majd gondoskodom én. Többször szoktam lovagolni s az itteni emberek már ismerik az izlésemet és a szokásaimat. Kellemes sétánk lesz, jól elcseveghetünk s én majd mutatok önnek egy romot, meg egy távlati képet arról a nyaralóról, a hol most voltam.

Nyílt, leányos mosolylyal nyujtott neki kezet, mialatt barna szemei elárulták az élvezetet, melyet e sétától vár.

Paul egy pillanatra lehajolt a karcsú fehér ujjakra s aztán visszavonult.

Mikor ismét a szobájában volt, csupán azt az erős vágyat érezte, hogy az ezredes e délutáni sétalovaglással kikerülje. Szavát mindenesetre meg fogja tartani annyiban, hogy nem fog czélozni a Yerba családjára vagy multjára, hiszen különben is meg volt győződve ennek hiábavalóságáról. De különös lenne, ha tapasztaltsága nem találna valami más utat-módot arra, hogy e két órai együttlét alatt bizalmát megnyerje s őt határozatra birja. Elfogadja a feltételeket; ha Yerbanak valami titkos szándéka van, azt ki fogja találni; ha a leány csak legkevésbé érdeklődik is iránta, sokáig úgy sem lesz képes megmaradni a formyszerű barátság határai közt. De erre jobb lesz nem is gondolni.

Elment a fogadóból s így ejtette módját annak, hogy a kitűzött óráig távol tartsa magát Pendletontól. Mikor pedig az idő elérkezett, örömmel látta, hogy Yerba a legegyszerűbb és

legjózanabb öltözékben van, mintha máris megsejtette volna az ő izlését s kerülni akarta volna a feltűnést. De azért a ruha mégis csinosan emelte ki kecses, nyulánk természetét és Paul kénytelen volt őt csodálni, ámbar mint a nőnem legtöbb bámulója, ő sem ismerte el a lóháton ülő asszonyt valami különösen harmonikus jelenségnek.

Jól és természetesen ülték meg a lovat mind a ketten - hiszen ugyanabban a «nyugati» iskolában nevelkedtek s a lovak ezt mindjárt meg is érezték és ösztönszerűen engedelmeskedtek nekik, úgy, hogy társalgásuk a *tête-à-tête* könnyedségével és kényelmességével folyt.

Paul a délelőtti figyelmeztetés szerint magáról és szerencsájéről beszélt, a miről azonban Yerbának úgy látszott, már volt némi tudomása. Egészségi állapota arra kényszerítette volt, hogy visszavonuljon a politikától és hivataloskodástól; szerencséje volt néhány vállalatban s utóbbi társ lett egy külföldi összeköttetésekkel bíró bankban.

Yerba egy darabig érdeklődéssel és figyelemmel hallgatta, de végül arczkifejezése szórakozott és merengő lett.

- Oh bárcsak férfi volnék! mondá egyszerre.

Paul rápillantott.

Hangja rezgésében most vett először észre valamit abból a szenvedélyességből, melyet az arczában mindig látni vélt.

- Azon kívül, hogy akkor talán jobban birna a lovával, nem tudom, mi haszna volna benne, mondá Paul. - És nem is igen hiszem, hogy óhajtja.

- Miért?

- Mert egy nő sem kíván férfi lenni, hacsak nőiségében csalódást nem szenvedett.

- És honnan tudja, hogy én nem szenvedtem! viszonzá Yerba, visszarántva a lovát és szemébe nézve a fiatal embernek.

Paulnak egyszerre az a gondolata támadt, hogy a leány valaminő vallomást készül tenni, de szerencsétlenségre arcza elárulta gondolatát. Yerba rövid kacajjal utasította vissza kíváncsi tekintetét.

- Oh, ne szóljon s ne nézzen úgy rám. Megjegyzésem tökéletesen megfelelt annak a szokott leányos naivságnak, mely bókot akar kierőszakolni, nemde? Maradjunk csak a társalgás fonálán ön mellett. Az ön nagy politikai befolyása mellett miért nem törekedett arra, hogy nevezzék ki ide valami diplomáciai állásra?

- Nekünk nincsenek olyan állásaink. S csak nem akarná, hogy lesülyedjenek abba az üres társadalmi állásba, a mit diplomáciának neveznek, csak azért, hogy magamra vonjam néhány gazdag, idegen udvarokban megforduló republikánusnak az irigységét és gyűlöletét, mint a minők az ön barátjai is?

- Ez nem volt szép beszéd, de úgy hiszem, erre is én adtam alkalmat. Ne mentegetőzzék. Jobban szeretem ezt, mintha bókolna. De azért, úgy hiszem, ön mégis diplomata.

- Egy ízben már megtisztelt ezzel a föltevessel, holott pedig akkor egyszerűen csak a leg-együgyűbb, legbárgyűbb ember voltam a világon! mondá Paul keserűen.

Yerba hallgatott s látszólag azzal volt elfoglalva, hogy lépésben haladó lovának a sörényét egyengesse.

- Valóban, mondá lágyan.

Paul egészen melléje léptette lovát.

- Milyen más itt a növényzet, mint nálunk! szólt Yerba ideges sietséggel, társa figyelmét a gyepes útra irányozva és világért sem emelve föl a szemét. - Nem az ápoltnövényzetet értem, mert úgy hiszem, századok kellenek olyan gyepnek a teremtéséhez, a milyen Angliában van; de még itt is úgy összetömrülnek a fűlevelek, mintha zsúfoltságot, túlnépesedést jeleznének, a milyen maga az ország is; és ez az erdő is, mely mindig vad és vadász-pagony volt, olyan «blasé» külsejű, mintha már beleúnt volna a körülötte levő változatlan, hagyományos egyhangúságba. Úgy hiszem, odaát a természet hat mi reánk, itt pedig, úgy tetszik, mintha az emberek vetkőztetnék ki eredetiségéből a természetet.

- Én úgy vélem, hogy sok »természet« ép e végből jön át Amerikából ide, jegyzé meg Paul szárazon.

- Én pedig úgy vélem, hogy ön megszegi az ígérteét - a mellett, hogy bolondot mond! vágott Yerba vissza csípősen.

Hanem azért valami titkos oknál fogva mind a kettőjüknek szíve megkönnyebbülésére volt ez a kölcsönös gúnyolódás és barátságosan poroszkáltak tovább. Mikor Paul fölemelte a szemét, láthatá, hogy Yerbának a szeme gyöngéd hamiskodással van tele, mint valami korholó, de mégis elismeréssel adózó testvére és sajátságosan gyenge arczzsíné azt az alpesi pírt öltötte, mely inkább csak elevenségnek látszott, semmint pirosságnak.

- Nézze, szólt vídáman, lovagostorával távoli kéklő halmokra mutatva, melyek egy erdőnyílásban feltűntek, - látja azt a fehérséget ott, mely valami hófúvásnak látszik a domboldalon?

- Vagy talán szárításra kitergetett fehér ruhának.

- Ahogy tetszik. Ott van az a bizonyos nyaraló.

- És ön ott igen boldognak érezte magát? kérde Paul, le nem véve szemét az élénk leányarczról.

- Igen s minthogy ön nem faggat kérdéseivel, hát meg is mondom miért. Ott lakik a legkedvesebb öregasszonyok egyike, a kiket valaha láttam - legtökéletesebb megtestesülése a régi idők udvariasságának, párosulva a német asszony egész anyaiságával. Igen jó volt hozzám s mivel leánya nincs, azt hiszem, úgy bánt velem, mintha leánya volnék. El tudom legalább képzelni, hogy egy leány hogyan érezne iránta s hogy egy ilyen asszony mivé nevelhetne egy leányt. Ön nevet, Mr. Hathaway, mert nem érti, mert nem tudja, hogy mi lenne az egy leánynak, ha olyan anyja volna, mint az s tudhatná, hogy mindenkor reátámaszkodhatik bárki ellenében is... Hiszen szép az a pénz és sokat lehet beszélni az értékéről. Meg is adhat az embernek mindent - csak azt a hatalmat nem, hogy nélkülözni tudja!

- Úgy hiszem, hogy mindent megvásárló értéke kiterjedne még a «gnädige Frau»-ra is, mondá Paul, ki az imént csak azért nevetett, hogy elrejtse zavarodottságát, melyet Yerba keltett benne, midőn a kényes tárgyat érintette.

A leány tagadó fejrázással felelt s azután ismét a csacsogó hangba csapva, folytatá:

- Tessék, meggyóntam. Ha az ezredes megint a hódításaimról beszél önnek, most már tudni fogja ön, hogy ez idő szerint érzelmeim a báró anyjáért lángolnak. Megengedem egyébiránt, hogy nagy előnye a bárónak - sőt akárkinek is - hogy ily anyát mutathat fel a családfája. Milyen kár, Mr. Hathaway, hogy ön is olyan árva, mint én! Mert azt képzelem, hogy az ön anyjának igen tökéletes asszonynak kellett lenni. Tapintatosságának és finomságának java-részt átörököltette önre. Csakhogy jobb lett volna, ha úgy adogatta volna ki önnek, mint a költőpénzt, apránként s ön megoszthatta volna velem, nem pedig így, egy rengeteg örökség képében.

Nem lehetett volna megmondani, hogy a leány barna szemének játszisa mennyiben árult el valami mellékes értelmet is, mert a mint Paul ismét melléje léptetett, Yerba gyors ügetésre indította lovát előre. Mikor a fiatal ember utólérte, Yerba már másról beszélt.

- Még a romot is meg kell néznünk, a mint hazafelé megyünk. Éppen ebbe a vonalba esik jobbra. De ha ön közelebből akarja látni, akkor a domb aljában le kell szállnunk a lóról s felgyalogolnunk. Tudtommal a romnak semmi története vagy legendája sincs. Mielőtt ön eljött, kerestem az utazók-könyvében, de nem találtam semmit. Így hát ön tetszése szerint találhat ki hozzá legendát.

Leszálltak a nyeregből egy csekély emelkedésű lejtő alján, melyre síma, most már fűvel benőtt régi kocsiút vezetett föl. Lovaikat két fához kötve, úgy mentek föl a lejtőn, egymás kezét fogva, mint a gyermekek. Néhány töredezett lépcsőfok, egy bedőlt kapualj, egy darab boltozatos folyosó, azután egyszerre egy nagy omladék s fölötte a tiszta ég, ennyi volt az egész.

De nem az egész; mert egy tágas szakadékban, melyet eddig nem vettek észre, volt egybehalmozva az egész korábbi épület, tornyaival, falaival, mindenestől együtt, mintha úgy hányták volna bele, össze-vissza, különféle mélységekbe és szögletekbe s a romhalmaz közül itt-ott fák emelkednek ki.

- Ez nem az idő, hanem a puska por műve, mondá Paul, egy alacsony falmaradványra könyökölve s mogorva gúnnyal tekintve le a mélyedésbe.

- Annyi bizonyos, hogy nem látszik valami regényesnek, mondá Yerba. - Eddigél csak az útról láttam a romot. Szörnyen sajnálom, tévé hozzá tréfás bánatossággal. - De mégis azt hiszem, hogy itt történni kellett valaminek.

- Lehet, hogy akkor senki sem volt a házban, mondá Paul komolyan. - A család talán oda volt fürdőzni.

Egymás mellett állottak, a faltöredékre támaszkodva s könyökük csaknem egymáshoz ért. Túl a mélyedésen és sötétebb erdőn a Strudel-Bad platánjainak elevenebb zöldje, egy-egy tető-orom csillámlása, vagy torony világlása látszott. A mélyedésből nyirkos zöld levelek hűs szaga, nem látszó virágok illata szállt föl s a forró falon sütkérező repkény körül látszólag dologtalan, csaldott méhek dögicséltek.

Az erdei út egész távolában egy lélek sem volt látható, az oldalt levő mezőkön senki sem dolgozott és semmi sem árulta el a jelent. Köztük és a fürdő közt akár három-négy századév is lehetett.

- E helynek a legendája, kezdé Paul, nézegetve a barna szempillákat s a bájos arcz hosszúkás körvonalait, mely olyan közel volt az ő arcához, - igen egyszerű és megható. Volt egyszer egy kegyetlen, gonosz, de igéző kis boszorka, a kit egy pásztorfiú szeretett. A pásztorfiúnak sohasem volt bátorsága szóba foglalni reménytelen szerelmét, vagy tőle szóba foglalt - választ kérni. Messze földről jött ide utána, némán imádva őt, bolondos fejében a boldogság légvárait építgetve, melyeket a búbajos leány, varázshatalmánál fogva, világosan kiolvashatott a szeméből. Egyszer aztán, kicsalta a pásztorfiút az erdő vadonába, elvezette egy szépséges kastélyhoz s azt mondva neki, hogy lépjen be a kapun, biztatta, hogy megmutatja neki ábrándja megvalósulását. De ím, a mint a fiú betért a pompás csarnokba, az egyszerre összeomlott s ijedelmes mélység tátongott előtte, melyben az egész gyönyörűséges palota össze-vissza halmazott romokban hevert - miként az ő összerombolt, szertefoszlott reményei is!...

Yerba visszahúzódott kissé tőle, de keztyűs kis kezével még folyvást a törött fal tetejébe fogózva, oldalt fordult, mialatt mosolyra nyílt ajkkal és hamis szemmel nézett rá.

Paul nyomban rátette kezét a kezére, de ő ezt nem látszott észrevenni.

- Nem ez a legenda, mondá gyöngye hangon, melyet még makacskodása sem tudott erősebbé tenni, - az igazi történet címe: «A strudelbadi libapásztor-leány meg a merész libácska.» Volt egyszer egy libapásztor-leány, ki jámborul igyekezett libáit a vásárra hajtani, de egy bolondos akaratos libácska... Mr. Hathaway!... Kérem... megálljon... Ugyan... bocsásson el!...

Paul átölelte, félkarját a derekára fonva, másik kezével pedig fogva tartva az ő kezét. Yerba félig nevetve küzdött... engedett egy rövidke pillanatig, mialatt a fiatal ember ajka megérintette az arcát, de azután - eltaszította.

- Így! - mondá - elég lesz. A történet nem volt illusztrálva.

- De, Yerba, szólt Paul szenvedélyes hévvel, hallgasson meg... a milyen igaz, hogy isten van az égben... szeretem önt!

Yerba még hátrább húzódott, lerázva ruhájáról a fal porát. Azután, halkabb hangon és halványabb arccal, mintha a fiatal ember ajka visszafojtotta volna szívébe a vérét és a hangját: azt mondá:

- Menjünk.

- Nem addig, a míg meg nem hallgat, Yerba!

- Nos hát... hiszek önnek! viszonza a leány, a szemébe nézve.

- Hisz nékem? ismétlé hévvel Paul, újra meg akarva fogni a kezét.

Yerba még hátrább húzódott.

- Hiszek, mondá, - mert különben nem volnék itt. Így, érje be ezzel. És ha azt akarja, hogy tovább is higgyek önnek, akkor többé ne beszéljen erről, a míg itt künn vagyunk. Jöjjön, menjünk vissza a lovainkhoz.

Paul az egész lelkével tekintett reá. Yerba halvány volt, de nyugodt és - jól lehetett látni - elhatározott. Paul szó nélkül követte. Yerba elfogadta a kezét, hogy lefelé menet támogassa és semmi zavarodottságot vagy felindulást sem árult el. Majdnem úgy tetszett, mintha az egész jelenet, melyet az imént átélt, ott maradt volna mögötte a mélység romjai közé temetve.

A mint lábát a tenyerébe tette, hogy lóra ülhessen és pillanatnyira a vállára nehezedett, barna szeme nyíltan és rezdülés nélkül találkozott a fiatal ember szemével.

De ezzel még nem érte be. A mint Paul eleinte hallgatagon, ki nem elégített vágygyal a szívében, lovagolt mellette, Yerba pajkosan incselkedett vele:

Hát szép az tőle, hogy együttlétöknek ezen az első napján így durcázskodik? Kecsegtető ez a további kirándulásokra nézve? S vajjon ezt a bús ábrázatot szándékozik-e végighordozni a hársak alatt is egészen a fogadó udvaráig, hogy az egész világ meglássa rajta érzélgős állapotát? No de legalább nem fogja talán mutatni Millynnek, a kinek eszébe találna jutni, hogy hiszen ez még csak *második eset*, hogy találkoztak!

Valami olyan kedvesen okos volt ebben az érvelgetésben, mely tagadhatlanul némi reményt is nyújtott a jövőre nézve s e mellett olyan félig incselkedő, félig szemrehányó mosoly kísérté, hogy Paul csakugyan erőt vett magán s lassankint visszanyerte elvesztett vídamságát.

Mikor végre beértek a fogadó udvarába, arcukon a fiatalság és mozgás pirosságával, Paul érezte, hogy ő tárgya lett a járókelők írgységének és újabb fürdő-pletykának. Kevésbé kellemesen hatott rá az, hogy két sötét színezetű arc, mely előbb a folyosó homályáról nézte őt s közeledtére hirtelen eltűnt, pár perczzel utóbb ismét megjelent, még pedig nyájas kifejezéssel, a Yerba szalonjában, a Don Caesar és a Donna Anna képében.

Donna Anna különösen a pillanatnyira elpártolt szerelmes iránt elnéző és megbízó nőnek oly tüntető hamisságával nézett reá, hogy Paul nagy zavarban érezte magát Yerba előtt. Azon gondolkozott, hogy milyen kifogással távozhatnék, midőn az asztalon egy kosár gyönyörű virágot pillantott meg, névjegygyel együtt, a melyen bárói korona látszott.

Yerba a virágkosarat látszólag túlzott közönyösséggel tette volt félre, mely közönyösséggel azonban erős ellentétben volt a Donna Anna csodálata, melylyel e körülménynek adózott s melylyel bátyját és Pault kérve kérte, hogy nézzék meg, milyen szép s mennyire dicséri küldőjének az izlését.

Mindez annyira elütött a Paul érzelmeitől és főkép az erdei jelenetre való visszaemlékezéstől, hogy bocsánatot kért, hogy nem ebédelhet együtt a társasággal, mert már eligérkezett egy német tisztnek, a kivel együtt utazgatott volt s a kivel itt megújította az ismeretséget.

Yerba nem unszolta, sőt még megkönnyebbültnek látszott, hogy Paul elmegy. Pendleton ezredest várták s Paul örömmel került ki társaságát. Az a meggyőződése kezdett támadni, hogy az ezredes tanácsadása nem éppen a legelőnyösebb Yerbára nézve s hogy az ő érdeke az ezredesével valamikép ellenkezik. Nem akart rosszhiszemű lenni a Yerba öreg gyámjával szemben, de érezte, hogy Pendleton őhöz nem volt őszinte, a mióta a Rózsa-lakban járt. Vajjon őszinte volt-e valaha legalább Yerbához?

Szerencséjére a német tábornok nem volt elfoglalva, együtt ebédelték egy vendéglőben s az estét a «Kursalon»-ban töltötték. Később, a »Residenz-Klub«-ban, a tábornok a sörös pohár mellett mosolyogva fordult fiatal társához:

- Tehát, a mint hallom, önt is meghódította az a szép délamerikai hölgy?

Paul, ki e jelzés alatt csakis Donna Annára gondolt, egy pillanatig nem tudott mit felelni.

- Ugyan, kedves barátom, szólt a tábornok, a fiatal ember zavarodottságán mulatva - sohase röstelje. Én öregebb ember vagyok, mint ön, de alig hiszem, hogy egy ilyen sétalovaglás után én is rabjává nem lettem volna annak az istennőnek.

Paul akarata ellenére is elvörösödött.

- Ah, Miss Arguellót gondolja? mondá sietve, mialatt még vörösebb lett, a mint ezt a nevet említette, melylyel mintegy megcsalja e becsületes katonát. - Régi ismerősöm és földim, Kaliforniából.

- Ah úgy, szólt a tábornok mentegetőzve húzva fel szemöldökét. - Ezer bocsánat.

- Önnek, mondá Paul, kétségbeesett erőfeszítést téve, hogy higgadságát visszanyerje - önnek jobban kellene ismernie a földrajzunkat.

- Igaz, hibás vagyok. De lám, ez a név, Arguelló, nem amerikai hangzású, pedig azt mondják, hogy a kisasszony kiejtése tiszta és nem is látszik mexikóinak.

Paulra egy pillanatig szinte babonás hatással volt az a végzetes szerencsétlenség, melylyel Yerba olyan idegen nevet választott magának, a mely egyenesen kihívta azt a kíváncsiságot és bírálatot, melytől óvakodnia kellett volna. És nem magyarázhatta meg hosszasan a dolgot a tábornoknak, hacsak maga is elő nem akarta segíteni és megerősíteni a csalást, amelyről mindig azt remélte volt, hogy valamikép majd csak végét szakítja. Most már sajnálta, hogy a tábornokot az imént nem hagyta meg tévedésében és dühös volt, hogy zavarba hozatta magát.

Szerencséjére a tábornok félreértette boszankodását s ösztönszerű német barátságossággal bele ment abba, a mit a Paul igazi érzésének gondolt.

- *Donnerwetter!* az ön szép földijét az tette az általános kíváncsiság tárgyává, hogy az az ostoba báró oly komolyan udvarol neki. Ez tökéletesen elegendő, kedves barátom, ahhoz,

hogy itt javában folyják a *Klatsch* e bárgyú emberek közt, a kik nem tudják felfogni az amerikai leányok szabadságát, sem azt, hogy egy gazdag leány egyebet is tud tenni a pénzé-
vel, mint azt, hogy egy báró jelzalogainak a kiváltására költse. De...

Megállott s egyszerű becsületes arcza mély és bölcs furfangosság szándékos kifejezését ölté, a
mint folytatta:

- Örülök, hogy beszélhetek erről önnel, mint a ki természetesen jól ismeri a körülményeket.
Most már tudni fogom, hogy mit mondjak. Az én szavamnak itt, kedves barátom, van némi
súlya és fel is fogom használni. Most pedig mondja el nekem, hogy *ki* ez az ön bájos ismerőse
és kik voltak a szülei és rokonai otthon. Mert itteni kísérete, a mint talán ön is tudja, egy
lehetetlen ezredes és párját ritkító inasa, azután néhány délamerikai indián telepítvényes, meg,
úgy hiszem, valami hentesnek a leánya. A mi ezeket illeti, azzal nem törődöm. Hanem
beszéljen ön nekem az *ő* rokonságáról.

S nyájasan komoly arczával, rokonszenvet és kíváncsiságot kifejező szemével arra kénysze-
rítette a szerencsétlen és lelkifurdalást szenvedő Pault, hogy apróra leírja a Yerba rokonságát,
a mint ezt a leányt kigondolta és Pendleton ezredes megerősítette volt. Némi nyomaték-
kal emelte ki a gyámság megállapításának regényes voltát, azt remélve, hogy ezzel elvonja a
tábornok figyelmét a rokonság kérdésétől; de elszomorodással látta, hogy a becsületes harcos
azt a gyámságot holmi alamizsnaosztogató intézménnyel zavarja össze és rokonszenves
megjegyzéseket fűz hozzá.

- A berlini mexikói követ, mondá - természetesen alaposan lesz értesülve az Arguelló-család
felől s így minden további kérdés mellőzve lesz.

Paul csöppet sem búsult, mikor végre elbúcsúzhatott barátjától, de a mint ismét künn volt a
tisza holdvilágon és a hársak balzsamos levegőjében, rögtön elfeledte az előbbi párbeszéd
kellemetlenségét. Csakis a ma délutáni lovaglásra gondolt.

Nos hát, megmondta Yerbának, hogy szereti. Yerba most márt tudta ezt és bár megtiltotta neki,
hogy többet is mondjon, egészen nem utasította vissza szerelmét. Bizonyosan csak származási
titokzatosságának bántó gondolata tartja vissza attól, hogy az *ő* érzelmeit viszonzza; talán
tud félig-meddig valamit, a mit nem szeretne köztudomásra juttatni s a mi olyan túlságosan
aggódóvá teszi, hogy e miatt nem meri elfogadni az *ő* szerelmét.

Hogy bonyodalom nincs a dologban, abban Paul bizonyos volt. A Yerba szíve még szűziesen
érintetlen. Sőt még azt is merte remélni, hogy Yerba *mindig* vonzódott hozzá. Az *ő* feladata
hát, hogy elhárítson minden akadályt, hogy rábirja Yerbát, hagyja itt ezt a világrészt s térjen
vissza vele, mint férjével, jó hírnevének védőjével és titkának őrzőjével, Amerikába.

Olykor valami ábrándos német keringő távolról hallatszó hangjai visszaemlékeztették arra a
rövid pillanatra, a mely alatt karja körülfonta a leány derekát ott az omlatag fal mellett s végre
lassabban lüktetett, hogy a következő perczben annál hevesebben, kétségbeesettebb elszánt-
sággal pezsegjen.

Meg fogja őt nyerni, bármi történjék is! Lehetetlen, hogy eddig komolyan gondolkozott
volna; utálta és gyűlölte magát, hogy mostanig olyan közönyösen belenyugodott a Yerba
sorsába és semmi egyéb nem volt elejétől fogva, mint gyöngye eszköz az ezredes kezében; sőt
még most is meg van kötve egy elhamarkodott ígéret által, melyet neki tett!

Igen, Yerbának joga volt habozni, kétkedni abban, hogy *ő*, Paul, boldoggá tudja-e őt tenni! *Ő*
itt találta Yerbát, olyan páratlan ostobaságtól és kapzsiságtól környezve, hogy közbeszéd
tárgyává lett és nem tudott érte egyebet tenni, mint gyermekesen szerelmet vallani!

Bizony, a mint most este hazafelé ballagott, jó volt, hogy nem találkozott a lépcsőn azzal a szerencsétlen ezredessel!

Nagyon késő volt már, jöllehet a Yerba szalonjában világosság volt s ez kihatott az erkélyre is, ugyanarra, melyre Paul szobájának az ablaka is nyílt. Olykor Paul hallhatta a beszélgetések moráját is. Ahhoz már nagyon késő volt, hogy bemenjen hozzájuk, még ha lelki állapota ezt megengedte volna is.

Sokkal idegesebb és izgatottabb volt, semhogy mindjárt lefeküdhett volna, hanem gyertyát sem gyújtva, kinyitotta a közös erkélyre szolgáló üvegajtót, széket vont a függöny mögött levő fülkébe s kinézegetett az éjszakába.

Csendes éj volt; a hold magasan járt az égen, a tér tarka árnyakkal volt borítva s óriási sakk-táblához hasonlított, melyen a nyesett fekete fák voltak a parasztok. Egy-egy lovassági kard csörgése, czipósarok kopogása a kövezeten tisztán hallatszott a távoli Königsstrasséból; messziről ijesztő hirtelenséggel szólalt meg valami vonatnak a füttye.

E mély csendben egyszerre csak ajtónyílás hallatszott s a folyosó felől erősebbek lettek a hangok, a miből Paul megtudta, hogy Yerba vendégei távoznak. Hallotta a Donna Anna csipős hangját, mely különös ellentéte volt a Pendleton ezredes egyhangú baritonjának, a Milly éleshangú, szapora beszédét, a Don Caesar lágy *falsetto*-ját, meg az *ő* hangját, mely kissé bágyadtnak tetszett - majd pedig a távolodó lépteket és azután ismét csendes lett minden.

Olyan csendes, hogy a távoli zene keringő-üteme oly világosan lett hallható, hogy Paul akár meg is figyelhette. Különös vágyakozással gondolt vissza az El Rosario nyitott ablakán beáradt rózsailatra és eszébe jutott a Yerba édes, boldog hangja, a mint azzal az illattal egybeolvadt. Miért is hagyta ő azt akkor magától elszállni, hogy másfelé pazarolja édességét? Miért...

Hah, mi volt ez?

Kilincsfordulás! A szomszédos szalon ajtajának nyikorgása... azután pedig valaki halkan kiosont félig az erkélyre...

Paulnak elállott a szíve verése... Mert a szerelmes ember megélesbült érzékével fölismerte az *ő* közellétének, az *ő* ruházatának, egész valójának az illatát, a mint beáradt hozzá a nyitott ajtón s ellepte őt egészen.

Ez Yerba! Talán szintén élvezni kívánja a bájos éjszakát és vajjon nem gondolja-e talán ő is...?

- Hah! tehát így akar tőlem szabadulni? Egyszerűen csak leráz a nyakáról, mint a hogy visszakergetné a kutyt, mely a sarkában jár?... Egyetlen szót, egyetlen köszönetet, egyetlen reményt nyújtó szó nélkül? Hah! mi szolgáltuk önt, én meg a húgom és most már kifacsart citrom vagyunk, most már mehetünk? Eldob bennünket, mint egy pár ócska czipót? Jó! De visszajöttem ám, itt vagyok, a mint látja. Beszélni fogok és ön meg fog hallgatni!...

...Ez Don Caesarnak a hangja... Egyedül van vele.

Paul megmarkolta a szék karját s felült egyenesen.

- Megálljon! Ott maradjon!... Hogy mert ide visszajönni?

...Ez már a Yerba hangja volt az erkélyen halkan, de tisztán hallható.

- Csukja be az ajtót! Olyat fogok önnek mondani, a mit ön nem szeretne, hogy más meghalljon.

- Jobban szeretek itt maradni az ajtóban, mert ön úgy lopózott be a szobába, mint a tolvaj.

- Tolvaj? Jó! tört ki Don Caesar spanyolul és nyilván, mintha nem félne attól, hogy künn valaki meghallhatja, közelebb jött az üvegajtóhoz. - Tolvaj? Hah, *muy bueno!* Csakhogy nem én, érte? nem én, Caesar Briones, vagyok a tolvaj! Nem, hanem az a nyegle *espadachin*, az a kérkedő Pendleton ezredes, meg az a minta-tisztviselő, Mr. Hathaway, meg az a szépséges, dúsgazdag kaliforniai hölgyecske, Miss *Arguelló* - azok a tolvajok! Igenis, Miss *Arguelló*, név-tolvajok! Nevet loptak, az *Arguelló*-nevet!

Paul felugrott.

- Ah, úgy-e megdöbben, sápadozik, villogtatja a szemét, sennora, mert azt hiszi, hogy engem annyi éven át megcsalt! Azt hiszi, nem láttam keresztül a játékán El Rosarioban, - igenis, már akkor, mikor az a hóbortos Castro-lány először súgta a fülébe azt a gondolatot! Ki szolgáltatta önnek az adatokat, a mikre szüksége volt? Én, - madonna, és milyen adatokat! - én, a ki ismertem az *Arguellók* családfáját, én, a ki tudtam, hogy önnek épp oly lehetetlen az ő leányuknak lennie, mint... várjunk csak, mit is mondjak?... mint a mily lehetetlen nejevé lennie annak a bárónak, a kit a többiekkel együtt megcsalt!... Oh igen, szép törekvés volt öntől, Miss... Miss... Donna Fulana - nemes vadat akart elejteni...

...Miért nem szól Yerba? Mit csinál?

Ha csak egyetlen tiltakozó, haragosan elutasító szót mondana, ő rögtön mellette teremne.

Csak nem lehet, hogy megbénította a félelem. Hiszen az erkély tágas és hosszú, könnyen elérheti a végét, sőt megláthatná az ő nyitott ajtaját is.

- És miért tettem én ezt? Mert szerettem önt, sennora és ön ezt nagyon jól tudta. Oh, hiába fordítja el most már az arcát, hiába tesz úgy, mintha nem értene, a mint tett az imént, hiába akar tőlem úgy elválni, mint pusztá ismerőstől - nem így volt ez mindig! Nem bizony, *ön* hozott engem ide, az ön szeme mosolygott a szemembe s eszközölte ki az ezredes kívánságát, hogy én meg a a húgom elkísérjük önt. Szent isten, milyen gyöngye is voltam akkor! Mosolyog, sennora? mert azt hiszi, hogy azzal a nagyképű ezredesével és furfangos kormányzójával együtt sikert aratott! Azt hiszi, hogy tévútra vezetett *engem*? Csalódik! Azt hiszi, hogy én nem merek szólni annak a nyegle kis bárónak és hogy nincsenek bizonyítékaim? Rosszúl hiszi!

- De még ha elő tudja is őket mutatni, mit bánom én? szólalt meg Yerba váratlanul s hangjában annyira nem volt a szenvedélynek vagy izgatottságának nyoma sem, hogy csupán az a bágyadság érzett meg rajta, melyet Paul az imént vett volt észre, mikor a vendégek távoztak. - Tegyük fel, hogy ön bebizonyítja, hogy nem vagyok *Arguelló* leány. Jó. Akkor még azt is be kellene bizonyítania, hogy az önök fájával való összeköttetés szégyenemre válnék.

- Óh, daczol velem, kicsikém? *Caramba!* Ide hallgasson hát! Még nem tud mindent! Mikor azt gondolta, hogy én csak abban segítem önt, hogy jogot formálhasson az *Arguelló*-néhez, egyúttal kifürkészttem azt is, hogy *kicsoda ön valójában!* Oh, nem volt az olyan nehéz, a mint ön remélni szeretné, sennora! Nem voltunk ám mi mindnyájan ostobák és együgyűek a régi időben, habár félreállottunk is, hogy az ön népei durván kényők szerint terpeszkedhessenek. Az ön felbérelt csatlósa, tiszteletreméltó gyámja, az az izgága *espadachin* volt az, a ki kiszalasztotta száján a titkot, egy kardvágás meg egy botrány kíséretében. Az én cselédjeim egyike a kolostorban szolgált, mikor ön gyermek volt és fölismerte azt az asszonyt, a ki önt oda beadta s a ki aztán, mint pártfogója, meg-meglátogatta. A cseléd hallotta, mikor a fejedelemasszony azt mondta, hogy az az ön anyja s látott is egy gyöngysort, melyet az ön számára hozott volt... Ahá, kezdi már hinni, úgy-e bár? Mikor aztán az apró részleteket összerakosgattam, úgy találtam, hogy Pepita nem tudta önt azonosítani az egykori gyermekkel, kit a kolostorban ismert. De ön, sennora, ön maga szolgáltatta a kezembe a hiányzó bizonyítékot! Még pedig azzal a *gyöngysorral*, melyet akkor este tett föl, mikor meg akarta ezzel tisztelni Hathawayt, azt a fiatal gyámot, a ki önt mindig lerázta a nyakáról... ah, most már talán kezdi

gyanítani, hogy miért, nemde?... Az anyjától kapott gyöngysor volt az és ezt maga vallotta meg. Én akkor este átküldtem Pepitát, hogy nézze meg, hogy lesse meg önt a kerti ablakból, mikor viseli és jól megtekintse. Éjszaka, mikor ön már átöltözött, Pepitát beküldtem az ön szobájába, hogy keresse meg a gyöngysort az ékszerek közt. Megkereste, jól megnézte és megesküszik - érti? - megesküszik rá akármikor, hogy az ugyanaz a gyöngysor, melyet önnek gyermekkorában a kolostorban az a bejáró asszony adott, ki az anyja volt! És ki volt az az asszony, mi? Ki volt az Arguelló de la Yerba Buena kisasszony anyja? Ki volt ez a nemes hölgy?...

- Már megbocsásson, de talán nem veszi észre, hogy nagyon is fennhangon beszél egy hölgy szalonjában s hogy bár ezt a nyelvet itt senki sem érti, felzavarja az egész fogadót...

Paul volt ez, ki nyugodtan, egyenesen állt a holdfényben halványnak látszó arczczal, az üvegajtó előtt az erkélyen.

A mint Yerba ijedten siklott vissza a szobába, Don Caesar haragosan és gyanúsán közeledett az üvegajtó felé. Keze a kilincs felé volt kinyújtva. Mintha ki akarná csukni a tolakodót - midőn egyszerre Paul megragadta, kétségbeesett erővel szorította magához s rántotta ki az erkélyre.

Mielőtt Don Caesar csak lélekzetet is vehetett volna, hogy elkiáltsa magát, Paul a torkára fonta jobb karját, valósággal beleszorítva a szót s úgy vonszolta roppant erőfeszítéssel végig az erkélyen és bukott be vele saját szobájának nyitott ajtaján.

A mint ez megtörtént, kimondhatatlan megkönnyebbüléssel hallotta, hogy a Yerba ajtaja becsapódik és bezáródik s talpra állva nyugodtan, higgadtan, diadalmasan nézett ellenfelére.

- Nagyon sajnálom, mondá, hidegen porolgatva le ruházatát, - hogy ily durva módon kellett megváltoztatnom e vita színhelyét; de maga is el fogja ismerni, hogy *itt* szabadabban szólhat s a milyen szóváltásunk *nekünk* lesz egymással, az kevesebb okot fog adni a magyarázatokra.

- Gyilkos! szólt Don Caesar fuldokolva, a mint talpra vergődött.

- Köszönöm. Csak könnyítsen a lelkén itt, a hogy tetszik. Sőt nagyon lekötelezne, ha kissé hangosabban beszélne. A fogadó vendégei ébredeznek már, folytatá Paul gúnyos mosolylyal, a folyosóról hallatszó ajtónyílásra és léptek zajára czélozva, - és így könnyen fognak tájékozódhatni, hogy voltaképp honnan is eredt a csendzavarás.

Briones nyilván megértette a célzást, mely azt jelentette, hogy Paulnak sikerült a fogása.

- Ön azt hiszi, hogy megmentette *őt* a botránytól, mondá sápadt mosolylyal, még halkabb hangon s kétségbeesett erőfeszítéssel, hogy utánozza a Paul hidegségét. - Egyelőre talán igen, *ebben* a fogadóban és *mára*. De nem némított el engem holnapra és az egész világ előtt, Mr. Hathaway.

- No, az nem olyan bizonyos, viszonzá Paul, végig nézve emberén. - Igaz, hogy esetleg ön ölhet meg engem, de hát ez is csak majd holnap dől el.

Briones gyors pillantást vetett az ajtókra. Paul tüntető egykedvűséggel vette ki a folyósóra nyíló ajtó kulcsát az egyik zsebéből s tette a másikba, azután pedig az erkély elibe állott.

- Ez tehát törbecsalás, hogy meggyilkoljon? Vigyázzon! Nem otthon van most abban a zsvány Kaliforniában!

- Ha gondolja, hát lármázza fel a házat. Együtt fognak bennünket találni, szóváltásban és ön csak siettetni fogja így a dolgot azzal, hogy nyilvánosan kapja meg azt a - sértést, a melyet párbajjal lesz kénytelen megtorolni.

- Kész vagyok, a hol és mikor akarja, szólt Briones nyegle arczczal, de lopva bújkáló tekintettel. - Nyissa ki az ajtót.

- Bocsánat. Ebből a szobából *együtt* fogunk távozni egy óra múlva, hogy a vasúthoz hajtsunk. Felülünk a gyorsvonatra, mely három óra alatt a határra visz bennünket, a hol mindegyikünk talált egy-egy ismerőst.

- De az ügyeim... a húgom... beszélnem kell vele.

- Ír neki néhány sort, ott azon az asztalon s tudatja vele, hogy fontos ügy, távirat szólította el s a levelet itt fogjuk hagyni a kapusnál, hogy *reggel* majd adja át. Vagy pedig - hiszen ebben nem korlátozom - írhat neki, a mit akar, föltéve, hogy Donna Anna meg nem kapja a levelet, a míg mi el nem utaztunk.

- Tehát foglyul tart, Mr. Hathaway?

- Nem, Don Caesar, csak vendégemül tartom, mint a kinek a társalgása olyan érdekes, hogy nem bocsáthatom el, mert még többet akarok tőle hallani. Kellemesen töltheti el az időt azzal, hogy befejezi azt a történetet, melyet én az imént félbeszakítottam. Ismeri ön Miss Yerbának azt az állítólagos anyját, a kiről beszélt?

- Az... az én dolgom.

- Vagyis nem ismeri. Ha ismerné, hivatkoznék reá. És minthogy ő az egyetlen személy, a ki kijelenthetné, hogy Miss Yerba nem Arguelló-leány, ön nagyon ügyetlenül csinálta a dolgot.

- Eh, nem vagyok én aféle törvénytudó!

- Nem ám, mert különben tudná, hogy ha csupán ennyi bizonyítéka van, perbe lehet önt fogni rágalmozás miatt.

- Ah? Hát akkor miért nem pöröl be Miss Yerba?

- Mert valószínűleg azt várja, hogy valaki önt lelőjje.

- Például ön?

- Meglehet.

- És ha nem lő le? - akkor nem engem némított el, hanem magamagát. Ha pedig lelő, akkor csak azt éri el vele, hogy Miss Yerba nőül megy a báróhoz, az ön vetélytársához. Ön nem valami bölcs ember, Hathaway barátom.

- Szabad-e önt arra figyelmeztetnem, hogy még nem írt a húgának? már pedig valószínűleg gondosan és jól kell megfogalmaznia a levelet.

Don Caesar mérges pillantással állott fel s széket tolt az asztalhoz, mialatt Paul tollat, tintát és papirost tolt eleibe.

- Írjon csak kényelmesen, mondá, karját összefonva a mellén s az üvegajtóhoz menve. Írjon, a mit akar s legkevésbé se háboríttassa magát az én jelenlétemtől.

Don Caesar dühösen kezdett írni, azután kapkodva, majd pedig lassan, kelleetlenül folytatta.

- Figyelmeztetem, hogy mindent megírok, szólalt meg egyszerre.

- A mint tetszik.

- És hozzáteszem, hogy ha el találnék tűnni, akkor ön a gyilkosom - érti? A gyilkosom!

- Ne kérjen tőlem tanácsot a szavak megválogatásában, hanem csak írjon tovább.

Don Caesar gonosz mosolylyal fogott ismét az íráshoz.

Egyszerre csak erősen kopogtattak a folyosóra nyíló ajtón.

Don Caesar talpra szökött, összekapta írását s az ajtóhoz rohant. De Paul megelőzte.

- Ki az? kérdé.

- Pendleton! hallatszott a válasz.

Az ezredes hangjának a hallatára Don Caesar visszatántorodott. Paul kinyitotta az ajtót, bebocsátotta az ezredes szálak alakját s ismét rá akarta fordítani a kulcsot.

De Pendleton komor ellenkezéssel emelte föl a kezét.

- Így is jó lesz, Mr. Hathaway. - Mindent tudok. - Hanem másutt szeretnék Brionesszel beszélni, négy szemközt.

- Megbocsásson, Pendleton ezredes, szólt Paul határozott hangon, - de nekem elsőségem van. Köztem és ezen úr között olyan szóváltás történt, melynek az elintézése végett épp most készülünk a vasúthoz és a határhoz. Ha velünk akar tartani, mindenesetre alkalmat fogok önnek nyújtani arra, hogy négy szemközt beszélhessen vele s elintézhessék bárminő ügyöket, feltéve természetesen, hogy nem vág elibe az enyimnek.

- Az én ügyem, viszonzá Pendleton, - személyes ügy, mely nem vág eleibe az ön részéről támasztott semmi olyan követelésnek, a melyet Mr. Briones teljesíteni hajlandó; de ügyem egyúttal olyan magántermészetű is, melyet most rögtön el kell intézni.

Az ezredes arcza halvány volt s hangjában bár higgadtnak és reszketés nélkül valónak tetszett, mégis egyszerre feltűnt az a hirtelen megvénhedés, a melyet Paul egy ízben már észlelt.

Ezt vette-e észre Don Caesar is, vagy valami más jel biztatta, azt Paul nem tudta volna megmondani, de bizonyos, hogy a fiatalember visszanyerte előbbi nyegleségét, a mint most megszólalt:

- Először meghallgatom, hogy Pendleton ezredesnek mi mondanivalója van számomra. De azután rendelkezésére állok önnek is - ne féljen, Mr. Hathaway!

Paul szótlánul tekintgetett egyikről a másikra. Nézését csak Don Caesar viszonzta merészen és daczosan, Pendleton ezredes pedig vékony, fehér ujjával a bajuszát ránczигálva, kerülte tekintetét.

Paul kinyitotta az ajtót s lassan azt mondá:

- Öt percz múlva az állomásra hajtatok. Ott várok a vonat érkezéig. Ha ez az úr addig el nem jön, akkor jobban fogom érteni, hogy mindez mit jelent s a szerint fogom megtenni intézkedéseimet.

- Én pedig azt mondom önnek, Mr. Hathaway, szólt Don Caesar, állásba vetve magát az ajtóban, - hogy úgy fog tenni, a mint nekem tetszik - *caramba!* és meg fog engem köv...

- Hallgasson az úr, mert az örökkévalóra mondom... tört ki egyszerre Pendleton, vékony kezével rácsapva a Don Caesar vállára.

De épp oly hirtelen el is hallgatott.

- Uraim, ez gyerekes dolog, mondá azután s Don Caesarhoz fordulva és hosszú fehér ujjával a sötét folyosóra mutatva, hozzátevé:

- Menjen! Mindjárt utána megyek én is... Mr. Hathaway, mint idősebb ember és olyan, aki sok badar összekocczanást láttam, igen sajnálom, szerfölött sajnálom, hogy egy törvényhozót és közhivatalt viselő férfiút ilyen harczias hangulatban látok; és kénytelen vagyok felszólalni, uram, komolyan felszólalni, ez úriemberrel szemben támasztott ama követelése ellen, melyet ön ifjúi meggondolatlanságában személyes elégtételnek akar nevezni.

Paul tehetetlenül bámult utána, a mint az ezredes méltóságosan kivonult a szobából.

Álmodik? vagy csakugyan Pendleton ezredes ez, a híres duellista? Megörült az öreg, vagy csupán azért tesz így, hogy valami vad szándékot elpalástoljon?

Hirtelen ideérkezése azt mutatja, hogy Yerba okvetlenül elhivatta s elmondta neki a Don Caesar fenyegetőzését... És az ezredes elég vad lenne-e ahhoz, hogy ezt az embert valami félreeső szobában vagy a sötét folyosón megfojtsa?

Paul halkán kilépett az előcsarnokba. Még most hallhatta a két ember lépteinek kettős zaját... A lépcsőhöz érték... *lemennek!* Paul hallotta az éjjeli portás álmos hangját - a kapu nyílását... Künn voltak az utcán.

Mindegy, akárhova mennek is, akármi célból, *neki* a vasutnál kell lennie, a mint megmondta volt neki. Hamarosan belehányt utitáskájába néhány holmit s fölkészült, hogy utána menjen.

A lépcsőn leérve, értesítette a portást, hogy sürgős üzleti ügy következtében a három órai gyorsvonathoz kell sietnie; de szobáját tartsák meg számára s vigyázzanak a podgyászára, míg további rendelkezést nem küld.

Most eszébe jutott a Don Caesar levele.

- Az imént elment két úr egyike nem hagyott-e itt valami levelet vagy üzenetet?

- Nem. A két úr komolyan beszélgetett egymással - valószínűleg dél-amerikai nyelven s ő hozzá nem is szóltak.

Talán ez emlékeztette Pault, a mint a téren keresztül vágott, arra, hogy semminő intézkedést sem tett arra az eshetőségre, ha ez a kaland balul üt ki reá nézve. De Yerba mégis tudni fogja s tudni fogja azt is, hogy miért történt.

Paul arra is gondolt, hogy Yerba ő iránta való érdeklődésből küldte hozzá az ezredest. De ezzel a gondolattal valami bántó érzése járt helyzete nevetséges voltának: az ő ellenfele most bizalmas beszélgetést folytat az ő barátjával és szövetségeseivel, kinek tisztét ő bitorolta s kinek érdekében most az életét készül kockáztatni.

S a mint tova ballagott a csendes utcákon, több ízben tért vissza arra a meggyőződésre, hogy ő most olyan találkozóra megy, a melyre a másik fél nem fog megjelenni.

Mintegy tiz percczel a vonat érkezése előtt ért az állomásra. Két-három félálmos, beburkolt utas várakozott a perronon, de sem Don Caesar, sem Pendleton ezredes nem volt köztük. Paul körülnézett a várótermekben, sőt a félig megvilágított buffetben is, de ott sem látott senkit.

Szolt azután az állomásfőnöknek, hogy ő csak akkor utazik, ha egy másik ismerőse megérkezik s nagyobb biztosság okáért apróra leírta őket. Azután mogorván sétálgatott a jegykiadó rekesz előtt.

Öt percz telt el, az utasok száma nem gyarapodott. Tiz percz - távoli rikoltás; az állomásfőnök rekedt kérdése: megérkeztek a tisztelt úr utitársai? - egy vörös cziklops-szem feltűnése a sötétben; közelebb siklása a hosszú csillámpontokkal tarkított kigyónak, a vonatnak; sietős körütekintés a perronon; ajtók becsapódása; egyforma fekete alakok, - megannyi kariatid - felugrálása a felhágó deszkára; süvöltő híradása a gőznek s a vonat ismét tovarobogott nélkülök.

Paul elhatározta, hogy még tizenöt perczet ad az ellenfelének, a ki valami balesettel vagy kényszerű késedelemmel mentheti ki magát, vagy pedig az ezredes érkezik meg helyette valaminő magyarázattal. Újra kezdte hát mogorva sétáját, a mint a pályaudvar visszasülyedt az előbbi félhomályba és csöndbe.

Öt percz mulva újabb sivítás hallatszott. Paul sietve fordult az állomásfőnökhöz; ah, hát másik vonat is van? Dehogy, ez a bázeli expressz, mely ellenkező irányba megy s a félmérföldnyire eső északi állomáson szokott megállani. Itt nem áll meg, de a tisztelt úr pár pillanat mulva látni fogja, a mint teljes sebességgel átrobog a pályaudvaron.

A vonat hosszú, kétségbeesett sívítással bukkant elő a sötétségből; egy villanás, egy robbanás és dobbanás, újabb belemerülés a sötétbe ugyanazzal a kétségbeesett rikoltással; valami fehérségnek a libbenése a kocsiablakok egyikéből, mintha függöny vált volna le róla, mely végre elszabadult s miután egy darabig együtt repült a vonattal, egyszerre felszállt, kavargott a levegőben, majd lebocsátkozott lassan s kóvályogva ereszkedett le a földre.

Az állomásfőnök meglátta, kiszaladt a pályára s fölvette. Aztán rokonszenves részvétet kifejező arczczal tért vissza Paulhoz:

- Női zsebkendő, nyilván valami jeladás a tisztelt úr számára, a ki az egyedüli utas volt a perronon, mikor a vonat átrobogott. Meglehet, hogy éppen a barátjaitól származik ez, a kik valami ostoba véletlennél fogva a másik állomáson szálltak föl, még pedig - *Gott int Himmel* - szörnyű bolond eset, de nem lehetetlen, hogy épp az ellenkező irányú vonattal utaztak el!

A tisztelt úr, kissé halvány arczczal ugyan, de nyugodtan azt felelte, hogy biz, az meg lehet. Nem, nem sürgönyöz a legközelebbi állomásra - vagy legalább egyelőre még ma nem. Előbb tudakozódni fog.

Gyors léptekkel távozott, lelkendezve érkezett vissza a fogadóba a nélkül, hogy gondolatait ezalatt ráért volna összeszedni. Az előcsarnokban sürgés-forgás volt s épp most hajtott be az udvarra egy üres kocsi.

A portás nagy mentegetőzéssel közeledett Paulhoz. Oh, csak jobban megértette volna az imént ő exczellentiáját, sok fáradságtól menthette volna meg. Ő exczellenciája bizonyosan Arguellóékkal akart volna elmenni, akik egy órával azelőtt kocsit rendeltek volt valami sürgős utazás miatt s pár perczczel ő exczellentiája után távoztak el. Úgy látszik, ő exczellentiája tévedésből a másik pályaudvarba ment.

Paul sietve hagyta ott az embert s ment föl a szobájába.

Mind a két ablak nyitva volt s a gyenge holdfényben láthatta, hogy valami fehérség van a párnájára tűzve. Ideges kézzel gyújtott gyertyát.

Levél volt - Yerbától.

A mint kibontotta a levelet, egy repkény-galyacska hullott ki belőle a földre. Yerba arról a falomladékról hozta volt ezt el. Fölvette, ajkához szorította s homályosult szemmel olvasta a levelet:

«Most már tudja, hogy miért beszéltem ma önnek úgy, a mint beszéltem s hogy e drága galyacskanak másik fele miért az egyetlen emlék, a melyet összes reményeinek romhalmazából magammal vinni óhajtok. Igaza volt, Paul: az, hogy önt oda kihívtam volt, baljóslat volt - nem önnek, a ki sohasem lehet egyéb, mint büszke, szeretett és igazlelkű férfi, hanem nekem, ki ilyen szégyenbe és boldogtalanságba jutottam. Fogadja köszönetemet mindazért, a mit tett - mindazért, a mit tenni akart, barátom és ne gondoljon hálátlannak csak azért, mert nem vagyok reá méltó. Igyekezék nekem megbocsátani, de ne feledjen el, ha gyűlölni kénytelen is. Talán, ha mindent tudna, mégis csak szeretné kissé azt a szegény leányt, a kit már is megajándékozott azzal az egyetlen névvel, a melyet öntől elfogadhat.

Yerba Buena.»

VII. FEJEZET.

Ősz volt már s New-York városában egy korai vasárnap reggelén a szél csak úgy hordta a leveleket, melyeket a főterek egyikének öt emeletes egyhangúan hasonló házsorai előtt szabályos rendben ültetett ailanthus-fák elhullattak. A szögleten álló kettős tornyú «harmadik presbyteriánus»-templom lelkipásztora megállott a lakóházak egyike előtt, fölsietett a tizenkét széles lépcsőfokon s becsöngetett.

Nyomban bebocsátották egy homályos, gazdag előcsarnokba s a szalonba, mely sötét, magashátú, faragott bútorokkal volt berendezve s melyben a lelkész, kalapját a kezében tartva, kissé türelmetlenül várta a háziasszony megjelenését.

A belső ajtó megnyílt s magas fehérhajú nő lépett be, fénytelen fekete selyemben. Szabályos, határozott vonásai szépek, de ridegek voltak és bár túl lehetett a közepes koron, az évek gyöngesége és lankadtsága éppen nem látszott rajta.

- Nagyon sajnálom, hogy megháborítom vasárnapi elmélkedéseiben, Argalls testvér és semmiesetre sem tettem volna, ha a keresztényi kötelesség nem kívánná; de Robbins testvér ma nem képes végezni az ő rendes vasárnapi kórház-látogatását s úgy vélekedtem, hogy ön, ha délután kimentené magát a biblia-oktatás alól, helyettesíthetné Robbins testvért. Tudom, kedves öreg barátném, - folytatá a pap, nyájasan viszonzva a nő szemének rideg nézését, - tudom, hogy mennyire bántotta önt mindig a bárdolatlan és istentelen emberekkel való érintkezés és mennyire nem szeret olyan helyzetbe jutni, hogy durva, pórias, vagy tiszteletlen beszédek legyen kénytelen hallgatni. Úgy hiszem, hogy hosszas és kellemes lelkipásztori érintkezésünkben mindig tapasztalhatta részemről, hogy erre tekintettel vagyok. Megengedem, gyakran sajnáltam, hogy elhunyt férje nem ismertette meg önt valamivel jobban a világi dolgokkal. De hiába, már így van - s mindnyájunknak megvan a maga gyöngesége. Ha egyik nem, hát a másik. S minthogy az irígység és könnyörületlenség még a keresztényi szívekbe is beférkőzik, szeretném, ha ön ezt a teendőt, már csak példaadás kedvéért is, magára vállalná. Mert vannak, kedves Argalls testvér, olyanok, a kik úgy vélekednek, hogy az a gazdag asszony, ki igen bőkezűen adakozik azokból a földi javakból, melyeket kezére a gondviselés bízott, ennek fejében azt kívánja, hogy mentsék föl az Úr szőlőjében való munkálkodása alól. Oktassuk meg őket arra, hogy mily igazságtalanul ítélnek.

- Legyen, szólt a nő száraz, határozott arczkifejezéssel. - Reménylem, a betegek nem határozottan gonosz emberek?

- Oh nem. Egynémelyik talán igen, de a legtöbbjük csak szerencsétlen, ki a közjótékonyásra vagy jó embereinek könnyörületességére van utalva.

- Helyes.

- És ön, kedves Argalls testvér, természetesen tudja, hogy bár nekik jogukban van visszautasítani az ön keresztényi fáradozását, önnek viszont szabadságában áll, türelmesnek vagy hajthatatlannak lennie.

- Tudom.

A lelkész nyájas szívű ember volt s látva Mrs. Argalls szemének rideg nézését, pillanatnyira bizonyos ellentétet érzett emberi ösztöne és keresztényi kötelessége között.

- Némelyiköknek talán éppen szigorú intőre van szüksége és Robbins testvér, attól tartok, kissé gyöngye volt, mondá magában vigasztalóan, a mint a lépcsőn lement.

Délután három órakor Mrs. Argalls, kézitáskájában néhány valláserkölcsi füzetecskével megjelent a Szt. John-kórház kapujában. A mint bemutatta irásait s tudatta, hogy Mrs. Robbinst akarja helyettesíteni, a hivatalnokok tisztelettel fogadták s utasítást adtak az ápolóknak, mi azonban nem némított el egyes megjegyzéseket.

- Hallod-e Jim, nem éppen helyes dolog rászabadítani betegeinkre ezt a mogorva vén asszonyt.

- Tudja isten. Azt mondják, gazdag és sok pénzt osztogat széjjel; de ugyancsak meggyűlik a baja, ha a Nr. 6-ban megboszantja azt a káromkodó, vén kentuckyi embert.

Ez a bírálat azonban aligha volt méltányos, mert Mrs. Argalls, bár mereven járt ágyról-ágyra s ejtett el bizonyos egyhangú frázisokat, olykor mégis egy-egy józan, gyakorlati kérdést tett, mely arra vallott, hogy csaknem férfias ösztönrel találta el a beteg szükségleteit és kívánatait. E mellett pedig nem árult el semmi olyan betegesen érzékeny visszariadást egyik-másik durvaságtól, a milyentől a jó lelkész tartott, sőt rögtön meg is feddette érte az illetőt.

A bágyadt emberek félig ellenséges, félig gúnyos érdeklődéssel hallgatták, némelyik meg úgy, mintha valami keserű, de hasznos orvosságot szedne.

Csak mikor a legutolsó ágyhoz ért, kezdett Mrs. Argalls némi nehézségbe ütközni.

Azon az ágyon hosszú, fehér bajuszú, elsoványodott ember feküdt, kinek a vonásait lelki tusa és láz dúlta fel.

A nő hangjának hallatára hirtelen feléje fordult, félkönyökre emelkedett s merően nézett az arczára.

- Az örökkévalóra mondom - Howard Kati!... szólt halk hangon.

A nő, minden merev önuralma mellett is, megdöbbsent, gyors pillantást vetett maga köré s közelebb húzódtott hozzá.

- Pendleton! monda, szinte elfojtott hangon. - Az isten szerelméért, mit csinál itt?

- Hát meghalok - előbb vagy utóbb, felelt amaz mogorván. - Azt szokták itt csinálni.

- De... folytatá a nő sietve, mialatt lopva hátratekintett, mintha valami cseltől félne, - mi juttatta önt ide?

- *Maga!* szólt az ezredes, kimerülten dőlve vissza a párnájára. - Maga, meg a leánya.

- Nem értem önt, viszonzá gyorsan a nő, rideg komorsággal pillantva reá. - Nagyon jól tudja, hogy nekem nincs leányom. Nagyon jól tudja, hogy megtartottam azt a szavamat, melyet tizenkét évvel ezelőtt adtam önöknek s hogy épp úgy meghaltam öreá nézve, mint meghalt reám nézve ő.

- Én csak azt tudom, szólt az ezredes, - hogy ebben a három hónapban elfizettem az utolsó filléremet is, hogy betömjem a száját egy alávaló gazembernek, a ki *tudja*, hogy maga az ő anyja és azzal fenyegetőzik, hogy leálcázza az ismerősei előtt. Csak azt tudom, hogy itt most belehalok egy régi sebembe, melyet akkor kaptam, mikor betömtem egy másik kutyanak a száját, a ki meg akarta őt ugatni két évvel azután, hogy maga eltűnt. Azt tudom, hogy maga miatt és ő miatta bánatában hagytam meghalni az én öreg szerecsenemet, minthogy nem tarthattam magamnál, hogy együtt sanyarogjon velem és azt tudom, hogy koldús vagyok itt az állam költségén. Ezeket tudom én, Kati és tudván, nem sajnálom. Megtartottam a szavamat *magának* és az örökkévalóra mondom, a maga leánya ezt meg is érdemli! Mert ha volt valaha szeplőtlen és páratlan leány a világon - a maga gyermeke az!

- És ő, gazdag létére - ha csak el nem pazarolta azt a vagyont, a mit adtam neki - itt hagyja önt feküdni! szólt haragosan a nő.

- Nem tud róla.
- Tudnia kellene! Összevesztek? kérde a nő s fürkészően nézett a szeme közé.
- Nem bízik bennem, mert gyanítja félig-meddig a titkot s nekem nem volt hozzá szívem, hogy megmondjak neki mindent.
- Mindent? Mit tud a leány? Mit tud az az ember? Mennyit mondtak a leánynak? kérde a nő gyorsan egymásután.
- Ő csak annyit tud, hogy ahhoz a névhez, a melyet fölvet, nincs joga.
- Nincs joga? Hiszen benne van a megbízólevélben: Yerba Buena.
- Nem erről van szó. Ő ezt tévedésnek hitte s fölvette az Arguelló-nevet.
- Mit? szólt Mrs. Argalls, hirtelen megkapva mind a két kezével a beteg ember kezét. - Micsoda nevet?

Szeméből eltűnt a rideg fagyosság, ajka színtelenné vált.

- Az Arguelló nevet. Valami bohó iskolásleányi képzelet volt ez, melyet az a kutya aztán megerősített benne... Ni, mi baja, Kati?

Mrs. Argalls elbocsátotta a tehetetlen ember kezét s azután, erőfeszítést téve, összeszedte magát annyira, hogy fölállhasson s komoly arccal, mintha a beteggel való társalgásának vallásos ihlettsége kizárna minden világi beavatkozást, megigazította az ágy körül való függönyt, úgy, hogy ez most részben eltakarta az ő és a Pendleton arcát.

Azután lebecsátkozva melléje a székre, régi hangján szólalt meg, melyről mintha egyszerre leemelték volna tizenkét hosszú esztendőnek a súlyát:

- Harry, mit komédiázik velem?
- Nem értem, viszonzá Pendleton elámúlva.
- Komolyan állítja, hogy ön ezt nem tudja s nem maga mondta neki? kérde a nő rövidesen.
- Mit? Mit mondtam volna neki? - viszonzá Pendleton türelmetlenül.
- Hogy *Arguelló* volt az apja!
- Az apja!

A beteg erőfeszítést tett, hogy ismét felkönyökölhessen, de a nő parancsolóan tette kezét a vállára s visszanyomta a vánkosra.

- Az apja! ismétlé Pendleton. - José Arguelló!... Nagy Isten!... Bizonyosan tudja?

A nő nyugodtan s mégis gépiesen szedte össze a takaróról a nyomtatványokat s rakta vissza egyenkint a táskába, melyet az ajkával egyszerre csukott be csattanósan, a mint azt felelte:

- Bizonyosan.

Pendleton némán meredt rá.

- Igen, mormolá, - talán az ösztöne súgta a gyermeknek, vagy a Briones ördögi képzelete...

És azután keserűen tévé hozzá:

- De akár igaz, akár nem, neki nincs joga ahhoz a névhez.
- Én pedig azt mondom, hogy van!

A nő felállott s keblén keresztbe fonva a karját, oly puritán nyugalommal állt ott, hogy a távoli nézők azt hihették, hogy erkölcsi feddésben részesíti a beteg embert.

- New-Orleansban találkoztam José Arguellóval másodízben, nyolcz évvel ezelőtt, mondá lassú hangon. - Akkor is gazdag ember volt még, de a kicsapongás megrongálta az egészségét. Én is belefáradtam az életmódomba. Arguelló azt ajánlotta, hogy menjek hozzá feleségül, ápoljam őt és törvényesítsük a gyermekünket. Kénytelen voltam neki elmondani, hogy mit csináltam a gyermekkel s hogy a gyámság fel nem bontható mindaddig, míg a leány nagykorúvá nem lesz. Arguelló beleegyezett. Összekeltünk s ő egy év múlva meghalt. Meghalt, nálam hagyva gyermekének törvényesítését és jogot adva nekem arra, hogy magaménak vallhassam őt, ha akarom.

- És... szakítá félbe szikrázó szemmel az ezredes.

- *Nem akarom.*

S erős hangon folytatá.

- Hallgasson meg. Törvényesen viselhettem az Arguelló-nevet és szabadon rendelkezhettem magammal, másrészt pedig úgy gondoltam, hogy a leány kellően el van látva és fogalma sincs az én létezésemről; így hát semmi szükségét sem láttam annak, hogy fölidézzem a multat. Elhatároztam, hogy új életet kezdek, mint özvegy. Eljöttem északra. Egy kis városkában, a hol először megtelepedtem, a vidéki emberek »Arguelló« helyett »Mrs. Argalls«-nak ejtették ki a nevemet. Rájok hagytam s utóbb eljöttem New-Yorkba, hol az Úr szolgálatába, az egyház kötelékébe léptem, Mrs. Argalls név alatt és így maradtam mind e mai napig, Harry Pendleton.

- De az ellen csak nem lehet kifogása, hogy Yerba megtudja, hogy ön életben van és ő jogosan viseli az apja nevét? mondá Pendleton hévvel.

Az asszony összeszorított ajkkal nézett rá.

- Igen is van ellene kifogásom. Én eltemettem a multamat egészen, minden következményével együtt. Nem akarom fölidézni semmikép.

- De ha tudná, hogy a leánya épp olyan büszke, mint ön és hogy éppen nevének és születésének ez a bizonytalansága, - bár soha sem tudta az egész valót - tartja vissza attól, hogy elfogadja a nevét és neje legyen annak az embernek, a kit szeret?

- A kit szeret!

- Igen. A gyámjai egyikét, Hathawayt, a kire ön gyermekkorában rábízta.

- Paul Hathaway... Hiszen ő tudja a valót!

- Tudja. De a leány nem tudja, hogy tudja. Hathaway híven megőrizte a titkot, még mikor a leány visszautasította is.

Az asszony hallgatott egy pillanatig. Azután azt mondá:

- Legyen hát. Beleegyezem.

- És írni fog neki? kérdé az ezredes hévvel.

- Nem. De ön írhat és ha szüksége van rá, kezébe adom mindazokat a bizonyítékokat, a miket kíván.

- Köszönöm.

Az ezredes beesett arczán olyan boldog, gyermekes hálaérzet látszott, a mint kezet nyújtott, hogy a nő keze is reszketett bele.

- Isten áldja meg!

- Látni fogom önt nemsokára, szólt az asszony.

- Itt leszek, viszonzá komoran.

- Bajosan, mondá az asszony, mosolytalan arcának első ellágyulásával s távozott.

A mint kiment, az osztály orvosával kívánt beszélni.

Mit gondol, mikor lehet innen veszély nélkül elvitetni azt a beteget, a kivel ő legutoljára beszélt? - Messzire kívánná vitetni Mrs. Argalls?

- Csak ennyire.

S odanyújtotta névjegyét és előkelő lakcímét.

Ah!... talán egy hét múlva. - Előbb nem? - Talán előbb is, ha valami közbe nem jön. A beteg nagyon le van romolva testileg, habár, mint Mrs. Argalls valószínűleg észrevette, ideges akaratereje igen jelentékeny.

Mrs. Argalls valóban vette ezt észre és rendkívüli lélekerőnek tekinti, mely a legnagyobb figyelmet és gondviseletet érdemli. Ha majd a beteg képes lesz mozdulni, el fogja érte küldeni a kocsiját és háziorvosát, hogy ügyeljen az elszállítására. Addig is pedig semmiben sem szabad hiányt szenvednie. - Oh, mostanáig is igen kevés alkalmatlanságot okozott és tényleg igen keveset kíván. Éppen csak az imént kért tollat, tintát és papirost.

VIII. FEJEZET.

A mint Mrs. Argallsnak a kocsija befordult az ötödik Avenueba, pillanatnyira csaknem összeakadt egy másik kocsival, mely utipodgyászszal volt megrakva s egy fogadó elibe robogott.

A kocsiban ülő szórakozott utas Paul Hathaway volt, a ki most érkezett vissza Európából.

Bement a fogadóba s gépiesen állva a vendégekönyv elibe, levelezett benne, ugyanazzal a reménytelen türelemmel nézegetve benne a korábbi vendégeket, a melylyel ugyanazt a dolgot már hat hét óta cselekedte az európai fogadókban.

Mert teljesen nyomát vesztette Yerbának, Millynek, Pendletonnak és Brioneséknek attól a naptól fogva, hogy Strudel-Badból elutaztak. A társaság, úgy látszik, Bázelen feloszlott s ama nyolcz óra alatt, melylyel öt megelőzték, a világ négy tájára széledtek.

Paul néhány napig időzött Londonban, hogy ügyeit elvégezze: s néhány napig szándékozott még időzni New-Yorkban, mielőtt San-Franciscoba visszatér.

A napilapok már közölték is nevét a reggeli gőzössel megérkezett utasok közt. Hátha az ő szeme megakad rajta? gondolá magában Paul, bár a hajón folyvást az a rettentő képzelet zaklatta, hogy Yerba még most is Európában van s vagy elvonult valami félreeső vidéki városba azzal a félőrült Pendletonnal, vagy kolostorba lépett, vagy pedig szilaj kétségbeesésében elfogadta valami pénztelen nemesnek a nevét és címét.

Ez a kínzó kétség tüntette föl előtte hazautazását néha olyannak, mintha cserben hagyná Yerbát, míg más pillanatokban lázas sietséggel szeretett volna San-Franciscoban lenni, azt remélve, hogy a Milly kaliforniai rokonai felvilágosíthatják őt hollétéről.

Azt nem hitte, hogy Yerba amaz éjszakai jelenet után csak egy pillanatig is megtúrta maga mellett Brioneséket, de nem volt elegendő bizalma az ezredesnek Don Caesarral szemben való magatartásához. A Yerba levele, bár semmi reményt sem nyújtott a jövőre nézve, érzelmeinek naiv és hallgatag megvallásával mégis az egyetlen volt, a mi Pault most föntartotta.

Két nap telt el s Paul még folyvást tétlenül időzött New-Yorkban. A panamai gőzös harmadnap volt elvitorlázandó, de ő folyvást habozott azzal, hogy helyet váltson rá. Ellátogatott az európai különféle gőzhajó-vállalatok hivatalaiba s átnézte a legutóbb átkelt utasok névsorait, de Yerbáról és kísérőiről sehol sem talált följegyzést.

E kutatást annál reménytelenebbé tette az a hiedelme, hogy Yerba a Don Caesar leleplezése után talán eldobta az Arguelló nevet s másikat vett föl, sőt lehet, hogy ez újabb név alatt tartózkodik máris New-Yorkban.

A harmadik nap reggelén talált a levelei közt egyet, mely egy new-yorki gazdag nyaralótulajdonosok által a Hudson-folyam mentén alapított kültelep postabélyegét viselte. Milly írta a levelet, tudatván vele, hogy atyja a lapokból értesült az ő megérkeztéről s kéri, jönné ki hozzájuk ebédre és éjszakára, Under-Cliffbe, »ha ugyan még érdeklődik a régi ismerősök sorsa iránt.«

Pirosság ömlött el a Paul gond-hervasztotta arcán. Rögtön táviratozott, hogy kimegy s napnyugtakor le is szállt a vonatról egy kis erdei magán-állomáson, mely olyan szokatlanul kezdetleges és festői volt a maga nyersfa-falaival, melyeket skarlátpiros virginai felfutók borítottak, hogy valósággal színpadí díszletnek tetszett.

A Mrs. Woods kocsija ott várakozott rá, de Paul csak átadta podgyászát a kocsisnak s megtudakolva a nyaraló irányát s meggyőződést szerezve arról, hogy nincs messzire, azt mondta neki, hogy csak hajtson előre, ő gyalog megy utána.

Valami homályos előérzetnek a reszketése fogta el máris, valami, a miről maga sem tudta, hogy óhajtja-e, vagy fél-e tőle, kezdett rajta erőt venni. Így könnyebben összeszedheti magát az erdőség e lángoló ragyogásában és az októberi üde, erősítő levegőben.

Gyönyörű, tündöklő napszállat volt, de mégsem olyan gyönyörű és tündöklő, hogy az egész pompás erdőség mintegy versenyre ne kelt volna vele leggazdagabb és legfinomabb árnyalataiban. A pirosuló nyugoti ég a skarlátszínű fodorjávörök közül nézve nem volt vörös; a nap arany ragyogása, a mint a csillámló sárga eczetcserjék mögé szállt, melyek egy dombrulat fokán a fenséges folyamra rugtak ki, elvesztette kápráztató sugártüzét. Olykor a leg-tömöttebb sűrűben is sárga fényöv özőnlé körül a vándort s oly világló volt ez áttetsző levelek derengése, hogy még a nap helyzete is megváltozottak látszott, vagy mintha az árnyék vetekednék vele.

A mint Paul tovahaladt, a fejedelmien nyugodt folyamnak egyes részei messzire voltak beláthatók, egészen a túlsó part bazaltoszlopokon emelkedő terraszáig, melyek magok is arany-nyal és tűzfénnyel voltak csíkozva. Paul sohasem látott ilyet gyermekkorától; pillanatnyira a Sierra-tájak nagyszerű látványosságait is feledtette ez a csillogó czifraság.

Derengős gyalog-ösvény vágott keresztül az úton a ház felé, mely pár pillanat óta lassan rajzolódott lágy árnyékkép gyanánt diófák és jávorok eleven foglalatában a folyó aczélik tükrére.

Paul habozott, hogy ebbe a rövidebb irányba térjen-e, vagy pedig tovább menjen az úton, midőn gyors léptek neszelését hallotta az erdősűrű lehullott levelein, a mint lopva közeledtek.

Megállott, a lomb-lepel megrezdült és szétvált s színes levélzetéből, mint valami függöny mögé rejtőzött Columbina, nyúlánk, kecses alak tört elő.

Yerba volt.

Futva jött feléje, szétnyílt ajkakkal, sugárzó szemmel s megviselt ruhájára néhány skarlátpiros levél volt tapadva, melyek az El Rosario rózsaszirmaira emlékeztettek.

- Mikor láttam, hogy a kocsi üresen jött meg, tudtam, hogy ön gyalog jön s kilopóztam, hogy útközben elfogjam, mert valami mondanivalóm van, mielőtt a többiekkel találkozik. Úgy gondoltam, nem veszi rossz néven.

Megállott s egyszerre habozni kezdett.

Mi volt ez az új félénkség, mely lesütteté vele a szemét, lehajlítottá fejét s leejtette még kicsiny kezét is, melyet az imént oly hévvel és nyíltan nyújtott volt feléje!

És ő, Paul, mit csinált? Hol volt az a szenvedélyes kitörés, melylyel napokon és éjszakákon át tele volt a szíve? Hol az a heves, rohamos kérdezősködés, melyet lázas ajka óráról-órára ismételtetett? Hol az a kétségbeesett bátorság, mely kész volt elsöpörni az egész világot, ha közöttök állana? Hol ám!

Ott állt előtte, egy lépésnyire - hidegen, hallgatagon, reszketve!

Yerba hátrább húzódott egy lépéssel, gyors rántással felütötte a fejét, mialatt fénylő szemének a nedvessége egyszerre összesűrűsödött s csillogó harmatcsepp képében hullott hajának elszabadult fürtjébe. S azután nyugodtan és egyenesen állva, kabátkája zsebébe dugta kis kezét.

- Csak azt akartam volna, hogy elolvasson egy levelet, a melyet tegnap kaptam, mondá, borítékot véve ki a zsebéből.

A varázs meg volt törve.

Paul hévvel ragadta meg a kezét, mely a levelet fogta és magához akarta őt vonni. De Yerba komolyan, bár gyengéden ellenkezett.

- Olvassa ezt a levelet!

- Beszéljen nekem előbb magáról! tört ki Paul szenvedélyesen. - Hogy miért futott előlem és miért találom itt egészen véletlenül, a nélkül, hogy ön csak egy szóval is hívott volna, Yerba? Mondja meg, ki van vele? Szabadon rendelkezik-e még magával - magának és nekem? Szóljon, egyetlenem - ne legyen olyan kegyetlen! Amaz éjszaka óta folyvást csak önre vágytam, önt kerestem, önért szenvedtem minden nap és minden órában... Szóljon, hogy ugyanazt a Yerbát találtam-e most meg, a ki akkor azt írta...

- Olvassa a levelet!

- Én csak azzal a levéllel törődöm, a melyet ön írt nekem. Elolvastam, Yerba, újra meg újra, mindig magammal hordtam. Nézze! Most is itt van!

S ki akarta venni a belső zsebéből, de Yerba esdeklően emelte föl a kezét.

- Kérem, Paul, kérem... olvassa el előbb ezt a levelet.

Ebben az új rimánkodó kecsességben, melyen mégis keresztül érzett a régi leányos hamisság, volt valami, a mi megdöbbsentette Pault.

Elvette a levelet s felbontotta. A Pendleton írása volt.

Az ezredes egyszerűen, világosan és szabatosan, a nélkül, hogy nevet, vagy forrást említene, vagy a Mrs. Argallsszal folyt beszélgetésre utalna, értesítette Yerbát, hogy hiteles okiratokkal támogatott bizonyítékai vannak arra, hogy Yerba a José de Arguello leánya és törvényesen fel van jogosítva e név viselésére.

A levélhez másolatban mellékelve volt José de Arguello nyilatkozata, melyet a nejének adott s melyben Yerba Buenát a san-franciscoi gyámság alatt levő leányt saját gyermekének ismeri el s tetszésére bízta az anyának, hogy ezt akár törvényes leányukkal, akár másokkal is tudassa.

Paul változatlan arczkifejezéssel fordult Yerbához, ki feszült figyelemmel, nyugtalanul s majdnem lelkendezve nézte az arcát.

- S ön azt hiszi, hogy ez engem érdekel? mondá Paul keserűen. - Ön csakis erre gondol, mikor én arról a drága levélről beszélek, mely nekem reményt nyújtott és ide hozott?

- Paul, szólt a leány csodálkozó szemmel és tétovázó ajkkal, - azt akarja ezzel mondani, hogy... hogy... ez önnek... semmi?

- Azt... de bocsásson meg, egyetlenem, tört ki Paul újra, a mint szégyenkezve kereste a leány ki-kitérő kezét, - lelketlen önző vagyok! Elfeledtem, hogy ha nekem semmi is, önnek lehet valami.

- Paul, folytatá a leány kimondhatatlan örömtől reszkető hangon, - azt akarja mondani, hogy ön - ön legkevésbé sem törődik ezzel?

- Legkevésbé sem, viszonzá Paul, csodáló bámulattal nézve a leány átszellemült arcát.

- És, folytatá Yerba még félénkebben, mialatt hajnalpír gyúladt ki az arczán - és hogy nem törődik azzal, hogy... hogy én is nevet adok önnek cserébe az önéért?

Paul megrezdült.

- Yerba! Igazán mondja? Nőm akar lenni?

Yerba mosolygott, de egy eltűnő, de hívogató istennő komoly fenségével huzódott lassan hátrafelé, mígnem odaért a cserjéhez, melyből az imént előtűnt.

Paul utána ment.

Még egy lépés hátrafelé s a cserje engedett, hogy befogadja, de a mint szétnyílt, Yerba a karjaiba fogadta Pault s egy pillanatra a lombfüggöny összezárult és elrejtette őket derengő világosságába.

Egy még itt maradozott dalos madár, nyilván azt gondolva, hogy megtévedt az évszakban s hogy csakugyan itt a kikelet, csicseregve röppent ki a sűrűből, hogy elvigye a hírt délszak vidékére; de ép ekkor Paul és Yerba olyan ártatlan, gyermekded komolysággal léptek ki és olyan nyugodtan ballagtak tova egymás mellett a ház felé, hogy a kis madár meggondolta magát.

Ez még csak a harmadik találkozásuk - meggondolta-e ezt Paul, mikor őt hidegnek tartotta? Tudja-e most már, hogy Yerba miért nem értette őt meg ott, El Rosarioban? Érti-e most már, hogy ő akkor este milyen számítónak és önzőnek tűnt fel? Nézhet-e a szemébe... nem, nem, csak viselje magát nyugodtan - közel vannak már a házhoz s mindenki megláthatja őket!... nézhet-e a szemébe s meri-e most is azt mondani még, hogy képesnek tartotta őt arra, hogy úgy főzte ki azt az Arguelló-históriát? Nem sejthette volna-e, hogy az a név ő benne valami gyermekkori visszaemlékezés lehetett, de utóbb, maga sem tudja, hogyan és mikor, eszébe jutott? Hát mi különös is van abban, hogy egy leány ösztönszerűen eltalálja az atyját? És ő tőle, Paultól, szép volt-e az, hogy mindezt tudta s neki nem árult el semmit? El kellett-e előtte mindent titkolni s őt névtelenül hagyni, csak azért, mert szülei összevesztek s anyja elszökött valakivel és őt idegen emberek gyámságára bízta?

Ennyi és még több kérdés kergette egymást gyöngéden, szemrehányóan, kábítóan, kedves következetlenséggel össze-vissza, de Paulnak mégis kimondhatatlanul jólesően, mialatt az alkonyatban tovahaladtak.

Szorosabban hozzátartozott azonban a dologhoz annak a ténynek a fölemlítése, hogy Briones, a mennyire Yerba tudja, nem ismerte az ő anyját és amaz éjszakai jelenetig sohasem említette előtte. Még érdekesebb volt pedig megtudni azt, hogy Briones az ezredessel folyt értekezése óta eltűnt s Yerba mindig abban a véleményben volt azóta, hogy az ezredes megvásárolta azt az embert. De nem az ő pénzével, hanem valószínűleg a magáéval. Néha Yerbának úgy tetszett, mintha az ezredes azzal az emberrel bizalmas érintkezésben állott volna s ez volt az oka, hogy az utóbbi időben ő bizalmatlan lett Pendleton iránt. Az Arguelló nevet ama jelenet után nem akarta többé viselni s csupán azt a nevet viselte, melyet ő, Paul adott volt neki - megbocsát-e, hogy valamikor olyan kicsinylően szólt erről? - a Yerba Buenát. De azután a hajón, mikor Európából átjöttek, a Milly tanácsára, hogy Briones nyomukat veszítse, az utasok névsorába »Miss Good«-nak jegyeztette be magát s nem is New-Yorkba, hanem Bostonba jöttek.

Lehet, hogy az ezredes azt, a mit mostani levelében megírt, csakugyan Brionestől tudta meg és erőszakolta ki. Londonban váltak el már az ezredestől, mert nagyon zsémbes és furcsa magaviseletű volt és - mint Milly mondá - nagyon fukar és zsugori kezdett lenni vénségére, mert folyvást veszekedett a fogadói számlák miatt. A Woodsék itteni címét ismerte az ezredes és természetesen gondolta, hogy levele itt megtalálja Yerbát. A maga címét nem írta meg. Csak azt tette hozzá, hogy majd ír még.

Igy folyt a beszélgetés, mígnem a nyaraló verandájához értek s a lerohanó Milly tüntető meglepődést tanusított ama váratlan körülménnyel szemben, hogy íme, Mr. Paul Hathaway és Yerba együtt jönnek - jóllehet már tíz percz óta nézegette volt őket az ablakból.

Következett azután Mr. Woodsnak a megjelenése, ki kaliforniai és a multakra emlékező volt, meg a Mrs. Woodsé, ki fővárosinak, bággyatagnak és feledékenynek mutatkozott; azután pedig a leányok hirtelen visszavonulása.

A levegőben valami gonosz, homályos titokzatosság lebegett, valahányszor Paul és Yerba együtt mutatkozott s még a cselédek arczán is meglátszott ennek szerénykedő tudata.

Ebéd fölött Mr. Woods ismét kaliforniai és visszaemlékező lett s hosszasan beszélt azokról a változásokról, a miket észlelt. A régi települők egynémelyike úgy látszik, öreg napjaira tisztességes vagyont szerzett.

- Tudom, tevé hozzá Mr. Woods, - hogy az ön Pendleton barátja sok szép pénzt otthagygatott Európában. Valakitől azt hallottam, hogy utiköltségre valója is alig maradt, mikor hazajött. Úgy látszik, ráadta magát a kártyára - régi kaliforniai betegség.

Minthogy Paul, ki egyszerre ismét elkomolyodott, nem szólt, Mr. Woods emlékeztette az urakat arra, hogy ő mindig kétségbevonta az ezredes tisztességét. Vénységére sem tudott leszokni arról a szabados életről és gondolkozásmódról, melyet a régi időkben magába szívott. Ő, Mrs. Woods, nagyon örül, ha nem együtt jött vissza Európából a leányokkal, ámbár természetesen az a körülmény, hogy Don Caesar meg a húga is együtt volt velök Európában, mindent jóvá tesz.

Paulnak az arcza egyre sötétebb lett e bággyatag bírálgatás alatt és Yerba, ki mély rokonszenvvel figyelte most meg, sietve ragadta meg ebéd után a legelső alkalmat, hogy szívrepesztő tekintettel intézzon kérdést Paulhoz:

- Csak nem gondolja talán, Paul, hogy az ezredes valóban szegény?

- Isten a megmondhatója csak, viszonzá Paul. - Reszketek, ha elgondolom, hogy az a gazember mennyire kiszípolyozhatta.

- S mindezt én értem!... Paul édes, tudja-e még, hogy mit mondott az erdőben? hogy az én pénzemhez soha, de soha nem nyúl? Hátha... hátha neki adnók? tört ki végül Yerba nagy örömmel.

Hogy Paul mit felelt, azt nem tudhatni, mert feleletét úgy látszik, csak mély hallgatás jelezte.

De a mint másnap délelőtt együtt ült a házigazdával a férfiszobában, Yerba mélyen megilletődött arczczal lépett be hozzájuk.

Távirat volt a kezében.

- Oh Paul... Mr. Hathaway... Igaz!

Paul gyorsan vette ki kezéből a táviratot.

Aláírás nem volt rajta, csupán ez a néhány szó:

«Pendleton ezredes súlyosan beteg a St.-John-kórházban.»

- Rögtön hozzá kell sietnem, mondá Paul fölállva.

- Oh Paul, esedezett Yerba, - vigyen magával engem is. Sohasem bocsátanám meg magamnak... és a távirat úgy is nekem szól... Mit mondana az ezredes, ha el nem mennék hozzá?

Paul habozott.

- Mrs. Woods velünk fogja ereszteni Millyt és ő majd a fogadóban marad, míg mi a kórházba megyünk... Mondja, hogy beleegyezik, könyörgött a leány, szemét a szemére függesztve.

Félórával utóbb a vonaton ültek. New-Yorkba érkezve, Millyt, látszólag a Woods-család illendőségi követelménye kedvéért, de tényleg azért, hogy magok lehessenek a betegnél, a fogadóban hagyva, gyorsan hajtattak a kórházba.

Bebocsátották őket az előcsarnokba. A szolgálattevő orvos tisztelettel, de kételkedően fogadta őket. A beteg ma valamivel jobban van ugyan, de nagyon gyöngye. Épp most egy hölgy van nála - egy vallásos szövetkezet tagja, ki a legnagyobb érdeklődést tanúsította iránta, sőt el is akarta vitetni a saját házába; de a beteg eleinte vonakodott ettől, most pedig már egyáltalában nem szabad helyet változtatnia.

- De éppen ma kaptam ezt a táviratot; bizonyosan az ő kívánatára küldték, ellenkezők Yerba.

Az orvos ránézett a szép arcra.

Halandó ember volt ő is.

Jó. Megnézi, hogy a beteg kiáll-e még egy második látogatást is. Lehet, hogy a mostani látogatója már úgyszólván elmenőben van.

A mint az orvos eltávozott, a segédszemélyzet egyik tagja megkoczkáztatta azt a felvilágosítást, hogy az öreg úr olykor bizony kissé ingerült szokott lenni. Csodálatos ember. Sokat láthatott. Igen sokat beszél Kaliforniáról és a régi időről. Nagyon érdekes ember... Ahá, mindjárt bemehetnek hozzá, ha az orvos jónak látja, mert az a hölgy, a ki nála volt, már távozik - épp most nyit az előcsarnokba.

A hölgy lassan jött feléjük - merev, ősz, mogorva, de még folyvást szép jelenség.

Paul megdöbbsent.

Nagy rémületére Yerba előre sietett és hévvel kérde:

- Jobban van? Elfogadhat bennünket? A nő megállt egy pillanatra, erősebben szorította keblére az imádságos könyvét, meg kezitáskáját, de egyébként változatlanul látszott s inkább Paulnak, semmint a leánynak felelve, ridegen mondá:

- A beteg elfogadhatja Mr. Hathawayt és Miss Yerba Buenát...

S lassan tovább ment. De a mint az ajtóhoz ért, levette kalapjáról a fekete gyászfátyolt s oly mozdulattal bocsátotta arcára, mely Paulnak eszébe juttatá a tizenkét évvel ezelőtti látott mozdulatot.

- Megijedtem tőle! mondá Yerba, megdöbbsent arczzal fordulva Paulhoz. - Oh, Paul, remény-lem, hogy ez nem valami baljóslat, de igazán olyan az a nő, mint a ki a sírból jött elő!

- Csitt! szólt rá Paul, félrefordítva arcát, mely még sáppadtabb volt, mint az övé. - Jönnék már.

A visszatérő orvos valamivel komolyabb volt, mint az imént.

Bemehetnek hozzá, de jegyezzék meg, hogy olykor félre beszél s ha családi fontossága van a dolognak, jó lesz lehetőleg felhasználni a beteg világos pillanatait. Ha régi - nagyon régi ismerősei - akkor talán megismeri őket. Mert mindig a multban kalandozik.

Ott találták a terem végében, de olyan gondosan oltalmazva és függönyökkel elrekesztve, hogy az ágya körül való kis hely különszobának is beillett.

Nagyon el volt változva. Alig ismertek volna rá, ha finom metszésű sasorra és hosszú fehér bajusza nincs, de ez is annyira el volt már vékonyodva, hogy csak mintegy szellemszárnynak látszott, mely a vánkoson pihent.

Meglepetésökre, a mint felnyitotta a szemét, olyan mosolylyal tekintett rájuk, mely azt mutatta, hogy megismerte őket s a takarón nyugvó vékony kezével intett nekik, hogy közeledjenek.

De régi tartózkodása még most is érezhető volt abban a modorában, melylyel Pault fogadta s bár egyik keze a Yerba ujjait fogta át - ki nyomban odarohant volt s térdre borult az ágy előtt - másik kezét pedig lágyan bocsátotta a leány fejére, szeme mégis olyan szertartásossággal irányult a fiatal emberre, a mint idegennel szemben illik.

- Örömmel látom, uram, kezdé lassú, megtört, de tisztán hallható hangon, - hogy most már... teljesen meg van ön... elégedve a fiatal hölgynek... az Arguelló-névhez való jogával... és egyszersmind azzal, hogy a legrégebbi családok egyikéből...

- De kedves öreg barátom, tört ki Paul komolyan - én ezzel soha sem törődtem... higgye meg nekem...

- Ő ezzel soha, de soha sem törődött, édes, kedves ezredes úr, higgye meg!... zokogott Yerba szenvedélyesen. - Én voltam a hibás... Ő mindig csak rám gondolt... ön igazságtalan iránta...

- Én másképp vélekedtem, viszonzá az ezredes komor, törhetetlen nyakassággal. - Élénk emlékezetemben van, uram... egy párbeszéd, melyet... san-franciscói lakásomban folytattunk... és akkor ön azt mondta...

Elhallgatott egy pillanatra s azután egészen más hangon szólt:

- George!

Paul és Yerba ijedten néztek össze.

- George! Készíts frissítőt a tiszteletreméltó Mr. Paul Hathaway számára! A legjavából fiú, értetted?... Derék szerecsen ez, uram, jó fiú és sohasem szakad el tőlem. Csakhogy, fájdalom, éhen fogja veszteni magát meg a családját miattam. Régen hoztam őt magammal Kaliforniába, negyvenkilencz utólján. Hej, az volt a régi idő, uram, a régi idő!...

Feje könnyedén hanyatlott vissza a vánkosra, de sötét szemére mintha gyöngé hártya borult volna, hasonlóan a sas belső pillájához, mikor a napba tekint.

- Az volt a régi idő, uram... a férfiak ideje... mikor az ember szava kezesség volt bármiért és pisztolyának a ravasza minden kétségre megadta a feleletet... mikor híven váltott be minden megbízást, a mit férfitől, asszonytól avagy gyermektől kapott... mikor még a tenger árja, uram, mely az Arany Kapun beözönlött, kicsapott egészen a Montgomery-Streetig!

Többet nem szólt. De ők, a kik mellette állottak, tudták, hogy a tenger árja ím ismét kicsapott a Montgomery-Streetig és elmosta magával Harry Pendletont.

(Vége.)

A KIS MAKRANCZOS

ELBESZÉLÉS

IRTA
Mrs. HUNGERFORD

I.

Az énekesnő utolsó bájos hangja is elhalt a levegőben, finom, úri társaságba illő taps következik reá s azután bizonyos jólétnek az érzése terjed el a zsúfolt szalonban: annak a tudata, hogy a most következő öt perc alatt kiki a saját hangját hallathatja s kedve szerint csacsoghat a barátjai és barátnői jó és rossz tulajdonairól.

A londoni társaskörök »season«-ja olyan közel van már a véghez, hogy a Lady Swansdown vendégei úgy tekintik ezt az estét, mint az utolsót, melyet a városban töltenek s már a holnapról álmodoznak, mikor szerte fognak szállani, itt hagyva ködöt, füstöt, városi ismerősöket s menedéket keresve a faluzás csöndes hűsében.

Az óhajtva várt öt perc már is véget ért s most, hogy Lady Swansdown a teremnek egyik szöglete felé tart, hol egy csapat fiatal ember sűrű tömeggé verődött össze, mindenki várakozással tekint utána.

A tömeg szétnyílik, a mint a háziasszony közeledik, ki most ráteszi a kezét egy leányka vállára, a ki a sokaság mélyében az imént valósággal elvult veszve.

- Önön a sor, édesem. Játsszani fog ugyebár? Mindenki olyan kíváncsi - az érdeklődés a tetőpontra hágott. Jöjjön édesem, jöjjön.

Idegesen unszolja, mintha félne kissé attól, hogy a leány szeszélye az utolsó pillanatban ellenszegül. De emez, bár szóval nem, nyugodt mosolylyal felel, félrehárítja az aranyifjúság tömegét, mely útját állta s kilép a körből - hegedűvel a kezében.

Nyugodtan, a félénkségnek csaknem minden nyoma nélkül megy arra a helyre, melyet számára elkészítettek - a sok lámpaláng és a sok szem kápráztató tüzebe. Pedig van benne félénkség és szíve kínos hevesességgel dobog, a mint áll a alá veszi a hegedűt és lassan fölemeli a vonót.

Olyan kicsi, vékony jószág! Ambra-színű indiai selyem-ruha símul a testéhez, kereken kivágott nyakkal, mint a kis leányoké és puha, dudoros rövid ujjakkal, melyek födetlenül hagyják a fehér karokat - e karokat, melyeken nincs semmi ékszer, csak egy karika sem, a mint hogy nincs gyűrű az ujjain. De a tökéletes karokon, csuklókon és kezeken fölösleges is volna minden ékesség.

Sajátosan egyéni mozdulattal lebbenve kissé előre, mintegy szárnyas lényekre emlékeztetve, végre megáll, keményen, ambra-színű szatin-czipőjének az orrát kidugva a ruhája alól. Fényes fekete szeme sűgázik, gyenge pír mutatkozik az arczán s fehér homloka fölött kissé előrehull a göndör haj. Rövidre van vágva ez a szép haj és hullámos tömegben borítja fejét. Az egész arcz eleven, szenvedélyes és nem minden hevesesség nélkül való. Fényes szemével és nyírott hajával ez a szép, félig-meddig ijedt gyermek inkább fiúnak, semmint leánynak látszik, a mint ott áll, hegedűjét dobogó keblére szorítva.

Most megnyilatkozik zenéjének varázsa, megszólal, zeng, átjárja a termet, megkapva a hozzáértőket s elnémítva még a közönyösöket is. Milyen erő! Milyen tehetség! A mint játszik, az eleinte érzett, de magába fojtott idegesség egészen eltűnik; nem a leányka áll most már ott, hanem a művésznő. Bájos ajkán átszellemült mosoly jelenik meg, melyről magának sincs tudomása. E pillanatban olyan életet él, mely fölötte van mindannak, a mit az anyagi lét adhat.

A gyönyörűen formált kéz és kar csakúgy fénylik a ruha halvány színe mellett. Olykor hátraveti homlokáról a göndör fürtöket, mintha boszantanák, de olyan tűzzel, olyan szenvedélylyel játszik tovább, melyet csak azok ismernek, a kikben megvan az isteni szikra. Wagnert játszik és oly bensőséggel szól mestere helyett, hogy diadalában csaknem részesévé teszi őt is.

Mikor az utolsó lány vonást is megtette, lebocsátotta karjait, egyik kezében a hegedű, másikkban a vonó s csak alig fogadva a viharos tapsot, a mely üdvözli, elfordul s betér egy szomszédos szobába.

Unokabátyját találja ott, a ki várja.

- Igazi diadal, szól Dalrymple ezredes, megfogva a leány kezét s székhez vezetve őt.

A leány sokkal kimerültebb, a sikertől sokkal kábultabb még, semhogy mindjárt szólhatna. De ha az ajka néma is, a szeme beszédes.

Azokban a nagy, sötét, borongós szemekben, melyekkel rátekint, bizalmatlanság és harag, határozott barátságtalanság van kifejezve. Dalrymple mindezt kiolvassa belőle s olyan tekintettel viszonzozza, mely ha hiján is van a barátságtalanságnak és a többinek, de félreérthetetlenül gúnyoros.

Most is fogja még a kezét, sőt mintegy daczolva vele, meg is szorítja melegen.

A leány rögtön haragosan kapja el a kezét.

- Igazán el voltam ragadtatva, szólt ismét Dalrymple, nem ügyelve a haragra. - Bármilyen zavaró lehetett is az a sok szem, ön mégis olyan sikert tudott elérni, mely ez idő szerint páratlan. Még magam is...

- Eh! vág szavába a leány, komoran elsötétült arczczal, - azt hiszi, együgyű vagyok? Bókot annak, a kit megillet. Ez megjárja. De hogy ön bókoljon? Köszönöm, nem kérek belőle! Nem ismerem-e önt?

- Kellene legalább, felel Dalrymple szeliden.

- Óh, ismerem is. Én tudom, hogy ön megvetéssel tekint arra a nőre, a ki ki tud állani egy társaság elé, ha zártkörű is és nyilvánosan csodáztatja magát... már tudniillik a tehetségét, tevé hozzá sietve. - Kérem, mondja meg egyszer az igazat. Vallja meg, hogy merésznek, illetlennek, hiúnak s isten tudja még, minek tart.

- Ön olyan nagyon kívánja, hogy ezt valljam, hogy igazán nem szeretnék ellenmondani, feleli a fiatal ember hidegen. - De minthogy másrészt azt is akarja, hogy igazat mondjak, habár csak egyszer életemben is, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy föltevése alaptalan. Én mind e mai napig sem merésznek, sem illetlennek, sem hiúnak nem tartottam önt.

- Ezt mondja a szája, de a szeme mást mond, viszonzá a leány, durczás, de kedves vállvonással.

- »Bűnös tehát szemem, ki kell szakítanom?« viszonzá Dalrymple gúnyos tekintettel. - Miért mondanék mást, mint a mit gondolok? Legyen okos, kis húgocskám. Annyira félek én öntől, hogy hazugságra kell vetemednem?

- Fáradt vagyok, felel a »kis húgocska« állát fölvetve s a szabadulás vágyával pillantva át a fiatal ember vállán. - Haza szeretnék menni, ha nagypapa... Ah, Dicky maga az?

Arcza egyszerre sűgárzóvá lesz s áttéve a vonót másik kis kezébe, melybe a hegedű is alig fér már, felszabadult kicsiny ujjait oda nyújtja az érkezőnek.

Közepes termetű, határozottan rút, bár nyájas arczú fiatal ember ez.

- Elevenen eltemetve! A tehetség háttérbe vonultan! kezdi ragyogóan vidám arczczal. - Azért vagyok kiküldve, hogy kiragadjam önt a homályból. Lady Swansdown az mondta, hogy itt fogom találni, de mivel tudja, hogy Dalrymple van vele...

A fiatal ember egyszerre elnémult a leány fagyos tekintetétől.

- Kérem, csak folytassa, szólt rideg hangon. - Noel és én igen kíváncsiak vagyunk e sokatigérő mondat befejezésére. Miért gondolja Lady Swansdown azt, hogy mivel Noel van mellettem, tehát...

Most ő hagyja félben a mondatot s haragtól kipirult arczczal fordul Dalrymplehez, mintha alig tudná, hogyan folytassa.

- Rébusz ez! Soh'se tudtam megfejteni egyet sem. Mondjon le róla, szól emez komolyan, de folyvást azzal a gúnyorossággal, mely a leányt mérgesíti.

- Ez nem rébusz, hanem szemtelenség! felelt nagy határozottsággal a leány.

Azzal visszafordul Dickyhez, ki becsületes nevére Mr. Sylvester s bátyja az ő legkedvesebb barátnéjának. Karjába ölti a kezét.

- Szeretnék egy kis pezsgőt inni, meg nagypapához menni, szól a fiatal emberhez s kissé élénk nyomással nógatja előre a teremben levő sokaság felé.

- Elég lesz a nagypapa maga is - kitünő hűsítő! Jegyzi meg a háta mögött Dalrymple nyugodtan.

A leány meghallja s nem tudva lemondani a harczy élvezetről, visszafordul.

- Szükségem is van frissítőre... hiszen öt percze már, hogy együtt vagyok önnel!

- Ugyan kérem, jöjjön már. Sohse láttam ilyen veszekedős leányt! szól Dicky, megrántva kissé a leány kezét.

- Csak Noel mellett vagyok ilyen, felel a leány, bájos fejét még egyszer hátrafordítva s azután kivezetteti magát a szalonba.

Dalrymple egyedül maradva, ismét elmosolyodik! De ezúttal kissé keserűen.

II.

Mikor az est bájos kis hősnője az utolsó vonóhúzást tette a hegedűjén s a megérdemelt taps zajában gyorsan félrevonult, egy szálás, természetes férfi, ki visszafojtott lélekzettel hallgatta játékát, odafordul a mellette állóhoz.

- Hegedű-művésznő? kérdi kissé meglepetten.

- Oh, dehogy! felelt Sir John Amory nevetve. - Igaz, hogy művészien játszik s így a kérdés nem meglepő. De nem életpályája a művészet.

- Csodásan játszik! Tehát csakugyan nem ez a foglalkozása?

Hangjából megkönnyebbülést lehet kiérezni. Hogy egy ilyen «hegedű-művésznő» ő előtte ismeretlen lehetett, ez nagyon is bántotta volna.

- Egyszerűen csak műkedvelő. Csak nem akarja ezzel azt mondani, hogy még nem hallotta játszani? Kedves Barbour, ez öntől nagy mulasztás. Őt nem ismerni annyi, mintha önmaga is ismeretlen volna. Ugyan az isten szerelméért, hol járt, hogy ezt a leányt az egész saisonban egyik vagy másik társaságban nem látta?

- Nem szeretem a tolongásokat s nem igen járok estélyekre, felelt Barbour mentegetőzve. - S úgy látszik, a kisasszony mindig megmarad a maga szigorú társadalmi körében. Ki ez a leány? Nehéz elhinni, hogy csupán közönséges értelemben vett »dilettáns.«

- Ez sértő föltevés is volna reá nézve a szó megszokott értelmében. Eleanor Fairfax kis-asszony, az öreg Lord Carbyne unokája és roppant vagyonának leendő örököse.

- Örökösnő és muzsikus! sóhajt föl Barbour.

- Értem önt. Úgy van: jelentékeny személyiség magában véve, bámulatos tehetség nélkül is.

- Milyen együgyű is a világrend! szól a vaskos ember, haragosan rázva meg sörényét. - Vagyonossá tudnám tenni ezt a leányt s íme, már az én segítségem nélkül is dúsgazdag. Ez valóban igazságtalanság.

- Eh, ön sohasem tud másra gondolni, mint a világot jelentő deszkákra. Ön azoktól a szegény gazdagoktól elsajnálja az élet minden kellemetességét. Kérem, szálljon alá néhány pillanatra a mi szerény színvonalunkra és ismerje el, hogy a tehetség olykor magánembernek is hasznára lehet, habár az illető nem abból él is.

- Már leszálltam, viszonozá Barbour tréfásan, - de lehetetlen arra nem gondolnom, hogy ilyen művészi tehetség mily véghetetlenül nagyobb hasznára lenne valami szegény ördögnek, mint neki.

A beszélő szavaiban, bár tréfásan vannak mondva, van bizonyos őszinteség. Barbour számos éven át kitűnő színész volt, mignem a körülmények arra kényszerítették, hogy a színpadot odahagyja s most a főváros egyik legnépszerűbb színházának a bérlője, nagy tekintély a művészvilágban és keresett ember London úri köreibben.

Amory, körülbelül harmincz éves fiatal ember, elneveti magát.

- Ön nyilván irigyli Miss Fairfaxtól az isteni szikrát, jegyzi meg. - De nehogy ezt meg is mondja neki. Sohasem bocsátana meg önnek. A Fairfax-vér híres a hevesességéről és Eleanor, a mint hallom, sokat örökölt belőle.

- Nem irigylek tőle semmit, - viszonozza Barbour, - csupán így okoskodom: »Ime, mily fényes megélhetés lehetne ez bárkinek is és olyan leánykának van birtokában, a kinek semmi szüksége reá: gazdag leány s hozzá még szép is. Ez bizony sok egynek.

- Ha így fogja fel, csakugyan igazságtalanságnak látszik a dolog.

- Szörnyűség! Valóságos Paganini - szoknyában és mind csak semmiért.

- Ez már nem áll. Miss Fairfax a tehetségében találja életének legfőbb gyönyörét...

- Bátran mondhatja barátom: a művészetében.

- S egyúttal csillapítólag hat vele annak a rettenetes, pogány nagyapjának az idegeire is. Az öreg úr házsártossága közmondásos és csakis Miss Fairfax meg a hegedűje képes néha arra, hogy őt észre térítse.

- Erőnek erejével fiúvá akarjuk tenni azt a leányt! nevet Barbour. - Előbb én megteszem Paganininek, most pedig Dávidnak tünteti föl, a mint Saulnak hárfázik.

- Az unokatestvére, Miss Sylvester - ismeri? - szerfölött csodálja és szereti őt.

Úgy látszik, a sir John Amory véleménye szerint nagy dolog az, ha Miss Sylvester valakit csodál és szeret.

- Miss Sylvester, az unokahúga? Ah, hiszen akkor másik unokatestvére is van! kiált föl Barbour, mint a kinek csak jutnak eszébe a körülmények. - Dalrymple ezredes.

- Ismeri?

- Nagyon jól. Jegyese, ugyebár?

- Az nem egészen bizonyos. Ha egyáltalában van köztük valami viszony, az még csak a kezdetén lehet. Hanem a világ komolyan beszél róla. Az öreg Lord Carbyne óhajtja ezt a

házasságot s mivel nagyon makacs vén ember és a leány teljesen tőle függ, valószínűleg meg is lesz.

- Nem lesz, ha a leány ellenszegülésre hajlandó, veti ellene Barbour, a mint visszagondol arra a hamis kis arczra, melyet pár pillanattal előbb az egész terem csodált.

- Nem is hiszem, hogy valami nagy szerelem kötné őket egymáshoz, mondja Amory vállat vonva. - A leány részéről semmiesetre sincs. De egy kis ellenszenv, mint mondják, mindig kitűnő járuléka a házaselet kezdetének és végre is, mint minden asszony, ő is hozzá fog törődni. Az állhatatosság minden nőt meghódít. Akármire is hajlandók, csak ne zaklassa őket az ember.

- Ugyan úgy-e? Oh bölcs ifjú, honnan meríti ezt a mélységes tudományt?

- Öntől semmiesetre sem szereztem, nevet vissza Amory, - öntől, a ki mindenben és minden-
kiben hisz. Annyi bizonyos, hogy Miss Fairfax furcsa kis teremtés és olyan makranczos! Már az a pusztá tény, hogy nagyapja erősen kívánja ezt a házasságot, elegendő ahhoz, hogy elleneszegüljön. De különben is egyetlen vágya csak a hír, a dicsőség, a művészet.

- Érdekes. Az ember szeretné szemmel tartani, hogy figyelemmel kíséresse a fejleményeket, mondja Barbour.

- Az ilyen ártatlan megfigyelést a törvény nem tiltja, viszonozza Amory. - Tartsa csak rajta a szemét, ha önnek úgy tetszik.

- S az esetre, ha a nagyatyjával összevész, magára marad?

- Úgy van. Egyetlen fillérje sem lehet, ha az öreg úr úgy akarja.

- Akkor nagyon könnyen bekövetkezhetik a bonyodalom.

- Oh dehogy! Milyen szinpadias kifejezései vannak önnek mindig! A szegénység olyan keser-
ves dolog, hogy Miss Fairfax valószínűleg bármit is meg fog tenni, csak hogy odáig ne
jusson.

- Akkor ön nem vette számításba azt az akaratos állacskát, meg a hegedűjét, felel Barbour
szeliden. - Mondom önnek, hogy érdekes lesz. Nagy megtisztelésnek venném, ha bemutat-
hatnám neki magamat.

- A jövő eshetőségére való tekintettel? kérdé Amory dévaj pillantással. - A világnak valóban
igaza van: ön nagy ember. »Az egyszer elmulasztott alkalom sohasem tér vissza«, mondja a
közbölcse. Ön semmi esetre sem vesztegeti az idejét s azt hiszi, hogy ez a kiváló, fiatal
hegedűművész nemsokára a keze alá kerülhet.

- Reménylen, nem, viszonzá Barbour komolyan. - De ha valamikor hatalmamban lesz, hogy
támogassam őt, örömmel fogom megtenni. Azok után, a miket öntől most hallottam, Miss
Fairfax, csakugyan összezőrdülhet a nagyatyjával s kész a dráma.

- Már megint a szinpadi! Ön igazán javíthatatlan! mondja Amory fejcsóválva.

- Oh, én csupán úgy gondolom, hogy ez a kis leány fiatal, szép és makranczos, ha egy-
általában értek valamit az emberismerethez. És sokakat hozzá segitettem már a jó életmódhoz,
sőt némelyeket a - hazatérhetéshez is, ha a körülmények úgy hozták magukkal.

- Tudom, tudom, mondja Amory, ki csakugyan sok esetet tud, melyben Barbour mentő-
angyalként szerepelt.

- Bemutat neki? kérdi emez.

- A legnagyobb örömmel. Miss Fairfax rajong a művészet képviselőiért. Bizonyos lehet tehát
benne, hogy nyájasan fogja őnt fogadni. Jőjjön... erre... ép az imént láttam, hogy Dickyvel az
ebédlő felé igyekezett.

III.

- Nem, nagypapa, nem megyek.

- Én pedig azt mondom, hogy hozzámégy!

- Sok mindent mondasz te! felelt a leány kissé megvető mosolylyal.

- Ül le, Eleanor. Egyszer-mindenkorra el akarom most végezni ezt a dolgot. Unokabátyád nemcsak az én szeszélyemnek enged, midőn téged nőül kész venni, hanem erősen vonzódik is hozzád.

- Hm, hm! vág vissza jelentősen a leány.

- Nekem ne «hm»-gess! kiált Lord Carbyne nekitüzesedve s minden jel arra mutat, hogy a legjobb úton van ahhoz, hogy dühbe jöjjön. - Azt gondolod, hogy ilyen szeleburdi kis lány, mint te, halomra fogja dönthetni az én terveimet? Ismétlem neked, hogy elhatároztam magamban ezt a házasságot. Sokáig úgy sem élhetek már s nincs a világon senki, aki téged magához fogadjon, ha én meghaltam. Ezért tehát (s nagyot üt botjával a pallóra) férjhez kell menned, a míg élek, hogy mielőtt a férgek martaléka leszek, bizonyos lehessek boldogulásod felől.

Igen nagy lelki jószág, szeretet és forró vágy van ezekben a szavakban, de az indulatos hang, szerencsétlenségre mindent elront.

- Magam is tudok én magamról gondoskodni, felel a leány durczásan, mialatt lábával a török szőnyeg egy sötét foltját bökdösi.

- Épen azt tudsz legkevésbé, azzal a te pokolrav... hm... Sohasem láttam leányt, a ki úgy ki tudott volna hozni a sodromból, mint te! Nem, nem tudsz magadról gondoskodni. Egyetlen vágyad az, hogy itthagyhassd a civilizált életmódot és a szinpadon kísértsd meg a szerencsédet.

- Oh nem, nem a szinpadon!

- Szinpad - hangversenyterem egyre megy. Azt képzeled, hogy művészi tehetség van benned, mert ki tudsz csalni abból a te szárazfádból egy-két tisztességes hangot; de én azt mondom neked...

- Nos hát, ha te megveted ezt a száraz fát, szól a leány, fölvéve kedves hangszerét és méltatlankodással készülve távozni, - akkor ma bizonyára nem is kívánod hallani a hangját. Így hát szükségtelen is volt idejőnnöm. Hanem, hallod-e, nagypapa (s villogó szemekkel fordul az öreg úr felé), te ugyancsak rá akarod szedni az embert! Hányszor mondogattad már, hogy élvezetet találsz a játékomban!

- Élvezetet szerezni egy öreg embernek egészen más dolog, mint a művelt nagyközönségnek... Ugyan már, hova még, Eleanor? Ül le hát, ha mondom. Nem jól értetted meg azt, a mit Noelről mondtam.

- Szentséges egek! Mit lehet azon nem jól érteni? dobbant a lábával Eleanor daczosan. - Te azt akarod, hogy nőül menjek hozzá, én pedig épen ezt nem akarom. Olyan világos a dolog, mint a nap. És annyit előre is mondhatok, hogy ebben a harczban én leszek a győztes, mert soha hozzá nem megyek.

- Akkor ki is tagadlak! kiált a nagypapa, hangosat ütve botjával a padlóra. - Reményilem, hogy megértettél most is! Egy fillért, egyetlen batkát sem kapsz tőlem.

- Bánom is én, felel a leány hosszas szünet után. - Megmarad számomra ez! S ráüt a hegedűjére.

- Nohát csak vedd és vigyél. Én végeztem veled. Lásd már most, hogy tart el az a száraz fa, dohog tovább mérgesen a nagypapa. - S lessd, hoz-e annyit a konyhádra, a mi kárpótolhasson Carbyne-Castleért meg a hozzátartozó uradalomért.

- Ha azt gondolod, hogy nőül megyek Noelhez, - annyi bizonyos, hogy ezt meg nem teszem.

- De hát miért? Mi kifogásod van ellene? Noel fiatal, csinos, gazdag...

- Lehet, hogy semmi kifogásom sincs ellene. Tőlem lehet bár a legtökéletesebb lény is. A tény az, hogy senkihez sem akarok nőül menni. Mert már... (megáll s tragikus hangon teszi hozzá) feleség vagyok!

- Micsoda! kiált föl böszülten az öreg úr.

- Felesége... ennek ni! nevet a leány s kipirult arcát rányomja a szép hangszerre, melyet a keblére szorított.

- Eredj, te bolond! dörmög Lord Carbyne. - Eredj. Menj a szemem elől. Hallottad az elhatározásomat. Jól megfontold, azt tanácslom.

- Nem ijedünk ám meg olyan könnyen! szól még a leány halk, különös hangon s úgy tetszik, mintha e pillanatban szinte szeretné is, hogy egyedül álljon a világon s csupán hegedűje legyen egyetlen támasza.

A nagypapa tovább zsörtölődik és sok olyan dolgot mond, a mit holnap már meg fog bánni.

- És a mi a legfőbb, végzi dühösen - én Noelt az egyetlen férfinak tekintem a világon, a ki ilyen makranczos gyerekekkel, mint te vagy, el tud bánni. Annak a fiúnak elegendő akaratereje és józan esze van kettő számára is. Erős kézzel fog téged tartani és ellensúlyozza a te nevetéséges hóbortjaidat.

- Engem ugyan nem fog tartani sehogy! felel a leány elfúladt hangon s büszke fejvetéssel tart az ajtó felé.

A küszöbön megáll s halvány, de elszánt arczczal fordul vissza:

- Nagypapa, te kimondtad az utolsó szavadat. Jó. Én is kimondtam a magamét!

IV.

Eleanor, a mint keresztül sietett az előcsarnokon, hogy szobájába térjen a nélkül, hogy a ház bármely ily vendégével is találkozni akarna, reményét egyszerre meghiusítva látja egy kedves csengő hang által, a mely megszólítja:

- Mi az, Nell? Hová sietsz úgy? Milyen haragosnak látszol! Gyere be és mondj el nekem mindent.

Karon fogja s bevezeti egy kis szalonba.

- Gyanítom, hogy ismét a régi história. Lord Carbyne azt követeli, hogy menj nőül Noelhez, te pedig...

- Ugyan ne bánts! szól Miss Fairfax idegesen s kibontakozva barátnéja öleléséből, leveti magát egy alacsony karosszékbe. - Ez volt mostanig a leghevesebb összetűzésünk, teszi hozzá ideges nevetéssel. Ki akar tagadni, ha nőül nem megyek Noelhez. Így tehát annyi, mintha máris ki volnék tagadva.

- Oh ne mondd azt, vág a szavába Mary Sylvester.

Mary előkelő külsejű, mintegy huszonkét éves, magas termetű, komoly arczkifejezésű leány.

Az a daczos hang, melyet kis barátnéja arczán lát, nagyon bántja.

- Oh, annyira még sem fog kerülni a dolog, teszi hozzá.

- Én pedig azt mondom, hogy igenis fog. Nagypapa minden áron akarja ezt a házasságot, én pedig semmi áron sem akarom. Ő nem fog tágítani, én pedig nem fogok engedelmeskedni.

- De miért nem, édesem? kérdi szeliden Mary. - Mi kifogásod lehet Dalrymple ezredes ellen? Gazdag ember...

- Gyűlölöm a pénzt! A pénz unalmas. Olyan kiállhatatlanul zaklatják vele folyvást a fületem, hogy végre is érezni kezdem, hogy jobb lenne, ha nem is volna...

- Igen ám, de fiatal is és...

- Fiatal!

- Mindenesetre. Egészen fiatal! Még csak harmincz éves.

- Mit ér az, ha olyannak látszik, mintha negyven s olyan komoly rideg, mintha ötven éves volna! Mondok neked valamit, Mary, Noel elég vén ahhoz, hogy a tulajdon apja lehessen. Nem leszek a felesége egy ilyen halálfejnek.

- Mi miatt szidott meg legutóbb? kérdi Mary mosolyogva.

- Sohse törődjél vele. Ugyan mikor is nem szid és becsmérel?

- Térjünk hát vissza az előnyös tulajdonaira. Azt legalább nem tagadod, hogy szép ember.

- Nem tagadhatom-e? Nohát azt mondom, hogy határozottan rút.

- Te meg határozottan, vagy jobban mondva, szándékosan vak vagy, mondja rá Mary kissé boszusan. - Mert azt nagyon jól tudod, hogy ő sokkal csinosabb, mint a férfiak legnagyobb része, a kikkel találkoztunk.

- Nem szenvedhetem szemének azt a különös tekintetét. Olyan gúnyoros és olyan komor. Bizonyos vagyok benne, hogy minden élő teremtesen uralkodni szeretne.

- Nekem inkább tetszik ez a férfiban.

- Tetszik? ismétli Eleanor vállat vonva. - Úgy látszik, neked ő benne minden tetszik.

Föláll, odaül az asztal mellé, barátnéja közelébe s élénken, reménykedve néz a szemébe.

- Hallod-e, Mary, én tudnék egy megoldást. Te csak nem kívánhatsz mást, mint egy tökéletes lényt, ugyebár? Nohát, miért nem még te nőül Noelhez? - Mary elneveti magát.

- Egyért azért, mert nem kért meg. Másért pedig, mert...

- Más kért meg! kiált föl Nelly.

Mary elpirul s int a fejével.

- No lám! Charlie Lyons?

- Nem.

- Akkor hát Sir John Amory.

- Az.

- Nos hát, örülök rajta, már tudniillik, ha minden áron olyan együgyű akarsz lenni, hogy férjhez mégy, teszi hozzá sóhajtván, - föl kell tennem, hogy szereted azt a fiatal embert, de az én Marym nem leszel többé. Tőlem úgy látszik, minden elpártol... még te is! végzi bánatosan.

Félkarját ráfonta a Mary nyakára s ujjjaival bolygatja az előkelő hölgy kifogástalanul tökéletes hajdíszt, majd a gallérja alá nyúl s olykor mérgesen bökögyet-egyet a nyakán. Szörnyű rombolást visz végbe ekként a Miss Mary toilettején, de emez bárány-türelemmel szenved el mindezt.

- A világ valamennyi Amoryja sem fog tőled elszakíthatni, mondja gyöngéden, megsímogatva a Nelly göndör fürtöcskéit.

- Végre is, neveti el magát Nelly, - nem lehet állítani, hogy valami nagyon bókoltál volna a Johnodnak. - Szereted az olyan férfit, a ki mindenkin uralkodik és John nem tudna szigorú lenni egy légyhez sem. Előnynek tartod a férfiban, ha gazdag és John nem is olyan igen gazdag, ugyebár? Azt is kívánod, hogy csinos legyen a férfi! John pedig - no csak valld meg magad - szikrát sem csinos, mi?

- Nem, vallja meg Mary nevetve, - nem szép ember, de (teszi hozzá meleg pirossággal az arczán) tudod-e, Nelly, hogy vannak pillanatok, mikor annak tartom?!

Nellyt ez annyira mulattatja, hogy megfeledkezve saját bajáról és különös elhatározásáról, hangos hahotára fakad.

- Hahahaha! Lám, milyenek a szerelmesek! Óvjon meg engem az ég ilyen örültségtől... Hanem egyben mégis igazad van, Mary. Nekem ő tiszerte szebb ember, mint Noel, az ő sokat dicsért szépsége mellett is. Nyájas férfi legyen az ember, nem pedig szörnyeteg.

- Édes Nellykém, hiszen Noel a legnyájasabb fiú!

- Igen, annak gondolja a világ. Azt csak én tudom. Ha hozzámennék, az volna a legelső dolga, hogy egyszer mindenkorra megtiltaná a hegedülést s legfőlebb csak azt engedné meg, hogy a saját szobámban játszam, vagy pedig - neki, tevé hozzá csúfondárosan.

- Mindez csak képzelődés.

- Igazán? Láttad volna csak a tekintetét a Lady Swansdown estélyén, mikor a többiek tapsoltak. Valósággal lobbott vetett a két szeme. Nem, nem, neki olyan felfogása van, mely még a sötét középkorból ered. A nő maradjon a maga körében. A feleség a férj jószága és soha, de soha sem szabad neki megengedni, hogy magára vonja a sokaság bókjait.

- De rettenetesen szűkkeblűnek fested őt, pedig...

- Megtaláltad a kellő szót, melyet már régóta keresek. Valóban szűkkeblű. Miért kell neki haragudnia azért, hogy az isten nekem tehetséget adott, melyet a többi férfiak csodálhatnak, ha ő nem is?

- Talán féltékeny a férfiakra.

- Monddd ezt a szemébe, felel Nelly gonosz mosolylyal - s meglásd, mennyire fog neki tetszeni. Olyan ember, a ki büszke az akaraterejére, csak nem lehet egy ilyen közönséges indulatnak a rabja?

- Azért mégis csak lehet, Nelly, viszonozza Mary némi zavarodottsággal. - Felelj nekem egy kérdésre, ha nem bánod. De ne haragudj meg miatta... Lord Dartford?... Vonzódol hozzá?

- Hányszor mondjam már, hogy az én egyetlen vonzalmam a hegedűmé?

De a Mary gyanakvó füle úgy érzi, mintha abban a nevetésben, mely ezt az egykedvű választ kíséri, bizonyos zavarodottság nyilatkoznék.

- Örülök rajta, mondja határozottan, mialatt azt az eleven, mozgékony arczocskát nézegeti. - Mindenesetre ő lenne a legutolsó, a legeslegutolsó ember, a kire a választásod eshetnék. Azok, a kik szeretnek téged, legalább így gondolkoznak.

- Férjet nekem ne válasszon az se, a ki szeret, viszonzza Eleanor komolyan. - Ruhát, szalagot, vagy akár kalapot is, nem bánom, de élettársamnak a megválasztását már csak magamnak tartom fenn, ha ugyan egyáltalában választok valaha, a mi nem valószínű.

- Nos hát, Dartfordot ne válaszd, mondja rá Mary komolyan.

- Azt gondolod, hogy Noel olyan igen fölötte áll neki? Én nem vagyok ebben a véleményben. Lord Dartfordnak van legalább érzéke, lelke a zenéhez. Milyen kéz! Mikor a zongorán kísér, érzem, hogy semmi kívánni valót sem hagy.

- Pedig hidd meg, Nelly, hogy igenis sok kívánni valót hagy.

- Az olyan prózai vén leányra nézve, mint te, megengedem. Tudod-e, Mary, hogy csaknem olyan kiállhatatlan vagy te is, mint Noel? De az olyan bolondos művészlélekre nézve, mint én, nem. Nem bizony! A múlt este is, Mooreseknál, milyen remekül adta elő azt az Ábrándot! Képes lettem volna sírni.

- De mégsem sírtál, viszonzza Mary hidegen, mert vissza akarja terelni Nellyt a rendes kerékvágásba.

Csakhogya csintalan kis barátnéja nagyon is jól ismeri és a szemébe nevet gúnyosan, hamiskásan.

- Igaz, nem sírtam s ez nem valami nagy dícséret reám nézve. Hiszen tudod, mit mond Shakspeare, hogy a kít a zene édes összhangja meg nem hat, az alattomos, cselszövő, gonosz indulatu. Fordítsd meg a dolgot s előtted van Dartford. Ő szereti a zenét, ezt el kell ismerned s így mindazok a gonosz indulatok távol vannak tőle. Boldog Dartford!

S hő csodálattal kulcsolja össze a kezét.

- Bár *más* is olyan volna, mint ő. Tudod-e Mary, attól félek, hogy Noelt sohasem hatja meg »a zene édes összhangja« és mint a költő tovább mondja: »Fásult szíve s lelke, mint az alvilág, sötét. Ilyen emberben meg ne bízz soha!« Jegyezd meg ezt magadnak, Mary. Sajnálom szegény Noelt.

- Badar beszéd! szól rá Mary haragosan. - Nem illik Noelről így beszélned.

Miss Fairfax elneveti magát.

- Hanem azért mégis fásult lélek, mondja ásítva. - Nincs benne zene. Egyetlen hang, egyetlen nyikkanás sem. A zene és a könnyөрületesség rokonok, mint jól tudod.

- Te őt egészen helytelenül fogod fel, szól Mary némi heveséggel. - Szándékosan szoktatod magadat ahhoz a gondolathoz, hogy ő elfogult és szigorú s hogy nem érdeklődik irántad vagy egyáltalában a tehetség iránt; holott az igazság az, hogy olyan bolondul szerelmes beléd, akár csak egy iskolás fiú és hogy akár a kis ujjadra csavarhatnád, ha akarnád.

- Nohát nem akarom! Hiszem, hogy az én kis ujjam magasabb célra termett, viszonzza Miss Fairfax durczásan. - Oh Mary, igazán, őszintén hiszed-e, hogy nekem van tehetségem? Hiszed-e, hogy ha szegény leánynak születtem volna s egy fillért sem vallhatnék magaménak - tudnék pénzt keresni a tehetséggemmel? Mert ez a próba!

- Valóban azt hiszem, felel Mary, elcsodálkozva barátnéja komolyságán, de nem sejtve, hogy ez a kérdés hová céloz. - De hálát adhatsz az Istennek, édesem, hogy neked ilyen próbára nincs szükséged.

- No mindenesetre, mindenesetre, siet ráfelelni Nelly, - de szeretném megtenni a kísérletet.
 - Már mint szinpadra lépni?
 - Nem éppen. Hanem hangversenyeket adni, a nagyközönségnek játszani. Magán-társaság előtt játszani, az semmi. Hízelegnek, mindenféle bókokat mondanak. De óh, ha a *világot* láthatnám a lábam előtt, habár csak egy rövidke pillanatig is!
 - Örülj, hogy erre nincs alkalmad! Az olyan élet, a milyenre te gondolsz, nem volna neked való. A milyen érzékeny kis teremtes vagy, megölne. Az ilyesmi nagyon szépnek, elragadó-nak tetszik, ha nincs benne az ember; de ha az embernek valóban dolgoznia kell a kenyéréért, akkor egészen más színben tűnik fel a dolog.
 - Nem hihetem! szól Eleanor hevesen s fölállva az asztal mellől, bizonyos izgatottsággal kezd járkálni a szobában. - Az az életmód, a melyet te pártolsz, egyhangú, unalmas, színtelen. Nagyon is sok benne a kényelem, szóval: nincs benne semmi, üres. De abban a másikban, melyben az ember a saját képességénél fogva meghódítja magának a sorsot, a világot, - ah, ez az igazi, a legnemesebb becsvágy! Oh, Mary, ha mernék neked szólni, ha... (megáll s merően néz barátnéja szemébe) eléd tárhatnám mindazt, a mi a szívemben van...
 - Ejnye ni, lányok, hol vagytok? Nelly, Mary, hol az ör... mi a csodát csináltok itt, hogy az egész délutánt elvesztegetitek? kiált Dicky Sylvester, ki e pillanatban beront a szobába s csírájában elfojtja a Miss Fairfax vallomását. Dalrymple úgy káromkodik, mint a jégeső, a miért nem akarok vele kettősben játszani. De nagyon is jól ismerem őt. Gyertek hát s üssünk egy négyest.
 - Nagyon meleg van, felel a húga nevetve. Meg kell jegyeznünk, hogy Amory még London-ban van s csak ma estére várják ide.
 - Tudom. De hát mit csináljak. Dalrymple is tüzel s attól még melegebbje van az embernek! Végkép ki akartok szolgáltatni az ő veszekedett kedvének? Nelly, édes angyalkám, jöjjön maga a segítségemre.
- S beleölti kezét unokatestvére gömbölyű karjába.
- Gyer, Mary, szól Nelly bús hangon, de valójában örülve kissé azon, hogy Dicky félbe-szakította a párbeszédét s meghagyta neki a titkát továbbra is. - Hiszen tudod, hogy mikor Dicky a fejébe vett valamit, nem lehet egyebet tenni, mint belenyugodni.
 - Bár inkább nyugodhatnám! szól Mary ásítva. - Sohasem éreztem magamat ilyen fáradtnak. A hőség rettenetes és ilyen időben lawn-tennist játszani, igazán áldozat! Ha belehalok, Dicky, szép sírkövet állíts. A te kötelességed lesz, mert te taszítasz sirba!
 - Sohse kényeskedj, hanem gyerünk, felel Mr. Sylvester egykedvűen s előretolja hűgát az ajtó felé.

V.

Künn ragyogó világosság ömlik el, jóllehet a nap közel van már ahhoz, hogy trónusáról leszálljon. Az idő csodálatosan csendes, alig száll elő valamerről egy susogó hang, hogy a nyugalmat megzavarja. A hőség ereje mintha némává tette volna az egész természetet.

Messze nyugat felé a szem a lenyugvó nap ragyogó pompáján pihen meg. Haldoklás ez, de búbajos haldoklás. Arany tüze gyönyörű palástot vet az égre. Lenn pedig a tenger terül el, csendesen, de álnokul, mint mindég, míg a feléje hajló gyepes lankákon juhok tépdeshet a törpe fűvet s a távolból csak egy-egy szürke pontnak látszanak.

Dicky, pompás tennis öltözetben, magasra emeli ütőfáját, a mint átkiált egy messze levő férfihoz.

- Kihoztam őket! Hahó! Majd meglássuk most.

- Meglássuk, felel Dalrymple ezredes, gyorsan ugorva fel a fűből.

Mozdulata meglepetést látszik elárulni s valójában meg is van lepve, hogy Nelly beleegyezett abba, hogy kijöjjön és ő vele játszik. A délelőtti folyamán egészen más játék folyt köztük, melyben nem egy kellemetlen szó hangzott el mind a két részről s melyből ő, mint rendesen, vereséggel került ki.

- Nohát meg is látja, barátocskám! ingerkedik Dicky. - Mary lesz velem, önnel pedig Nelly s mi majd megtánczoltatjuk magukat.

- Oh, szólt közbe Nelly sietve, - mi ketten legyünk együtt Dicky, ön meg én. Oh Dicky, higgye meg, teszi hozzá hízelegve, - nem vagyok ám olyan nagyon ügyetlen.

- Oh, nem vitatom a dolgot, szól Dicky, ámbár elismerem, hogy maga mint tennis-játékos sok kívánnivalót hagy, míg viszont Dalrymple tökéletes. Nos?

- Úgy hiszem, ez egyszer kísérletet tehetne velem is, könyörög Nelly olyan hangon, hogy a többiek meg ne hallják.

- Személyemhez való ragaszkodása szerfölött hízelgő reám nézve, viszonozza vídáman és hangosan Mr. Sylvester. - De ha azért játszunk, hogy nyerjünk, akkor, édes szép gyermek, engedje meg kijelentenem, hogy nekünk kettőnknek Dalrymple és Mary ellen a legcsekélyebb kilátásunk sem lehet arra, hogy babért arassunk.

- Ha nem akar velem játszani, Eleanor, mért nem mondja meg mindjárt? szól Dalrymple hidegen.

Dalrymple magas, csinos, katonás férfi, sötét szemű, fekete hajú és fekete bajuszú. Semmi kétség, az ő ereiben is az a híres Carbyne-vér csörgedezik. Ez meglátszik rajta, a mint most végignézi a duzzogó kis leányon, ki félig lecsukott pillák alól tekint rá vissza.

- Nem éppen az, hanem Dickyvel akarok játszani, feleli lassan. - Ő sohasem gorombáskodik velem, mikor a labdát elvétem.

- Én hát gorombáskodom?

Ekkorra Mary meg a bátyja eltávoztak, az egyik, hogy megigazítsa a hálót, a másik, hogy ne hallgassa a párbeszédet.

- Elismerem, hogy akkor sem gorombább, mint máskor.

- Mindenesetre nagyon erős a képzelődése.

- Vagyis más szóval, pattan fel Nelly, - valótlanúságot mondok?

- Nem, felel dühösen Dalrymple, - csak azt akarom mondani, hogy nem hiszem, hogy életemben valaha goromba lettem volna önnel szemben, akármilyen volt is velem szemben ön.

- Hát ez ugyan micsoda? nevet gúnyosan Nelly. - Talán bizony az udvariasság netovábbja?

- Hallják magok! kiált át hozzájuk a tennis-tér utolsó végéről Dicky, - hagyják már abba azt a tereferét s jöjjenek ide. Nemsokára besötétedik s nem láthatjuk a hálót.

A közbeszólás megteszi hatását. Dalrymple és Nelly némi benső küzdelem után mind a ketten elnevetik magukat s gépiesen indulnak elfoglalni a számukra kijelölt helyet. Pár pillanat múlva a játék javában folyik.

- Oh! kiáltja el magát egyszerre Dalrymple csaknem öntudatlanul, a mint Nell egy labdát elvét.

A hangjában semmi szemrehányás sincs, csupán a játékos sajnálata, hogy a hiba megesett. De Nelly csakis amúgy akarja felfogni.

- Tessék! Tudtam, hogy így lesz! fordul ellene. - Ezért nem szeretek önnel játszani. Mintha bizony ön sohasem vétené el a labdát.

- Higyje meg, hogy csakis úgy értettem...

- Nagyon jól tudom, hogyan értette. Köszönöm, szükségtelen a magyarázat. Utoljára nem is az én hibám, hogy nem vagyok amolyan nagy, erős, utálatos férfi...

- Úgy hiszem, ki van fáradva, vág a szavába Dalrymple, nagyon is gyöngéden.

- Nem vagyok. Ezt már végigjátszom, ha csak azért is, hogy önön boszút álljak! - mondja a leány olyan fenyegetően, hogy Dalrymple önkéntelenül is elmosolyodik s csak tetézi ezzel bűnös voltát.

- Folytassa! szólt Nelly, dühösen megbököve Dalrymplet, ki erre a legügyletlenebbül üti félre a labdát az udvar legtávolabbi szögletébe.

- Hibás dobás! kiáltja Dicky.

- No tessék! Én ilyen szarvashibát sohasem követtem el! kiált föl Nelly diadalmasan.

És még hozzá teszi:

- Micsoda mérges természetű ember!

Most egy második labda esik rossz helyre s az előny az ellenfélé. És így megy ez végig. Dalrymple ki van hozva a sodrából és szégyenletes módon játszik. A Sylvester-testvérek játszva győznek.

- A meleg nagyon árt magának, öreg, szól Dicky, nagyot ütve a Dalrymple vállára. - Sohase láttam még ilyen silányul játszani. A mi pedig Nellyt illeti, ő fölülmulta önönmagát. Nini, a téát hozzák amott? Hahó, ide, Tompkins! (kiált hivogatóan a bággyatag járású inasra). Talán maga is belefáradt a tennisbe?

Tompkins erre csakugyan sietve közeledik s lihegve érkezik a harctérre, vigyorgó ábrázattal meg egy hatalmasan megrakott tálczával.

- Töltögessen maga, Dicky, én nagyon fáradt vagyok, szól Nelly, leheveredve egy puha szőnyegre, melyet keletisen a pázsitra terítettek s helyet enged maga mellett Marynek.

Dicky, ki már hozzá van szokva ehhez a robothoz, nagy kellemmel bánik a téás kannával, míg Dalrymple a friss, meleg süteménynyel kínálgatja a leányokat.

- Hát magának, Dalrymple, mi tetszik? kérdi Dicky. - Téa? Claret? Likőr? No persze, hogy téa!

- Dehogy, a másik, nevet Dalrymple.

- Tehát claret?

- Nem, a másik.

- Piha, szól Dicky, ki magának már töltött a szeszből. - Nelly, vigyázzon erre az emberre! Sohse menjen nőül olyanhoz, a ki nem elégszik meg az egyszerű, szelid, habár kissé ízetlen téával.

- Dicky, adj még egy csészével, szól Miss Sylvester nyájasan fordulva bátyjához, hogy odaadja neki az üres csészéjét.

Mialatt átadta, úgy fordul, hogy a többiek nem láthatják az arcát s ezalatt oly erősen és komolyan integetett neki az arcával és szemével, hogy a jámbor, fiatal ember egészen megzavarodik.

Mary föláll, karon ragadja bátyját s a sátor felé vonszolja, a hol a téás-készletet elhelyezték.

Nelly szintén fölkel a szőnyegről. El van vörösödve egészen a haja tövéig.

- Sétálni megy? kérde Dalrymple nyugodtan, mialatt ártatlan arczczal tekint föl a leányra.
- Csak a kertbe megyek, néhány rózsát szakítani az estebédhez.
- Tanácslom, hogy magával vigyen. Ha a »Maréchal Niels«-eket találná pusztítani, nem tudom, mi történhetik. Mac Farlane gyilkolni képes, mikor az ő kedvencz rózsáit bántják.
- Velem jöhet ha akar, mondja Nelly egykedvűen.

VI.

Dalrymple elfogadja a fanyar engedelmet s együtt sétálnak a melegházak felé, hol a Mac Farlane uram híres rózsái teljes pompájokban díszlenek, jóllehet közel van már az ősz.

Az, a mit Nelly az imént a rózsákról meg az ebédéről mondott, kellemetlenül zaklatja a fiatal embert, ki föltette magában, hogy inkább meghal, semhogy akár a rózsák, akár az ebéd felől kérdezősködjék, egyszerre ezzel a kérdéssel fordult Nellyhez:

- Ki lesz itt ma ebéden?
- Maxvellék, Mooreék, Sir John Amory, meg Lord Dartford.
- Dartford! Azt gondoltam, nem jön vissza őszig.
- De visszajött. Tegnap este érkezett haza, Szóltam róla nagyapának s ő azt kívánta, hogy küldjek neki meghívót.
- Ha csak tegnap este érkezett haza, hogy küldött ön neki meghívót?
- Ma reggel. S délutánra már itt volt a válasz. Van ebben valami különös? kérdi Nelly, durczásan tekintve föl a férfi elkomorult arczára.
- Több is, mint különös, úgy hiszem. Mert például, ha csak tegnap este érkezett haza, hogyan tudta ön meg, hogy itthon van?
- Hiszen éppen ez a legegyszerűbb az egész dologban. A mult alkalommal megírta nekem, hogy tegnapra hazaérkezik. Úgy hiszem, Párisból írt.
- Tehát leveleznek!

A fiatal ember arcza egészen elfehéredett s az ajkán különös kifejezés jelenik meg.

- Tud erről a nagyatyja?
- Nem tudom, felel Nelly egykedvűen. - Ugy hiszem, nem tud róla. Megmondhatja neki.

Dalrymple ezredes karon ragadja a leányt s szembefordítja magával:

- Hallja, Nelly: maga leány, jól tudom, én pedig férfi vagyok; hanem azt egyszer mindenkorra kikérem magamnak, hogy engem sérteghessen.
- Micsoda mérges kedvében van! szól a leány, mialatt egy gyors mozdulattal lerázza őt magáról - s mindezt csak azért, mert vesztes lett a játékban!

- Ha ez lenne az összes veszteségem, a mit szenvednem kell!... szól most Dalrymple csendes, szomorú hangon.

Úgy látszik, röstellli előbbi heveskedését.

- De még sem volt ínyére, folytatja a leány. - Nem szerette, hogy velem kell játszania, mert tudja, hogy nem vagyok jó labdaütő. Igenis, nagyon jól tudom, hogy nem velem, hanem Maryvel szeretett volna játszani.

- Igazán mondom, hogy eszem ágába sem volt erre gondolni, felel Dalrymple fagyosan.

- Akármilyen jól játszsza is a tennist, a szerelmes szerepét rosszul játszsza, szól a leány megvető nevetéssel. - Ha volna egy kis érzéke, mindenesetre eszébe jutott volna rám gondolni. Nem mintha kívánnám. Sokkal jobban szeretek Dickyvel játszani, de mindenesetre illőbb lett volna ez, mint kimutatni nyíltan, hogy mennyire terhére vagyok.

- Mutattam én ilyesmit?

- Ennek a megítélését magára bízom. Nagyon jól tudom én, hogy Mary gyönyörűen játszik.

- Igenis, mindenki elismeri, meg - ön, mondja lassú hangon.

- Ő reá nézve teljességgel nem fontos a dolog, felel Dalrymple, - de annyi bizonyos, hogy Miss Sylvestert nagyra becsülöm.

- Ha férjhez megy, szól Nelly, merően tekintve reá, - én elveszítem legjobb barátnémat.

- Nem tudom, miért veszítené el, viszonozza Dalrymple, - de ha elveszíti, ez, úgy vélem, nagy veszteség lesz önre nézve.

- Ön nagy bámulója Miss Sylvesternek, mondja Nelly lassú, de indulatos hangon.

- A mint mondtam, felel Noel kurtán.

- Már pedig őt sem veheti el! kiált föl Nelly az elkényeztetett gyermek egész meggondolatlan hangjával. - Mert Mary Sir John Amoryhoz megy feleségül.

- Nelly! szól Dalrymple élesen, mintha meg volna botránkozva s van is miért, - ne beszéljen velem így. Nem vágyakozom nőül venni Miss Sylvestert, vagy akárkit is,... hacsak...

- Nos ebben egyetértünk, vág a szavába Nelly, nem törődve azzal, hogy mi lehet a mondat vége. - Éppen így gondolkozom én is. Ebben az esetben legalább megegyezünk. Én sem vágyakozom nőül menni senkihez.

- Nem-e? De én igen is nősülni akarok. Így hát még sem vagyunk gondolatban és szándékban olyan nagyon egyek. Pedig én éppen ezt szeretném. Mert, jóllehet már elégszer hallotta s talán meg is únta, ismétlem, hogy mindig együtt óhajtok lenni önnel.

- Ne gyűlöltesse meg magát egészen, szól a leány s egy heves rántással kiszabadítja magát a férfi kezéből.

Dalrymple, mintha a leány valósággal elnémította volna, szótlánul halad mellette tovább. Úgy érzi, hogy bármennyire szeretné is folytatni ezt a tárgyat, nem talál reá szavakat. Nelly megölt benne minden eredeti gondolatot.

Szenvedélyes erőfeszítéssel szállva önmaga ellen harczra, büszkén veti föl fejét s újból társalgásra kényszeríti magát ezzel a makranczos leánnyal, ki konok hallgatagságba merülve lépked mellette.

- Unalmas ez a faluzás, ugyebár?

- Vajjon?

- Ez az egyhangúság bántónak tetszik a városbeli változatosság után.
 - Attól tartok, ön nagyon rosszul érzi itt magát. Miért marad hát itt? Bizonyos vagyok benne, hogy nagyapa nem fog önre haragudni, ha visszatér a fővárosi utcák kellemes hűvösségébe.
 - Oh köszönöm, aggodalmam csakis önre vonatkozott. A mi engem illet, én szeretem az egyhangúságot, meg azt, a mi vele jár.
 - Én vagyok talán az, a mi vele jár?
- Nelly gúnyosan nevet, a mint ezt mondja. Leszakít egy rózsát, elibe tartja s lassan, fokról-fokra közelíti a fiatal ember arcához, úgy hogy végre majdnem az orrához ér.
- Ön duzzog, mondja, állát fölvetve, - még pedig velem. Hagyja abba. Mit ér vele?
 - Semmit. Semmit, felel Dalrymple fájdalmas meggyőződéssel. - Hogy miért hagyom önt magam fölött diadalmaskodni, teljességgel nem értem. De még kevésbé tudom érteni azt a balgatagságot, hogy ön ilyen olcsó győzelemre vágyik. Miért nem bocsát egyszerűen el?
 - Szent isten! Azt hinné az ember, hogy legalább is a kabátja szárnyát fogom! nevet az el-kényeztetett gyermek. - Pedig nem fogom. Mehet, a mikor és a hova önnek tetszik.
 - Ma este is az az ember fogja önt a zongorán kíséni? kérdi Dalrymple egyszerre.
 - Micsoda ember?
 - Hiszen jól ismeri - Dartford?
 - Hát pedig nem ismerem jól. Hanem... valószínű, hogy úgy lesz.
 - Nagyon jól kell pedig ismernie, hogy leveleket váltanak.
 - Beh furcsa kifejezés! «Leveleket váltunk!» Miért nem inkább «levelezünk»? Az egyszerűbb és természetesebb!
 - Meg kell adni, hogy ügyesen tér ki a vád elől! veti oda Dalrymple kicsinylően.
 - És ugyan ki merészel vádolni? heveskedik sértődötten a leány. - Ön? És mi okból? Micsoda címen?
 - Legalább is unokatestvére vagyok, nagyatyja után legközelebbi rokona. Semmiesetre sem nézhetem közönyösen, hogy ön eszelős módjára cselekszik.
 - No már igazán, Noel, szól a leány olyan nyugodtan, a mint csak lehet, habár fuldoklik a dühtől, - engedje meg kijelentenem, hogy ön néha kissé messzire megy. Bizonyos határra okvetlenül szükség van. A tréfa csak tréfa s én azt hiszem, hogy tréfálni akart az imént, mikor eszelősnek nevezett; de lehet az ember túlságosan tréfás is.
 - Nem volt tréfa, felel Dalrymple komoran.
- Ez a felelet, mely miatt még jobban meg kellett volna haragudnia, valami furcsa hatással van e különös teremtésre s kacajra készteti.
- Valóban nem tréfa volt, mondja nevetve. - Hanem hát ne tegye többé, mert máskor nem hagyom ennyiben... Ah, amott van Mac Farlane...
 - Megálljon, Nell, álljon meg még egy pillanatra. Nem gyakran esik meg, hogy kérek öntől valamit, de... de ne kísértesse magát ma este Dartforddal.
 - És ha ráállok a kívánságára, ön fog talán kíséni - igen?
 - Hiszen tudja, hogy nem tudok zongorázni, felel a fiatal ember szemrehányóan.

- Tudom, hogy voltaképen mit akarna, mondja Nelly megvetően. - Azt szeretné, hogy mondjak le a zenéről egyáltalában. Gyűlöli azt az én drága hegedűmet. Ezer darabra törné, ha merné. Nos, tagadja hát, ha tudja.

- Nem tagadhatom, felel Dalrymple komolyan.

És való igaz, hogy eszes, tehetséges ember létére örömet töltené ki a boszúját azon az ártatlan hangszeren. Még Dartford sem - a kire pedig az utóbbi időben erősen kezdett gyanakodni - még az sem olyan veszedelmes vetélytárs a szeszélyes leányka szívéhez vezető úton, mint a hegedű, melyet olyan nagyon szeret.

- Ah, ez szép vallomás. Az igazság a fő! Nos hát legyen róla meggyőződve, hogy a míg én élek, nem fogja összetörni a hegedűmet. A mi pedig Lord Dartfordot illeti, kérem, hagyja meg épségben őt is legalább addig, a míg más kísértőt nem találok. Nem hiszem, hogy volna valami tanítványa, a ki helyettesítené s különben is olyan tökéletes, páratlan kísérő, hogy semmikép sem nélkülözhetem.

- Látom, mondja röviden Dalrymple, különös tekintettel nézve a leányra.

Nyilván mondani akar még valamit, még pedig sokat, de erőt vesz magán. Egyszer aztán egész nyugalommal azt mondja.

- Tetszik önnek?

- Miért ne tetszenék? Jó zenész és engem tökéletesen megért.

- Őt? kérdi vissza csaknem indulatosan a fiatal ember.

- A játékomat mindenesetre. Ennyit ön is megengedhet neki.

- Nem engedek meg neki semmit.

- Mert ön, mint már mondtam egyszer, szűkkeblű. Meg szeretne fosztani a művészetemtől meg a barátaimtól s nem hagyna meg számomra mást mint...

- Mit? kérdi kihívóan Dalrymple.

- Magamagát! vág vissza még kihívóbban Nell.

Dalrymple hallgat, rábámul a leányra, talán csodálja kissé a vakmerőségét, de még jobban szépségét. Szentséges egek! Milyen makranczos, gonosz, imádásra méltó egy teremtes; mennyi szerelem elférne ebben a szívben s mennyire nincs benne az ő számára egy szemernyi sem!

- Megvallom, hogy az nagyon hitvány csere lenne, mondja végül lemondó hangon. - Nem érek föl mindannak a negyedrésszével sem, de... (s ereje ismét visszatér) ő sem ér fel a negyedrésze felével sem. Az a silány ficzko, a kinek még baráti kezet is nyújtani szégyen.

- Pedig láttam, hogy ön az ascoti versenyen kezet fogott vele, veti ellene Nelly szeliden.

- Férfi megtehet ennyit, de el nem viselhetem azt a gondolatot, hogy ön csak a legcsekélyebb nyájassággal tekintse is őt. Kínos dolog ilyet mondani (teszi hozzá kétségbeesetten), de ha ön mindent tudna...

- Ha mindenkiről »mindent« tudnék, úgy hiszem, nagyon szűkre szorulna össze az ismeret-ségeim köre.

- Ez mindenesetre igaz. De Dartford sokkal rosszabb ebben a tekintetben, mint bárki más. Vannak családok, még pedig éppen az ön köreiben, a melyek vonakodtak őt elfogadni, tevé hozzá akadozva, mert érezte, hogy sokkal könnyebb volna ezt a figyelmeztetést megtennie, ha ő maga testestől-lelkestől rabja nem volna ennek a leálynak.

- Badarság! Ön mindenféle rosszat elképzelt Dartford felől. Hiszen a múlt őszi Darnly-Staines-ben valósággal a legelkényeztetettebb vendég volt.
- Csakhogy ott vén leányok vannak a házban - aztán meg Dartfordnak sok pénze van.
- Akármennyi van is, a bűneit úgy látszik, nem takarja el, veti ellene a leány nevetve.
- Mert annyija még sincs. Dárius legyen az, kinek a vagyona az ő hírnevével megbírhathatna.
- Ő igen nyájasan beszél önről, a mikor önről egyáltalában beszél, végzi Nelly szeliden.

S miután ezt a csípős megjegyzést megtette, gyorsan siet előre s Mac Farlane urammal szóba állva, hideg főhajrával bocsátja el Dalrymple, maga pedig az öreg skót kertésszel bemegy a virágházba.

VII.

A teremben ájtatos csend; az öreg Lord Carbyne elégedetten dől hátra; a milyen ridegen bánik a cselédjeivel és mindazokkal is, a kiket szeret, a zene ellágyítja lelkét, nevezetesen pedig az unokája zenélése.

Eleanor könnyed tartásban áll ott a zongora mellett, arcza ki van pirulva, a mint szívhez szóló hangokat csal ki hegedűjéből. Majd búsan, bánatosan, majd szilaj ujjongással, majd ismét harcias hévvel rezegteti a hallgatók lelkét.

De Noel előtt, ki egy év óta tudtán kívül is tanulmánya tárgyává tette a leányt, világos, hogy most csak kaczerkodik a hegedűjével s inkább a következő játékra számít, mintha csak az lenne majd igazi diadala. S a Noel féltékenysége épp azért irányul Dartfordra, mert érzi, hogy Nelly ő tőle teszi függővé és várja sikerét.

Mialatt ezen a gyanun évdik, a zene véget ér és Miss Fairfax, egy-két nyájas köszönő szót mondva a halvány arcú fiatal embernek, ki a zongorán nem valami fényesen kísért, megkönnyebbült sóhajjal tart Mary felé, ki egy sovány asszonyság mellett ül. Csakhamar csatlakozik hozzájuk Dartford is.

Vékony, barna arcú, vastag bajuszú, szürke szemű fiatal ember. Külsőleg síma, udvarias, úrias, belsőleg piszkos és aljas. Kitűnő zenész, élénk társalgó, a kinek mindig van egy-egy élczes szava, tréfája, hol tisztességes, hol illetlen, a mint környezete magával hozza. Szívről, jellemről szó sem lehet.

Hogy erős vonzalmat érez Miss Fairfax iránt, az általánosan ismert dolog. A hova Eleanor megy, utána megy ő is, ha csak lehet s mindenütt utjába veti magát. Maga a leány nem tekinti egyébnek, mint kitűnő zenésznek, ki az ő kedvencz zeneszerzőit remekül interpretálja és neki megbecsülhetetlen segítője a diadalaiban.

A fásult világfi előtt, ki hozzá van szokva, hogy olyanoknak tekintse a dolgokat, a milyeneknek látszanak, a leány naiv öröme, hogy az ő társaságában lehet, csupán egyet jelent, azt, hogy szívének első szerelmét neki ajándékozta és epedve várja tőle viszonzszerelmének a kijelentését.

E pillanatban valaki odalép Eleanorhoz s megérinti a karját, mire a leány boszúsan fordul hátra.

Dalrymple áll előtte a szokottnál valamivel halványabb és komolyabb arczczal.

- Mrs. Maxwell annyira óhajtja Lord Dartfordot énekelni hallani, hogy nagyatyja ideküldött önhöz, hogy... hogy őt felszólítsa.

Komoly szemrehányó tekintetében van valami, a mi olyan közel áll a haraghoz, hogy Nellyt felbőszíti. Kurtán válaszol:

- Jól van. Lord Dartford olyan udvarias és olyan nyájas mindig, hogy e kívánságot semmi esetre sem fogja visszautasítani.

Hideg tekintettel fordul el Dalrympletől és sűgárzó mosolylyal tekint Lord Dartfordra.

- Hallotta? kérdi tőle. - Mrs. Maxwell vigasztalhatatlan lesz, ha ön nem énekel neki. Menjen. Vigasztalja meg. Énekeljen neki.

- Nem, nem neki, hanem önnek, felel Dartford lágyan és olyan halkan, hogy Dalrymple nem hallhatja szavát, de igenis észreveheti a szerelmes pillantást és érezheti, hogy ettől mint szorul össze a szíve.

- Ah, ez aztán a bók! viszonozza Eleanor nyájasan, de minden érzélgősség nélkül és pár pillanat múlva Dartford már énekel, mialatt a zongorán kíséri magát.

Bájos kis szerelmi dalt választott, mely a lehető legegyszerűbb s melynek utolsó sorait annyi érzéssel zengi, a mennyivel csak meri, azt remélve, hogy Eleanor magára veszi.

«A legdicsőbb, mit életem
Tetőled vár: a szerelem,
A szerelem!»

Szerencsétlenségére Mrs. Maxwell, e harminczöt éves, félig-meddig csinos szőke asszonyka, kit Dartfordhoz régibb emlékek fűznek, magára veszi a szavakat, valamint a szenvedélyes kifejezést is, a melylyel énekelve voltak.

- Mily isteni dal! kiált föl, utjába állva a fiatal embernek, a mint emez a zongorától fölláll. És mennyire igaz! Ah, a szerelem, a szerelem!

- Igen, a szerelem, mely a világ sorsát igazgatja, feleli Dartford szárazon. - Ez is egyike azoknak a badarságoknak, a milyeneket mostanság hangoztatni szeretnek. Pedig bizony a világot a pénz igazgatja. Elhiheti ezt nekem, Mrs. Maxwell.

Bizonyos durvaság, póriasság van ebben az emberben, ki most hűledezve hagyja a faképnél a szegény asszonykát, a kinek régebben olyan buzgón udvarolgatott s egyenesen Miss Fairfax felé tart, ki mosolyogva ül Maxwell tábornok mellett.

- Éppen most mondom Miss Fairfaxnak, hogy ma este kissé mostohán bánt velünk, - szól a tábornok Dartfordhoz. - Olyan ritkán vagyunk olyan szerencsések, hogy az ő fenséges játékát hallhassuk, hogy nem kellene tőlünk sajnálnia a hegedűjét, ha már úgy is együtt vagyunk. A mi pedig önt illeti, Dartford, hallottam, hogy milyen remekül tudja kíséri. Szabad volna egy öreg embernek ily isteni félóráért esedeznie, Miss Fairfax?

- Óh, tábornok úr, ön annyira hízeleg, hogy kívánságát lehetetlen visszautasítani, felel Miss Fairfax kedveskedően. - Nos, Lord Dartford, van kedve? Gyerünk hát és iparkodjunk kielégíteni ezt a mi legjobb és legkedvesebb bírálónkat.

A leány mosolyogva tekint le a tábornokra, ki valósággal igen jó zeneértő és szereti a jó zenét.

VIII.

- Mit játszunk? kérdi Nelly a zongora mellett a hangjegy-halmazra tekintve.

- A mit ön akar, felel Dartford s csakhamar ki van választva a darab és olyan hangok özöne járja át a levegőt, a minőket magán-társaságban nem gyakran hallani.

A társalgás megakad s jóllehet Mrs. Maxwell, a ki haragszik, csacsogásával fenn akarja tartani, végkép elnémul. Kiki kényelmesebben helyezkedik el székén és örvendező szívvvel engedi át magát a zene varázslatának.

Mindenki, csak Dalrymple nem! Az ő szíve sajog. Ott látnia őt, oly kedves bizalmasságban, azzal a kicsapongó emberrel, forrásba hozza ereiben a vért. Vére bizonyára nem forna, ha ugyanez a »kicsapongó ember« más leánnyal volna ilyen bizalmas lábon, sőt alig hevülne talán föl egy foknyival is; de hogy ez az ember Eleanorra mer vágyakozni, ez a gondolat szinte elviselhetetlen előtte és visszakivántatja vele a régi jó sötét kort, midőn egyik ember egyszerűen keresztülmehetett a másikon, a nélkül, hogy ennek reá nézve valami különösen súlyos következménye lett volna.

Nem is igen tud ránézni Eleanorra, a mint álla alá szorított hegedűjével ott áll a zongora mellett, habár valósággal olyan látvány, melytől »ifjakká válnak az aggok is.«

Előrelépve áll ott fehér ruhájában, fejét kissé hátra s oldalt hajtva drága hangszerére, mintha annak akarna kedveskedni. A nyakán csillogó gyöngyök együtt emelkednek és süllyednek minden egyes gyenge lélekzettel, a melyet vesz, szikrázó fénysugárkákat lövellve.

Most igazi tűzzel és olyan odaadással játszik, mely elragadja hallgatóit és nyilvánvalóvá teszi hamisítatlan művészi tehetségét.

Játéka valóban figyelemre méltó még e korban is, melyben tökéletességet követelünk és kísérője teljesen méltó hozzá. Dartford valóban nem csupán erővel, de érzéssel is játszik. Különös sajátosság olyan emberben, a kinek nincs szíve. Oly izléssel, oly együttérzéssel kíséri a leány játékát, mintha lelkek valóban egybe volna forrva.

Miután Rubinsteinnal kezdték és bájolták el a hallgatóságot, könnyebb darabokra térnek át s végre Eleanor, mintha Dalrymple rideg tekintete gyermekes daczra serkentené, lassú, csábos, elbűvölő dallamba csap át, melynek minden hangja a szerelem zengése. Önkényesen választotta ezt a darabot, nem gondolva a következményekkel s nem ismerve a Dartford érzelmeit. Félreismerhetetlenül szerelmi dal ez, szenvedélyes portugál modorban, s a két zenélő pompásan adja elő és megigézi vele az egész hallgatóságot.

Azután néhány kedves Wagner-darab következik és azután vége; az utolsó, vontatott hang is elhalt s mély csend, túlságosan áhitatos csend következik utána. Eleanor kissé nyers mozdulattal teszi félre hegedűjét s csillogó szemmel, kipirult arczczal lép vendégei közé. Diadal, - de ki nem elégitett diadal - érzete látszik az arczán. Dalrymplenek, ki folyvást szemmel tartja, úgy tetszik, mintha kicsinylené a bókokat, melyekkel elhalmozzák s tágabb térre vágyódnék.

Miután egy-egy odavetett szóval vagy mosolylyal felel azoknak, a kik erőnek erejével lába elé akarják tenni hódolatukat, félrefordul s egy-két szót vált Dartforddal, mintha ő volna az egyetlen, a ki őt igazán megérteni s méltányolni tudja. Sokkal művészbibb természet, semhogy a be nem avatottak dicséretére sokat adna és sokkal fiatalabb és tanulatlanabb, semhogy olyan hálát iparkodnék kifejezni, a melyet nem érez. E pillanatban egyedül csak Dartford iránt érdeklődik, a ki valódi zeneértő s a ki részese volt sikerének, diadalának.

Hogy Dartford ezt a helyzetet félreérti, az csak természetes. Hozzá lévén szokva ahhoz, hogy a nők rámosolyogjanak, határozott biztatásnak veszi a leány ragyogó pillantásait s miután végkép elhatározta, hogy rendes életmódra tér és megadja Eleanornak azt az örömet, hogy a kicsapongót megjavíthassa, fölteszi magában, hogy még ma este vallomást tesz neki.

Együtt sétálnak keresztül a termeken s tartanak a növényház felé. Eleanor menekülni akar a dicsérgetések elől, melyeket a fiatalság egész türelmetlenségével megvet, Dartford pedig alig várhatja azt a pillanatot, melyben hallani fogja a kedves »igen«-t, a mely véget fogni vetni az ő rossz hírű legénykorának.

Félóra mult el. Fél század Dalrymplének, kit a féltékenység emészt s legalább egy teljes óra Mrs. Maxwellnek, a ki titokban dühöng a Dartford elpártolása miatt s lesi az alkalmat, hogy boszut állhasson vetélytársán - mert annak tekinti a semmit sem sejtő Eleanort. Gyanujára az adott okot, hogy mióta félórával ezelőtt Miss Fairfax és Lord Dartford a növényházba tértek, senki sem látta őket.

A háziasszonyi tapintatnak ily durva megsértése Mrs. Maxwell szerint példás büntetést érdemel. Édeskés mosolylyal áll fel és csap le Lord Carbynere, hogy határozattan búcsút vegyen tőle. Meglehetősen korán van, de hogy ő ezt nem akarja figyelembe venni, az világos.

- Igen, hűvösödni kezd és a tábornok torka olyan érzékeny... Oh kérem, nem, ne háborgattassa Miss Fairfaxot. Szíves lesz neki átadni búcsúköszönésemet, ugyebár? Bizonyos vagyok benne, hogy Miss Fairfaxnak alapos oka van arra, hogy már egy óra óta foszt meg bennünket kedves társaságának élvezésétől és én világért sem akarnék oka lenni annak, hogy... Kérem, engedjen csöndesen ellopóznom. Jó éjszakát.

- Csak egy pillanatra még, Mrs. Maxwell, szólt Lord Carbyne az ő leghidegebb és legbüszkébb hangján s odafordul Dalrymplehez, ki közelében áll s alig palástolt haraggal tekint a Mrs. Maxwell mosolygó kis arcára. - Noel, mondd Eleanornak, hogy jöjjön elő rögtön és köszönjön Mrs. Maxwellnek, a ki haza akar menni.

S udvarias, bár erőltetett mosolylyal fordul ismét Mrs. Maxwellhez:

- Reményilem, meg fog neki bocsátani. Eleanor, ha valakivel zenéről beszélgethet, nyomban megfelelkezik mindenről.

»Még a közönséges illedelemről is«, szeretné mondani Mrs. Maxwell, de bölcsen elhallgatja gondolatát és beérve azzal, hogy az egész terem figyelmét felhívta arra a körülményre, hogy Miss Fairfax jó félóra óta van négyszemközt egy olyan hirű emberrel, mint Dartford, lebecsátkozik házigazdája mellé egy karosszékre s nem aggódik többé a tábornok érzékeny torka miatt.

Dalrymple bemegy a kisebbik növényházba, mely a nagyobbikba vezet s miután Eleanort ott nem találja, félrehuzza a nehéz kárpitot, mely a két helyiséget egymástól elválasztja s lassan hatol előbbre.

Magas, virágzó növénycsoportok vannak itt-ott, melyek mögött párnázott ülések vannak elhelyezve. Ezek egyikén, a növényház legtulsó végében ül egy fehérruhás karcsú alak. Öltözkének csipkedíse hófehéren válik el a mirtus-lombok sötét háttéréről.

Eleanor ez.

Csak alig ül. Félig fölállott, kezével az ülés karjába fogózva - egész tartása meglepetést árul el, a mint föltekint Dartfordra, ki szenvedélyes pillantással hajlik le hozzá.

Dalrymple hirtelen megáll, - maga sem tudja miért, - a mint tekintete erre a képre esik. Nagyon messzire vannak tőle ahhoz, hogy megláthatná a Dartford tekintetét vagy azt, hogy a leány szeme mit fejez ki.

Pillanatig tart az egész, de elegendő ahhoz, hogy kiszámíthatatlan hatást tegyen.

A mint odanéz, Dartford hirtelen lehajlik, karja rá készül fonódni arra a karcsú derékra, feje a leány fejéhez közeledik és...

Vége. Dalrymple, mintha szíven lőtték volna, hirtelen megfordul, fölemeli a kárpitot s künn van a kisebb helyiségben. Vére fúlasztóan lüktet, arcza halál.

Félt ő ettől, de sohasem hitte mostanáig! Aggodalma nagyon is váratlanul bizonyult valónak.

Ah, hogy ő, Nelly... Hogy akármely más nő megengedhesse, hogy egy ilyen ember őt megölelje - már ez a gondolat is borzaszt... Hanem Nelly! ez a *gyermek!*... Szent isten! hát semmi sincs ezen a nagy kerek világon, a mire bizonyosan lehetne számítani? Az ő ártatlanságára, az ő büszke voltára esküdni mert volna - és most mit higgyen? Eleanor eddig a boldog, ártatlan, szeszélyes fiatalság megtestesülésének látszott és ime, a legközönségesebb módon szerelmeskedik olyan emberrel, kit a legúrabb házakból barátságtalan szemmel néznek ki.

Azután egyszerre eszébe ötlik az a gondolat, hogy Dartford most talán éppen megkérte a leány kezét s Nelly beleegyezett. Fájdalmas bár ez a gondolat, mégis kimondhatatlanul enyhítő az előbbi súlyos csapáshoz képest.

Így legalább megtarthatja a leányban való *hitét* s ez a gondolat kedvesebb neki, mint bármi is, a mit az élettől még várhat.

Nagyot lélekzik s kezét homlokához emelve, hátrasimítja haját. Ezzel a mozdulattal eloszlik kábultsága, visszatér emlékezete azzal a tudattal együtt, hogy Eleanor nélkül nem térhet vissza a szalonba. A közkíváncsiságnak, mely mindenesetre fel van ébredve, rögtön kielégítést kell nyernie és okvetlenül elejét kell venni annak, hogy Eleanor pletykába keveredjék.

Dalrymple sokért nem adná, ha e pillanatban nem kellene ezt a lépést megtennie, de habozás nélkül emeli ismét föl a kárpitot s meggy hangos léptekkel előre a kőkoczkákon ama végzetes hely felé.

- Eleanor! szólítja unokatestvérét hangosan!

De annyi erőt nem bírt magán venni, hogy arrafelé nézzen, mert különben lehetetlen volna észre nem vennie a leány kivörösödött arcát és haragtól villogó szemét.

Eleanor, a mint fölháborodást kifejező tartással áll ott, majdnem magas termetűnek látszik, míg Dartford mogorván görnyedezve huzódik el tőle, arcán a haragos sértődés kifejezésével.

De Noel mindezt nem látja.

- Mrs. Maxwell haza akar menni s köszönni kívánna önnek. Nagyatyja küldött ide, hogy hívjam be.

Nyersen odavetett szavakkal mondja ezt, tekintetét állhatatosan a földre szögezve.

Azután pedig hirtelen megfordul, a nélkül, hogy a leányra csak egy pillantást is vetne.

Nem ügyelt arra, hogy Eleanor milyen élénk sietséggel szaladt eléje, mintha oltalmazót remélne benne találni, védelmezőt valami kellemetlenség ellen, a mely érte.

De ebben a reményében megcsalódva, a leány megáll s azután lassan, merengően és *nehéz-
telve* követi nagyatyja elébe.

Igen kedvesen kér bocsánatot Mrs. Maxwelltől, a ki a legnyájasabb modorban mond néhány igen kellemetlen dolgot s azután az érzékeny torkú tábornokkal együtt távozik.

Kevéssel azután az összes vendégek követik a példát s Lord Carbyne, miután néhány korholó szót mondott Eleanornak, ki alig hallgat rá, elvezeteti magát komornyikjával a hálótermébe.

Eleanor egyedül áll az üres nagy teremben, gondolatokba merülve, melyek aligha kellemesek.

Felsóhajt, összeszedi magát s azzal az elhatározással, hogy az álomban keres feledést, tart az ajtó felé, midőn egy hang, mely a háta mögött megszólal, összerezzenti:

- Ne menjem még, Eleanor, beszélni akarok önnel.

Dalrymple ezredesnek nyers és bántó a hangja, egész magatartása visszatetszést, de boldogtalanságot és szenvedést árul el.

Az erkélyre szolgáló nyitott ajtóban áll s nyilván az erkélyen járkált volt fel s alá, mialatt az utolsó vendégek elbucsuztak.

- Nagypapa már elvégezte ön helyett a dolgát. Megkaptam a szidást, szól Nelly, most is csak félvállal pillantva reá vissza azzal a különös, haragos megvetéssel, melyet iránta tanusítani szokott. - Könyv nélkül tudom már - megtanultam a leczkémet. Hallgassa csak. Botrányos háziasszony vagyok. Bárdolatlan, goromba voltam. Mrs. Maxwell néhány szörnyen csípős, de megérdemelt megjegyzést tett rám. Fogalmam sincs az illendőségről. A természet nagy balfogást követett el: felkapott egy haszontalan kis nyárspolgár-leányt s beledobta a főúri körökbe. Mondott még a nagypapa többet is, a mit én már nem hallottam. De ez is elegendő, ugyebár?

- Egészen más dologról akarok én önnel beszélni, mondja Dalrymple hidegen.

- Akkor szíves lesz várni holnapig, felel a lány s vállat vonva s egy-két lépést téve az ajtó felé.

- Egy óráig, egy perczig sem! kiált föl amaz szenvedélyesen s utána menve, karjára teszi a kezét.

- *Noel!* szól rá a leány halk hangon.

Lerázza karjáról a férfi kezét és villogó szemmel tekint rá.

Egy másodperczig merően néznek egymásra, haragos arczzal, kihívóan, míg végre Dalrymple megszólal.

- Ma este együtt láttam önt Dartforddal a növényházban. Magyarázatot akarok erről hallani.

A mint ezt ridegen odaveti, egy pillanatig attól fél, hogy Eleanor elájul.

A leány ajka megfehéredik, szeme kitágul. Azután erőt vesz magán.

- Nos? kérdi rövid, tétova nevetéssel.

Noelnek elszorúl a szíve. Ez nem az olyan leány magatartása, ki az imént jegyezte el magát. Nincs megriadva, nem pirul el szemérmesen. Inkább dacz és szégyen látszik ki azokból a gyönyörű, fiatal szemekből.

- Láttam önöket, szól ismét Dalrymple tompa hangon.

- És mit látott? kiált föl a leány indulatosan. Ön csak beszél, beszél és nem mond semmit.

- Ön nem tudja, hogy mit láttam?

- Valóban nem tudom.

- Nos hát, ha minden áron akarja, kiált föl Dalrymple indulatosan, - az láttam, hogy az az ember önt megcsókolta.

Egy szempillantásig úgy rémlik Dalrymplenek, mintha a leány ökölre szorított kis kezével meg akarná ütni. De Nelly ismét erőt vesz magán s behorgasztott vékony ujjait belemélyesztí másik kezének a tenyerébe és úgy mered azután rá, hallgatagon, de pihegő kebellet.

- Nem is tagadja, szól a fiatal ember, utolsó reményét elvesztve.

- Hogyan tagadhatnám azt, a mit ön *látott?* szól a leány.

És azután egyszerre felkaczag. Vad kacaj az, de minden vidámság nélkül való.

- Ugyan kérem, ha már minden áron el akarja mondani a tapasztalatait, menjünk a levegőre, folytatja azután, kezét a homlokára szorítva. - Nem bírok itt benn lélekzeni.

Elmegy előtte és sietve lép ki a nyitott ajtón az erkélyre. Rátámaszkodik a rácsra, mintha szükségét érezné ennek a támasztéknak és mohón szívja be a lágy, enyhe, éjszakai levegőt, mely a szűnyadó virágok illatával van megterhelve.

Az ég csakúgy tündöklök a csillagoktól s közepettök könnyedén lebeg a telő hold sarlója.

Eleanor gyorsan fölpillant s azután boszus mozdulattal fordul a sötét fenyvek sűrű homálya felé, mely fekete foltnak látszik a környező erdőknek amúgy is vastag borúján.

- Jegyese ön Dartfordnak? kérde Dalrymple ridegen.

Utána jött az erkélyre és most hasztalan iparkodik olvasni a leány arcában abban a bizonytalan fényben, melyet a holdsarló halvány sugarai vetnek.

- Nem vagyok! veti oda Nelly.

- Nem? És mégis... De Dartford legalább megkérte?

Semmi felelet.

- Még azt sem? szól Dalrymple keserűen. - Biz ez szomorú eset. Elég sajnós lett volna már az is, ha az ember tisztességgel felajánlotta volna önnek a kezét. De így...

- Tudja-e, szól a leány, feléje fordulva s igen lassan ejtve a szavakat, - hogy rettenetes, úgy gyűlölni valakit, mint én önt?

- Oh, velem ne törődjék, viszonozza Dalrymple. - Nem én rólam van itt szó. Én csak önre gondolok. Ennek a dolognak végét kell szakítani és biztosíthatom, hogy vége is lesz. Ön utoljára is még csak gyermek s lehet, hogy senki sem vette önt eléggé a szívére. Hogyan tudhatna ön különbséget tenni jó és rossz ember között, vagy egyáltalában megkülönböztetni a jót a rossztól? Én most csak arra figyelmeztetem, hogy végét fogom szakítani Dartforddal való ismeretségének. Találni fog mást, a ki zongorán kísérje, mikor hegedülni akar. Értesíteni fogom holnap a nagyatyját, hogy miféle ember ez a Dartford.

- Mondhat neki, a mit akar. Most már késő. Előbb kellett volna szólnia.

(Szemrehányás van-e ebben a hangban?...)

- Azt akarja ezzel mondani?...

- Hogy akármit mond is ön most már, az nem tesz különbséget.

- Hogy érti ezt, Eleanor? kérde Noel nyersen.

- Csak úgy, a hogy mondom.

- Majd meglássuk!... Ha erővel ragaszkodik ahhoz a hiedelméhez, hogy vonzalmat érez az iránt a... ficzkó iránt, akkor nagyon sajnálom önt, mert mindenesetre gondom lesz rá, hogy többé ne érintkezhessék vele.

- Fölösleges fáradság!

- Ugy értsem ezt, hogy dacolni akar velem?

- Felőlem úgy értheti, a hogy önnek tetszik, de az igazat megvallva, én nem így értettem.

- Hát hogyan? Szeretném, ha magyarázatot adna.

- Ön nagyon is sokat kíván! felel a leány, vídamság nélkül való kacajjal. - A rejtvényt is feladjam s a megfejtést is én adjam hozzá? Nem, nem. Találja ki csak maga.

- Önnek valami gondolata, valami terve van, melyről azt hiszi, hogy előttem el fogja titkolhatni, szól Dalrymple, lehető erőfeszítést téve, hogy nyugodt maradjon. - De ne remélje, hogy megcsalhat. Én a nagyatyja után legközelebbi rokona vagyok önnek és gondom lesz rá, hogy semmi baj ne érje.

- Szükségtelen miattam annyira indulatba jönnie, viszonozza a leány kihívó, félig gúnyos, félig megvető hangsúlyozással, mely forrásba hozza a fiatal ember vérének. - Már csak meg kell mondanom, hogy ön nagyon nevetségessé teszi magát, mikor úgy indulatoskodik, mint ma este is? Mit akar ezzel az egész nagy méltatlankodással? Jól tudom, hogy nagypapa a születésem óta egymásnak szánt bennünket, de ez valóban keveset nyom a latba! Én semmi sem vagyok önnek, ön pedig, elhiheti, még kevesebb nekem. Bármennyit zsörtöl is folyvást nagypapa, ön nem köteles engem nőül venni.

- Önt nőül venni - önt; azután, a mit ma este láttam! Soha! kiált föl Dalrymple, megvetéstől és dühtől szenvedélyesen rezgő hangon.

Úgy fordult, hogy egyenesen szembe legyen a leánynyal s félkezét heves taglejtéssel nyújtotta ki, mintha ezzel is erősítené elhatározását.

Néma csend következik. Eleanor, mintha márványnyá változott volna, mozdulatlanul áll, visszanézve Noelra a világló homályban, - nem azért, hogy arczkifejezését vizsgálja, vagy hogy szívére vegye a szavát, hanem úgy tekint rá, mint a kiből hirtelen kiölték a gondolkodás képességét s a kinek nincs többé tudata semmiről. Tompultság állapota ez, melyet e pillanatban alig érez fájdalmasnak, de mely a jövőre nézve sok keservet ígér.

Hosszan tart ez csend és elegendő időt enged Dalrymplenek arra, hogy meggondolja, vajjon helyes volt-e azt mondania, a mit mondott. Nelly nem szokott ilyen nyugodt lenni, mikor haragszik, már pedig kétségtelen, hogy most haragszik. Megbántotta talán az a szó? Noel lelkében az elégtételnékedő sajátságos érzése vegyül össze az őszinte megbánással.

De utóbb aggodalom szállja meg e halotti nyugalom kéjelmetlen varázsa alatt, midőn Nelly végre megszólal.

- Ez nagyon egyszerűvé teszi a helyzetet, szól rendes, bár kissé érdes hangon.

Végre is, gondolja magában Noel, neki nincs annyi hatalma, hogy ezt a leányt megbántsa. Eleanor semmibe veszi őt most is, mint semmibe vette mindig. Még a semminél is kevesebbe - hiszen csak az imént mondta! Félelme és megbánása eloszlik s helyét ismét a harag foglalja el.

- Ha jól meggondolja az ember, szólal meg újra Nelly, mintha összegezte volna gondolatait s levonta volna a helyes következtetést, - akkor én jó szolgálatot tettem önnek s ön hálával tartozik nekem. Ön nem kívánt összeveszni a nagypapával, ő pedig azt kívánta öntől, hogy engem nőül vegyen. Már most ön holnap, a mint az imént fenyegetett, el fogja neki mondani mindazokat a rettenetes dolgokat, a miket Lord Dartford, meg az én - hogy is mondta csak? - illetlen magamviselete felől tud. Azért választom ezt a kifejezést, mert úgy hiszem, tökéletesen megfelel a helyzet követelményeinek. Nos hát, meg fogja tenni. Nagypapa olyan ember, a kinek hasznát lehet venni; nem önrel fog összeveszni, hanem velem s ön szép szerével kiszabadul ebből a kellemetlen helyzetből, a nélkül, hogy megsértené azt, a ki belekényszerítette volt!

- Fessen engem bár olyan alattomos embernek, a milyennek akar, felel Dalrymple, - ez igen kevésbé fogja önt megnyugtatni, mikor a saját lelke meghazudtolja. Nagyon jól tudja ön, hogy az ön nevét említeni sem fogom Lord Carbyne előtt. Van azután a szavaiban egy másik tévedés is. Az, hogy mi egymásnak voltunk szánva s félig-meddig el is voltunk jegyezve, nekem nem volt kellemetlen. De bolond nem vagyok. A meddig ön más férfival nem törődött,

el tudtam viselni azt a gondolatot, hogy velem nem törődik. De mikor láttam, hogyan bátorítja Dartfordot, mint ma este is, mikor láttam, hogy ő...

- Elhallgasson! kiált rá a leány indulatosan s hangja és taglejtése heves ségével el is némítja. Szót se többet. Eleget mondott már! Sokat is!

Hátrább húzódik tőle, két kezét a keblére szorítva. Ha Noel megütötte volna, akkor sem lehetne haragosabb.

Azután egyszerre leejti bájos fehér karjait, büszkén fölveti fejét s rá sem pillantva többé, elsiet mellette és szobájába tér.

Ott aztán szabad folyást enged gondolatainak. De különösen egy gondolat, mely hetek óta zaklatta, vesz rajta erőt. Kihúzza egyik asztalának a fiókját s kivesz belőle egy névjegyet.

Barbourtól kapta volt a Lady Swansdown estélyén s azóta gondosan tartogatja fiókjában, maga sem tudja miért.

Valami különös érzés vonzotta őt e népszerű színészhez, e született művészhez. Barbour érdeklődést keltett benne.

Ah, közte lehetni a világ nagyjainak! Tudni, érezni, látni a sokaság híz elgését, imádását!

Azt alig lehetne mondani, hogy épen Barbour keltette föl benne azt a vágyat, hogy tehetségét a nagyközönség elé vigye s annak az ítéletétől tegye függővé életét vagy halálát; mert mióta kicsi gyermek-kezei először húzták végig a vonót a húrokon, folyvást arra a pillanatra vágyódott, a melyben hirnevessé fog válni, vagy legalább válhatnak. Éjszakai álmai és nappali gondolatai mind csak ezzel az eszmével foglalkoztak korábbi éveiben - az utolsó év folyamán pedig valóságos szenvedélylyé lett ez. Érezve magában a tehetséget, mely kétségkívül fölébredt benne, ő is, mint minden művész-lélek, sóvárogva várta, hogy próbára tehesse - hogy meghallhassa a világ ítéletét s vagy a semmiségbe süllyedjen a füttyök alatt, vagy révbe jusson a tapsok viharában.

De mégis Barbour volt közvetlen indítója annak a lépésnek, a melyre ő most végkép elhatározta magát. Ő nyitotta meg előtte a pályát. Az ő nyájas, lelkes bohème-modorában biztosította őt, hogy ha sorsával megküzdeni nem bírna, ha a művészetért való rajongása túlemelné az anyagi kényelem és társadalmi fényelgés szeretetén s fölismerné, hogy egyedül a művészet az, a melyért élni érdemes s a mely uralkodik mindenen - és ha akkor eljönne ő hozzá, ő, Barbour, nemcsak kész, de képes is lesz őt odaállítani arra az ösvényre, mely a dicsőséghez elvezet.

Eleanor leveti magát egy karosszékre s hosszasan és komolyan nézegeti a lámpa világa mellett azt a névjegyet.

Rajta van a Barbour neve és lakása és - megiratlanul bár - rajta vannak azok a fényes ígéretek is, a miket neki tett. Előtte a világ, mézes dicsérteivel, híz elgő tetszésével és azokkal a ragyogó diadalokkal, melyeket benne aratni lehet s mások aratnak is.

Előtte van mindez, ha akarja - és mi van mögötte?

Mary Sylvester férjhez megy, neki tehát ő, Eleanor, nem fog hiányzani. De ugyan kinek is fog hiányzani? Nagyatyjának semmi esetre. Hisz az mindig hadilábon áll vele. Legutóbb is azzal fenyegette, hogy elűzi, kitagadja, hacsak...

Eleanor felugrik és összeszorítja szép fehér fogait. Végre is nagypapának nem kellene ő rá olyan nagyon dühösködni - hiszen nem ő az egyetlen, a kinek ez a házasság visszatetsző.

Ah, csak olykor-olykor összekerülhetne Noellel, hogy megtorolhassa rajta a sértést. Rajta, a ki föl merészelte tenni ő róla, hogy képes volna megcsókolni olyan embert, a kinek sem nem jegyese, sem nem kíván az lenni!

Minő gonosz istenség fogta meg Noelnek a kezét s vezette őt oda, a növényházba, épp abban a pillanatban s nem egy másodpercczel később, mikor ő haragos fölháborodással taszította vissza Dartfordot és utasította vissza felajánlott nevét és vagyonát olyan szavakkal, melyeket félremagyarázni nem lehetett!

Milyen kész volt ő, Noel, arra, hogy mindjárt a legrosszabbat tegye föl róla!

Igen, el fog menni, hogy szerencsét próbáljon a nagyvilágban. Noelnek megkönnyebbülés lesz az, hogy tőle megszabadult, neki pedig... eh, a dicsőség kedves élettárs, másakra nincs szükség. És ha nagyatyja ugyis ki akarja tagadni egy okból, hát tagadja most ki más okból.

Igen, a szabadság, a hírnév!...

* * *

Dalrymple ezredes, kinek egész éjszakája abban telt, hogy lelkipurdalással gondolt vissza arra, a mit unokatestvérének mondott, bűnbánóan ment le a reggelihez, készen arra, hogy elmondja a mea culpá-t s képletesen térdre borúljon Eleanor előtt, bocsánatot kérve mindazokért a bántó dolgokért, a miket neki mondott.

Reménye, igaz, nem volt már; de végre is, ki ő, hogy azt a leányt sújtsa? és ha hibázott is Eleanor, hiszen még gyermek.

Durván bánt vele s a legkevesebb, a mit tehet, az, hogy megköveti. Megköveti azért a fenhéjázó hangért, a melyen vele beszélt és megkísérli, hogy helyreállítsa kettőjük közt a régi barátságot, mely ha czivakodó-fajta volt is, a semminél legalább jobb volt.

De az a vágya, hogy megalázkodjék előtte, nem elégíthető ki. Eleanor nem jelenik meg a reggelihez. A hatalmas urna előtt való szék, mely az ő számára van fentartva, üres marad s minthogy egy inas jelenti, hogy Miss Fairfax reggeli sétára távozott, az ő reggeli sétái pedig azt jelentik, hogy déli ozsonnáig haza nem kerül: Miss Sylvester jólelkűn (habár Dalrymple-nek a véleménye szerint elég ügyetlenül) vállalkozik arra, hogy végre kitöltögesse a téát, mely most már a hosszas állásban meglehetősen megkeseredett.

Elkövetkezik a déli uzsonna és Dalrymple ezredesnek ismét csak nem nyílik alkalma arra, hogy kis háziasszonyával kibéküljön. Eleanor, ha tegnap este a vendéglátás összes törvényei ellen vétett azzal, hogy vendégeitől félrevonult, kétszeresen vétkezik ma. Néma csend uralkodik az asztal fölött.

Hiszen igaz, Nelly bizonyosan ellátogatott valahova a szomszédságba és ott akarja tölteni az egész napot, így büntetve őt meg tegnapi menthetetlen magaviseletéért (most már maga is annak tekinti); de mennyire megbántva érezheti magát, hogy ily végletehöz folyamodott! Egész napra elmaradni a házból, mikor tudja, hogy Mary a három órai vonattal elutazik!

Lord Carbyne többször kérdezősködött unokája felől s Noel mindannyiszor azt erősítgette, hogy az estebéd idejére haza fog kerülni. Az öreg úr, ki fájdalmasan érezte a hegedű hiányát, mely most már szükségletévé lett, káromkodott egy sort, de végre lecsillapult s várta az estét, mely meg fogja hozni az ő legfőbb örömét.

De beköszöntött az est és Nellynek hire sincs. Az öreg úrral való ingerült szóváltás után Dalrymple kocsiba veti magát s berobog a kilencz órai vonattal a fővárosba.

De mindhiába!

X.

Egy hónap telt el és Miss Fairfax felől még most sincs semmi hír. Lord Carbyne, a büszke, érzékeny, gögös főúr, talán fájdalmasabbnak érezte unokája igazolatlan eltűnésének a szégyenét, semmint magát a veszteséget.

Mihelyt kétségtelenné lett, hogy Eleanor csakugyan világgá ment, Lord Carbyne kiadta a parancsot, hogy ajtaja zárva maradjon minden látogató előtt és szomorú szívvel, habár nyakasan egykedvű arczczal várta a különös tragédia végét, mely élete alkonyát megkeseríté.

Nem úgy Dalrymple. Félőrléte tette őt bár az első pillanatban a leány szökése és hallgatása: ennél még nagyobb keserűség várt reá akkor, mikor gondolatait összeszedhette és elmélkedni tudott. Valóságos mártíromság kezdődött reá nézve, mikor meghallotta, hogy Lord Dartford is eltűnt és senki sem tudta megmondani, hová lett.

Noel meggyőződést szerzett róla, hogy vélt vetélytársa ugyanakkor reggel távozott hazulról, mikor Nelly is eltűnt. Aggodalma most bizonyossággá lett s lázas fővel, dobogó szívvel követte nyomról nyomra a fiatal ember útját Londonból Doverbe, onnan Calaisba s onnan még tovább, egészen Olaszországba - a hol végre a legnagyobb bizonyossággal tudta meg, hogy Dartford egyedül utazott!

Kimondhatatlan megkönnyebbülés volt ez reá nézve, de még sem törölkötte el azokat a nyomokat, melyeket az előbbi rettenetes napok és éjszakák a testén és főképp a lelkében hagytak. Nem is az az ember volt már, mint előbb. Fiatalságát elvesztette s enyészhetetlen mélabú látszott rajta mindig. Ez semmit sem vont le »érdekes«-ségéből, de úgy volt.

Folyvást fülébe csengtek, keserű gondolatokat ébresztve, Eleanornak ama szavai, melyeket olyan különös hangon mondott volt:

»Most már késő«... »Akármit mond is most már, az nem tesz különbséget«

Noel akkor nem értette ezt, mert csupán egy gondolattal volt elfoglalva. Ezek a szavak neki csak azt jelentették, hogy Eleanor szereti Dartfordot és hogy szíve vonzalmán semmiféle intés vagy figyelmeztetés többé nem változtathat. Maga Nelly pedig úgy értette saját szavait, hogy a világ minden figyelmeztetése sem idegenítheti őt el Dartfordtól jobban, mint a hogy máris elidegenítette Dartford maga.

Az a modor, melyben vallomását és ajánlatát ott a növényházban megtette neki; az a biztos hang, az a föltevés, mely világosan meglátszott az arcán, hogy ő, Nelly, ezt az ölelést szívesen fogja venni - mindez annyira felbőszítette a leányt, hogy sohasem tudott volna neki megbocsátani és közönséges rokonszenvét, melyet a fiatal ember iránt érzett, határozott ellenszenvvé változtatta.

De minderről Dalrymple természetesen semmit sem tudott s az a néhány nap és éjszaka, mely alatt Dartfordot hajhászta, csupa szívszorulás, düh és boszuvágy volt, mely lelkét és testét egyiránt emésztette.

És elvégre mikor ez az első, legnagyobb aggodalom eloszlott, mi maradt számára akkor?

Ismét csak a kétségbeesés, habár másnemű. Eleanor nem volt feltalálható sehol. A londoni rendőrség legügyesebb detektívjeihez folyamodtak s azok sem tudtak kideríteni semmit.

- Nem hiszek én ebben az átkozott mostani policziában, szól Lord Carbyne, hátradőlve székében s összevonva fázós testén a tarka pongyolaköntöst. - Mit tudnak ezek a detektívek? Kit tudnak megtalálni? Te reménykedhetel bennök, Noel, a hogy csak akarsz, de én, megvallom, nem vagyok olyan könnyűvérű.

- A detektívek természetesen nem csálhatatlanok. Időt kell nekik engedni, felel Dalrymple, ki magában folyvást szidta volt a rendőri intézményt, a mióta Nelly csak eltűnt.

- Ugy tartom, elég időt engedtem nekik. De nem, az a gyermek többé vissza nem jön!... Oh istenem, Noel! Rettenetes csapás ez az én agg napjaimra!

- Önnek nem is olyan nagy csapás, mint nekem, felel Dalrymple szenvedélyesen, halvány, izgatott arczzal fordulva az aggastyán felé. - Ön nem veszi számításba, hogy én mennyire szerettem őt. Milyen nyugodtan mondja ön azt, hogy többé soha vissza nem jön! Én pedig azt mondom önnek, hogy vissza fog jönni. Vissza kell jönnie. És...

- Édes barátom, ugyan mit tehetsz te abba? Semmit. Hidd meg nekem, Noel, vége mindennek. Ha csak egy szikrányi érzés volna benne, bármelyikünk iránt is, régen küldött volna már legalább egy névtelen levélkét. De lásd, egy árva szót sem küldött. Meghalt ő reánk nézve. Én...

A nagyapa habozik egy pillanatig, azután folytatja:

- Talán előbb kellett volna már veled közölnöm valamit, a mit egy-két nappal az előtt mondtam volna neki, hogy bennünket itt hagyott.

Dalrymple merően néz az öreg emberre s közelebb vonul hozzá.

Lord Carbyne idegesen dobol ujjaival az asztalon s így szól:

- Így történt. Azt mondtam neki, hogy ha vonakodik nőül menni hozzád, akkor én... én... kitagadom!

- Ezt mondta neki! kiált föl Dalrymple s mintha nem biznék eléggé a saját önuralmában, hallgat egy darabig.

Tehát azt a szegény leányt ő vele fenyegették, miatta kellett elvesztenie otthonát, vagyonát!

Oh ez kegyetlenség! Milyen színben tűnhetett ő fel Nelly előtt! Minek nézhette őt az a gyermek! Az a kedves, hirtelen haragu gyermek, ki ösztönszerűen gyűlölt minden kényszert!

- Ezt, igen, ezt mondtam neki megvallom. Nem kellett volna őt kitagadással fenyegetnem - ezt is elismerem, mindent elismerem. Szükségtelen, hogy úgy nézz rám, mintha gyilkosságban volnék bűnös. Neki jól kellett volna tudnia, hogy az én harapásom nem olyan veszedelmes, mint a csaholásom és hogy bizony nem vetném ki a hideg világba egyetlen fiamnak a gyermekét.

- Késő most már a magyarázgatás, szól Dalrymple keserűen, érzéketlen maradva az öreg ember bánata iránt, ki egyetlen fiára célzott, arra a fiúra, a kit szeretett s a kiből megbízott és a kiből olyan fájdalmasan csalódott...

- De nem késő még az intézkedés, viszonozza Lord Carbyne boszusan és sértődve, jöllehet inkább meghalna, semhogy elismerje, hogy e fiatalabb ember rokonszenvének hiánya rosszul esik neki. - A cím a tied - rád kell szállnia. A vagyon pedig - most már - szintén vele megy! Neki szántam és azt gondoltam, hogy a címet és a vagyont egybeforraszthatom azzal, hogy összeadlak benneteket; de ő ezt nem akarta.

Az öreg ember szakadozottan beszél s Dalrymple aggódva néz rá. De amaz végre összeszedi magát s nem enged a gyöngeségnek, melybe a fájdalom és a megszágyenyülés érzete ejtette.

- Hallottad? mondja metsző hangon. - A ti házasságotoknak most már vége!

- Vége! mondja utána Dalrymple hidegen.

- Ő neki el tetszett szakadnia a családjától. Maradjon hát magának. Én végeztem vele, heveskedik az öreg úr, folyvást dobolva ujjaival az asztalon. - Végeztem vele, ha mondom! A pénz, a mit neki szántam, most már a tied lesz. Igen is a tied, a legutolsó fillérig. Czim és birtok együtt jár. Neked hagyom az egészet.

S heves taglejtéssel nyújtja ki kezét, mintha most taszitaná el igazán azt a leányt, a ki őt elhagyta.

- Hozzá nem nyulnék, ha éhen kellene is meghalnom, viszonzá Dalrymple szenvedélyesen. - Szent Isten, hiszen ön úgy beszél róla, mintha meg volna halva. Hiszen még...

- Meg van halva.

- Nincs. Visszajön valamikor. Gyermekes szeszély, csiny ez csak. Ön félreismeri Nellyt. Sok melegség van abban az ő különös szívében s ha bár most haraggal van eltelve az ön fenyegetése és az én ostobaságom miatt...

Régen elbeszélte már Lord Carbynenak azt az utolsó beszélgetést, mely közte és Nelly közt folyt, természetesen mellőzve mindent, a mi a leánynak Dartford iránt való vonzalmára vonatkozhatott.

- Majd eljön az idő, folytatja, - mikor hallani fogunk felőle s magától fogjuk megtudni, hogy hol tartózkodik.

- Ha te azt hinni tudod, Noel és még nyájas érzést is táplálsz iránta, akkor, megvallom, hogy lélekben legalább nem vagyunk rokonok, dühösködik Lord Carbyne. - Ha ő ebben a pillanatban jó körülmények közt van és képes bennünket meghagyni ebben a gyöttrődésben, melyet miatta érzünk: akkor az a leány ördög, nem emberi teremtes!

Az aggastyán érzelmeinek ez a váratlan nyilvánulása meglepi Dalrymplet.

- Hát olyan nagyon törődik vele mégis? kérdi bámulattal tekintve agg rokonára.

- Törődöm-e! törődöm-e!

Lord Carbyne föláll, kiegyenesedik s agg szemeinek különös kifejezésével tekint a fiatal emberre.

- Ide hallgass, hadd mondok el hát egyszer. Az a gyermek olyan volt nekem, mint a szemem világa. Az ősi család utolsó sarja - egyetlen gyermekemnek a gyermeke! Ha ridegen bántam vele, bocsásson meg nekem az isten. Én nem fogok magamnak megbocsátani soha... Noel, nem tudok megszabadulni attól a gondolattól, hogy az a leány meghalt. Minden éjjel vele álmodom és mindig, valahányszor csak magam előtt látom, halál van az arcára írva.

- Eh, az álmok nem jelentenek semmit, mondja Dalrymple, olyan türelmetlenséggel, mely rettegésnek is beválik.

- Meglehet, de a »pihenő agy eme szüleményei« gyakran bizonyulnak igazaknak. Hiányát érzem annak a gyermeknek, folytatja bánatos fejcsóválással, - hiányát érzem nevetésének, durczáskodásának, zenéjének. Maga a megtestesült zene volt ő.

Megáll s jóslatszerű hangon teszi hozzá:

- Nem fogom őt többé látni.

Dalrymple hallgat.

Az aggastyán olyan szomoru, olyan bizonyos a maga baljóslatában, hogy Noelnek sajog bele a szíve, és ő is rettentő valóságnak kezdi tekinteni azt az aggodalmat, melylyel hetek óta küzködik.

- Londonba még holnap? kérdi most Lord Carbyne.

- Igen. Sir John Amory táviratozott, hogy beszélni óhajt velem valami ügyben. Az »ügy«, ha jól gondolom, a Miss Sylvesterrel való egybekelésére vonatkozik.

- Úgy gondoltam, Mary elhalasztotta az egybekelést.

- Igen. Nagy szomorúságban van Nelly miatt. De ez természetesen badarság, teszi hozzá Noel keserűen. - A világ nem állhat meg forgásában csak azért, mert egy kis leány eltűnt. Sir John és valamennyi ismerősük erőnek erejével rá akarják bírni Miss Sylvestert, hogy maradjanak meg az eredetileg kitűzött nap mellett. De nem hiszem, hogy ő rábeszélte magát.

- Gondolod? Jó leány az a Mary, nagyon jó leány, mondja Lord Carbyne, a hála meleg hangján. - Ha beszélsz vele, add át neki meleg üdvözetemet. És mondd meg neki... az én nevemben... hogy hagyjon fel a várakozással. Nincs annak semmi haszna... nincs.

- Ön most beteges hangulatban van, csillapítgatja Dalrymple. - Nagyon is makacsul ragaszkodik a reménytelenséghez!

Hanem azért ő is kislelkűen utazik el másnap Londonba s találkozik Amoryval. Olyan levertnek és csüggedtnak látszik, hogy a nyájaslelkű Amory váltig töri a fejét, hogyan szórakoztathatná őt kissé és kényszeríthetné arra, hogy gondolatai legalább pillanatokig másfelé irányuljanak és ne foglalkozzanak mindig azzal az egyetlen, zaklató bizonytalansággal és aggodalommal.

- Kedves Noel barátom, ön most egyelőre teljesen az enyém. Oda kell jönnie, a hova én megyek. Ellenmondásnak helye nincs. Ez az én törvényem.

- Nekem mindegy, akárhová megyek is, veti oda bágyadtan Dalrymple.

- De nekem nem mindegy ám, viszonozza Amory őszintén. - Hát tudok is egy valóban jó dolgot, a mely segíteni fog abban, hogy a délutánunkat eltöltsük. Ott van az »Elixir« matinéeje. Teljesen új dolog - első föllépés - de már előre is olyan jól van megcsinálva a lapokban, hogy roppant sikernek ígérkezik. Barbour intézi a dolgot és Mrs. Beecham-Brown játsza a főszerepet. Első rendű összeállításnak kell annak lenni, mert különben ő nem venne részt benne. Azonkívül pedig Barbour maga is elég biztosíték. Lángész az az ember. Eljön velem?

- Ha önnek úgy tetszik, felel Dalrymple egykedvűen. - Beszéljünk utközben Miss Sylvesterhez?

- N-nem. Ma reggel ugyanis Maryvel valami kicsiségen összeszólalkoztunk, még pedig a kedves kis szegény Eleanor miatt. Éppen csak azt mondtam, hogy Eleanor minden bizonynyal elő fog még kerülni, még pedig baj nélkül. No ebben csak semmi rossz sincs - ugyebár? De Mary nagyon rossz néven vette és azt mondta, hogy lelketlen, érzéktelen ember vagyok. Nohát, kedves barátom, mondja meg nekem, igazság ez? Ön is azt hiszi, hogy nem sajnálom szegény kis Nellyt, meg önt? De mindezt is hiába magyarázgattam neki. Meg sem akart hallgatni, hanem kereken kijelentette, hogy addig nem jön hozzám feleségül, a mig Nelly meg nem kerül. No hát e miatt aztán nem aggódtam túlságosan, mert teljesen bizonyos vagyok benne (meleg hangon monda e szavakat, mialatt karját barátja karjába öltötte), hogy Miss Fairfax legkésőbb egy-két hét lefolyása alatt értesíteni fog bennünket arról, hogy hol van és mit csinál.

- Oh bár én is így gondolkozhatnám! mondja Dalrymple, meghatva barátjának a rokonszenvétől.

- No majd meglássa, hogy jobbra fordul még minden, teszi hozzá Amory. - Sajnálom, hogy nem vezethetem el önt Maryhez, a ki bizonyosan felvidítaná kissé - hiszen olyan jó leány; de mikor velem összeveszett, mindjárt elhatározta, hogy délután elmegy Dickyvel az Elixirbe.

- Ah, hát azért akar ön is odamenni? Nyilván találkozni fogunk ott velők.

- Édes barátom, találkozni fogunk ott mindenkivel. A darab hire olyan nagy, hogy a kinek csak módjában van, mind ott lesz a bemutató előadáson.

XI.

- Milyen kár, hogy jobb helyeket nem kaptunk, sopánkodik Dicky, a mint Maryval együtt elfoglalják az első sorban levő két körszéket. - Azt mondják, hogy már három héttel ezelőtt lefoglaltak mindent. Te persze támlásszéket szeretnél.

- Nem én, - szól Mary. - Sőt azt hiszem, legjobban lehet látni innen az első sorból.

- Kedves jó kis Mary. Mindennel megelégszel! - szól bátyja az elragadtatás hangján s azzal az ürügygel, hogy a csipkét igazítja meg nyaka körül, egyet csíp rajta.

- Igazán együgyű vagyok én! szól komoly nehezteléssel Miss Sylvester. - Nem kellene veled sehová se mennem. Most is tudnom kellett volna, hogy te soha sehol sem tudod magadat illendően viselni. Az az egy remény kecsegtet, hogy ez az új darab talán majd nyújt nekem némi kis vígasztalást.

- No ha a sok hűhóra adni lehet, akkor ez a darab még az olyan márvány-szívet is megindítja, minő a tied, szól a fiatal ember. De én bizony nem sokat adok a nagy lármára. Minden a felfogástól függ. Éppen úgy lehet siker, mint bukás.

Miss Sylvester elneveti magát.

- Mit nevetsz? kérdezte Dicky.

- Attól tartok, hogy te bukol el mindjárt, Dicky, felel Mary.

- Eszemben sincs, szól Dicky izegve-mozogva székén, mintegy bebizonyítandó, hogy milyen erős alapon áll, vagyis inkább ül. - Bármilyen korhadt legyen is minden a mai világban, reményelem, hogy ez a szék mégis csak kitart addig, míg a függöny legördül.

Alig ejti ki ezeket a szavakat, felhúzzák a függönyt s az előadás megkezdődik. Elsőrendű művészek játéka rendkívüli tetszésben részesül, de maga a darab is nagy mértékben hozzájárul a sikerhez. A darab tűzpróbája rendszeren az első és utolsó jelenet; már pedig a kezdet a jelen esetben kitűnő és szép ígéretekkel kecsegtet.

- Nini, Amoryt látom ott a támlásszéken, - szólal meg Dicky, figyelmeztetve testvérét, ki a függöny legördülése után azzal mulatja magát, hogy körülnéz s keresgeti szemeivel a színházban levő ismerőseit. - A szegény fiú egészen ki van kelve magából!

Miss Sylvester összerezzen kissé, midőn szemei Amory tekintetével találkoznak (ki valóban aligha nem valamely komoly nyakmerevedést szerzett magának hiábavaló erőlködésével, hogy a színházak minden részét kifürkészve, őt felfedezhesse) és bátyjának nagy gyönyörűségére, elpirúl.

- Mit jelent a piros szín, Mary? - kérdi emez. - No ne jőjj annyira zavarba, felmentelek a felelet alól. Annyi bizonyos, hogy piros a te színed. De nézd csak, az a vígasztalhatatlan ember is ott van mellette. Dalrymple - testestül-lelkestül! Nem csodálnám, ha a körszékedhez

jönne. De lásd, milyen bolondság, vitatkozással tölteni ez estét ilyen kitűnő darab mellett, a minőnek ez ígérkezik.

- Én sohase vitatkozom, - válaszol méltósággal Mary, ki nagyon csalódik, midőn ezzel hatni vélt bátyjára.

- Nem-e? mondja Dicky kissé hevesen. - Azt hiszed elfelejtettem már, hogy valamikor megtépted a hajamat egy-két nyomorúságos lepkének az elevenen szétszedése miatt? Ugyan hagyd el! Ne akarj nekem imponálni. Tartogasd az ilyesmit Amory számára. Mellesleg szólva, Stanley is ott feszít a támlás-székek egyikén, meg Weyman és Mordaunt is. Ünnepi szünet van talán a játékbancokban?

- Igazán soha se láttam még ennyi férfit a támlás-székekben és ily kevés hölgyet, szól Mary, örülve, hogy bátyja gondolatait más irányba terelheti.

- Ez onnan van, mert a nők mind kimentek *innya*.

- Dicky, szól a fiatal hölgy méltatlankodva, - óhajtanám, hogy illendőbb társalgási modort végy fel, ha velem vagy. És, kérlek, ne beszélj ilyen hangon.

Mary kissé még folyvást neheztel bátyjára azért a célzásért, melyet Amoryval való viszonyára vonatkozólag megkoczkáztatott.

- Nem is, - szól Dicky némi ámulattal. - Óvakodni fogok tőle ezután. Tudom, hogy az igazságot hallani mindig kellemetlen. De én azt képzeltem, hogy te kivétel vagy a többi nők közül, különben nem is szóltam volna.

- Egy érdekes hölgy mindenesetre van itt a színházban, szól Miss Sylvester boszúvágyóan. - Miss Burgess. Ott látom a második páholyban.

- Jól tudod, hogy rá se tudok nézni arra a leányra, - siet ellene mondani Dicky. A fogai elrémítenek; nem is fogak azok már, hanem valóságos agyarak. Nem látom tőlük az arcját. Csak ne nevetne legalább, de hát éjjel-nappal folyvást vigyorog.

- Nem akarok védelmére kelni, - mondja Miss Sylvester. - Annyit kívántam csupán bebizonyítani, hogy íme ő se ment ki »innya«, mint te az imént elég póriasan mondtad.

- Mert nem tehetted, szól Dicky. - Nem engednék meg, hogy kiharapja a poharak szélét.

Ezt a megjegyzést már nem is méltatja figyelmére a fiatal hölgy. Megvetően fordítja félre fejét. Ez nem is igen esik nehezére, minthogy a megvető kifejezés egyidejűleg találkozhatik Amory esdeklő tekintetével.

A vőlegény felfogva a pillantást, szemének kifejezése abban a pillanatban kétségbeesetté változott.

- Mi bajod már megint? kérdezi Dicky, ki ég a vágytól, hogy megtorolja hugán az imént neki okozott boszúságot. - Ki haragított meg? Amory talán? Csak úgy lángol az arcod; úgy látszik, meleged van. Egyél fagylaltot.

- Köszönöm, nem eszem.

- Akkor hát kávét? Valami vén bolond tudós állítása szerint forró levessel legjobban lehet lehűteni a belső lázt. Így hát miért ne segíthetne a kávé is? Parancsolsz!

- Nem kell semmi... semmi! ellenkezik Mary, ki már rendkívül ingerlékeny. - Maradj most már csendesen Dicky, a függönyt felhuzzák. Ha téged nem érdekel is az előadás, én szívesen figyelek.

A függöny újra legördült, azután harmadszor huzzák fel s a közönség teljes érdeklődése és figyelme a színpadra irányul. Remekül festett erdei tájkép szolgál háttérül a darab hősnőjének, ki gyönyörű tisztáson véletlenül találkozik össze a hőssel, a ki egykor jegyese volt. Hosszadalmas lenne híven elemezni a darab meséjét, egy-két körülményt azonban mégis szükséges megmagyarázni. A hősnő valamikor jeles, hírneves zenésznő volt, ki sokat szenvedett az életben. A gonosz emberek cselszövényei elválasztották attól a férfitől kit első fiatalságának tavaszán szíve kiválasztott, szeretett. Elámították azzal, hogy hőse hűtlen hozzá. Más nejévé lett s igen boldogtalan volt, most pedig özvegy; de még most is hitelt ad a régi rágalomnak, mely első szerelme tárgyának hűtlenségére vonatkozik, mivel gyakran találkozott a társaságokban. Sokat küzdött saját szívének sugalma és kételye ellen. Itt az erdei tisztáson újra esdve kéri és mentegeti magát a régi kedves, még egyszer, legutoljára! Bebizonyítja neki, hogy gyanúja alaptalan volt, de hiába! a félreértés már oly régi keletű, oly sokáig tartott közöttük, hogy a nő még ebben az ünnepélyes pillanatban is visszariad tőle, mintha még a saját érzelmeiben sem tudna már hinni. Elfordul tőle, arcán a fájdalom és bizonytalanság kifejezése tükröződik s a férfi olyan mozdulatlanul áll helyén, mintha a kétségbeeséstől kővé meredt volna.

Ez az utolsó kísérlet! ezután vége minden reményének... örökre!

Már-már végig halad a színpadon, egy lépés még s a nő eltávozik, midőn egyszerre messziről... halkán szóló zene, hegedű hangja rezg át a levegőn. Ez a hang egyszerre meghatja mindkettőjük szívét. Minő emlékeket idézhet az fel! Milyen angyal rezgetheti azokat a húrokat? Vajjon játszotta-e valaha emberi teremtmény olyan isteni kifejezéssel azt a régi, kedves dallamot? Mély csend veszi körül a hőst és hősnőt, de magában a színházban a nézők közt is ünnepi csend uralkodik.

Vége láthatóvá lesz az, ki a csodás hangokat hegedűjéből elővarázsolta. Fiatal leányka, hegedűvel a kezében! Teljesen mellékes szereplő a darabban, de még is nevezetes és szükséges jelenség, mert ő az, ki játékaival megindítja a hősnő szívét. Igen, mellékszereplő csupán! Hanem hát Barbour, ki igen illetékes a színi előadások rendezésében és ki még a legapróbb részletekben is a tökéleteset keresi, helyesnek találta, hogy az a rendkívül szép, közbe szőtt hegedűjáték-szólam (a mint nevezni szokták), újabb vonzóerő legyen a közönségre és előre tudta, hogy ez nagyban fogja emelni a darab érdekét és nagyszerű hatását.

A leányka lassan jó előre, áll a hegedűvel. A darabban egészen véletlenül kell megjelenie, mint átutazó fiatal művésznőnek, ki a vidéken valamely falusi laknak szálló vendége s most a véletlenből egyszerre feltűnik, felkeltve maga iránt nemcsak a színpad két szerelmesének, de az összes közönség érdeklődését.

Rendkívül fiatal leány... csaknem gyermek még, rövid fehér ruhában, melynek a nyak körül bodrozott csipkézete széles alakban, minden díszítés nélkül omlik alá vállára. Valóban bájos gyermek!

Az elragadtatás felkiáltása lebben el Dalrymple ajkáról. Felugrik ültéből s Amory csak nagy nehezen erőltetheti vissza székére, hogy csendesen viselje magát.

- Megörült? szól rá. - Ki akarja őt tenni a városi mendemondának? Várjon, ember, várjon az előadás végéig. Jóságos ég! Ki gondolta volna, hogy ő itt legyen!

Eleanor most a lámpák elé lép, eddigi lágy, lehelletszerű játéka most átváltozik és erős, tömör szenvedélyes játéka fokozódik. Hogy az ő vonásaiban delejes varázs rejlik, az kétségtelen, mert még az a belső izgatottság se képes lerontani az óriási hatást, mely egész lényét fogva tartja. Eleinte annyira reszket, hogy felindulása észrevehető, de pár perc alatt leküzdí idegességét és csodás művészete magával ragad mindenkit. A mélabús, érzelmes dallamot, mely arra van szánva, hogy a hősnő szívében felébreszsze a régi szerelemnek édes emlékeit, oly

művészi tökéletességgel s oly remekül, annyi érzéssel adja elő, hogy az összes hallgatóság megbűvölten s önfeledt lelkesedéssel élvezi a mennyei zenét.

A kis művésznő, ki az egész közönséget kivétel nélkül megbűvölte, majd alig hallható lágy, majd minden képzeletet felülmúló szenvedélyes hangokat csal ki a hegedűből. Sokkal igazabb művésznő, semhogy önmagához hűtelen lehessen, ha az alkalom megkívánta tőle, hogy kifejtse művészetét, pedig annyira fél s retteg helyzetétől, hogy alig tudja, hol veszi az erőt s képességet, hogy mind végig megállja helyét és megfeleljen feladatának.

Arcza bár halotthalvány, szemei csillognak, selymes szép haja dúsan hullámszik homloka fölött, s nyúlánk, gyermekes, karcsú termetének minden idoma kivehető, a mint lázas szenvedélytől elragadva, a hegedű fölé hajolva, végig huzza vonóját a hurokon. Soha életében nem játszott még úgy, mint ma...

A közönség visszafojtott lélekzettel élvez; egyetlen hangot sem akar elszalasztani és mialatt a zenétől átszellemül, csodálja a szépség, báj és művészet ez együttes megtestesülését.

Azok, kik a művésznőt, közelebbről ismerik, aggódva tekintenek rá a játék vége felé, mert tudják, milyen ideges és féltik a következményektől. Szerencsére azonban az idegroham kitörése elmarad.

Végre elzendül az utolsó hang. A művésznő jobb keze lehanyatlik és a halotti csend után, mely minden tetszémorajnál nagyobb dicséret, egyszerre kitör a viharos taps. Az egész színház reng belé. Tombolnak. A hatás óriási. Valóságos tüntetés!

Ez általános lázas tapsvihar közepett a pillanat kicsiny hősnője - a bájos gyermek, valamennyi szemnek központja - összerenzen, megrémül... Alig is tudja, hogy mi történt vele... s csak egy gondolat... egyetlen vágy éled föl benne... A menekülés... a szökés... elfut a színpadról... hogy szembe találja magát - Dalrymple ezredessel!

XII.

A fiatal ember arcza komoly, csüggedt, bánatos... de a leány mindazt nem veszi észre, nem látja. Megkönnyebbülése, öröme, hogy régi otthonának egyik hozzátartozóját láthatja, oly nagy, hogy egyenesen hozzárohan és reszkető kezével megragadja karját.

- Óh, ön az... ön! - hebegi. - Gyorsan, vigyen el innen rögtön! Félek. Óh! rettenetes volt, nemde! Az a sok szem... azok a...

Tovább nem folytathatja, mert zokogás fúlasztja el hangját.

A szigor és a bánat kifejezése egyszerre eltűnik a Dalrymple arczáról. A picziny kezeknek bizalmas szorítása mindkettőből alaposan kigyógyította.

- Hol a kalapja és felöltője? - kérdezi Noel s azután előkeríti a kalapot és felöltőt, kivezeti Nellyt, bérkocsiba ülteti és pár pillanat múlva már távol vannak a színháztól, távol a tapstól, a diadaltól, mely után Eleanor annyira sóvárgott s melyet elnyerve, mégis oly retteneteseznek talált. Egyikök sem szól s ez a hallgatás már csaknem nyomasztó kezd lenni közöttük, midőn végre Noel megszólal:

- Mi indította önt erre? - kérdi bár nem fagyosan, de oly nyugodt szemrehányással, mely annyira sejteti a multnak kínos gyötrelmeit, hogy a leány belesáppad.

Lecsüggeszti szép fejét, melyet egykor oly magasan hordott és nagy bölcsen... nem szól semmit.

- Feleljen, kérem, unszolja szeliden Dalrymple.

- Nem tudom. Magam sem tudnám megmondani. Játsszani óhajtottam... fellépni... mielőtt rendes hegedűjátsszóvá leszek, hogy megtudjam és lássam, mit érek tulajdonképpen. Aztán meg ön is, nagypapa is, olyan rosszul bántak velem.

- Én? Nagyatya meglehet; ő megvallotta nekem menthetetlen eljárását, hogy kitagadással fenyegette önt, ha csak nőmmé nem lesz; de hát mit vétettem én?

- Óh, ön? Ön még nagypapánál is többet tett, - szólt Eleanor mély sóhajjal. - Az ő fenyegetésének utoljára sem lehetett semmi jelentősége. Minthogy Ön ugysem szándékozott nőül venni, ő nem tagadhatott volna ki az ön elpártolása miatt. Világosan látható tehát, hogy nem a szegénységtől való félelemből hagytam el az otthont...

Noel lelke feljajdul, de mivel a lelkek, mint ismeretes, nem tudnak beszélni, Eleanor nem hallhatja meg ezt a jajszt.

- Jó, minthogy látszólag én miattam történt, szeretném tudni legalább, hogy mi hát az én vétkem, szól Dalrymple kissé mereven?

- Meri-e mondani, hogy sohasem volt igaztalan irántam? Elfelejtette már azt az utolsó estét otthon és mindazt, a mit nekem akkor mondott?

- Nem feledtem el semmit. De minthogy az én egyéniségemnek legkisebb jelentősége sincs az ön életében, nem értem, hogyan bánthatták önt az ön szavaim annyira, hogy még otthonát is elhagyja miattok és azáltal összes barátait kitegye a kínos aggodalomnak.

- Oh, ne képzelje, hogy én nem szenvedtem e miatt - szól Eleanor szenvedélyes hévvel, könyekkel telt nagy szemeit feléje fordítva, míg torkát zokogás fojtja el. - Hiszen majd megöl a bánat! Nem látja, mennyire megfogytam? De ha írok, feltaláltak és újra hazavittek volna és...

Hirtelen elhallgat, mintha csak a mult esti visszaemlékezésnek már kiállott s mégis folyton érzett rémülete újra megkapná, aztán eltakarja kezével az arcát s visszahanyatlik a kocs szögletébe.

- Hiszen ön megfosztott bennünket minden lehetőségtől. Egyetlen szóval sem adott magáról életjelt. Most azt szeretném megtudni, ki segítette szándékának végrehajtásában.

- Mr. Barbour, felel Nelly minden utógondolat nélkül.

Dalrymple egész modora és magatartása oly rendkívül szelídnek tűnik fel, hogy a leány nem is gyaníthatja, milyen lázas szenvedéllyel dül keblében a harag és az elkeseredés.

- Barbour? tör ki most egyszerre Noel, szabad folyást engedve indulatának. - No de ne is beszéljünk most már erről, folytatja, erőt véve magán, - majd később fogom őt ezért felelősségre vonni.

- De Mr. Barbourt nem szabad kárhóztatnia, - kiált föl Nelly hévvel és ijedten, most már megbánván előbbi vallomását. - Nem kellett volna oly higgadtan vallatnia az imént, ha őszinteségemet így kiaknázza. A mi Mr. Barbourt illeti, ő jó barátom nekem. Igazi hű barát. Egész életemben annak fogom tekinteni. Olyan jó volt hozzám, - sokkal, de sokkal jobb, mint akár nagypám, akár - ön!... Oktalanság volna hát azért reá haragudniok. Ő nem is értené, mi lelte önöket. Önfeláldozó, rajongó ő ott, a hol az ő kedves közönségéről van szó. Igazi szociálista. Az ő hite szerint a művészi tehetséget elnyomni nem szabad s a néptől sem szabad a művészet élvezhetését megtagadni. Boszankodik, ha a rang és mód megakadályozza a tehetség kifejlesztését és elvonja a nyilvánosságtól. Meggyőződése az, hogy a szellem, az

isteni szikra mindenkinek azért jut osztályrészeül az égből, hogy hivatását kellően betölthesse és ne csak szűk körben érvényesítse, a hol kevesen ismerik.

- Mr. Barbour meg fogja nekem engedni, hogy e tárgyban más véleményen legyek! szól mogorván Dalrymple.

- Ön e tekintetben tévedésben van, - viszonozza hévvel Eleanor. - Vitatkozhatik vele, össze is veszhetnek, de az ő meggyőződését meg nem változtathatja soha. És... (teszi hozzá Nelly idegesen, bár erőltetett nyugalommal), nem tudom, nem adok-e neki magam is igazat; osztom nézetében (mondja bágyadt mosolylyal) csak hogy nincs bátorságom véleményem érvényesítéséhez. Szellemem s lelki erőm nagyon is gyarló ahhoz, hogy bárkit bármiben is támogathassak.

- A legnagyobb bűnül rovom fel Barbournak, hogy bennünket nem értesített az ön hollétéről.

- Ne kárhoztassa őt azért. Nem szabad őt okolnia. Ne higgye, hogy nem ellenkezett velem s hogy nem iparkodott engem rábeszélni, hogy térjek vissza otthonomba. Midőn azonban látta erős elhatározásomat, ő sem állhatott ellent a kísértésnek, hogy engem bálványának, a színpadnak áldozzon!

- Igen, feláldozta önt, dühöng Noel.

- Ő nem ilyen színben fogja fel a dolgot. Noel, ne sértse meg őt egyetlen szóval se, - szól Nelly, hirtelen odafordulva unokabátyjához, kihívó tekintetében s hangjában sejteni engedve a régi dacz kitörését. - Azt nem engedem meg, hogy őt sértse. Ő jó ember. A legkedvesebb ember a világon. Egész életemben szeretni fogom. Olyan gyöngéden gondoskodott rólam. Olyan kellemes otthont szerzett nekem az öreg német házaspárnál, Schultze úrnál és nejénél.

- Schultze úr! Szent isten! minő név! Az igaz, hogy a társadalom színe-javával hozta önt érintkezésbe.

Ezúttal sokkal több harag, mint gúny van ezekben a szavakban. Miss Fairfax azonban csak a gúnyt látja bennök.

- Csúfolódhatnak, a mennyit tetszik, szól duzzogva; - de én ismertem már sok olyan embert, a ki magát a társadalom elejének tartotta és korántsem volt olyan «úriember», a minő a derék Schultze úr, ki finom modora mellett olyan ember, a ki képtelen lenne szerencsétlenné tenni bármely nőt holmi gúnyos célzásokkal vagy sértő gyanúsításokkal... Aztán meg remekül hegedül.

- Úgy látszik, ő is aféle zseni, szól Dalrymple igen szelíden, mert az utolsó támadás sikeretelenségétől visszaterelve, más hangot vett föl.

- Úgy van - kiált föl hévvel Nelly, ki barátja erényei dicsőítésének buzgalmában teljesen megfeledkezik a saját bajairól. - Hanem szegény, nagyon szegény; pedig eszes... rendkívül eszes ember és művész! Ah, ha hegedűjátékát hallaná... de szerencsétlen.

- Ha olyan eszes, hogyan lehet annyira szerencsétlen?

- Sok olyan ember van a világon - szól Nelly szomorú meggyőződéssel. - Sőt éppen azért szerencsétlenek, mert nagyon is szellemesek. Nem képesek értelmöket egy dologra korlátozni, annyira tele van az agyuk szebbnél-szebb eszmékkel. Órákig képes rögtönözni néha és úgy játszik, hogy könnyekre fakasztja vele az embert; de néha azután semmire se képes. Nincs ihlete, szokta ilyenkor mondani. Így aztán nem képes magának állást biztosítani és azt hiszem, hogy talán kissé könnyelmű is, mondja Nelly sóhajtván.

- Az bizony nagy csapás, veti oda Dalrymple szárazon. - Hanem hát annál a könnyelmű embernél szállásolta el önt Mr. Barbour?

- Igen; és miért ne? kérdezi a leány reá bámulva, - miért beszél ön így? Mondtam már, hogy úgy Schultze úr, mint neje a legkedvesebb, legjobb lelkű emberek a földön. Ők - folytatja egészen tűzbe jöve barátai védelmezésében s megfélelkezve a saját szereplését követő s átélt rémületről, - ők sokkal több gondviselésben, gyöngédebb szeretetben részesítettek engem négy hét alatt, mint a mennyit eddig egész életemben élveztem bárkitől!

- Nelly! szól keserű szemrehányással Dalrymple, de aztán leküzdözi felháborodását. - Ha azok az emberek szegények s igazán olyan jók voltak önhöz, talán tehetünk majd értök valamit hálánk bebizonyításául, teszi hozzá kissé zavarodott hangon, de kétségtelen érzéssel.

- Ah! - kiált fel Nelly, hévvel fordulva feléje, - ha ebben segítségemre akar lenni, hálás leszek érte. De - folytatja idegesen, - nagypapa, ő... (hosszú szünet után) vajjon nagyon haragszik-e reám, Noel?

- Meg kell vallanom, hogy nincs nagyon megelégedve önnel, - válaszol a kérdésre Noel nem éppen kíméletesen.

- Azt hiszi?... De hová megyünk? - kiált föl hirtelen Nelly. - Oh, ne menjünk senkihez. Nem, képtelen volnék velök találkozni újra; különösen nem kívánok találkozni nagypapámmal. - Vissza is megyek, - szól felugorva helyéből. - Inkább a közönséggel akarok szembeszállni, mint nagypapával.

- Üljön le, - szól rá Dalrymple, meglehetősen mellőzve minden ceremóniát, mi közben erővel visszaülteti helyére. - Nagyatyja nem oly rettenetes, a minőnek képzele. Nem kell félnie a vele való találkozástól; határozottan azt óhajtja, hogy ön hazatérjen.

- Hogy aztán szidjon, dorgáljon? vagy talán zár alatt tartson? kérdezi Miss Fairfax, ki kétségtelenül keveset bíz a Lord Carbyne gyöngédségében és elnéző voltában.

- Nem azért,... hanem hogy megbocsásson önnek és szívesen fogadja, felel Dalrymple.

Majd szomorúan hozzá teszi:

- Mit vétettünk mi önnek, Nelly, hogy bennünket megannyi szörnyetegnek tart?

- Bizonyos ön abban, Noel, hogy meg fog bocsátani? - kérdi a leány s köny csillog a szemében. - Óh, ha bizonyos lehetne benne. De ő... ő mindig olyan szigorú volt, hogy félek vele találkozni és mégis...

Nelly küzdeni látszik magával pár perczig, de nem bír tovább beszélni és zokogásba tör ki.

- Abba a rettenetes színházba visszatérni pedig még jobban félek, mondja, oly keservesen sírva, mintha a szíve meg akarna hasadni.

- Nelly, Nelly, ne keseregjen így. Mondom, esküszöm önnek, hogy Lord Carbyne tárt karokkal fogadja. Édes gyermekem, ha legkevesebb kétségem volna abban, amit állítok, hiheti-e, hogy akkor így beszélnek, vagy képes volnék önt ámítani bármi tekintetben is? A mi azt illeti, hogy visszatérjen a színházhoz, arról soha többé szó sem lehet.

Dalrymple csaknem öntudatlanul fonja karját a leány derekára s Nelly viszont talán öntudatlanul nem veszi ezt figyelembe.

- Különösnek tűnhetik fel ön előtt, hogy én most annyira gyűlölöm a nyilvánosságot, holott azelőtt annyira sóvárogtam a dicsőség után, mondja Nelly, könyes szemeit törülgetve s közbe-közbe zokogva. - De hát nem sejtettem még akkor, hogy milyen lehet a nyilvános szereplés. Lássa... olyan kellemes szép dolog az, jó barátok vagy ismerősök, sőt akár száz ismerős jelenlétében is játszani, de akárkit mulattatni... a nagy tömegnek játszani! Tudja - folytatja a leány könyvekben úszó szemeit reá emelve, - tudja, én azt képzeltem, hogy nagy közönség

előtt fellépni és játszani sokkal mámorítóbb... de csalódtam. Nem szerzett az nekem semmi gyönyörűséget, csak elémített.

- Igen... hagyja rá Dalrymple szórakozottan, mert valósággal alig hallotta szavait, vagy legalább nem értette. Az a tény foglalta el egészen, hogy karcsú termetét átkarolja.

- Rettenetes is volt az, - folytatja Miss Fairfax, elmerülve saját álmodozásába, - mert éreztem, hogy az a tömérdek ezer meg ezer szem egyszerre mind reám van függesztve. Mind csak én reám. Ha más valakivel együtt szerepeltem volna, mint a színdarab hősnője, akkor egészen más lett volna a hatás, megosztottunk volna a dicsőségben, de így egyedül kellett kiállanom...

- Semmivel sem nehezebb az, mintha valamely hangversenyben játszott volna.

- De igen, igen! Ujdonság voltam a színpadon, hát nem látta? Nem gyakran lehet jó zenét hallani a színdarabok mellék-szereplőitől; már pedig azt tudom, érzem, hogy az én zeném jó, - szól Eleanor és habár belepirúl, hogy úgy beszél magáról, tudja, hogy állítása nem szerénytelen. - Mr. Barbour azt gondolta, hogy jó kezdet lesz az nekem. A darab sikere biztosítva lévén, nagy közönség lesz jelen s azok aztán beszélni fognak rólam, vagyis a hegedűjátékomról...

- És a közönség folytonos érdeklődése persze biztosítaná a darab anyagi sikerét!... Barbour felette bölcs számító.

- Mr. Barbour nem olyan, a minőnek ön hiszi, szól védelmezőleg a leány, habár belefáradt már az érvelésekbe. - De ne is törődjék a dologgal.

- Jó, folytassa; mondja meg nekem, mit érzett ma, mikor...

- Hiszen már tudja - szól Nelly fejével intve - félelmet, semmi egyebet, csak azt. Idegeim csaknem elpattantak, de talán nem látszott meg rajtam ugy-e? Nos - kérdezi zavarodottan emelve rá szemeit, - elárultam magamat? észrevették rajtam gyávaságomat? Nem volt-e ez az első és bizonyosan utolsó fellépés is valami nagy kudarc? kérdezi reszketeg nevetéssel.

- Én nem tudom... alig emlékszem... Semmit sem láttam s gondolni sem tudtam egyébre, mint arra, hogy ön ott áll előttem, holott oly rég óta elveszettnek hittem magamra nézve. Oh, igen - folytatja türelmetlenül - természetesen hallottam önt. Remekül játszott. Az egész közönség meg volt hatva és elnémult a gyönyörtől. Nem vártak, nem reméltek olyan mennyei élvezetet az egyszerű színjátékban. Igen, a siker kielégítheti. Dicsőséges, fényes diadalt aratott!

- Ön... ön beszél így? - kérdi Nelly nagy szemeket meresztve rá. - Tehát nem vallottam kudarcot?...

Felsóhajt, azután sajátságos elégteliséggel halk hangon susogja:

- E szerint az én napom is megvolt!

XIII.

Dalrymplenek utoljára is igaza volt. Bár Eleanornak alapos oka volt az aggodalomra, hogy nagyatyja mit szól majd, az öreg úr csakugyan tárt karokkal fogadta. Sőt talán mélyebb érzéssel, mint a minőt azelőtt valaha is tanúsított iránta.

Azt a szigorú, zsarnok, türelmetlen embert, a ki feltétlen engedelmisséget követelt hozzátartozóitól, földig lesújtotta unokájának elpártolása, szökése. Eleanor, kinek lelke sok tekintetben rokon volt az övével, dacolni mert vele, nem törődve fenyegetésével, eltávozott tőle, ott hagyta és bizony sok időt engedett neki, hogy szigorúságát megbánhassa.

Az öreg úr mindaddig maga sem tudta, hogy mennyire szereti unokáját, míg el nem vesztette. Eleanor volt az egyetlen megmaradt láncszem, mely őt a multhoz fűzte s a leányka bájos arcza, kedves, jóízű kaczagása, csintalan, makranczos természete oly kedvessé vált előtte, annyira kiegészítő része lett mindennapi életének, hogy miután hiába leste s várta kedvencét, az élet előtte egészen elvesztette becsét.

Miss Fairfax midőn félve és reszketve hazatért, a könyvtár ajtaja előtt habozva állott meg, majd végre benn látta magát a szobában, a Dalrymple ügyessége által segítve, ki egy döntő mozdulattal előre tolta. Lord Carbyne pedig felállott s tárt karokkal jött eléje.

- Nelly... Nelly! - mondá halk hangon, de oly hévvel, oly örömmel s olyan megnyugvással, hogy a leány zokogva rohant hozzá s borult a nyakába.

Az aggastyán magához ölelte. Ő, ki egy egész életen át büszkén elfojtott minden érzelmet, most egyszerre csaknem ömledező lett. Talán megkönnyebbülést szerzett neki, hogy végre szabad folyást engedhet valamely nemesebb felindulásnak. Egyetlen szemrehányást sem tett unokájának, hanem magához ölelte, megsímogatta szép, makranczos fejét és kérte, könyörgött neki, hogy ne sírjon.

Ez a nap olyan felbonthatatlanul megerősítette a szeretet kötelékét közöttük, hogy soha többé meg nem lazulhatott.

* * *

- Lásza Nelly, igazam volt: nagyapja nem haragudott önre, - szólal meg Dalrymple a nyitott ablakból hátrafordulva, hogy reá tekintsen.

Ebéd után vannak s be is esteledett már, de Miss Fairfax sokkal fáradtabb, semhogy álmos lehetne s így a helyett, hogy gyertyáját véve, az asztaltól ágyba sietett volna, inkább a társalgószobába ment át.

- Igazán nagyon is jó volt hozzám nagypapa - mondja szelíden. - De hogy is lehet az, Noel? Mi változtathatta meg ennyire? Nem gondolja-e, hogy holnap reggel újból előbbi természetével fog felébredni s majd megint csak a régi szidás vár reám?

- Nem fogja ő most már szidni, soha többé, - feleli Dalrymple. - Ön legyőzte a győztest. Most már biztosítva van. De hogy igazságosak legyünk iránta, Nelly, az öreg úr arra a felfedezésre jutott, hogy nagyon szereti önt és ez a felfedezés csodát mívelt.

- Pedig nem érdemlem, viszonozza Nelly töredelmesen.

Dalrymple, ki elmerült a csillagos égbolt nézésébe, nem felel erre a vallomásra.

- Ön nyilván egyetért velem, folytatja ideges nevetéssel a leány.

Dalrymple oda fordul hozzá, de Eleanor, mintha félne válaszából, felugrik s az ablak felé megy.

- Ugyan mi lehet oly vonzó oda künn? kérdi olyan hangon, mint a ki el van határozva, hogy minden áron folytatja a társalgást, ha belehal is. - A csillagok? A hold?... Oh! milyen szép az ég!

Ekkor már kilépett az erkélyre.

- Hideg van. Ne menjen ki.. vagy akkor takarja be magát ezzel, - szól Dalrymple, nagy fehér gyapjú-kendőt terítve a leány vállára. - Igaz, az est gyönyörű. De nézze, Nelly, értse meg egyszer és mindenkorra, hogy én nem értek önnel egyet.

- No ez meglehetősen udvariatlan beszéd, - mondja Nelly felkaczagva. - Nincs igazam? soha se fárasztja magát magyarázatokkal; úgy is tudok mindent, a mit mondani akar.

Dalrymple ekkép elnémítva, az erkélyre könyököl és kitekint az éjszakába, mit Nelly is utánoz s minek következtében olyan nyomasztó, mély csend áll be közöttük, hogy egyikük sem tudja, mit kezdjen s hogyan törje meg ezt a némaságot.

- Min gondolkozik? kérdezi végre Dalrymple.

- Sok mindenfélén. De főleg a színpadi estémre gondolok.

- Sajnálja, hogy elmúlt?

- Nem! felel Eleanor hévvel; - de mégis azzal a reménnyel gondolok rá, hogy nem vallottam szégyent.

- A miatt ne aggódjék. Remekül játszott. Még engem is, ki csaknem eszemet vesztettem váratlan megjelenésén, még engem is elmámorított a játéka. Milyen ihlet szállhatta meg akkor?

- Hogyan! tetszett önnek az én zeném?

- Hát olyan istentől elvetemedett rideg teremtmény vagyok én, hogy még nem is élvezhetem a zene hangjait?

- De az én zenémet! Azt hittem, hogy gyűlöli az én szegény hegedűmet...

- Megvallom, igen. Nem volt-e mindig a vetélytársam?... és... van még annál nagyobb ellenségem is... Dartfordot sokkal jobban gyűlöltem!

- Ezelős volt, - szól vontatva Nelly. - Dartford iránt soha, soha sem érdeklődtem. Nem, soha; hanem...

- Ő nagyon ügyes ember volt, mondja Dalrymple komoran. - Született zenész. E tekintetben mindenestre előnyben van fölöttem... Nem, ne is szóljon; tudom én, hogy nekem nem lehetett reményem, de azt, hogy ő szerencsésebb lehetett nálamnál, még most is érzem. Volt-e neki tudomása arról, hogy ön a színpadra akar lépni?

- Neki! Ugyan minek tudott volna ő arról? Mikor még Sylvester Maryval sem akartam szándékomat közölni, úgy hiszem, másnak sem lehetett kedvem szólni. Mi okból mondtam volna meg hát éppen Dartfordnak?

- Nem tudom. Azt képzeltem...

- Úgy látszik, önnek igen erős oldala a képzelődés, mondja Miss Fairfax neheztelő gúnnyal. - Nagy szerencséje lehetett volna, mint regényírónak. De tudom, hogy a nyilvános szereplést minden tekintetben rosszalja. S egészen el tudom képzelni, milyen borzalmas érzéssel viseltetik most irántam a szökésem óta.

- Képzelve bár érzelmeimet olyanoknak, a milyeneknek akarja, - szól Dalrymple fagyosan, - az legkevesebbet sem fog rajtok változtatni. De már csak azért is, hogy kedvében járjak, megvallom, nem tudom felfogni, mi ok indította önt arra a lépésre.

- Mit tehettem volna egyebet? Kudarcz volt, az igaz; de hát sok ember óhajtja megkeresni mindennapi kenyerét a maga erejéből s ezt akartam megkísérteni én is.

- Nem volt kudarcz, szól ellene Dalrymple. - Csakis bátorsága hagyta el, ennyi az egész.

- Dicky borzasztóságokat beszél pedig erről, felel Nelly. - Azt mondja, úgy égett az arcom s olyan vörös volt, mint a bazsarózsa, a két szemem pedig csak úgy düledt kifelé.

Eleanor csakugyan találkozott már az utczán, hazaérkezése óta, a két testvérrel.

- Azt is mondja Dicky - folytatja jóízűen kaczagva, - hogy a térdeim annyira inogtak alattam, hogy képtelen voltam egyetlen tiszta hangot kicsalni a hegedűmből. Erősen állítja, hogy valami polkát játszottam a szomorú panaszos dal helyett.

- Dicky hóbortos bolond, veti oda Dalrymple röviden.

- Örülök, hogy megtaláltak, - szól Eleanor hirtelen, - már csak Mary miatt is. Ugy gondolom, kissé kegyetlenül bánt vőlegényével, hogy várakoztatni akarta; de most mégis egymáséi lesznek nemsokára. Ki sem mondhatom, milyen jól esik az a tudat, hogy ez a két kedves lény boldog lesz.

- Ön mindenkihez jólelkű, csak egyhez nem - szól Dalrymple szenvedélylyel. - Mit vétettem én ön ellen, hogy egész életemet gyötrelemmé teszi?

- Én?

A leány mintha megijedne ettől a hevességtől, kissé visszariadt tőle.

- Igen; ön! Örült vagyok, hogy szólok, jól tudom. Úgy sem fog az használni semmit, de hát nem lehet örökké hallgatni. Nem akarok én könyörögni, nem várok öntől semmit, folytatja hevesen hozzá fordulva. Az az idő rég elmúlt már, és mégis ki kell mondanom, hogy most is forrón szeretem önt.

- Oh! kiált föl mintegy tiltakozóan Eleanor kezét úgy emelve föl, mintha ezzel is erősítené tiltakozását.

- Tudom, - folytatja Dalrymple keserűséggel, - tudom, hogy nem kíván meghallgatni. Szavaim csak terhére vannak. Nem érez szájalmat irántam. Nincs is szíve!

- Éppen itt, ugyanezen a helyen történt, hogy ön oly kíméletlen sértő módon bánt velem. Akkor is nagyon ócsárolt és nagyon jól emlékszem, milyen keserű igazságot vetett szememre. Igazán komolyan kérnem kell önt, Noel, kíméljen meg egy ahhoz hasonló kellemetlen újabb negyedórától.

- Ne hagyjon itt, - eseng Dalrymple, a leány karját megragadva, a mint előtte el akar haladni. - Engedje legalább, hogy egy dolgot megmondjak. Bocsánatot akarok kérni azokért a szavakért, melyekkel akkor megbántottam. Elismerem, hogy bármily igazak voltak is szavaim, nem lett volna szabad úgy szólnom. Annyira megbántam s annyit szenvedtem miattuk, hogy már másnap szándékoztam bocsánatát kikérni. Az egész éjszakát ébren töltöttem, kínos vezeklésben azon tűnődve, hogy mi módon tehetném jóvá vakmerőségemet; de ön megfosztott az alkalmától, hogy bocsánatáért esedezhessem. Másnap reggel eltűnt.

- Azt mondja, hogy sajnálja szavait... habár... még most is azt hiszi... hogy... hogy... az ok... alapos volt.

Eleanor akadozva és határozatlanul beszél; de szemét komolysággal függeszti Dalrymplere.

- Igaz, - felel halk hangon s szemét földre szegezve Dalrymple.

A leány hirtelen elfordul tőle s az erkélyre könyökölve elmerül a tenger nézésébe, mely fölött a téli hold ezüstös sugara ösvényt látszik alkotni ég és föld között.

- És mégis azt állítja, hogy... hogy... szeret - szól Eleanor újból.

- Ez a boldogtalanságom, felel Dalrymple. - Nem tudom önt kiszakítani a szívemből. Megkísérlettem, de lehetetlenség. Hogy szerelmemet nem viszonzhatja, azt tudom, de hát miért ne lehetnénk legalább jó barátok, Nelly?

- Már késő, felel a leány, kinek arcza el van ugyan rejtve rokona elől, de hangja fagyosan, visszautasítóan cseng. - Hogy vágyódhatik ön oly leánynak a barátságára, kit azzal vádol... hogy... kiről azt hiszi...

Képtelen kiejteni a szót, tehát elhallgat.

- Bármit mondtam is, bármit gondoltam...

- Gondolt... igen, *gondolt*, ez a fő... vág közbe Eleanor kissé elfúladt hangon.

- Nem volt jogom ahhoz, hogy kimondjam. Önnek szabadságában állott tetszése szerint cselekedni. Most már belátom, hogy nem az a tiszta vágy vezetett, hogy önnek megmutassam a helyes és helytelen közt való különbséget, hanem a fékezetlen gyötrő féltékenységek... igen, az vitt rá, hogy úgy megsértettem önt azon végzetes estén. Soha, de soha sem fogom én azt megbocsátani, Eleanor. De, fájdalom, úgy látszik, az ön bocsánatához sem lehet reményem.

Lehajolt az erkélyre és megkísérlé, hogy a leányka arczából kiolvasson valamit. Úgy találja azonban, hogy ez hiábavaló kísérlet. Eleanornek a vonásai homályban vannak s nem láthatók.

- Pedig mégis irgalmasabbnak kellene lennie, - beszél esdeklőleg tovább, - ha vissza emlékszik rá, hogy mily régóta szeretem... és hogy most nem kérek egyebet a hideg barátságnál. Nelly, szóljon nekem. Jóságos Isten, hogy lehet olyan szívtelen, mikor látja, mennyire szenvedek?

Kétségbeesésének kitörésében még közelebb símúl a leányhoz, oly közel, hogy minden szándékosság nélkül is érintenie kell. Delejes érintés! Nelly önkéntelenül feléje fordítja fejét.

Köny csillog szemében és még más is, olyas valami, a mit Dalrymple ezelőtt soha sem látott benne.

Mély csend van pár pillanatnyira... majd halk nesz, mely sóhaj és elfojtott zokogás egyiránt lehet... Azután pillanat alatt... karjaiban pihen a leány, arcját odanyomta az övéhez és minden aggodalom, minden kétség vagy gyanú egyszerre örökre szétfoszlik.

- Kedvesem! egyetlen szerelmem! - susogja a férfi az első ámulat elmúltával, a boldogság üdvözlő kitörésével. - Igaz ez? Lehetséges-e?

Sok más ehhez hasonló kérdést és feleletet lehetne itt följegyezni, de az nehéz s tán kegyetlenség is volna. Minden fiatal ember és leány hozzá tudja tenni a többi magától is. Nincs rá egyedárúság.

- Nem tudom, hogyan történt, - szólal meg egyszerre Miss Fairfax; - de remélem... úgy hiszem... úgy *tudom*, hogy *mindig* szerettelek, akármilyen rosszul bántam is veled; de olyan bizonyosan sohasem tudtam, mint akkor, mikor a színházból kimentettél.

- Most már tudod, érted és ez elég, - szól Dalrymple szorosabban ölelve őt magához.

- Ez még nem minden, Noel, - rebegi reszkető hangon Nelly. - Bizonyos vagy te abban, hogy szeretni tudnál olyan nőt, kinek a szíve már egyszer másért dobogott?

- Igen, - feleli határozottan Dalrymple, - ha az a nő meg van győződve arról, hogy most csak engem szeret.

- De soha sem is szeretett mást!

Azután rövid szünetet tartva, miután pár pillanatig habozott, hévvel tör ki:

- Noel, te tévedtél. Én soha sem szerettem azt az embert. Soha... és most már gyűlölöm is.

- Igen, igen, tudom, értem, - szól Dalrymple vigasztalóan, de mindent átgondolva, mégis elkeseredetten. - Most már mindennek vége van.

- Semmit sem kérdezel? Hát nem kívánod megtudni? kiált föl Eleanor haragosan. - Még szeretnék valamit mondani.

- Kedves egyetlenem, én semmi kérdéssel nem akarlak zaklatni. Ha... egykor az hitted is, hogy szereted, tévedés volt az egész, nemde?

Majd szomorúan folytatja:

- És most érzed, hogy szerelmed az enyim, nemde?

- Oh, nem ezt akartam mondani, kiált föl ingerülten Eleanor fölegyenesedve és kezét a fiatal ember vállára nyugtatva, merőn nézve a szeme közé. - Emlékszel még talán, - kezdi elpirulva, - hogy mikor azzal vádoltál, hogy a növényházban Lord Dartford megcsókolt, én nem tagadtam? Nagyon haragudtam rád... túlságosan nagy volt a sértés arra... hogy védekezsem ellene. De most már tagadom. Ő kezemet kérte meg akkor s én visszautasítottam. Hiszed-e Noel?

- Oh, Nelly, miért nem mondtad ezt akkor?

- Mindegy: majd kipótolom én azt neked, felel Nelly hozzásimulva az ő kedves hízelt modorával.

- Ha tudnád, mit szenvedtem én már e miatt...

- Nem kívánom tudni!... No, ne nézz rám olyan különösen. Ez az a kifejezése a te mogorva arczodnak, melyről rendesen megtudtam, hogy dorgálni készülsz. Már pedig jegyezze meg, uram, hogy én nem akarok többé dorgálást kapni, soha! S a mint észre veszem, hogy ilyes szándéka van - örökre megszököm!

- Azt nem fogod tenni; most is nagyon meg voltál ijedve, - nevet Dalrymple. - Soha sem fogom elfelejteni szépségedet azon az estén, melyen a legnagyobb diadalt arattad.

- Eh! a megszokással megjön a bátorság! Később már bizonyosan nem félnék. Hanem azért, ha jól viseled magadat, nem hagylak itt. De egy dolgról még szeretnék beszélni. A - hegedűmről - (mondja komolyan, de azért mosolyogva). - Megengeded ugy-e, hogy néha mások előtt is hegedülhessek?

- Most, mikor már sem a hegedűre, sem senki másra nem vagyok féltékeny, megvallom, hogy élvezettel hallgatom gyönyörű játékodat. Csakis azért nem akartam kimutatni, milyen gyönyört szerez nekem a zene, mert nem nézhettem, hogy mindig Dartford kísért. Nagy szerencse biz az bárkire is, ha nemcsak a legszebb, legbájosabb s legkedvesebb lényt mondhatja kis feleségének, hanem a legtehetségesebbet is az egész világon!

- Látod, miért nem tanultál meg fiatal korodban zongorázni? Akkor soha sem kísért volna más! mondja kissé elszomorodva Nelly. - Pedig most már nem remélem, hogy meg lehessen rá tanítani.

- Én bizonyosan tudom, hogy nem lehet, - feleli Dalrymple ijedten, tudván, milyen erélyes hölgy Miss Fairfax, ha valamit feltesz magában. - Kedves gyermekem, gondold meg csak, milyen merevek lehetnek már az én ujjaim.

- Igazán? Pedig elég tisztességeseknek látszanak. - No jól van hát - folytatja a csalódás sóhajával - mondjunk le arról a gyönyörőről.

- Magam is úgy vélem, hogy le kell róla mondanunk, helyesli Dalrymple megkönnyebbült fohással.

- Majd körülnézek a vidéken, mondja tréfás lemondással Miss Fairfax, - és kikeresek valami vén kisasszonyt valahol, kinek hajlama lesz a...

- Oktalanság ez, Nelly! Hiszen akkor engem valami féltékeny rémnek tartana mindenki! Olyasmire ne is gondolj. Azt képzeled, hogy legkevésbé is bántana most már, akár egy újkori Adonis?... Szerelmed megnyugtat és elég biztosíték nekem! Oh! kedves, egyetlenem, alig merem elhinni, hogy igazán ilyen kimondhatatlanul boldog lehessenek! De hát te... te, boldog vagy-e igazán? Mondd!

- Nem mondom! felel Miss Fairfax csintalan nevetéssel.

De azért lehúzza vőlegénye fejét a magáéhoz, hogy gyöngéd, forró csókban adja meg a várt feleletet. - Minek ismétljem azt szóval neked, a mit úgyis tudsz?... De most már jó éjszakát és boldog álmokat!

(Vége.)